

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av avtalet om en enhetlig patentdomstol och med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av avtalet samt om ändring av vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner avtalet om en enhetlig patentdomstol. Genom att Finland förbinder sig till avtalet fattas även beslut om Finlands deltagande i det nya europeiska patentsystemet samt om att förordningen om ett enhetligt patentskydd och förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd blir tillämpliga i Finland.

Propositionen innehåller ett förslag till blankettlag, genom vilken de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om en enhetlig patentdomstol sätts i kraft att gälla somlag. I propositionen föreslås också att riksdagen godkänner att det avges en förklaring om provisorisk tillämpning av avtalet. Propositionen innehåller också förslag till ändring av patentlagen, rättegångsbalken, lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter, utökningsbalken samt strafflagen.

För att reformen av hela det europeiska patentsystemet ska träda i kraft förutsätts att tretton stater deponerar sina ratifikations- eller anslutningsinstrument till avtalet om en enhetlig patentdomstol. De föreslagna lagarna i propositionen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet samtidigt som avtalet träder i kraft. Propositionen hänförs till budgetpropositionen för 2016 och avses bli behandlad i samband med den.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	5
2.1 Nationell lagstiftning	5
2.2 Konventionen om patentsamarbete	6
2.3 Europeiska unionens lagstiftning	7
2.4 Den europeiska patentkonventionen och Europeiska patentverket.....	8
2.5 Reformen av det europeiska patentsystemet och avtalet om en enhetlig patentdomstol ..	9
2.6 Genomförandet av reformen i andra medlemsstater	15
2.7 Bedömning av nuläget	15
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	18
3.1 Målsättning	18
3.2 De viktigaste förslagen.....	19
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	20
4.1 Konsekvenser för företagen	20
4.2 Konsekvenser för statsfinanserna.....	26
4.3 Konsekvenser för myndigheterna	28
4.4 Samhälleliga konsekvenser	29
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	30
5.1 Beredningen i Europeiska unionen	30
5.2 Beredningen i Finland.....	34
6 ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONENS INNEHÅLL	36
7 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	36
DETALJMOTIVERING	37
1 AVTALETS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	37
DEL I ALLMÄNNA OCH INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER	38
Kapitel I Allmänna bestämmelser	38
Kapitel II Institutionella bestämmelser	40
Kapitel III Domare vid domstolen.....	43
Kapitel IV Unionsrättens företrädare, de avtalsslutande medlemsstaternas skadeståndsskyldighet och ansvar	45
Kapitel V Rättskällor och materiell rätt.....	47
Kapitel VI Internationell behörighet och domstols behörighet	50
Kapitel VII Medlings- och skiljeförfarande avseende patent.....	52
DEL II FINANSIELLA BESTÄMMELSER.....	53
DEL III ORGANISATION OCH PROCESSUELLA BESTÄMMELSER.....	55
Kapitel I Allmänna bestämmelser	55
Kapitel II Rättegångsspråk	60
Kapitel III Förfaranden vid domstolen.....	61
Kapitel IV Domstolens befogenheter	62
Kapitel V Överklagande.....	69
Kapitel VI Beslut.....	71
Del IV ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER	73
Del V SLUTBESTÄMMELSER.....	75

	BILAGA I STADGA FÖR DEN ENHETLIGA PATENTDOMSTOLEN	76
	BILAGA II FÖRDELNING AV MÅL INOM DEN CENTRALA	
	AVDELNINGEN	87
2	LAGFÖRSLAG	87
2.1	Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om en enhetlig patentdomstol och om tillämpning av avtalet	87
2.2	Lag om ändring av patentlagen	88
2.3	Lag om ändring av rättegångsbalken	100
2.4	Lag om ändring av lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter	101
2.5	Lag om ändring av utsökningsbalken	102
2.6	Lag om ändring av strafflagen	103
3	IKRAFTTRÄDANDE	104
4	BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE OCH BEHANDLINGSORDNING	105
4.1	Behovet av riksdagens samtycke	105
4.2	Behandlingsordning	106
	LAGFÖRSLAG	114
	Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om en enhetlig patentdomstol och om tillämpning av avtalet	114
	Lag om ändring av patentlagen	115
	Lag om ändring av 7 kap. 4 § i rättegångsbalken	120
	Lag om ändring av 7 b § i lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter	121
	Lag om ändring av 1 kap. 2 § i utsökningsbalken	122
	Lag om ändring av 15 kap. 12 § och 49 kap. 2 § i strafflagen	123
	FÖRDRAGSTEXT	125
	BILAGA	199
	PARALLELLTEXT	199
	Lag om ändring av patentlagen	199
	Lag om ändring av 1 kap. 2 § i utsökningsbalken	208
	Lag om ändring av 15 kap. 12 § och 49 kap. 2 § i strafflagen	209

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Syftet med patentsystem är att främja uppfinningsverksamhet samt den tekniska utvecklingen och näringslivets utveckling i samhället. Ett patent är en ensamrätt som en myndighet beviljat för viss tid och som innebär att ingen annan än patenthavaren utan dennes tillstånd kan utnyttja den uppfinning som patentet skyddar yrkesmässigt (förbuds rätt). Förutsättningen för att patent ska beviljas är att uppfinningen kan tillgodogöras industriellt och den är ny och skiljer sig väsentligt från tidigare kända lösningar. Patentsystemet baserar sig på idén om byteshandel: uppfinnaren offentliggör sin uppfinning och får i gengäld ensamrätt att utnyttja den ekonomiskt under en viss tid. Förbuds rätten gäller dock endast en begränsad tid, högst tjugo år, och för patentet ska betalas årsavgifter för upprätthållande av ensamrätten för varje år som den är i kraft.

Patentskyddet är alltid geografiskt begränsat, och man får skydd endast i de länder där patentet är i kraft (territorialprincipen). Nationella och regionala patentmyndigheter beviljar ensamrätter inom det egna territoriet. Trots att ansökningsförfarandena i viss mån centraliserats är patent fortfarande nationella rättigheter, och även internationella system bygger på de nationella patentsystemen.

En sökande som vill skydda sin uppfinning i Finland kan göra det på flera olika sätt. Alternativen är nationellt patent hos Patent- och registerstyrelsen eller europeiska patent enligt konventionen om meddelande av europeiska patent (European Patent Convention, EPC) (FördrS 8/1996; FördrS 43/1997; FördrS 92 och 93/2007), nedan *den europeiska patentkonventionen*, hos Europeiska patentverket (European Patent Office, EPO). På ansökan om bägge kan dessutom tillämpas de internationella systemet enligt konventionen om patentsamarbete (Patent Cooperation Treaty, PCT) (FördrS 58/1980).

Det regionala patentsystemet i Europa baserar sig på den europeiska patentkonventionen. Det bygger likaså på konventionsstaternas nationella patentsystem, och efter att europeiskt patent beviljats centralt är resultatet en mängd nationella patent, för vilka man betalar separata årsavgifter till de nationella patentmyndigheterna, nedan *traditionella europeiska patent*. Även rättegångar som gäller patenten försiggår i huvudsak separat i respektive lands nationella domstol, trots att det är fråga om patent som grundar sig på samma europeiska patent och som satts i kraft nationellt.

I Europa har man länge eftersträvat ett patentsystem där ett patent skulle ge ett enhetligt skydd i hela Europeiska unionen. Tjugofem medlemsländer har i nära samarbete kommit överens om en reform av det europeiska patentsystemet, som innebär att ett enhetligt skydd kan registreras för europeiska patent. Systemet baserar sig på artikel 142 i den europeiska patentkonventionen, enligt vilken en grupp konventionsstater tillsammans kan komma överens om ett arrangemang där ett europeiskt patent får enhetlig rättsverkan på konventionsstaternas område. Europeiska patent med enhetlig verkan och förfarandena i anslutning till dem baserar sig på Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd, nedan *förordningen om ett enhetligt patentskydd* samt rådets förordning (EU) nr 1260/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd när det gäller tillämpliga översättningsarrangemang, nedan *förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd*.

Till systemet hänför sig också medlemsstaternas avtal om en enhetlig patentdomstol (Agreement on a Unified Patent Court, UPCA) (EUT C 175, 20.6.2013, s. 1), nedan avtalet om en enhetlig patentdomstol, som regeringen i denna proposition föreslår att riksdagen ska god-

känna. De avtalsslutande medlemsstaternas nya gemensamma domstol föreslås lösa tvister om både traditionella europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan.

Syftet med reformen av det europeiska patentsystemet är att åstadkomma ett kostnadseffektivare, högklassigare och rättssäkrare patentsystem i Europa. Med en ansökan ska det vara möjligt att få ett patent som täcker de deltagande medlemsstaternas område och för vilket man betalar en årsavgift och beträffande vilket rättegångar försiggår i en enda domstol. Det nya enhetliga patentsystemet ska ändå inte ersätta det traditionella systemet med europeiska patent och de nationella patentsystemen, utan systemen ska fortleva parallellt. Sökande som behöver ett mera decentraliserat eller riktat skydd ska fortfarande kunna använda sig av traditionella europeiska patent eller nationella patent. Den som ansöker om patent ska emellertid också kunna välja det nya enhetliga skyddet, europeiskt patent med enhetlig verkan, i fråga om de länder som deltar i det fördjupade samarbetet.

Finland har deltagit aktivt i beredningen av reformen av det europeiska patentsystemet. För att systemet ska kunna träda i kraft i Finland krävs att Finland ratificerar avtalet om en enhetlig patentdomstol. Anslutning till systemet leder också till behov av att ändra bland annat patentlagen (550/1967) så att den börjar motsvara strukturerna och förfarandena enligt det nya systemet. Dessutom är avsikten att i Finland inrätta en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen, där det ska vara möjligt att processa även på engelska utöver Finlands nationalspråk.

2 Nuläge

2.1 Nationell lagstiftning

Bestämmelser om patent ingår i patentlagen och patentförordningen (669/1980). I patentlagen föreskrivs bland annat om innehållet i och gränserna för den ensamrätt som patent ger, förutsättningarna för patenterbarhet samt ansökningsförfarandet och livscykeln för nationella patent. Patentförordningen innehåller noggrannare bestämmelser om tillämpningen av lagen och förfarandet vid Patent- och registerstyrelsen.

I patentlagen bestäms dessutom om behandlingen av internationell patentansökan vid Patent- och registerstyrelsen samt om rättsverkan av en internationell ansökan som berör Finland. I kapitlet om europeiskt patent bestäms om rättsverkan i Finland av en ansökan om europeiskt patent, samt om de åtgärder som patenthavaren ska vidta för att ett traditionellt europeiskt patent ska få rättsverkan i Finland. Dessa åtgärder kallas också *nationellt ikraftsättande* av ett europeiskt patent.

En finländsk patentsökande har på ovan beskrivet sätt flera olika alternativ att skydda en uppfinning i hemlandet. Om den sökande väljer den nationella vägen lämnas ansökan till Patent- och registercentralen på antingen finska, svenska eller engelska. Patentmyndigheten utför nyhetsgranskning och patenterbarhetsprövning. Ansökan offentliggörs 18 månader från den dag då den gjordes. Om villkoren för patenterbarhet är uppfyllda beviljar patentmyndigheten patent och gör anteckningar i patentregistret. Från den dag då patent beviljas börjar en nio månader lång invändningstid, under vilken tredje parter kan ta ställning till patentmyndighetens beslut att bevilja patent. Under invändningsförfarandet kan patentmyndigheten upphäva ett patent helt eller delvis, eller hålla det i kraft. Patenthavaren betalar årsavgifter till Patent- och registerstyrelsen för varje år som patentet är i kraft. Om årsavgiften inte betalas, upphör patentet att vara i kraft. Patenthavaren kan också begränsa eller avstå från sitt patent så att det upphör helt från och med den dag då patentansökan görs. Ett patent kan vara i kraft högst 20 år från den dag då patentansökan görs. För läkemedel och växtskyddsmedel är det möjligt att ansöka om tilläggsskydd, som förlänger patentskyddet med högst fem år.

I patentlagen bestäms också om ansvar för patentintrång, ersättningsskyldighet och behöriga domstolar i patentärenden. I enlighet med territorialprincipen är ett patent i kraft endast i Finland, och med stöd av det kan patenthavaren ingripa i konkurrenters verksamhet här i landet. Tvistemål och ansökningsärenden som gäller patent behandlas i marknadsdomstolen och brottmål i Helsingfors tingsrätt. Största delen av de ärenden som gäller patentintrång behandlas som tvistemål.

Domstolen kan förelägga den som gjort intrång att upphöra med intrånget samt ålägga denna att betala skadestånd och en skälig ersättning för utnyttjandet. Domstolen kan också förordna om säkringsåtgärder, som säkrar bevisning eller förhindrar uppkomsten av större skada innan saken avgjorts. Ersättning på grund av patentintrång kan yrkas för de fem senaste åren innan talan väcktes.

Om en patentsökande vill skydda sin uppfinning utanför Finland, kan en nationell ansökan göras hos patentmyndigheten i en annan stat. Från den första patentansökan rörande uppfinningen börjar en prioritetstid löpa, inom vilken den sökande kan söka patent i andra länder så att den dag då den första ansökan gjordes förblir avgörande i fråga om den nyhet och innovativitet som krävs av patentet. Genom att utnyttja det system som baserar sig på konventionen om patentsamarbete kan den sökande förenkla detta förfarande. Med en internationell ansökan kan man reservera möjlighet att söka skydd i flera länder så att det i det skede när ansökan behandlas görs en internationell centraliserad nyhetsgranskning eller patenterbarhetsprövning eller bägge. Efter den centraliserade fasen överförs ansökan till behöriga patentmyndigheter för den nationella fasen. Konventionen om patentsamarbete behandlas mera ingående i avsnitt 2.2.

Om man med en ansökan som baserar sig på konventionen om patentsamarbete söker skydd även i Finland, ska översättningar av ansökan lämnas till Patent- och registerstyrelsen och en fastställd avgift betalas. Om patentansökan uppfyller kraven på ansökans form och innehåll i konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till den ska den godtas i dessa avseenden. I övrigt gäller angående behandling av ansökan i stor utsträckning vad som föreskrivs om nationell ansökan, och patentmyndigheten beslutar självständigt om patent ska beviljas.

En finländsk patentsökande kan också utnyttja det traditionella systemet för europeiskt patent. Med en ansökan kan man få skydd i de deltagande staterna i den europeiska patentkonventionen sedan Europeiska patentverket beviljat patent. Antalet konventionsstater är för närvarande 38. Bestämmelser om nationellt ikraftsättande i Finland av ett europeiskt patent ingår i 9 b kap. i patentlagen, enligt vilket den sökande ska lämna in en översättning av det europeiska patentet och betala en publiceringsavgift för översättningen till Patent- och registerstyrelsen. Först därefter har det europeiska patentet rättsverkan i Finland. Man bör lägga märke till att det nationella ikraftsättandet är endast en formell registreringsåtgärd.

Resultatet av samtliga förfarande som beskrivs ovan är, om Finland är målland, ett patent på vilket gällande finsk lagstiftning tillämpas. När det gäller europeiska patent har också vissa bestämmelser som gäller patenträttens innehåll förenhetligats i den europeiska patentkonventionen, men ett europeiskt patent som satts i kraft nationellt kan i praktiken jämföras med ett nationellt patent som Patent- och registerstyrelsen beviljat. Tvister som gäller europeiska patent behandlas i nationella domstolar så att nationella bestämmelser tillämpas.

2.2 Konventionen om patentsamarbete

Konventionen om patentsamarbete (*Patent Cooperation Treaty, PCT*) upprättades 1970. För Finlands del trädde den i kraft 1980. Genom konventionen har man skapat ett internationellt ansökningssystem för nationella patent. Genom konventionen har man försökt förenkla paten-

tansökningsförfarandet och stödja den nationella nyhetsgranskningen och patenterbarhetsprövningen genom att dessa granskningar och prövningar utförs hos vissa utvalda internationella myndigheter, så som Patent- och registerstyrelsen.

Genom en ansökan är det möjligt att väcka patentansökan i samtliga stater som anslutit sig till konventionen om patentsamarbete. Till förfarandet hör också internationell nyhetsgranskning och en för den sökande valfri patenterbarhetsprövning, som påskyndar och förenhetligar behandlingen av ansökan hos de nationella myndigheterna. Det slutliga beslutet om patent ska beviljas tillkommer dock alltid konventionsstatens nationella patentmyndighet och resultatet av förfarandet är en mängd nationella patent på vilka nationell lagstiftning tillämpas.

2.3 Europeiska unionens lagstiftning

Med några få undantag har patentlagstiftningen inte förenhetligats inom Europeiska unionen. Det första av dem är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 816/2006 om tvångslicensiering av patent för tillverkning av läkemedelsprodukter för export till länder med folkhälsoproblem. Förordningen innehåller ett förfarande som iakttas när tvångslicenser beviljas för patent och tilläggsskydd för tillverkning och försäljning av läkemedelsprodukter. Förordningen omfattar produkter som är avsedd för export till godkända länder där dessa produkter behövs för att lösa folkhälsoproblem. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska bevilja vilken sökande som helst som uppfyller villkoren i förordningen tvångslicens.

En annan EU-akt som gäller patenträtt är Europaparlamentets och rådets direktiv 98/44/EG om rättsligt skydd för biotekniska uppfinningar, nedan *bioteknikdirektivet*. Genom bioteknikdirektivet förenhetligas medlemsstaternas lagstiftning om skydd för biotekniska uppfinningar. I bioteknikdirektivet åläggs medlemsstaterna att skydda biotekniska uppfinningar på samma sätt som andra uppfinningar. Medlemsstaterna åläggs också att säkerställa att en uppfinning som uppfyller villkoren för patenterbarhet kan få patent även om den avser en produkt som består av eller innehåller biologiskt material eller ett förfarande genom vilket biologiskt material framställs, bearbetas eller används. I bioteknikdirektivet bestäms dessutom om bland annat innehållet i skyddet för biotekniska uppfinningar, tvångslicenser och deposition av biologiskt material.

För det tredje föreskrivs det om patenträtt i Europeiska unionen genom förordningar om tilläggsskydd. Sådana är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 469/2009 om tilläggsskydd för läkemedel (kodifierad version) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1610/96 om införande av tilläggsskydd för växtskyddsmedel. Villkoret för att tilläggsskydd ska meddelas för läkemedel är gällande patent och att läkemedlet har försäljningstillstånd. Genom tilläggsskyddet kan man förlänga läkemedlets skyddstid och balansera upp det faktum att erhållandet av försäljningstillstånd hindrar patenthavaren från att utnyttja sin uppfinning i början av patentets livscykel. Tilläggsskydd kan förlänga patentets skyddstid med högst fem år. Förordningen om tilläggsskydd för växtskyddsmedel följer samma principer.

Dessutom gäller reglerna om internationell ensamrätt i Europeiska unionen även patent. Rättegångar som gäller europeiska patent försiggår i nationella domstolar och domstolarnas behörighet bestäms i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (omarbetning), nedan *Bryssel I-förordningen*. Käranden har med stöd av Bryssel I-förordningen en viss rörelsefrihet när det gäller var intrångstalan väcks. Enligt artikel 24.4 andra stycket i Bryssel I-förordningen ska domstolarna i varje medlemsstat dock ha exklusiv behörighet vid talan som angår registreringen eller giltigheten av ett europeiskt patent som har meddelats för den medlemsstaten. Reformen av det europeiska patentsystemet och särskilt den enhetliga patentdomstolen har beaktats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU)

nr 542/2014 av den 15 maj 2014 om ändring av förordning (EU) nr 1215/2012 beträffande de regler som ska tillämpas vad gäller den enhetliga patentdomstolen och Beneluxdomstolen. I Bryssel I-förordningen jämföras den enhetliga patentdomstolen som avtalsslutande staternas gemensamma domstol med nationella domstolar och den är en del av det europeiska domstolssystemet. Trots att domstolen kallas gemensam, är det ur finsk konstitutionell synvinkel ändå fråga om en internationell domstol som inrättas genom ett internationellt fördrag.

De nya EU-akter som hänför sig till reformen av det europeiska patentsystemet behandlas nedan i avsnitt 2.5 Reformen av det europeiska patentsystemet och avtalet om en enhetlig patentdomstol.

2.4 Den europeiska patentkonventionen och Europeiska patentverket

Finland är en deltagande stat i den europeiska patentkonventionen på samma sätt som de andra EU-staterna. Finland har anslutit sig till konventionen den 1 mars 1996. Syftet med konventionen är att öka staternas samarbete vid skydd av uppfinningar. Konventionen gör det möjligt att få skydd med ett förfarande för beviljande av patent i samtliga konventionsstater. På detta sätt, samt genom att skapa vissa enhetliga regler för patent, främjas innovationer och ekonomisk tillväxt i Europa. Den europeiska patentkonventionen lägger grund för ett regionalt europeiskt patentsystem och Europeiska patentverkets verksamhet.

Det system som skapats genom den europeiska patentkonventionen gör det möjligt att söka och få patentskydd i de deltagande staterna i den europeiska patentkonventionen centraliserat med en ansökan. Antalet konventionsstater är i nuläget sammanlagt 38. Systemet är öppet så det kan också utnyttjas av utomstående sökande utanför konventionsstaterna.

Europeiska patentverket beviljar europeiska patent, som baserar sig på en europeisk patentansökan. Europeiskt patent kan även basera sig på en nationell ansökan eller en ansökan som baserar sig på konventionen om patentsamarbete, som har fortsatt i form av ansökan om europeiskt patent. Förfarandet vid Europeiska patentverket börjar när den sökande lämnar in ansökan till verket. Som handläggningsspråk för ansökan ska väljas något av verkets officiella språk, som är engelska, tyska och franska. Europeiska patentverket prövar ansökan och publicerar den 18 månader från ansökningsdagen eller en tidigare prioritetsdag. Innan patentverket beviljar patent ska den sökande översätta patentkraven till två andra språk som patentverket använder. När villkoren för patent är uppfylla meddelar verket europeiskt patent.

Den sökande ska besluta i vilka deltagande stater i den europeiska patentkonventionen som uppfinningen ska skyddas. När Europeiska patentverket har ett meddelat europeiskt patent ska det också sättas i kraft nationellt i de konventionsstater som den sökande väljer. I detta skede kan patenthavaren alltså fortfarande bestämma i vilka konventionsstater patentet slutligen sätts i kraft nationellt. Ikraftsättande av ett europeiskt patent kan beroende på de nationella bestämmelserna kräva en särskild avgift eller översättning till konventionsstatens officiella språk eller bägge. Även årsavgifter betalas till de nationella verken. De nationella verken redovisar dock på årsnivå 50 procent av de årsavgifter som de tagit ut för europeiska patent till Europeiska patentverket. Patenthavaren kan om han eller hon så vill låta patentskyddet förfalla i en enskild konventionsstat genom att låta bli att betala den nationella årsavgiften.

När europeiskt patent beviljas är resultatet en mängd nationella patent, som administreras separat i respektive konventionsstat. Ett undantag från detta är Europeiska patentverkets centraliserade invändnings-, begränsnings- och upphävningsförfarande. Från det att ett patent beviljats börjar en nio månader lång invändningstid, och invändningar som gjorts under denna tid behandlas i Europeiska patentverket. Under invändningsförfarandet kan verket upphäva ett patent helt eller delvis på grund av en tredje parts invändning, eller hålla det i kraft. Beslutets

verkningar gäller det europeiska patentet på samma sätt i alla stater där det åtnjuter skydd. Efter att invändningstiden gått ut kan patentet upphävas endast genom talan som väcks i nationell domstol, särskilt i respektive land. Patenthavaren har dock själv möjlighet att begränsa patentet eller upphäva patentet centraliserat hos Europeiska patentverket när som helst efter det att patentet beviljats. Begäran om begränsning eller upphävande kan dock inte göras medan invändningsförfarandet pågår.

2.5 Reformen av det europeiska patentsystemet och avtalet om en enhetlig patentdomstol

Allmänt om reformen av det europeiska patentsystemet

En central del av reformen av patentsystemet är att inrätta en gemensam domstol för medlemsstaterna som handlägger tvister som gäller europeiska patent. Ursprungligen eftersträvade man ett domstolssystem som även deltagande stater i den europeiska patentkonventionen som står utanför unionen skulle ha kunnat delta i. Målet nåddes inte eftersom EU-domstolen ansåg i sitt yttrande (1/09) att det utkast till avtal som låg till grund för begäran om yttrande inte var förenligt med unionsrätten.

Det avtal om en enhetlig patentdomstol som nu föreslås bli ratificerat skapar ett nära samband mellan det system som baserar sig på den europeiska patentkonventionen och EU:s rättssystem. Den enhetliga patentdomstolen är behörig att handlägga tvister som gäller både traditionella europeiska patent som baserar sig på ett internationellt fördrag och europeiska patent med enhetlig verkan som baserar sig på Europeiska unionens förordningar. Samtidigt finns det inget behov av att inrätta två separata patentdomstolar i Europa. Dessutom gagnar reformen det befintliga systemet för ansökan om och beviljande av patent vid Europeiska patentverket. Ett europeiskt patent med enhetlig verkan är ett europeiskt patent som beviljats av Europeiska patentverket och för vilket har registrerats enhetlig verkan som grundar sig på EU-förordningar.

De förordningar som gäller ett enhetligt patentskydd har utfärdats med iakttagande av bestämmelserna om ett fördjupat samarbete i EU-fördragen, närmare bestämt artikel 20 i fördraget om Europeiska unionen, *nedan EU-fördraget* och artiklarna 326–334 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, *nedan EUF-fördraget*. Dessa bestämmelser möjliggör samarbete där inte alla medlemsstater deltar. Man kan dock ansluta sig till samarbetet senare. Villkoret för samarbete är att tillstånd beviljas för att inleda samarbete. Europeiska unionens råds beslut om bemyndigande av ett fördjupat samarbete på området skapande av ett enhetligt patentskydd (2011/167/EU) gjorde det möjligt att avge förslagen till förordningar. I det fördjupade samarbetet deltar 25 medlemsstater, det vill säga alla medlemsstater med undantag av Spanien, Italien och Kroatien. Italien har i maj 2015 meddelat att man ansluter sig till det fördjupade samarbetet. Eftersom Italien redan tidigare har undertecknat avtalet om en enhetlig patentdomstol, deltar Italien i reformen av patentsystemet i alla avseenden. Polen, som deltar i det fördjupade samarbetet, har inte undertecknat avtalet om en enhetlig patentdomstol. Spanien och Kroatien har inte undertecknat avtalet och deltar inte i det fördjupade samarbetet. Sålunda deltar Polen, Spanien och Kroatien inte i reformen i detta skede.

Förordningen om ett enhetligt patentskydd och förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd trädde i kraft den 20 januari 2013. De börjar dock tillämpas först när avtalet om en enhetlig patentdomstol träder i kraft. De olika reformelementen bildar en rättslig helhet. För att reformen av det europeiska patentsystemet ska träda i kraft krävs att bägge elementen träder i kraft.

Förordningen om ett enhetligt patentskydd

I förordningen om ett enhetligt patentskydd föreskrivs om europeiskt patent med enhetlig verkan samt om de förfaranden som hänför sig till det. För ett europeiskt patent som har beviljats med samma kravuppsättning avseende alla deltagande medlemsstater kan man ansöka om registrering av dess enhetliga verkan. Den enhetliga verkan är inte en självständig rätt, utan baserar sig på ett europeiskt patent som meddelats av Europeiska patentverket. Sålunda anses enhetlig verkan inte heller ha uppkommit till den del som det europeiska patentet har upphävts eller begränsats.

Ett europeiskt patent med enhetlig verkan träder i kraft i samtliga deltagande medlemsstater som har ratificerat avtalet om en enhetlig patentdomstol den dag då den enhetliga verkan registreras. Den geografiska dimensionen av patentets enhetliga verkan utvidgas inte fast nya medlemsstater ansluter sig till systemet under patentets giltighetstid. Ett europeiskt patent kan emellertid sättas i kraft även i deltagande stater i den europeiska patentkonventionen som stannar utanför den enhetliga verkan. Ett europeiskt patent för vilket enhetlig verkan har registrerats i stater som ratificerat avtalet om en enhetlig patentdomstol kan sättas i kraft i form av ett traditionellt europeiskt patent i sådana deltagande stater i den europeiska patentkonventionen som inte har ratificerat avtalet eller som inte deltar i det fördjupade samarbetet. Då där ett europeiskt patent samtidigt i kraft som ett europeiskt patent med enhetlig verkan i vissa länder och som ett traditionellt europeiskt patent i andra länder.

De deltagande medlemsstaterna ska säkerställa att ett europeiskt patent inte anses ha trätt i kraft som ett nationellt patent, om ett europeiskt patent med enhetlig verkan har trätt i kraft för dessa staters del. Trots att ett patent är i kraft i samtliga deltagande medlemsstater anses det äganderättsligt lyda under en medlemsstats lagstiftning. Denna medlemsstat bestäms i regel enligt sökandens hemvist eller huvudsakliga säte.

Enhetlig verkan betyder att ett patent är av enhetlig karaktär och har enhetlig verkan i alla de deltagande medlemsstaterna. Patentet kan till exempel begränsas, överföras och upphävas endast med avseende på alla medlemsstater. Det får dock licensieras för hela eller en del av de deltagande medlemsstaternas territorier. Landsvisa licenser är således fortfarande möjliga.

Ett europeiskt patent med enhetlig verkan ger patenthavaren rätt att förbjuda tredje part att begå handlingar som det patentet skyddar mot i hela territoriet tillhörande de deltagande medlemsstater där det har enhetlig verkan. Den rättighetens omfattning och begränsningar ska vara enhetliga i alla deltagande medlemsstater där patentet har enhetlig verkan. När en tvist som gäller ett europeiskt patent med enhetlig verkan handläggs i den enhetliga patentdomstolen tillämpas i första hand bestämmelserna om rättighetens omfattning och begränsningar i avtalet om en enhetlig patentdomstol. Ett europeiskt patent med enhetlig verkan jämföras med ett nationellt patent endast i äganderättsliga frågor, varvid nationell lagstiftning kan bli tillämplig i den enhetliga patentdomstolen.

Årsavgifterna och eventuella tilläggsavgifter för ett europeiskt patent med enhetlig verkan betalas till Europeiska patentverket. Om årsavgiften inte betalas förfaller patentet. Verket behåller självt 50 procent av årsavgifterna och fördelar resten mellan de deltagande medlemsstaterna. Förordningen innehåller principer om årsavgifternas nivå och fördelningen av dem. Årsavgifterna ska vara progressiva samt räcka till för att täcka kostnaderna för europeiska patent med enhetlig verkan och säkerställa, tillsammans med de avgifter som ska betalas i ansökningsfasen, att Europeiska patentverkets budget är balanserad. Årsavgifterna ska fastställas med beaktande av situationen för små och medelstora företag med målet att främja innovation och de europeiska företagens konkurrenskraft. De avtalsslutande staterna beslutar om årsavgifterna och fördelningen i ett särskilt utskott som lyder under den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd. Den 24 juni 2015 linjerade det särskilda utskottet preliminärt att års-

avgifterna för ett europeiskt patent med enhetlig verksam är lika stora som de sammanlagda årsavgifterna i de fyra länder där flest europeiska patent för närvarande sätts i kraft nationellt (Tyskland, Frankrike, Förenade kungariket och Nederländerna).

Förordningen om ett enhetligt patentskydd innehåller institutionella bestämmelser om Europeiska patentverkets uppgifter. Eftersom Europeiska unionen inte är part i den europeiska patentkonventionen kan det inte föreskrivas direkt om uppgifterna i förordningen, utan där åläggs de deltagande medlemsstaterna att ge verket de uppgifter som nämns i förordningen. I Europeiska patentverkets patentregister intas ett register för enhetligt patentskydd, som verket administrerar. Europeiska patentverket administrerar dessutom ansökningar om enhetlig verkan från innehavare av europeiska patent, årsavgifter för europeiska patent med enhetlig verkan, ersättningssystemet för översättningar och offentliggörande av översättningar. Dessutom ska de deltagande medlemsstaterna inom den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd inrätta ett särskilt utskott, där de deltagande medlemsstaterna beslutar om utförandet av vissa av verkets arbetsuppgifter.

I förordningen om ett enhetligt patentskydd bestäms till vissa delar om licenser. Innehavaren av ett europeiskt patent med enhetlig verkan kan inge en förklaring till Europeiska patentverket om att denne är beredd att tillåta alla intresserade att mot en lämplig ersättning bli licenstagare. En sådan licens jämföras med en avtalsenlig licens. Tvångslicenser för europeiska patent med enhetlig verkan regleras fortfarande av de deltagande medlemsstaternas lagstiftning vad gäller deras respektive territorier.

Förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd

I förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd bestäms om översättningsarrangemangen för ett europeiskt patent med enhetlig verkan. När ett europeiskt patent har offentliggjorts i enlighet med bestämmelserna i den europeiska patentkonventionen krävs det inga ytterligare översättningar för registreringen av enhetligt skydd. Systemet fungerar i princip utifrån Europeiska patentverkets handläggningsspråk och maskinöversättningar.

Europeiska patentverkets officiella språk är engelska, tyska och franska. Ett europeiskt patent offentliggörs på handläggningsspråket och patentkrav dessutom på Europeiska patentverkets två andra officiella språk. Efter att enhetligt patentskydd registrerats omfattar patentskyddet bara det som framgår av dokument på handläggningsspråket.

I enlighet med artikel 4 i förordningen ska patenthavaren dock i händelse av en rättegång om en tvist på en påstådd intrångsgörarens begäran och enligt dennes val tillhandahålla en fullständig översättning av patentet till ett av de officiella språken antingen i den deltagande medlemsstat i vilken det påstådda intrånget ägde rum eller den medlemsstat där den påstådda intrångsgöraren är bosatt. Om domstolen begär det ska patenthavaren tillhandahålla en fullständig översättning till domstolens handläggningsspråk. Enligt förordningen är domstolen skyldig att bedöma den påstådda intrångsgörarens ställning och huruvida och beakta att den påstådda intrångsgöraren har agerat utan att ha känt till eller rimligen borde ha känt till att denne gjorde intrång i ett patent med enhetlig verkan innan denne fått tillgång till översättningen.

Det centrala målet för patentsystemet är att sprida information om patent och teknisk kunskap. För patentansökningar och patentskrifter som gäller europeiska patent utvecklas maskinöversättningar, som gör patentinformation tillgänglig på unionens alla officiella språk. Maskinöversättningar har enligt förordningen aldrig rättslig verkan, utan de har endast informations-syfte. Avsikten är att maskinöversättningar ska finnas tillgängliga från det att en ansökan om europeiskt patent offentliggörs.

Eftersom kvaliteten på maskinöversättningar ännu inte motsvarar målen för dem innehåller förordningen övergångsåtgärder. Om ansökans handläggningsspråk har varit franska eller tyska ska den sökande lämna in en översättning av patentskriften till engelska. Om handläggningsspråket har varit engelska ska en översättning till ett av unionens officiella språk som sökanden valt inlämnas. Övergångsperioden går ut när högkvalitativa maskinöversättningar till unionens alla officiella språk finns tillgängliga men senast 12 år efter tillämpningsdagen för förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd.

I förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd bestäms också om ett ersättningsystem för översättningskostnader, som tillämpas på små och medelstora företag,

fysiska personer, ideella organisationer, universitet och offentliga forskningsorganisationer. Om en sökande lämnar in ansökan på något av unionens officiella språk som inte är ett av Europeiska patentverkets officiella språk, ersätts kostnaderna upp till ett visst tak. Ersättningsystemet administreras av Europeiska patentverket. Den europeiska patentorganisationens särskilda utskott beslutar om detaljerna i ersättningsystemet och ersättningsbeloppet innan systemet träder i kraft.

I förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd bestäms om översättningsarrangemangen efter det att ett europeiskt patent beviljats. Förordningen inverkar inte på de översättningskrav under ansökningstiden som det bestäms om i den europeiska patentkonventionen eller på de nationella översättningskrav som gäller för tillfälligt skydd, även om enhetlig verkan skulle registreras för ett europeiskt patent som beviljats på grund av ansökan.

Avtalet om en enhetlig patentdomstol

Avtalet om en enhetlig patentdomstol har ingåtts mellan 25 avtalsslutande medlemsstater. Endast Europeiska unionens medlemsstater kan vara parter i avtalet. Avtalet har undertecknats av de medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet om ett enhetligt patentskydd, med undantag av Polen. Dessutom har avtalet undertecknats av Italien, som inte för närvarande deltar i det fördjupade samarbetet, men som har meddelat att man kommer att ansluta sig till det. Spanien och Kroatien är inte med i det fördjupade samarbetet och de har inte undertecknat avtalet.

Det är fråga om ett internationellt fördrag mellan medlemsstaterna, och avtalet är alltså inte ett rent rättsligt unionsinstrument. Genom avtalet inrättas en enhetlig patentdomstol, som ges behörighet att avgöra tvister som gäller både traditionella europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan.

Den enhetliga patentdomstolen är de avtalsslutande medlemsstaternas gemensamma domstol och på den tillämpas samma förpliktelser enligt unionsrätten som på de avtalsslutande medlemsstaternas nationella domstolar. Eftersom det är fråga om de avtalsslutande medlemsstaternas gemensamma domstol är dess beslut verkställbara i samtliga avtalsslutande medlemsstater på samma sätt som domar av de avtalsslutande medlemsstaternas nationella domstolar.

Domstolen har exklusiv behörighet att avgöra tvister som gäller europeiska patent med enhetlig verkan och traditionella europeiska patent. Under en övergångsperiod, som pågår sju år, och som får förlängas med högst en sjuårsperiod, kan innehavare och sökande av europeiska patent samt innehavare av tilläggsskydd välja att undanta ett traditionellt europeiskt patent eller ett tilläggsskydd som grundar sig på det från domstolens behörighet (*opt out*) för patentets hela giltighetstid. Om patenthavaren så vill kan han eller hon välja att patentet åter ska börja omfattas av den enhetliga patentdomstolens behörighet (*opt back in*). Under övergångsperi-

rioden kan talan som gäller traditionellt europeiskt patent väckas i en nationell domstol, även om patenthavaren inte har undantagit det europeiska patentet från den enhetliga patentdomstolens behörighet. Det är inte möjligt att undanta europeiska patent med enhetlig verkan från den enhetliga patentdomstolens behörighet och talan som gäller dem kan inte väckas i en nationell domstol.

Avtalet innehåller även materiell patenträtt, som ska tillämpas när domstolen avgör tvister som hör till dess behörighet. Bestämmelserna företräder sådana delområden av patenträtten som redan nu är mycket lika i Europa. Avtalets innehåll behandlas mera ingående i detaljmotiveringen.

De avtalsslutande medlemsstaterna ska ratificera avtalet om en enhetlig patentdomstol enligt sina respektive konstitutionella bestämmelser för att det nya systemet, som också omfattar ovannämnda förordningar om patentskydd och översättningsarrangemang ska träda i kraft på deras territorium. För att avtalet, och därigenom reformen av hela det europeiska patentsystemet, ska träda i kraft ska tretton avtalsslutande medlemsstater deponera sina ratifikations- eller anslutningsinstrument. Ikraftträdande förutsätter dock att de tre medlemsstaterna med det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för avtalets undertecknande är bland de medlemsstater som har ratificerat avtalet. Dessa stater är Tyskland, Frankrike och Förenade kungariket.

Ur finsk konstitutionell synvinkel är avtalet om en enhetlig patentdomstol ett statsfördrag, genom vilket en ny internationell domstol inrättas. På godkännande och ikraftsättande av avtalet tillämpas statsfördragsförfarandena enligt 8 kap. i grundlagen. Avtalet innehåller flera bestämmelser som kräver riksdagens godkännande i enlighet med 94 § i grundlagen (se närmare avsnitten 1 och 4.1 i detaljmotiveringen). Avtalet om en enhetlig patentdomstol är ett avtal som avses i 3 § 9 punkten i reglementet för statsrådet, eftersom det i enlighet med grundlagsutskottets yttrandepraxis kan specificeras (GrUU 24/2011 rd; GrUU 56/2006 rd) som ett avtal vars bestämmelser har ”ett nära samband med samarbetet inom ramen för unionen”, trots att det inte tillkommit inom unionsstrukturen. Avtalet är sålunda till sin karaktär sådant att det till innehåll och verkningar kan jämföras med ett unionsärende som enligt 93 § 2 mom. i grundlagen hör till statsrådets behörighet. Härav följer att sedan avtalet undertecknats och godkänts av riksdagen är det statsrådets allmänna sammanträde som beslutar om ratificeringen. Statsrådets allmänna sammanträde har beviljat fullmakt att underteckna avtalet den 14 februari 2013 och avtalet undertecknades i Bryssel den 19 februari 2013.

Den enhetliga patentdomstolens verksamhet

Domstolen består av en förstainstansrätt, en överinstansrätt och ett kansli. Förstainstansrätten omfattar en central avdelning samt lokala och regionala avdelningar. Den centrala avdelningen har säte i Paris med sektioner i London och München. Lokala avdelningar kan inrättas i de avtalsslutande medlemsstaterna eller regionala avdelningar som omfattar flera avtalsslutande medlemsstaters territorier. Bestämmelserna om förfarandet när avdelningar inrättas finns i artikel 7.3 i avtalet om en enhetlig patentdomstol samt i artikel 18 i stadgan för den enhetliga patentdomstolen. Den enhetliga patentdomstolens överinstansrätt och kansli finns i Luxemburg. Genom avtalet inrättas dessutom ett centrum för medling och skiljeförfarande som har säten i Ljubljana och Lissabon.

Den enhetliga patentdomstolen är de avtalsslutande staternas gemensamma domstol. Trots att den verkar i en avtalsslutande stat, är den en separat internationell domstol som omfattas av ett internationellt fördrag och den är inte underordnad de avtalsslutande staternas nationella domstolar. Domstolen hör dock till unionens domstolssystem och den ska iakttä och tillämpa unionsrätten samt i samarbete med EU-domstolen säkerställa att den tillämpas korrekt och tolkas

likadant. Vid behov ska patentdomstolen begära förhandsavgörande av EU-domstolen om tolkning av unionsrätten.

Domstolens verksamhet finansieras med avgifter som den tar ut. Åtminstone under en övergångsperiod på sju år, då domstolens verksamhet startas upp och inkomsterna antas vara mindre, deltar medlemsstaterna i domstolens kostnader med olika stora finansiella bidrag. De avtalsslutande medlemsstater som står värd för avdelningar ska tillhandahålla de faciliteter som är nödvändiga för detta ändamål. Målet är att domstolen ska vara självfinansierande efter den sju år långa övergångsperioden. I avtalet har man emellertid förberett sig på att de avtalsslutande medlemsstaterna kan åläggas att betala finansiella bidrag även senare om extra stöd blir nödvändigt.

Domstolens domare och eventuella övriga personal är anställda vid själva domstolen. Lönerna till personalen är utgifter i domstolens budget. Ett undantag från detta är att administrativ personal vid domstolens avdelningar berörs av särskilda arrangemang under övergångsperioden och lönekostnaderna för den ankommer på den avtalsslutande stat som står värd för avdelningen ansvarar för kostnaderna för sådan personal. Avsikten är dock att domstolen ska svara föra alla personalkostnader på lång sikt.

Den enhetliga patentdomstolen ska ha både lagfarna domare och domare som är tekniskt kvalificerade. Domarna är domare vid den enhetliga patentdomstolen och arbetar i olika multinationella sammansättningar. Samtliga domare vid domstolen bildar en domarpool, från vilken de tilldelas från fall till fall. Varje sits i en lokal eller regional avdelning ska dock vara sammansatt av en eller två lagfarna domare som är medborgare i den avtalsslutande medlemsstat som är värd för den berörda avdelningen.

I den inledande fasen är det sannolikt att en stor del av domarna är deltidsanställda vid den enhetliga patentdomstolen. Detta beror på att antalet ärenden inte antas vara särskilt stort när domstolen inleder sin verksamhet. Enligt artikel 3 i stadgan för den enhetliga patentdomstolen ska administrativa kommittén inledningsvis utnämna det nödvändiga antalet domare för att inrätta åtminstone en sits i varje avdelning i förstainstansrätten och minst två sitsar i överinstansrätten. För att multinationella sammansättningar ska kunna förverkligas på det sätt som bestäms i avtalet ska det utnämnas minst en lagfaren domare från varje avtalsslutande medlemsstat som står värd för en avdelning. Antalet domare ökar när antalet ärenden som ska behandlas ökar.

Avsikten är att inrätta en lokal avdelning av patentdomstolen i Finland. Den lokala avdelningen ska arbeta i anslutning till marknadsdomstolen så att den utnyttjar marknadsdomstolens lokaler. Den enhetliga patentdomstolens administrativa kommitté beslutar på Finlands begäran om inrättande av avdelningen. Bestämmelser om förfarandet när avdelningar inrättas finns i avtalet om en enhetlig patentdomstol samt i stadgan för den enhetliga patentdomstolen.

Förberedelserna för att komma i gång med verksamheten vid den enhetliga patentdomstolen fortsätter i den beredningskommitté som de avtalsslutande länderna tillsatt. Kommittén förbereder helheter som är centrala med tanke på domstolens praktiska verksamhet, så som domstolens rättegångsregler, där det bestäms om det rättegångsförfarande som ska iakttas vid domstolen, domstolens kanslis verksamhet, utnämningen av domare, domstolens ekonomiska regler, den första budgeten och domstolsavgiftssystemet. Avtalet om en enhetlig patentdomstol bestämmer ramen för hur domstolens verksamhet ska ordnas. De slutliga besluten fattas dock av domstolens administrativa kommitté, när avtalet om en enhetlig patentdomstol har trätt i kraft eller vissa artiklar har börjat tillämpas provisoriskt. Ett separat protokoll kommer att upprättas över den provisoriska tillämpningen.

2.6 Genomförandet av reformen i andra medlemsstater

Avtalet om en enhetlig patentdomstol har undertecknats av 25 medlemsstater. Spanien, Polen och Kroatien har tills vidare inte undertecknat avtalet. Av de stater som undertecknat avtalet har tills vidare Österrike, Frankrike, Sverige, Belgien, Danmark, Malta, Luxemburg och Portugal deponerat ratifikationsinstrumentet.

Det finns nationella skillnader i sättet att genomföra ratificeringen, vilket beror på att staterna har olika konstitutioner. I vissa länder har förslag till ändringar i de nationella lagarna ingått i ratifikationsförslaget. I andra länder har ratificeringen gjorts först medan andra nödvändiga lagändringar genomförs separat innan reformen träder i kraft. På detta sätt har man gjort i till exempel Frankrike och Belgien. I Belgien gjordes de noggrannare ändringarna sommaren 2014. Den franska regeringen kommer att lägga fram förslag till lagändringar under 2015. I Sverige innehöll ratifikationsförslaget (Prop. 2013/14:89) vissa lagändringar, men den kommitté som bereder ändringarna i patentlagen har senare lagt fram ett förslag till mera heltäckande ändringar (SOU 2015:41). I Finland framskrider ratifikationsprocessen och arbetet med att ändra lagstiftningen samtidigt.

Vilka lagändringar som ratificeringen kräver varierar mellan medlemsstaterna. Det finns också skillnader beträffande i vilken mån det måste föreskrivas om det nya systemet på lagnivå och i vilken mån man har ansett att förordningarna och avtalet om en enhetlig patentdomstol räcker. Den kommitté som bereder ändringar i patentlagen i Sverige har föreslagit att de paragrafer som gäller ensamrättens omfattning och begränsningar i stor utsträckning ska förenhetligas med avtalet om en enhetlig patentdomstol. I Danmark företogs däremot ytterst små ändringar i patentlagen.

Även i Förenade kungariket har man föreslagit att vissa bestämmelser i anslutning till patenträttens omfattning ska förenhetligas med avtalet. Detta har bland annat motiverats med att patenthavare inte borde bemötas på olika sätt beroende på om uppfinningen är skyddad med nationellt patent, traditionellt europeiskt patent eller europeiskt patent med enhetlig verkan. Sommaren 2014 ordnades en offentlig konsultation om Förenade kungarikets lagändringar. Det finns inte exakt information om ratificerings tidtabellen för avtalet.

I motiveringen till ratifikationsförslagen har olika omständigheter betonats beroende på stat. Centrala teman har varit till exempel de multinationella domarsammansättningarna och utvecklingen av europeisk rättspraxis, beräkningen av patenteringskostnaderna samt rättegångskostnaderna, små och medelstora företags ställning, underlättande av den administrativa bördan för näringsverksamhet samt stärkande av europeiska företags ställning i den globala konkurrensen.

2.7 Bedömning av nuläget

Det europeiska patentsystemet

Det europeiska patentsystemet kan i huvudsak anses fungera bra. Patenthavare har tillgång till både högkvalitativt nationellt patent och internationella alternativ, närmare bestämt det system som baserar sig på konventionen om patentsamarbete och det europeiska patentsystemet. Genom att kombinera olika alternativ har en sökande möjlighet att skraddarsy sin egen patenteringsstrategi. Det är också viktigt att det går att få service på området och stöd från nationella myndigheter i Finland.

Det europeiska patentsystemet är populärt och högklassigt och fungerar tämligen bra. Det centraliserade förfarandet för ansökan om och meddelande av patent innebära flera fördelar

jämfört med separata nationella förfaranden. Företagen anser att till systemets styrkor hör också det centraliserade invändningsförfarandet.

Efter det att patent beviljats är det europeiska patentsystemet decentraliserat, vilket innebär både fördelar och nackdelar. Å ena sidan ger det gällande systemet den sökande tid att bedöma på vilka marknader uppfinningen har ekonomisk potential. Patenthavaren har möjlighet att reagera på föränderliga förhållanden, avstå från skydd i vissa länder eller begränsa det i vissa länder. På så sätt är det möjligt att undvika till exempel nyhetshinder som inverkar endast nationellt, och kostnaderna kan optimeras i förhållande till den geografiska omfattning som skyddet behöver ha. Ur samhällets synvinkel kan man tänka att decentraliseringen säkerställer att patenthavarna inte i onödan håller rättigheter i kraft i sådana områden där det inte finns något starkt skyddsintresse. Detta ger andra aktörer i branschen större handlingsfrihet.

Å andra sidan innebär det traditionella europeiska patentet, som sätts i kraft nationellt i flera länder genom separata förfaranden, en stor ekonomisk investering för patenthavaren. I en situation där man vill ha omfattande skydd för en uppfinning leder lokala ombud, nationella översättningskostnader och separata årsavgifter samt administreringen av dem till kännbara kostnader. Även ett geografiskt mera begränsat skydd kan vara för dyrt för små och medelstora företag. Finländska företag anser också att det nuvarande europeiska patentsystemets största svaghet är att det landsvisa ikraftsättandet.

En svaghet hos systemet är också de landsvisa patentregistren. Förändrade förhållanden som förutsätter överföringar och pantsättningar av patent eller andra registeranteckningar ska meddelas separat i varje land där patentet är i kraft. Flerfaldiga registeranteckningar orsakar merkostnader.

Det decentraliserade systemet och de kumulativa kostnader som det ger upphov till utgör problem även vid verkställandet av ensamrättigheter som gäller patent. Ur detta perspektiv är ett traditionellt europeiskt patent en mängd separata nationella patent som delvis berörs av olika lagstiftning och olika processbestämmelser. Trots att den som gör intrång bedriver gränsöverskridande verksamhet, behandlas intrånget i varje land som en separat händelse. Problemen kommer tydligast fram i en situation där en aktör gör intrång i patent som grundar sig på samma europeiska patent och som satts i kraft nationellt och patenthavaren måste vidta separata rättsliga åtgärder i varje land.

Bestämmelser om domstolars internationella behörighet ingår i Bryssel I-förordningen. Förordningen ger käranden delvis alternativ beträffande var talan om intrång väcks. I några europeiska domstolar har även meddelats gränsöverskridande förbud, och särskilt interimistiska gränsöverskridande förbud, men EU-domstolens avgöranden på senare tid i målen C-539/03 Roche (Roche Nederland BV m.fl. mot Frederick Primus och Milton Goldenberg, 13.7.2006, REG 2006, s. I-06535) och C-4/03 GAT mot LuK (Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG mot Lamellen und Kupplungsbau Beteiligungs KG, 13.7.2006, REG I-06509) har begränsat centraliseringsmöjligheterna. Trots att det under vissa förutsättningar är möjligt att handlägga talan om intrång i domstolen på svarandens hemort, är domstolen i det land där patentet är i kraft ensam behörig i ärenden som gäller patentets giltighet och det kan vara svårt att förutspå intrångsprocessens gång.

Separata rättegångar innebär en såväl administrativ som ekonomisk börda för parterna eftersom man behöver en representant, ett ombud eller någon annan godkänd assistent i varje land. Separata rättegångar kan också leda till motstridiga avgöranden. Ofta försöker aktörerna processa endast på vissa marknader. Mest patentärenden behandlas i Tyskland, där man 2007 uppskattade att 800–900 patentärenden behandlas per år. Mål väcks också i Förenade kungariket (153 väckta patentärenden 2004) och i Frankrike (487 väckta patentärenden 2006). Enligt

kommissionens utredning försiggår över 90 procent av patenträttegångarna i Europeiska unionen i Tyskland, Frankrike, Förenade kungariket och Nederländerna.

Trots att europeiska patent regleras i den europeiska patentkonventionen och vissa patenträttsliga bestämmelser är mycket lika i medlemsstaterna, är bestämmelserna om rättens omfattning och intrång i den i princip beroende av nationell rätt. Det uppstår ingen enhetlig rättspraxis, eftersom ärendena behandlas av separata nationella domstolar. Den rättsliga splittringen minskar verksamhetens förutsägbarhet.

Det europeiska patentets splittrade karaktär och de separata rättegångarna kan också öka trycket på Europeiska patentverket. Invändningsförfarandet efter ansökningsfasen har gjort att arbetet hopat sig. Förfarandet kan mycket väl pågå fem år från det att invändningen görs tills beslutet vinner laga kraft, och då tillkommer besvärprocessen. Ett centraliserat förfarande är av stor betydelse för efter invändningstiden kan patentet endast upphävas separat i varje land där det är i kraft.

Även om det är möjligt att agera framgångsrikt inom det nuvarande europeiska systemet är det splittrat, eftersom rättigheterna sätts i kraft och verkställs nationellt. För att agera strategiskt inom systemet krävs sakkunskap och resurser. Som helhet kan man säga att en finländsk patentsökande har för närvarande tillgång till ett system som fungerar men där kostnadsfrågor i alltför hög grad kan begränsa var man kan söka skydd och var man kan ingripa i intrång från en konkurrent.

Användningen av patentsystemet i Finland

År 2014 gjordes 1 545 nationella patentansökningar till Patent- och registerstyrelsen. Finländska ansökare stod för 1 422 av ansökningarna. Av dessa finländska ansökningar var 344 gjorda av privatpersoner och 1 078 av företag. Antalet nationella patentansökningar har minskat de senaste tio åren, men nationellt patent är fortfarande en viktig skyddsform särskilt för företag som är verksamma lokalt. Dessutom utnyttjas den nationella patentansökan ofta som stamansökan i patenteringsprocessen.

År 2014 gjorde finländska företag 2 193 ansökningar om europeiskt patent till Europeiska patentverket, vilket är näst mest efter Schweiz i förhållande till folkmängden. Antalet ansökningar från Finland har varierat något de senaste åren och rört sig på bägge sidorna om 2 000 ansökningar. År 2014 gjordes totalt 274 000 patentansökningar till Europeiska patentverket.

I statistikens ljus kan finska företag betraktas som mycket aktiva patentsökande, åtminstone jämfört med det europeiska medeltalet. Man bör emellertid lägga märke till att inte alla finska företag utnyttjar patentsystemet lika aktivt. Det finns inga exakta uppgifter om hur stor del av de finska företagen som patenterar. Patent- och registerstyrelsens statistik över nationella sökande ger dock någon slags bild av hur stor del av företagen som över huvud utnyttjar patentsystemet. De senaste åren har 500–550 finska företag lämnat in åtminstone en nationell patentansökan varje år. I denna årliga siffra ingår inte företag som är patentaktiva men som anlitar endast Europeiska patentverket eller skyddar sina uppfinningar endast utomlands.

Patent- och registerstyrelsen beviljar årligen cirka 800 nationella patent och i slutet av 2014 var 8 606 av Patent- och registerstyrelsen beviljade patent i kraft i Finland. På motsvarande sätt beviljar Europeiska patentverket cirka 64 500 europeiska patent om året. Av de patent som Europeiska patentverket beviljar sätts i nuläget cirka 8 procent i kraft i Finland och i slutet av 2014 var 39 584 europeiska patent i kraft i Finland.

Verkställandet av ensamrättigheter utgör en väsentlig del av patentsystemet. År 2014 väcktes tre tvistemål som gällde nationella patent i marknadsdomstolen, av vilka två var talan om intrång och ett talan om ogiltigförklaring. År 2013, då patentärendena koncentrerades till marknadsdomstolen, väcktes i Helsingfors tingsrätt i två fall talan om intrång som gällde nationella patent samt i två fall talan om ogiltigförklaring. År 2013 har det ännu inte väckts ett enda ärende som gällt intrång i eller ogiltigförklaring av ett nationellt patent.

I Finland väcks varje år flera tvistemål som gäller europeiska patent. Exempelvis 2013 väcktes i Finland i fyra fall talan om ogiltigförklaring som gällde europeiska patent, i ett fall talan om intrång som gäller ett europeiskt patent samt två separata ärenden som gäller säkringsåtgärder avseende europeiska patent. Dessa fall av talan gällde sammanlagt nio europeiska patent som satts i kraft i Finland. År 2014 väcktes i tre fall talan om ogiltigförklaring av europeiska patent och i ett fall talan om intrång i ett europeiskt patent. I fråga om talan om intrång framställdes också krav på säkringsåtgärd i samband med huvudsaken. År 2014 gjordes dessutom en separat ansökan om säkringsåtgärd, som gällde ett europeiskt patent. Tillsammans gällde dessa ärenden som väcktes 2014 fem europeiska patent som satts i kraft i Finland.

Såsom konstaterats ovan försiggår rättegångar som gäller europeiska patent i regel i den stat där det påstådda intrånget har skett. Om patentet har satts i kraft på bred front är det emellertid möjligt att ett tvistemål som gäller det inleds endast på de viktigaste marknaderna och inte separat i varje land. I en sådan situation är Finland sällan det centrala forumet, utan ärendena koncentreras till Tyskland, Förenade kungariket, Frankrike och Nederländerna. I Finland förekommer dock årligen ett jämnt antal rättegångar som gäller nationella patent och europeiska patent. För det finländska affärlivet är det viktigt att högklassig sakkunskap att sköta och avgöra dylika patenttvister bevaras i Finland.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att inhämta riksdagens godkännande av avtalet om en enhetlig patentdomstol. Genom att Finland förbinder sig till avtalet beslutar man samtidigt om Finlands deltagande i det nya europeiska patentsystemet samt att förordningen om ett enhetligt patentskydd och förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd blir tillämpliga i Finland. Syftet med avtalet och reformen av det europeiska patentsystemet är att främja patentskyddet, underlätta användningen av patentsystemet och gör det förmånligare samt förbättra rättsskyddet i ärenden som gäller europeiska patent.

Målet för den nationella ratifikationstidtabellen är att Finland ska vara med i systemet när det träder i kraft i Europa. Finland skulle således höra till de stater som har ratificerat avtalet innan det träder i kraft nationellt och där de första europeiska patenterna med enhetlig verkan kan registreras.

Målet är att trygga Finlands möjligheter att påverka genomförandet av systemet redan i den inledande fasen, alltså när inledandet av den enhetliga patentdomstolens verksamhet förbereds i den enhetliga patentdomstolens administrativa kommitté och administreringen av europeiska patent med enhetlig verkan organiseras i Europeiska patentverket. Av denna orsak har Finland också för avsikt att vara med om den provisoriska tillämpningen av avtalet.

De praktiska lösningarna i det skede när verksamheten inleds, såsom utnämningen av domare och skapandet av förstainstansstrukturen, påverkar i hög grad den enhetliga patentdomstolens verksamhet. Dessutom är det viktigt att Finland från första början får den utdelning av årsavgifterna för europeiska patent med enhetlig verkan som fastställs för Finland.

Målet är också att det ska inrättas en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen i Finland.

3.2 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner avtalet om en enhetlig patentdomstol och att Finland ansluter sig till det nya europeiska patentsystemet. Då träder europeiska patent med enhetlig verkan i kraft även i Finland, och tvister som gäller europeiska patent som är i kraft i Finland handläggs i den enhetliga patentdomstolen i enlighet med avtalet om en enhetlig patentdomstol. I propositionen föreslås också att riksdagen godkänner att det avges en förklaring om provisorisk tillämpning av avtalet.

Propositionen innehåller ett förslag till blankettlag, genom vilken de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om en enhetlig patentdomstol sätts i kraft genom lag. I och med ratificeringen överförs behörigheten att handlägga ärenden som omfattas av den enhetliga patentdomstolens behörighet, och som för närvarande behandlas i nationell domstol, från marknadsdomstolen till den enhetliga patentdomstolen. Trots att domstolen är internationell, ska Finland bära det direkta ansvaret för dess verksamhet både ensam och tillsammans med andra avtalsslutande stater. Den enhetliga patentdomstolen ska ha exklusiv behörighet att handlägga tvister som gäller europeiska patent med enhetlig verkan som är i kraft i Finland och efter övergångsperioden även traditionella europeiska patent. Detta betyder således att behörighet delvis överförs från marknadsdomstolen, som enligt den gällande patentlagen handlägger tvistemål som gäller europeiska patent och nationella patent.

Propositionen innehåller också förslag till ändring av patentlagen, strafflagen, utskökningsbalken, lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter samt rättegångsbalken. Genom ändringarna säkerställs att de nationella bestämmelserna är i harmoni med det nya europeiska systemet.

Trots att Europeiska unionens förordningar om ett europeiskt patent med enhetlig verk är direkt tillämpliga som sådana innehåller de förpliktelser för medlemsstaterna att utfärda kompletterande nationella bestämmelser. Genom ändringsförslagen säkerställs att ett europeiskt patent inte kan träda i kraft som ett patent som satts i kraft nationellt, om enhetlig verkan har registrerats för det. Det föreslås att till patentlagen fogas en bestämmelse där det föreskrivs att ikraftsättandeåtgärder som vidtas av en innehavare av ett europeiskt patent saknar rättsverknningar, om enhetlig verkan har registrerats för det europeiska patentet. En del europeiska patent med enhetlig verkan ska med stöd av artikel 7 i förordningen om ett enhetligt patentskydd, som förmögenhetsobjekt, behandlas som nationellt patent i Finland och vissa nationella bestämmelser ska tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan i Finland. Till följd av detta är det nödvändigt att föreskriva särskilt att vissa bestämmelser ska tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan.

På ovan angivet sätt innehåller avtalet om en enhetlig patentdomstol utöver bestämmelser som reglerar domstolens verksamhet även bestämmelser om patenträttens omfattning och begränsningar. Avtalet förpliktar inte de avtalsslutande medlemsstaterna att förenhetliga sin lagstiftning så att den motsvarar avtalsbestämmelserna, men det hindrar inte heller detta. Genom den enhetliga patentdomstolens behörighet kommer bestämmelserna i framtiden att gälla både europeiska patent med enhetlig verkan och traditionella europeiska patent. Med tanke på en förutsägbar omvärld vore det ändamålsenligt att alla patent som är i kraft i Finland ger likadant skydd. Av denna orsak innehåller propositionen förslag till sådana ändringar av de aktuella paragraferna att de börjar motsvara de materiella bestämmelserna i avtalet om en enhetlig patentdomstol. Till de betydande ändringarna hör de begränsningar som fogas till 3 § och som gäller användning av biologiskt material i förädlingssyfte och skydd för datorprogram, samt

det undantag för reservdelar som fogas till 5 §. I övrigt är ändringarna i huvudsak tekniska. I detta sammanhang bör det påpekas att 3 § 1 mom. i patentlagen, som gäller direkt patent-skydd, motsvarar avtalet men avviker från formuleringen i artiklarna 25 och 26 i avtalet. Skillnaden i formulering betraktas inte som så betydande att den skulle medföra behov av att ändra patentlagen till denna del. I juridisk litteratur i Finland beskrivs patenträttens innehåll i allmänhet som en förbuds rätt.

Ikraftsättandet av avtalet om en enhetlig patentdomstol förutsätter också vissa ändringar i bestämmelserna om marknadsdomstolens och de allmänna domstolarnas behörighet. Genom ändringarna klarläggs att marknadsdomstolen under övergångsperioden har parallell behörighet att handlägga tvistemål som gäller traditionella europeiska patent samt säkerställs att ett ärende som redan inletts i den enhetliga patentdomstolen inte upptas till behandling i marknadsdomstolen. Behörigheten för en allmän domstol som behandlar brottmål måste begränsas så att ett sådant privaträttsligt yrkande grundat på brott som omfattas av den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet inte kan behandlas i samband med ett brottmål.

Avsikten är att inrätta en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen i Finland. Beslut om inrättande av en lokal avdelning fattas av domstolens administrativa kommitté på Finlands begäran. Avdelningen ska arbeta i marknadsdomstolens lokaler och dess språk ska vara finska, svenska och engelska.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för företagen

Allmänt om konsekvenserna för företagen

I detta avsnitt behandlas vilka konsekvenser det nya systemet, och särskilt Finlands anslutning till det, har för de företag som utnyttjar patentsystemet och allmänt taget för andra finska företag. Förutom företag ansöker även andra aktörer om patent, särskilt enskilda uppfinnare, universitet och statliga forskningsinstitut. Konsekvenserna ur dessa aktörers synvinkel, i egen-skap av användare av patentsystemet, kan dock jämföras med de konsekvenser för företagen som presenteras i det följande. I bakgrunden till bedömningen av konsekvenserna för företagen finns beskrivningen av användningen av patentsystemet i Finland i avsnitt 2.7 om bedömningen av nuläget.

Såsom anförs ovan omfattar reformen av det europeiska patentsystemet två delar som är kopp-lade till varandra: ett europeiskt patent med enhetlig verkan och en enhetlig patentdomstol. Reformen träder i kraft när avtalet om en enhetlig patentdomstol träder i kraft och patent-domstolen har inlett sin verksamhet. Först därefter börjar förordningarna om ett enhetligt pa-tentskydd tillämpas. Eftersom endast en liten del av patenten blir föremål för rättegång, kan man dock anse att de största konsekvenserna för företagen har att göra med europeiskt patent med enhetlig verkan. Dessa konsekvenser behandlas först.

Utredning om konsekvenserna för företagen

Reformens konsekvenser för finska företag har uppskattats i en utredning som näringslivet och arbets- och näringsministeriet låtit göra som ett gemensamt projekt (http://ek.fi/wp-content/uploads/Patenttiselvitys_2014.pdf), nedan patentutredningen, och som offentliggjor-des den 15 april 2014. För patentutredningens gjordes en företagsenkät, som kompletterades med intervjuer med företrädare för företagen samt experter. I patentutredningen uppskattades de möjligheter och hot som hänför sig till Finlands ratifikationsbeslut för finska företag i olika branscher och av olika storlek.

De företag som besvarade företagsenkäten ansåg att reformen i huvudsak genererar nytta jämfört med nuläget. Största delen av dem som besvarade företagsenkäten förhöll sig också positivt till att Finland skulle vara med i det nya patent- och domstolssystemet. Det bör dock påpekas att enkäten i första hand besvarades av patentaktiva företag och flera av dem som svarade konstaterade att de inte är tillräckligt insatta i reformen.

Enligt patentutredningar påverkar Finlands ratifikationslösning inte just svararföretagets antal patent som helhet. Hälften av dem som besvarade företagsenkäten ansåg att det geografiskt mera omfattande skydd som europeiskt patent med enhetlig verkan erbjuder är nyttigt och att de skulle utnyttja det något mera i det fallet att Finland ratificerar avtalet om en enhetlig patentdomstol.

Enligt patentutredningen sågs det växande antalet giltiga patent i Finland som en hotfaktor. Dessutom förväntades ett europeiskt patent med enhetlig verkan öka patenteringsaktiviteten i Europa hos företag från länder utanför Europa. Dessa faktorer kan enligt de företag som svarade begränsa handlingsfriheten, öka arbetet med att följa med handlingsfriheten, hindra företag från att utvidga sin verksamhet till nya marknader samt öka licenseringskostnaderna och andra kostnader. Ett ökat antal patent kan också öka risken för intrång och rättegångar. Å andra sidan framfördes i patentutredningen den åsikten att utländska innehavare av ett europeiskt patent med enhetlig verkan inte nödvändigtvis har något stort intresse av att vidta åtgärder mot små finska hemmamarknadsföretag. När en helhetsbedömning görs ska de finska patenthavarnas nytta av ett enhetligt skydd enligt patentutredningen sättas i proportion till de olägenheter som följer av att flera patent är i kraft i de EU-stater som är med i systemet och att en allt större del av dem är patent som ägs av företag utanför EU.

Enligt patentutredningen kan inrättandet av en enhetlig patentdomstol ha både positiva och negativa konsekvenser, beroende på företagets aktuella roll. På grund av den enhetliga patentdomstolens omfattande behörighet kan systemet i fall av intrång vara till nytta åtminstone för en kärande som har ett starkt patent eller som ansöker om att en konkurrents svaga patent ska ogiltigförklaras. Risken för geografiskt omfattande ogiltigförklarande utgör däremot ett hot särskilt för en svarande som har ett svagt patent. När det gäller kostnaderna väntar man att kostnaderna för enskilda rättegångar ska stiga, eftersom avsikten är att domstolen ska vara självfinansierande. Samtidigt minskar dock behovet av parallella rättegångar i flera länders domstolar.

Europeiskt patent med enhetlig verkan

Reformen av det europeiska patentsystemet ökar företagens valfrihet när de vill skydda uppfinningar. När reformen trätt i kraft kan företagen om de så vill utnyttja europeiskt patent med enhetlig verkan som ett alternativ till nationella patent och europeiska patent som ska sättas i kraft nationellt. Den som ansöker om och innehar patent kan träffa valet utifrån sina egna affärsverksamhetsbehov och vid behov utnyttja systemen på ett smidigt sätt.

Systemet med ett enhetligt patent gör det möjligt att få enhetligt patentskydd med en ansökan och registrering i samtliga länder som har ratificerat avtalet om en enhetlig patentdomstol den dag då den enhetliga verkan registreras. Ett europeiskt patent med enhetlig verkan kan begränsas, det kan överföras, upphävas och ogiltigförklaras och det kan förfalla endast på ett enhetligt sätt i alla länder. För ett beviljat europeiskt patent kan samtidigt registreras enhetlig verkan och det kan sättas i kraft nationellt i länder som inte är avtalsslutande medlemsstater i eller inte har ratificerat avtalet om en enhetlig patentdomstol eller som är deltagande stater i den europeiska patentkonventionen men står utanför Europeiska unionen.

Användningen av europeiskt patent med enhetlig verkan kommer att påverkas av årsavgifterna, som utgör en betydande del av de totala kostnaderna för det enhetliga patentskyddet. I nuläget sätts traditionella europeiska patent i medeltal i kraft nationellt i fyra avtalsslutande stater. Nivån på årsavgiften för ett europeiskt patent med enhetlig verkan inverkar på ett avgörande sätt på om finska företag i enskilda situationer upplever att ett europeiskt patent med enhetlig verkan är ett mera lockande alternativ än ett traditionellt europeiskt patent eller ett patent som söks nationellt.

Beslut om årsavgifterna fattas av ett särskilt utskott som lyder under den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd och som består av de medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet. Det särskilda utskottet Den 24 juni 2015 linjerade det särskilda utskottet preliminärt att årsavgifterna för ett europeiskt patent med enhetlig verkan är lika stora som de sammanlagda årsavgifterna i de fyra länder där flest europeiska patent för närvarande sätts i kraft nationellt (Tyskland, Frankrike, Förenade kungariket och Nederländerna). Detta kan antas göra europeiskt patent med enhetlig verkan till ett lockande alternativ för dem som söker patent. Det särskilda utskottet kommer att se över årsavgifterna med jämna mellanrum.

Lockelsen hos europeiskt patent med enhetlig verkan påverkas även av andra faktorer än årsavgifterna. Skyddets geografiska omfattning kan ha positiv inverkan till exempel på företagets licenseringsmarknader, finansieringsmöjligheter eller verksamhetens internationalisering. Europeiskt patent med enhetlig verkan minskar dessutom patenteringskostnaderna genom att förenkla administreringen av skyddet och minska översättningskostnaderna.

Denna kostnadsminskning beror på flera olika faktorer, som kan beskrivas bäst genom att det nya systemet jämförs med de befintliga systemet. För det första kan de nationella verken ta ut administrativa avgifter för att sätta i kraft patent nationellt. Inom det nuvarande systemet kan en sökande betala en sådan administrativ avgift särskilt till varje nationellt verk, där den sökande sätter i kraft sitt europeiska patent. I fråga om ett europeiskt patent med enhetlig verkan betalar den sökande endast till Europeiska patentverket för registreringen av den enhetliga verkan.

För det andra, inom det nuvarande systemet anlitar den sökande i regel lokala ombud i de länder där patentet sätts i kraft. För att administrera ett traditionellt europeiskt patent i flera länder krävs sakkunskap och resurser, så många företag köper lokala ombudsmannatjänster. Ombuden sköter det nationella ikraftsättandet av det europeiska patentet och eventuellt administrerar de också patentet under dess livscykel. När det är fråga om ett europeiskt patent med enhetlig verkan administreras det centralt hos Europeiska patentverket. Det administrativa förfarandet är enklare och även årsavgifterna betalas centraliserat till Europeiska patentverket. Därför finns det inget behov av flera ombud och patenthavaren sparar kostnader. Det centraliserade registret underlättar dessutom uppföljningen av patent och minskar kostnaderna för denna.

För det tredje, systemet med ett enhetligt patent minskar översättningskostnaderna. Efter övergångsperioden behöver inga översättningar inlämnas vid registreringen av ett europeiskt patent med enhetlig verkan. Under övergångstiden ska en översättning till ett annat av unionens officiella språk inlämnas. Detta är en betydande förändring jämfört med nuläget. För att sätta i kraft ett traditionellt europeiskt patent kan det krävas att översättningar till flera länders officiella språk lämnas in till ländernas patentmyndigheter. När dessa översättningskostnader försvinner minskar patenthavarens kostnader, trots att överenskommelsen om tillämpning av artikel 65 i Europeiska patentkonventionen (Agreement on the application of Article 65 of the Convention on the Grant of European Patents) (FördrS 101/2011), nedan Londonöverenskommelsen, redan har bidragit till att minska översättningskraven i anslutning till ikraftsättande.

De slopade översättningskraven kompenserar med att maskinöversättningar tas i bruk. Maskinöversättningar gör det möjligt att följa patentet på unionens samtliga officiella språk och är tillgängliga redan när ansökan om ett europeiskt patent offentliggörs. En maskinöversättning har ingen rättsverkan, utan syftet med den är endast att trygga tillgången till patentinformation. Vid uppföljningen av patent ska företagen alltså lägga märke till att endast en patentpublikation på behandlingsspråket för ett europeiskt patent har beviskraft. Eftersom kvaliteten på maskinöversättningar ännu inte är tillräcklig bra, tillämpas övergångsarrangemang. Under en övergångsperiod ska till en begäran om enhetlig verkan fogas en översättning till ett annat av unionens officiella språk.

Trots att europeiska patent med enhetlig verkan minskar kostnaderna på ovan angivet sätt bör man å andra sidan lägga märke till att innehavaren av ett europeiskt patent med enhetlig verkan måste följa marknaderna inom hela det område där patentet är i kraft för att upptäcka intrång. Detta kan påverka vilken skyddsform företaget väljer. Å andra sidan påverkar marknadspotentialen i det geografiska området valet av skyddsform.

I patentutredningen ansågs ett betydande hot i anslutning till Finlands ratifikationsbeslut vara att antalet gällande patent ökar i Finland. Ökningen av antalet patent skulle bero på att en del patenthavare som med det nuvarande systemet inte sätter europeiska patent i kraft i Finland kan övergå till att använda europeiskt patent med enhetlig verkan, som omfattar även Finland. Om Finland inte ratificerar avtalet ökar inte antalet patent. I nuläget sätts ungefär 8 procent av de europeiska patenten i kraft i Finland och i slutet av 2014 var 39 584 europeiska patent i kraft i Finland. I Europa finns för närvarande cirka 450 000 europeiska patent, som är i kraft i åtminstone en deltagande stat i den europeiska patentkonventionen.

Det är svårt att exakt uppskatta hur mycket antalet gällande patent kommer att öka. Ökningen beror på användningen av europeiskt patent med enhetlig verkan, som i sin tur påverkas av företagets egna strategiska val och inställning till den nya patentdomstolen, utöver de ovan nämnda faktorerna. Uppskattningarna av för hur stor del av de europeiska patenten som enhetlig verkan kommer att registreras i framtiden varierar från 20 procent till 50 procent hos Europeiska patentverket.

Ökningen av antalet patent upplevs som ett hot på två sätt. För det första ses utvecklingen eventuellt som skadlig, eftersom en ökning av ensamrättigheterna begränsar företagets handelsfrihet och ökar behovet av att följa konkurrenternas patent. Mera uppföljning orsakar kostnader. Å andra sidan ser behovet av uppföljning olika ut beroende på företagets marknadsområde och tillväxtmål. Företag som verkar internationellt och som är på väg att internationaliseras måste omfatta det nya patentsystemet oberoende av Finlands ratifikationsbeslut. Det är lättare för företagen att växa och utvidga marknaden till andra europeiska länder när gällande europeiska patent med enhetlig verkan har beaktats i företagets verksamhet och produktutveckling från första början. Aktiv uppföljning kan också uppmuntra företag att försöka hitta nya och innovativa lösningar.

Ett ökat antal patent som är i kraft tills vidare ökar risken för att företag omedvetet kränker ett patent, vilket kan leda till licensförhandlingar eller rättegångar. Detta ses som ett hot särskilt för hemmamarknadsföretag och små och medelstora företag, som i allmänhet har mindre beredskap att sätta sig in i reformen och avvärja de risker som eventuellt är förknippade med den. Särskilt sådana företag som inte själva utför produktutveckling och patentering, kan omedvetet göra intrång i andras patent och bli instämnda till den enhetliga patentdomstolen. Ett intrång kan orsaka oväntade och mycket stora kostnader för företaget. Å andra sidan råder det ingen säkerhet beträffande i vilken mån rättsinnehavaren är intresserad av att ingripa i ett litet hemmamarknadsföretags verksamhet. Sålunda realiseras inte nödvändigtvis den växande risken. Det är dock svårt att förutsäga patenthavarnas framtida agerande.

Den enhetliga patentdomstolen

När den enhetliga patentdomstolen inrättas ändrar handläggningen av tvister som gäller såväl traditionella europeiska patent som europeiska patent med enhetlig verkan. Tvister gällande traditionella europeiska patent som i nuläget handläggs i nationella domstolar börjar omfattas av den enhetliga patentdomstolens behörighet. Tvister som gäller europeiska patent med enhetlig verkan omfattas från första början av den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet. Brottmål som gäller patent handläggs även i framtiden i nationella domstolar även när det är fråga om ett europeiskt patent med enhetlig verkan.

Den enhetliga patentdomstolen avgör tvister som gäller traditionella europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan så att avgörandena har effekter i patentets hela giltighetsområde. Då behöver företagen inte inleda överlappande domstolsprocesser som gäller samma patent i olika länder. På så sätt minskar de kostnader som orsakas av separata processer. Domstolens förstainstansrätt arbetar decentraliserat, vilket främjar tillgången till rätt i de avtalsslutande staterna. Överklagandet är centraliserat och de avgörande sammansättningarna är multinationella. Detta främjar en enhetlig rättspraxis.

I den inledande fasen har dock ingen rättspraxis utformats. Detta förorsakar ovisshet bland företagen om domstolens verksamhets- och tolkningslinje. Den nationella rättspraxisen kan därmed vara mycket etablerad. För att innehavarna av gällande patent inte ska tvingas in i ett system om vars funktion de saknar säker kunskap och som inte har funnits när de ansökte om patentskydd är arrangemangen under övergångsperioden för traditionella europeiska patent omfattande. Arrangemangen under övergångsperioden ger patenthavare samt dem som ansökt om patent möjlighet att undanta patentet från patentdomstolens behörighet (opt out). Patenthavaren har också möjlighet att låta ett traditionellt europeiskt patent att på en gång börja omfattas av den enhetliga patentdomstolens behörighet på nytt (opt back in). Under övergångsperioden har de nationella domstolarna dessutom parallell behörighet, det vill säga käranden kan om han eller hon så vill väcka talan antingen i en nationell domstol eller i den enhetliga patentdomstolen.

Bestämmelser om finansieringen av den enhetliga patentdomstolen finns i del II i avtalet om en enhetlig patentdomstol. Domstolens finansiering och verksamhet behandlas mera ingående i avsnitt 2.5, som handlar om reformen av det europeiska patentsystemet. Med tanke på propositionens konsekvenser är det väsentligt att enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol är avsikten att domstolen ska vara självfinansierande. Detta betyder att domstolens kostnader i slutändan kommer att täckas helt och hållet med de avgifter som tas ut av parterna. Den genomsnittliga rättegångskostnaden kommer att vara domstolens kostnader delade med antalet behandlade ärenden.

Beslut om rättegångskostnaderna fattas av domstolens administrativa kommitté, som inrättas först när avtalet om en enhetlig patentdomstol trätt i kraft eller börjat tillämpas provisoriskt. Beslut om avgifterna kan alltså inte fattas före nämnda tidpunkt. Avtalet om en enhetlig patentdomstol innehåller dock bestämmelser som ligger till grund för domstolens finansiering och avgifterna. Domstolsavgifterna ska till exempel fastställas på en sådan nivå att man säkerställer rätt balans mellan principen om rättvis tillgång till rättslig prövning samt ett tillräckligt bidrag från parterna för de kostnader som domstolen ådrar sig. Den beredningskommitté som förbereder inrättandet av domstolen öppnade i maj 2015 ett offentligt samråd om domstolsavgifterna. Trots att samrådsdokumentet inte nödvändigtvis motsvarar de slutliga besluten om avgifter kan man med dess hjälp föreställa sig storleksklassen på avgifterna och deras uppbyggnad. Utifrån dessa uppgifter kan här framföras en del preliminära uppskattningar.

Den enhetliga patentdomstolens avgifter kommer att vara betydligt högre än domstolsavgifterna i Finland. Detta beror på ovan beskrivet sätt på skrivningen i avtalet om att domstolen ska vara självfinansierande. Exempelvis i det dokument som ligger till grund för det offentliga samrådet uppskattas att domstolens kostnader det åttonde verksamhetsåret kommer att vara 37 000 000 euro. Dessa kostnader kommer att täckas med domstolsavgifter.

Behandlingsavgifterna för tvister kommer att fastställas på grund av det intresse som tvisten gäller utöver den fasta avgiften. Modellen bygger på det tyska systemet. I Tyskland kan avgifterna beroende på det värde som tvisten gäller vara tiotusentals eller rentav hundratusentals euro. Exempelvis i ett ärende som är värt 500 000 euro är behandlingsavgiften i princip 11 000 euro, medan motsvarande avgift är 440 000 euro i ett ärende som är värt 40 000 000 euro. I Finland är rättegångsavgiften för närvarande 244 euro i marknadsdomstolen. En arbetsgrupp vid justitieministeriet som utrett domstolsavgifterna har i sitt betänkande 4/2015 föreslagit bland annat en betydande höjning av marknadsdomstolens rättegångsavgifter. Målsättningen i statsminister Sipiläs regeringsprogram är att domstolsavgifterna ska höjas. Den rättegångsavgift som tas ut i marknadsdomstolen ska ändå även i fortsättningen vara betydligt mindre än den domstolsavgift som tas ut i den enhetliga patentdomstolen. Å andra sidan är den enhetliga patentdomstolen behörig att behandla ett patents rättsverkningar i fråga om flera avtalsslutande medlemsstater i samma rättegång.

Enligt det förslag som ligger till grund för det offentliga samrådet ska en fast avgift på 11 000 euro betalas för talan om intrång och genkärsmål om intrång i den enhetliga patentdomstolen. Om värdet av ärendet överstiger 500 000 euro, ska dessutom betalas en värdebaserad avgift. I ärenden värda 500 000–750 000 euro ska utöver den fasta avgiften betalas 2 500 euro. Detta är den lägsta nivån på de värdebaserade avgifterna. Den högsta nivån ska tillämpas på ärenden som är värda över 30 000 000 euro och för vilka 220 000 euro ska betalas utöver den fasta avgiften. För talan om upphävande av patent ska en fast avgift på 20 000 euro tas ut. Om talan om upphävande väcks som genkärsmål till talan om intrång är behandlingsavgiften densamma som för den ursprungliga talan om intrång, dock högst 20 000 euro. Avgiften för opt out och opt back in föreslås vara 80 euro per patent. Såsom konstaterats ovan är dessa siffror inte slutgiltiga. Med hjälp av siffrorna kan man ändå få en uppfattning om i vilken storleksklass avgifterna eventuellt kommer att röra sig. Enligt ovannämnda förslag är avsikten att meddela riktlinjer om hur värdet av tvister ska fastställas.

Rättegångskostnaderna består inte enbart av domstolsavgifter utan största delen av parternas kostnader består av arvoden till advokater och ombud för europeiska patent samt av kostnader för tekniska undersökningar. Det är svårt att uppskatta på förhand hur stora arvodena till ombud och de övriga kostnaderna blir i den enhetliga patentdomstolen. Som jämförelseobjekt kan man emellertid granska kostnaderna i olika avtalsslutande stater. Exempelvis i Tyskland, Frankrike och Nederländerna var rättegångskostnaderna enligt en undersökning som gjordes 2006 i förstainstansrätten i medeltal 50 000–200 000 euro när värdet av föremålet för tvisten var 250 000 euro. I Finland är kostnaderna cirka 50 000–500 000 euro i ärenden som behandlas i första instans.

I Finland liksom i andra EU-länder är huvudregeln att den som förlorar i en rättegång betalar även motpartens kostnader. Domstolen kan emellertid uppskatta vad som är skäliga kostnader, så full kostnadsersättning döms inte nödvändigtvis ut. Till skillnad från vår nationella lagstiftning fastställs ett maximibelopp för de rättegångskostnader som ersätts i den enhetliga patentdomstolen. Domstolens administrativa kommitté ska fatta beslut även om denna fråga, och arbetsgruppen har ännu inte haft tillgång till slutliga uppgifter om nivån på ersättningstaket. Enligt det förslag som ligger till grund för det offentliga samrådet ska taket vara värdebaserat. I den lägsta kategorin, där ärendet är värt högst 250 000 euro, ska taket vara 50 000 euro. I den högsta kategorin, där ärendets värde överstiger 50 000 000 euro, ska taket vara 3 000 000

euro. Det är fråga om en väsentlig ändring, särskilt i fråga om ärenden av ringa värde. Patenttvister är ofta komplicerade och kostnaderna kan bli relativt höga även i ärenden av mindre värde. Syftet med kostnadstaket är att hjälpa parterna att förutse de totala kostnaderna för tvister.

Den enhetliga patentdomstolen ska arbeta decentraliserat i avdelningar av förstainstansrätten. De lokala och regionala avdelningarna samt den centrala avdelningen ska finnas i olika avtalslutande stater och deras rättegångsspråk bestäms i enlighet med avtalet. En avtalslutande medlemsstat kan om den så vill begära hos domstolens administrativa kommitté att få inrätta en lokal avdelning eller tillsammans med andra avtalslutande medlemsstater att få inrätta en regional avdelning. Finland har för avsikt att föreslå för den administrativa kommittén att en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen inrättas i Helsingfors med finska, svenska och engelska som rättegångsspråk.

För ett finskt företag innebär den enhetliga patentdomstolen risk för att en patenttvist där företaget är part behandlas i en annan avtalslutande medlemsstat på ett främmande språk. Detta vore dock inte någon betydande ändring jämfört med nuläget. Om det görs intrång i ett patent i en annan stat, ska det företag som patenterat utomlands redan nu väcka talan i utländsk domstol.

Ur svarandens synvinkel är situationen delvis annorlunda, men förändringarna vore små om en lokal avdelning inrättas i Helsingfors. Ett företag som är verksamt utanför Finland kan för närvarande bli tvunget att bemöta en talan om intrång till exempel i Tyskland. I en situation där det påstådda intrånget har skett endast i Finland och svarandens hemvist är Finland, ska talan väckas i den enhetliga patentdomstolens lokala avdelning i Finland. Ett företag som är verksamt enbart på hemmamarknaden kan således sannolikt inte överraskande bli svarande i en rättegång utomlands. Dessa forumregler bidrar till att minska de risker i anslutning till ökningen av antalet patent som behandlas ovan. Situationen kunde dock vara en annan, om företaget har ett affärsförbindelse till ett företag som är verksamt utomlands och talan väcks mot flera svarande där samarbetsföretaget har sin hemvist.

4.2 Konsekvenser för statsfinanserna

Patent- och registerstyrelsen

Patent- och registerstyrelsen är ett nettobudgeterat ämbetsverk, och utgifterna för dess verksamhet täcks med kundavgifter. För närvarande orsakar Patent- och registerstyrelsens verksamhet sålunda inga kostnader för staten. Publicerings- och årsavgifterna för europeiska patent som satts i kraft i Finland utgör sammanlagt cirka 55 procent av de nuvarande inkomsterna för Patent- och registerstyrelsens patent- och innovationslinje. I nuläget sätts 8 procent av de patent som Europeiska patentverket beviljat i kraft i Finland.

Ibruktageandet av europeiska patent med enhetlig verkan innebär inkomstförluster för Patent- och registerstyrelsen, eftersom europeiska patent inte längre behöver sättas i kraft nationellt. Inkomstförlustens storlek påverkas av flera faktorer, så som hur populärt det europeiska patentet med enhetlig verkan blir, årsavgifternas nivå och Finlands utdelning av årsavgifterna. Reformens konsekvenser för Patent- och registerstyrelsens inkomstfinansiering har uppskattats under förhandlingarna om reformen och uppskattningarna preciseras när förhandlingar i Europeiska patentverket framskrider.

Patent- och registerstyrelsens inkomstförluster går inte att undvika, fast Finland skulle ställa sig utanför det nya systemet. Enligt vissa uppskattningar skulle Finland i en sådan situation inte utgöra något betydande mål för ikraftsättande av separata europeiska patent efter att sy-

stemet trätt i kraft, om inte den finländska marknaden är speciellt viktig för patenthavaren. Det är möjligt att företag som nu i stor utsträckning sätter sina patent i kraft i Europa i vilket fall som helst övergår till att använda europeiska patent med enhetlig verkan, och inte längre sätter europeiska patent i kraft nationellt i stater som står utanför reformen.

Till den del som europeiska patent med enhetlig verkan ersätter traditionella europeiska patent minskar det nya systemet direkt inkomsterna av publiceringsavgifter, och minskningen av årsavgiftsinkomsterna tilltar sannolikt så småningom de följande åren. Härav följer att Patent- och registerstyrelsens verksamhet i fortsättningen delvis måste finansieras ur statsbudgeten. Finansieringen är nödvändig för att garantera att Patent- och registerstyrelsen kan tillhandahålla service på nuvarande nivå i det skede när systemet startas upp. Finansiering behövs särskilt för att Patent- och registerstyrelsen ska kunna behålla sin position som internationell granskningsmyndighet inom PCT-systemet och tillhandahålla internationella tjänster för finländska sökande i Finland.

Den inkomstförlust som det enhetliga patentsystemet orsakar Patent- och registerstyrelsen uppskattas vara 1,3 miljoner euro 2016, 2,7 miljoner euro 2017, 3,5 miljoner euro 2018 och 4,1 miljoner euro 2019. I rambeslutet för statsfinanserna våren 2015 har motsvarande tilläggsanslag reserverats under Patent- och registerstyrelsens omkostnadsmoment 32.40.03. Ett tilläggsanslag på ovannämnda 1,3 miljoner euro föreslås i budgetpropositionen för 2016. Anslagsbehovets storlek kan preciseras efter att systemet införts. Patent- och registerstyrelsens verksamhet kan effektiviseras i någon mån, men den kan inte helt anpassas till de krympande inkomsterna. Ett krav på PCT-verk är att man har minst 100 patentgranskare.

Den enhetliga patentdomstolen

Inrättandet av den enhetliga patentdomstolen orsakar direkta utgiftsposter i statsfinanserna. De kostnader som Finland orsakas av den enhetliga patentdomstolen består av två separata delar. Kostnaderna består av de finansiella bidrag som Finland ska betala till den enhetliga patentdomstolen under övergångsperioden och eventuellt efter den (domstolens budgetfinansiering) samt kostnader för den lokala avdelning som inrättas i Finland (vårdskap för avdelningen).

Den enhetliga patentdomstolens verksamhetskostnader finansieras ur domstolens budget med domstolsavgifter och under en övergångsperiod på åtminstone sju år med finansiella bidrag från de avtalsslutande medlemsstaterna. De första finansiella bidragen betalas den dag avtalet om en enhetlig patentdomstol träder i kraft. De avtalsslutande medlemsstaternas finansiella bidrag bestäms i enlighet med avtalet om en enhetlig patentdomstol utifrån antalet gällande europeiska patent och antalet tvister som gäller europeiska patent.

Finlands finansiella bidrag beräknat enligt de ovannämnda kriterierna skulle vara cirka 1–2 procent av domstolens totala budget. Den totala budgeten för det första verksamhetsåret har uppskattats till cirka 13,5 miljoner euro. Därför har Finlands finansiella bidrag till början uppskattats vara cirka 135 000–270 000 euro och när domstolens verksamhet utvecklas eventuellt växa till cirka 400 000 euro innan domstolens verksamhet enligt planerna blir självfinansierande efter övergångsperiodens utgång. Eftersom Finlands finansiella bidrag är bundet till domstolens budget och därigenom också till de praktiska lösningarna i samband med att domstolen inrättas, är uppskattningen fortfarande grov. Domstolens praktiska verksamhet och finansieringsgrunderna behandlas mera ingående i avsnitt 2.5 om reformen av det europeiska patentsystemet.

Målet är att domstolen ska vara självfinansierande efter den sju år långa övergångsperioden, och då ska det inte längre behövas några finansiella bidrag. I avtalet om en enhetlig patentdomstol har man emellertid också förberett sig på att det uppstår behov av finansiella bidrag

även efter övergångsperioden. Då ska de finansiella bidragen fastställas i enlighet med den fördelning av årsavgifter för europeiska patent med enhetlig verkan som är tillämplig vid den tidpunkt då bidragen blir nödvändiga. Utgångspunkten är emellertid att domstolen ska vara självfinansierande från och med det åttonde verksamhetsåret.

Utöver de finansiella bidragen ska de avtalsslutande medlemsstater som står värdar för domstolens avdelningar svara för kostnaderna för de faciliteter som avdelningarnas verksamhet förutsätter, alltså kostnader i anslutning till lokaler, arbetsredskap samt den administrativa personalens löner under övergångsperioden. Avsikten är att inrätta en lokal avdelning av patentdomstolen i Finland. Finland ska svara för kostnaderna för avdelningens faciliteter.

Det finns ännu inga exakta uppgifter om vilka kostnader den lokala avdelningen kommer att orsaka Finland. Avsikten är att avdelningen ska inrättas i anslutning till marknadsdomstolen så att den kan utnyttja marknadsdomstolens lokaler. Engångsutgifterna för att inrätta den lokala avdelningen har uppskattats till cirka 100 000 euro. Dessa kostnader hänför sig till det skede då verksamheten startas upp och särskilt till ombyggnad av en del av marknadsdomstolens lokaler så att de lämpar sig för den enhetliga patentdomstolen. Till exempel måste ett tolknings-system installeras i marknadsdomstolens lokaler. De kostnader som inte är av engångsnatur uppskattas uppgå till cirka 100 000 euro det första verksamhetsåret och 200 000 euro det femte verksamhetsåret. Efter övergångsperiodens arrangemang utgörs dessa kostnader av bland annat löner till den administrativa personalen. Man har beräknat att ett årsverke räcker till för att sköta den lokala avdelningens administrativa kostnader. Kostnaderna för det är cirka 66 000 euro. Det är dock ännu inte säkert hur många årsverken som behövs. Kostnaderna för lokaler och arbetsredskap kan antas utvecklas i jämn takt och eftersom man kan utnyttja marknadsdomstolens lokaler är möjligt att inleda avdelningens verksamhet utan stora tilläggs-investeringar. Avdelningarnas utrustning och behovet av administrativ personal kommer att diskuteras ytterligare i beredningskommittén och man vet ännu inte exakt vilka ändringsarbeten och vilken personalstyrka som behövs.

Finland ansvarar inte för löneutgifterna för de domare som arbetar i avdelningarnas sammansättningar, utan personalkostnaderna för domarna ingår i den enhetliga patentdomstolens budget. Antalet domare och personalens löneutgifter inverkar alltså indirekt på de avtalsslutande medlemsstaternas finansiella bidrag och på domstolsavgifterna, men påverkar inte de kostnader som en lokal avdelnings verksamhet orsakar den stat där avdelningen finns.

Sammantaget skulle den föreslagna reformen öka statens utgifter inom justitieministeriets förvaltningsområde med cirka 500 000 euro. Utgifterna ska vid behov beaktas som ett tillägg till anslaget under moment 25.10.03 (Omkostnader för övriga domstolar) samt i anslagsramarna för kommande år.

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Patent- och registerstyrelsen

Patent- och registerstyrelsen beviljar uppfinningar immaterialrättsligt skydd och är nationell patentmyndighet i Finland. Patent- och registerstyrelsen är dessutom internationell granskningsmyndighet inom PCT-systemet och producerar patenttjänster för företag som gör det möjligt att inleda internationell patenteringsprocess i Finland. Patent- och registerstyrelsen och de tjänster som den producerar utgör en central del av det finländska innovationssystemet. Verksamhetsmässigt påverkar reformen inte myndighetens uppgifter eller de tjänster det producerar med undantag för att uppgifterna i anslutning till nationellt ikraftsättande och administreringen av traditionella europeiska patent minskar. Dessa administrativa uppgifter utgör endast en liten del av patent- och innovationslinjens verksamhet.

När ett europeiskt patent sätts i kraft nationellt tar Patent- och registerstyrelsen emot nödvändiga översättningar, publicerar dem och för in patentet i patentregistret. I samband med ikraftsättandet betalas en publiceringsavgift. Under patentets giltighetstid tar Patent- och registerstyrelsen emot årsavgifter och redovisar en del av dem till Europeiska patentverket. Dessutom förs registeranteckningar om patentet in i patentregistret. I fråga om europeiska patent med enhetlig verkan koncentreras dessa uppgifter till Europeiska patentverket.

Man har ansett att om europeiska patent med enhetlig verkan blir populära kan det leda till att de nationella patentansökningarna minskar. Detta skulle i motsvarande mån minska både Patent- och registerstyrelsens inkomster och arbetet med att behandla ansökningar. Å andra sidan har det ansetts att inrättandet av den enhetliga patentdomstolen kan göra nationella patent mera populära, eftersom de sökande på så sätt kan ställa sig utanför den nya domstolens behörighet. Då skulle Patent- och registerstyrelsens arbete öka i motsvarande mån.

Marknadsdomstolen

Marknadsdomstolen är behörig att handlägga tvistemål samt besvär- och ansökningsärenden som gäller immateriella rättigheter. Avtalet om en enhetlig patentdomstol överför på lång sikt en del av denna behörighet på den enhetliga patentdomstolen, som kommer att ha exklusiv behörighet att handlägga tvister som gäller traditionella europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan. Under övergångsperioden behåller marknadsdomstolen dock parallell behörighet i fråga om traditionella europeiska patent.

Inrättandet av den enhetliga patentdomstolen minskar åtminstone inte i övergångsfasen marknadsdomstolens arbete kännbart. År 2014 väcktes i Finland i tre fall talan om ogiltigförklaring av ett europeiskt patent, i ett fall talan om intrång i ett europeiskt patent och en separat ansökan om säkringsåtgärd. De övergångsarrangemang som berör traditionella europeiska patent har mycket långsiktig verkan, eftersom det är möjligt att undanta patent som beviljats på patentansökningar som gjorts under den sjuåriga övergångsperioden från den enhetliga patentdomstolens behörighet för patentets hela giltighetstid. Marknadsdomstolens arbetsmängd påverkas alltså av hur populärt detta opt out-förfarande blir. Utvecklingen av marknadsdomstolens arbetsmängd påverkas också av hur vanligt det blir att använda europeiska patent med enhetlig verkan, eftersom den enhetliga patentdomstolen är ända från det att systemet införs den enda domstolen som är behörig att avgöra tvister som gäller europeiska patent med enhetlig verkan.

Inrättande av en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen i anslutning till marknadsdomstolen gör det möjligt för marknadsdomstolens och patentdomstolens domare att ha kontakt på det praktiska planet. Detta skulle ha positiva professionella effekter. Genom att inrätta en lokal avdelning säkerställs dessutom att det från första början finns åtminstone en finländsk domare vid den enhetliga patentdomstolen. Avtalet om en enhetlig patentdomstol gör det möjligt att anlita domare på deltid och en domare vid den enhetliga patentdomstolen kan även arbeta deltid som nationell domare.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Ett viktigt mål för den finländska näringspolitiken är att stöda företagens tillväxt och internationalisering samt att främja ny, växande och exportinriktad företagsverksamhet med högt mervärde. En omvärld för immateriella rättigheter som stöder innovativ verksamhet spelar en viktig roll när dessa mål eftersträvas. Branscher som utnyttjar immateriella rättigheter effektivt är viktigare exportbranscher än andra branscher och har en högre lönenivå. De immateriella investeringarna måste skötas om för att man ska kunna skapa kompetensbaserad tillväxt och

främja innovativ verksamhet. Av denna orsak är det viktigt att vara med och utveckla den lagstiftning som gäller omvärlden på såväl unionsnivå som övrig internationell nivå.

Finland har långsiktigt varit med och utvecklat det europeiska patentsystemet så att det ska motsvara företagets behov. Målet har varit ett högklassigt, kostnadseffektivt och rättssäkert system, som stöder finska företags verksamhet på bästa möjliga sätt. Reformen av det europeiska patentsystemet är för närvarande den viktigaste ändringen av lagstiftningen om immateriella rättigheter i Europa. Reformen och utvecklingen av systemet fortsätter även efter det att avtalet om en enhetlig patentdomstol har trätt i kraft. Att ställa sig utanför systemet skulle stå i strid med Finlands näringspolitiska mål och försämra Finlands möjligheter att påverka patentlagstiftningens innehåll.

Huruvida patentinfrastrukturen i Finland ska behålla sin livskraft påverkas av om Finland är med när reformen av patentsystemet träder i kraft i Europa eller inte. I enlighet med vad som anförts ovan är det möjligt att Finland inte längre skulle vara ett intressant land för separat ikraftsättande av europeiska patent i en situation där europeiska patent med enhetlig verkan ger patentskydd på en betydande del av den övriga europeiska marknaden. Inrättandet av en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen bidrar till att stöda den nationella patentinfrastrukturen och tillgången till patenträttsliga tjänster i Finland.

Reformen av systemet ställer också krav på företagets patentkompetens och de patenttjänster som företagen anlitar. På ovan beskrivet sätt måste företagen satsa på att följa konkurrenternas patentering, men reformen förutsätter också att företagen granskar sin egen patenteringsstrategi i ett nytt ljus. I samband med att reformen träder i kraft måste man försöka se till att Finland kan erbjuda utbildning som stöder utveckling av patentkompetensen i överensstämmelse med de krav som det nya systemet ställer.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningen i Europeiska unionen

Förhandlingar om ett enhetligt patentskydd i Europa inleddes på 1960- och 1970-talen. Genom den europeiska patentkonventionen som trädde i kraft 1977 upprättades ett system som gör det möjligt att söka patent i alla avtalsslutande stater med en ansökan. Europeiska patent meddelas centraliserat av Europeiska patentverket, varefter patenten sätts i kraft nationellt i önskade avtalsslutande stater. Redan då fördes emellertid diskussioner om behovet av ett enhetligt patentskydd och 1975 undertecknades konventionen om ett enhetligt patent (*Community Patent Convention*), som var avsedd att reglera tiden efter att patent beviljats. Konventionen om ett enhetligt patent trädde emellertid aldrig i kraft. I slutet av 1990-talet började kommissionen bereda en reform av patentsystemet och ett nytt enhetligt patent som skulle omfatta hela Europeiska gemenskapens område.

Europeiska kommissionen avlät 2000 ett förslag till förordning om gemenskapspatent (KOM(2000) 412 slutlig). Syftet med förslaget var att skapa en ny skyddsform i Europa, ett gemenskapspatent som skulle omfatta Europeiska gemenskapernas område på samma sätt som gemenskapsvarumärket och gemenskapsmodellen. Till reformen hänförde sig också förhandlingar om ändring av den europeiska patentkonventionen och Europeiska gemenskapernas anslutning till den europeiska patentkonventionen. Dessa reformer skulle ha krävt att en regeringskonferens för de deltagande staterna i den europeiska patentkonventionen sammankallats. År 2003 nåddes politiskt samförstånd om huvudprinciperna för gemenskapspatent. De språkregler som man kom överens om då baserade sig på Europeiska patentverkets officiella språk kompletterade så att den sökande skulle översätta patentkraven till gemenskapens samtliga officiella språk. Dessutom kom man överens om de nationella patentverkens ställning och för-

delningen av årsavgifterna för gemenskapspatent. Angående domstolssystemet för gemenskapspatent kom man överens om att en gemenskapspatenträtt skulle inrättas i anslutning till Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (numera Europeiska unionens allmänna domstol), och förstainstansrätten skulle fungera som besvärsinstans. Kommissionen avlät ett förslag till rådets beslut om att upprätta gemenskapspatenträtten (KOM(2003) 828 slutlig). Förhandlingarna om förordningen om gemenskapspatent strandade emellertid i maj 2004. Medlemsstaterna kunde inte nå enighet om den rättsliga verkan av översättningarna av patentkraven eller om tidpunkten för inlämnande av översättningarna.

Samtidigt förhandlade man inom den europeiska patentorganisationen om hur rättegångssystemet för europeiska patent kunde reformeras och översättningskostnaderna för europeiska patent minskas. År beredde den ena av de arbetsgrupper som de deltagande staterna i den europeiska patentkonventionen tillsatt ett förslag till minskade översättningskostnaderna för europeiska patent och utifrån det arbetet slöts 2000 Londonöverenskommelsen som trädde i kraft internationellt i maj 2008. En uppgift för arbetsgruppen var att utarbeta ett förslag till ett rättegångssystem som skulle effektivisera genomförandet av europeiska patent, förbättra rättskyddet och främja enhetlig tillämpning och tolkning av den europeiska patentkonventionen. Utkastet till överenskommelse om ett rättegångssystem för europeiska patent (*European Patent Litigation Agreement EPLA*) innehöll följande huvuddrag. Genom överenskommelsen skulle man ha inrättat en juridiskt, administrativt och ekonomiskt självständig europeiska patentdomstol, som skulle ha bestått av en förstainstansrätt, en besvärsinstans och ett register. Förstainstansrätten skulle ha bestått av en central avdelning och regionala avdelningar inrättade på ansökan från avtalsslutande stater. Dessutom skulle man ha inrättat ett förvaltningsråd bestående av företrädare för de avtalsslutande staterna. Den europeiska patentdomstolen skulle ha haft exklusiv behörighet att avgöra talan om ogiltigförklaring av och talan om intrång i europeiska patent mot sådana svaranden som har hemvist i en avtalsslutande stat. De nationella domstolarna skulle ha behållit sin behörighet att behandla talan om intrång och ogiltigförklaring under en övergångsperiod på sju år. Språkreglerna skulle ha baserat sig på Europeiska patentverkets officiella språk. Den centrala avdelningens rättegångsspråk skulle ha varit det språk som patentet beviljats på. Om det officiella språket i en stat med en regional avdelning skulle ha varit något annat än ett av Europeiska patentverkets officiella språk, skulle staten ha varit tvungen att välja något av Europeiska patentverkets officiella språk som handläggningsspråk. Förvaltningsrådet skulle ha utsett domarna vid domstolen för en tid av sex år och domstolen skulle ha haft både lagfarna och tekniskt kvalificerade domare.

Arbetsgruppen beredde utkastet till överenskommelse och en förordning om europeiska patentdomstolen i anslutning till det till utgången av 2005, då de skulle ha varit färdiga att antas på en regeringskonferens. De pågående förhandlingarna om ett gemenskapspatent avspeglades dock i det arbete som utfördes under den europeiska patentkonventionen. Flera länder ansåg att reformen av det europeiska patentsystemet måste granskas som en helhet och att man först borde fatta ett slutgiltigt beslut om gemenskapspatentet och domstolssystemet i anslutning till det. Slutligen sammankallades ingen regeringskonferens.

Efter en andhämtningspaus efter att förhandlingarna om ett gemenskapspatent strandat inledde kommissionen i januari 2006 ett brett samråd om den framtida patentpolitiken i Europa. Målet var att få fram hur de som använder patentsystemet och andra intressentgrupper anser att det befintliga europeiska patentsystemet borde reformeras. I sitt meddelande (KOM(2007) 165 slutlig) utifrån resultaten av samrådet ansåg kommissionen att införandet av ett gemenskapspatent bör inte äventyras och det bör heller inte förekomma någon överlappning mellan två konkurrerande domstolsordningar för prövning av patenttvister i Europa. Kommissionen föreslog i sitt meddelande att man skulle överväga att upprätta en gemensam patentdomstol med behörighet att pröva tvister om traditionella europeiska patent och framtida gemenskapspatent.

En enhetlig patentdomstol

Medlemsstaterna inledde på nytt förhandlingar om en reform av patentsystemet 2007 med betoning på huvudprinciperna för det nya domstolssystemet. Målet var att inrätta en ny specialiserad patentdomstol som skulle handlägga tvister om traditionella europeiska patent och i fortsättningen även gemenskapspatent. Domstolen skulle ha inrättats genom ett internationellt fördrag, där avtalsslutande parter skulle ha varit Europeiska unionen, medlemsstaterna och de deltagande stater i den europeiska patentkonventionen som står utanför unionen. Under förhandlingarna utnyttjades delvis huvuddragen i ovannämnda utkast till överenskommelse om ett rättegångssystem för europeiska patent. Detta var den första gången som ett system baserat på ett internationellt fördrag och unionens rättssystem skulle ha knutits till varandra på detta sätt.

Under förhandlingarna ansågs det viktigt att säkerställa att domstolsavtalet överensstämmer med unionsrätten och av denna orsak beslöt rådet att begära yttrande av EU-domstolen om utkastat till avtal i enlighet med artikel 218.11 i EUF-fördraget. EU-domstolen gav sitt yttrande 1/09 i mars 2011 och konstaterade att utkastet till avtal om inrättande av ett enhetligt system för patenträttegångar inte är förenligt med unionsrätten. Den viktigaste orsaken var att tolkning och tillämpning av unionsrätten skulle genom avtalet ha överlåtits åt en internationell domstol utanför unionens domstolssystem. Unionens domstolssystem består av EU-domstolen och medlemsstaternas domstolar.

Efter yttrandet företogs betydande ändringar i utkastet till avtal där riktlinjerna i EU-domstolens yttrande beaktades. Endast EU:s medlemsländer kan vara parter i avtalet och ur unionsrättens perspektiv tolkas domstolen utgöra medlemsländernas gemensamma domstol och därigenom en del av unionens domstolssystem. Medlemsländerna ansvarar för att patentdomstolens verksamhet överensstämmer med unionsrätten på samma sätt som de ansvarar för sina nationella domstolars verksamhet. Häri ingår bland annat att den enhetliga patentdomstolen vid behov ska begära förhandsavgörande av EU-domstolen om tolkning av unionsrätten. Överträdelseförfarande kan inledas mot medlemsstaterna, om domstolens verksamhet inte överensstämmer med unionsrätten. I medlemsländernas ansvar ingår också skadeståndsansvar.

Gemenskapspatent – europeiskt patent med enhetlig verkan

Under de nya förhandlingar som inleddes 2007 ändrades förslaget om gemenskapspatent med hänsyn till det nya tillvägagångssättet beträffande patentdomstolen och den känslighet som hänför sig till språkreglerna. I december 2009 antogs huvudprinciperna för reformen av patentsystemet i rådet samt ett gemensamt tillvägagångssätt beträffande den ändrade förordningen om gemenskapspatent, som inte innehöll något rättegångssystem eller några bestämmelser om språkregler. Helheten innehöll inga riktlinjer för samarbete och fördelning av undersökningsarbetet mellan Europeiska patentverket och de nationella myndigheterna.

Kommissionen lade slutligen sommaren 2010 fram ett förslag till förordning om översättningsarrangemang för Europeiska unionens patent (tidigare gemenskapspatent) (KOM(2010) 350 slutlig). Under förhandlingarna framgick mycket snabbt att det inte är möjligt att nå den enighet om översättningsarrangemangen som föreslagets rättsgrund (artikel 118.2 i EUF-fördraget) kräver. Tvisten gällde behandlingsspråket för ansökningar om gemenskapspatent i Europeiska patentverket. Kommissionens förslag baserade sig på de existerande språkreglerna i den europeiska patentkonventionen och den så kallade trespråksmodellen, något som Spanien och Italien inte kunde godkänna. Ländernas utgångspunkt var den så kallade enspråksmodellen, där det enda behandlingsspråket för ansökan om EU-patent och meddelandespråket skulle ha varit engelska. Förordningen behandlades upprepade gånger på ministernivå i rådet, men man nådde ingen lösning. Det politiska trycket på en reform av patentsystemet hade un-

der årens lopp ökat så att en betydande del av medlemsstaterna var beredda att överväga övergång till differentierad integration, som grundfördraget tillåter och där alla medlemsstater inte är med. Fördjupat samarbete är fortfarande ett undantag och vid patentreformen utnyttjades det för första gången i inre marknadslagstiftning. Begäran om inledande av fördjupat samarbete framställdes till kommissionen av 25 länder och utifrån kommissionens förslag beslöt rådet att bemyndiga fördjupat samarbete den 10 mars 2011 (rådets beslut 2011/167/EU). Kommissionen lade fram förslag till förordningar om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd (KOM(2011) 215) och om tillämpliga översättningsarrangemang (KOM(2011) 216). Medlemsstaternas fördjupade samarbete och förslagen till förordningar om det utgör ett sådant arrangemang för regionalt enhetligt patent som avses i artikel 142 i den europeiska patentkonventionen och baserar sig på förfarandena i den europeiska patentkonventionen, så det finns inget behov av att ändra konventionen.

Italien och Spanien väckte talan (C-274/11 och C-295/11) i EU-domstolen mot rådet i syfte att upphäva bemyndigandet att inleda fördjupat samarbete. I talan ansåg länderna att villkoren för att inleda fördjupat samarbete inte är uppfyllda och att avtalet strider mot grundfördragen. EU-domstolen meddelade sitt avgörande den 16 april 2013, där man ansåg att rådet tillämpat sin prövningsrätt korrekt i ärendet och att villkoren i grundfördragen är uppfyllda. Därefter väckte Spanien talan (C-146/2013 och C-147/2013) mot rådet och Europaparlamentet. I talan krävde Spanien att förordningarna om ett enhetligt patentskydd upphävs och ansåg att bland annat Europeiska patentverkets ställning som en del av unionens lagstiftning strider mot unionsrätten. EU-domstolen meddelade sitt avgörande den 5 maj 2015, där man förkastade Spaniens talan.

Godkännande och genomförande av patentreformen

Förhandlingarna om den helhet som patentreformen utgör fördes med snabb tidtabell. Till de viktigaste förhandlingsfrågorna hörde att besluta om årsavgifterna för europeiska patent med enhetlig verkan och om fördelningen av avgifterna. I strid med kommissionens förslag beslöt man att de årsavgifterna och fördelningen i uppgift åt ett särskilt utskott under den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd. Under förhandlingarna med Europaparlamentet diskuterade man dessutom huruvida bestämmelserna om materiell patenträtt ska tas in i förordningarna eller i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

Centrala frågor som steg fram i förhandlingarna om en enhetlig patentdomstol var sätet för förstainstansrättens centrala avdelning, frågor om finansieringen av domstolen och övergångsarrangemangen för traditionella europeiska patent.

I december 2012 nåddes politiskt samförstånd om reformhelheten. Förordningarna antogs av Europaparlamentet den 17 december 2012 och avtalet om en enhetlig patentdomstol undertecknades i Bryssel den 19 februari 2013.

Efter antagandet fortsatte reformen av patentsystemet att genomföras utanför unionens institutionssystem. En beredningskommitté bestående av företrädare för de avtalsslutande medlemsstaterna tillsattes för att förbereda och starta upp den enhetliga patentdomstolens verksamhet och för förberedelserna vid Europeiska patentverket inrättades ett särskilt utskott under den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd. Förberedelserna fortsätter och enligt dagens kommer det nya systemet att träda i kraft under 2016.

5.2 Beredningen i Finland

Beredningen som en del av beredningen av EU-ärenden

Vid den nationella beredningen av den europeiska patentreformen har man iakttagit förfarandena för beredning av EU-ärenden och Finlands ståndpunkter har beretts i samarbete med riksdagen i enlighet med 96 § och 97 § i grundlagen. Statsrådets skrivelse om förslaget till förordning om gemenskapspatent (U 54/2000 rd) har kompletterats med sammanlagt tio fortsatta skrivelser i takt med att förhandlingsläget har avancerat och ändrats. År 2009 avläts dessutom ett E-brev (E 47/2009 rd) om patentdomstolssystemet, som har kompletterats med tre fortsatta brev.

Under förhandlingarnas gång har saken behandlats flertalet gånger i EU-ministerutskottet och i en beredningssektion under kommittén för EU-ärenden som ett led i rådsförberedelserna samt som separat tema. Strävan har varit att förberedelserna ska ske så öppet som möjligt i samarbete med intressentgrupperna genom att utnyttja deras sakkunskap i bland annat den immaterialrättsliga arbetsgrupp som ministeriet tillsatt. Man lät göra en nationell konsekvensbedömning av förslaget om gemenskapspatent 2008 (Arbets- och näringsministeriets publikationer 40/2008). Slutsatsen av konsekvensbedömningen var att gemenskapspatentet skulle ha både positiva och negativa konsekvenser om det förverkligas. Behovet av en ny skyddsform ansågs inte vara betydande.

När det gäller rättegångssystemet har förberedelserna gjorts i nära samarbete med andra ministerier så som utrikesministeriet och justitieministeriet. Ministeriet har spelat en central roll i slutfasen av förhandlingarna om en enhetlig patentdomstol. Avtalet om en enhetlig patentdomstol undertecknades den 19 februari 2013. Efter att avtalet undertecknats inleddes förberedelser för att starta upp domstolens verksamhet i en beredningskommitté som inrättats för detta ändamål.

Efter att avtalet undertecknats fördes på Sveriges initiativ förhandlingar om möjligheten att inrätta en regional avdelning av den enhetliga patentdomstolen som skulle vara gemensam för de nordiska och baltiska länderna. Den regionala avdelningens verksamhet skulle ha baserat sig på en modell med flera sammanträdesorter och ett rättegångsspråk. Muntliga förhandlingar skulle ha ordnats i något av de sex länder så att man utnyttjat befintlig rättssalskapacitet. Rättegångsspråket i den regionala avdelningen skulle ha varit engelska. Förhandlingar fördes på statssekreterarnivå och saken behandlades i EU-ministerutskottet den 19 april 2013 och den 6 september 2013. I november 2013 meddelade Finland att man ställer sig utanför arrangementet med en regional avdelning och förbereder sig på att inrätta en egen lokal avdelning i anslutning till marknadsdomstolen. Orsaken var att ett ambulerande system på engelska inte betraktades som oproblematiskt för domstolens verksamhet och användarna. Efter Finland meddelade Danmark att man ställer sig utanför den regionala avdelningen och inrättar en lokal avdelning. Sverige och de baltiska länderna ingick ett avtal om att inrätta en regional avdelning den 4 mars 2014.

Som ett led i de regionala förberedelserna lät näringslivet och arbets- och näringsministeriet som ett gemensamt projekt göra en patentutredning som reformens konsekvenser för finska företag (http://ek.fi/wp-content/uploads/Patenttiselvitys_2014.pdf), som publicerades den 15 april 2014. Utredningen behandlas mera ingående i avsnitt 4.1.

Arbets- och näringsministeriet ordnade i december 2014 ett remissförfarande om genomförandet av det europeiska patentsystemet i Finland och bad intressentgrupperna meddela sina åsikter särskilt om Finland borde inleda en process som syftar till nationell ratificering av avtalet om en enhetlig patentdomstol. Yttrandena understödde allmänt en ratifikationsprocess.

Arbetsgrupp för att förbereda ratificeringen av avtalet om en enhetlig patentdomstol

Arbets- och näringsministeriet tillsatte i februari 2015 en arbetsgrupp som skulle förbereda ratificeringen av avtalet om en enhetlig patentdomstol. I arbetsgruppen ingick företrädare för arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet, utrikesministeriet, Patent- och registerstyrelsen, Finlands näringsliv EK, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland, Finlands Patentombudsforening samt Finlands Advokatförbund. Arbetsgruppen hade i uppgift att i form av en regeringsproposition bereda ett förslag till godkännande av avtalet och till lag om ikraftsättande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet samt förslag om ändring av andra nödvändiga lagar. Dessutom skulle arbetsgruppen bereda ändringar i lagstiftningen i anslutning till verkställigheten av förordningarna om ett enhetligt patentskydd. Det hörde inte till arbetsgruppens uppgifter att ta ställning till ratificeringen av avtalet om en enhetlig patentdomstol eller till tabellen för den. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande till arbets- och näringsministeriet den 15 juni 2015.

Betänkandet och det utkast till regeringsproposition som ingick i det fick genomgå en remissbehandling, som avslutades den 12 augusti 2015. Remissinstanserna ombads separat ta ställning till huruvida Finland bör sätta i kraft avtalet om en enhetlig patentdomstol och samtidigt reformen av det europeiska patentsystemet i Finland. Följande instanser ombads yttra sig: justitieministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Patent- och registerstyrelsen, Helsingfors tingsrätt, Marknadsdomstolen, Riksfogdeämbetet, Tullen, Utvecklingscentralen för teknologi och innovationer TEKES, Finlands näringsliv EK, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland, Finska Patentombudsforening rf, Patentingenjörerna rf, Finska Uppfinnarnas Centralförbund KEKE rf, IPR University Center, Finska föreningen för industriellt rättsskydd rf och Finlands Advokatförbund. Dessutom publicerades begäran om remissyttrande på arbets- och ministeriets webbplats.

Yttrande gavs av justitieministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, Patent- och registerstyrelsen, Marknadsdomstolen, Riksfogdeämbetet, Utvecklingscentralen för teknologi och innovationer TEKES, Finlands näringsliv EK, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland, Finska Patentombudsforening rf, IPR University Center, Finska föreningen för industriellt rättsskydd rf, Finlands Advokatförbund och Glykos Finland Oy. Dessutom meddelade Helsingfors tingsrätt och Tullen att de inte har något att yttra.

Remissinstanserna förhöll sig positivt till att Finland sätter i kraft avtalet om en enhetlig patentdomstol. Utrikesministeriet, Utvecklingscentralen för teknologi och innovationer TEKES, Finlands näringsliv EK, Finlands Advokatförbund, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland, Finska Patentombudsforening rf, IPR University Center, Finska föreningen för industriellt rättsskydd rf och Glykos Finland Oy understödde ett ikraftsättande. Inte en enda remissinstans motsatte sig ikraftsättandet. Marknadsdomstolen, finansministeriet, justitieministeriet, riksfogdeämbetet och Patent- och registerstyrelsen yttrade sig inte i frågan.

Finlands näringsliv EK, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland och IPR University Center framförde att det ännu inte finns säker kunskap om reformens konsekvenser och att den också kan vara förenad med olägenheter. Som helhet bedömdes dock nyttan med en ratificering vara större än eventuella olägenheter. Dessutom påpekades att om Finland deltar i reformen från första början är det möjligt att påverka frågor som fortfarande är öppna. I yttrandena påpekades bland annat att finländska företag borde uppmuntras att arbeta internationellt och utveckla nya produkter och tjänster. Det omfattande internationella skydd som reformen möjliggör till proportionellt sett lägre kostnader stöder detta mål. Dessutom ansågs det viktigt att delta i reformen med tanke på såväl de finländska företagens som hela den inhemska patentbranschens konkurrenskraft.

Finska Patentombudsförening rf, IPR University Center, Finska föreningen för industriell rättsskydd rf och Företagarna i Finland yttrade sig också om förenhetligandet av den nationella lagstiftningen med avtalet om en enhetlig patentdomstol och ansåg att lösningen överlag var bra. I Finska föreningen för industriellt rättsskydd rf:s, Finska Patentombudsförening rf:s IPR University Centers, justitieministeriets och utrikesministeriets yttranden ingick preciseringar av eller anmärkningar till de lagändringar som föreslagits i betänkandet och motiveringen till dem. Dessa har i huvudsak beaktats vid den fortsatta beredningen, som skötts som tjänstemannauppdrag.

6 Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Förberedelserna för starta upp den enhetliga patentdomstolens verksamhet fortsätter i domstolens beredningskommitté, som består av företrädare för de avtalsslutande staterna. I kommittén har man diskuterat om det eventuellt är nödvändigt med ett separat protokoll om immunitet och privilegier eller ett sätes- eller värdlandsavtal mellan de länder som står värd för domstolens avdelningar och den enhetliga patentdomstolen. Man har ännu inte kommit överens om protokollets eller avtalets uppbyggnad och vilka helheter som ska ingå där. I juli 2015 har beredningskommittén presenterat ett utkast till protokoll om immunitet och privilegier. Protokollet godkänns och sätts i kraft på samma sätt som ett statsfördrag genom en separat regeringsproposition. Enligt dagens bedömning kommer man inte att hinna förhandla om ett avtal så att det skulle kunna sättas i kraft som ett led i ratificeringen av avtalet om en enhetlig patentdomstol. Utöver det multilaterala protokollet kan det finnas behov av att upprätta ett bilateralt värdlandsavtal om värdskapet för en avdelning mellan Finland och den enhetliga patentdomstolen. Behovet av ett bilateralt värdlandsavtal liksom om det nationella godkännandet och eventuellt behov av riksdagsbehandling av det kan bedömas först senare.

Avsikten är att i Finland inrätta en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolens förstainstansrätt i anslutning till marknadsdomstolen. Begäran om att få inrätta en avdelning kan framställas till domstolens administrativa kommitté efter det att domstolsavtalet trätt i kraft eller sedan avtalet börjat tillämpas provisoriskt. Avsikten är att föreskriva genom lag om inrättandet av den lokala avdelningen och de rättegångsspråk som den ska använda. Avsikten är att föreskriva att finska, svenska och engelska ska användas som avdelningens rättegångsspråk. Det lagförslag som gäller saken överlämnas till riksdagen genom en särskilt proposition.

7 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2016 och avses bli behandlad i samband med den. I rambeslutet för statsfinanserna våren 2015 har i anslaget under moment 32.40.03 (Patent- och registerstyrelsens omkostnader) som tillägg beaktats ett tilläggsanslag på 1,3 miljoner euro för 2016. Dessutom ska de utgifter som föranleds av domstolens verksamhet vid behov beaktas som ett tillägg till anslaget under moment 25.10.03 (Omkostnader för övriga domstolar).

DETALJMOTIVERING

1 AVTALETS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND

Avtalet om en enhetlig patentdomstol innehåller fem delar. I del I presenteras allmänna och institutionella bestämmelser, i del II finansiella bestämmelser, i del III organisation och processuella bestämmelser, i del IV övergångsbestämmelser och i del V slutbestämmelser. Del I och del III är dessutom uppdelade i kapitel.

I bilagor till avtalet ingår stadgan för den enhetliga patentdomstolen, som innehåller institutionella och ekonomiska bestämmelser för domstolen (bilaga I) samt en tabell över fördelning av mål inom den centrala avdelningen (bilaga II). Dessa bilagor utgör en integrerad del av avtalet.

Avtalets ingress

I avtalets ingress beskrivs allmänt syftena med reformen av det europeiska patentsystemet, som är att effektivisera verksamheten på den inre marknaden och förenhetliga den fragmenterade patentmarknaden. I ingressen hänvisas till den europeiska patentkonventionen, som har ratificerats i alla unionens medlemsstater, och där det föreskrivs ett enda förfarande för europeiska patent, samt till förordningen om ett enhetligt patentskydd, som innebär att patenthavare kan begära enhetlig verkan för sina europeiska patent.

Enligt avtalets ingress är målet med den enhetliga patentdomstolen att förbättra patentskyddet samt skyddet mot ogrundade krav och patent som bör upphävas. Dessutom är målet att förstärka den rättsliga säkerheten och samtidigt säkerställa snabba och högkvalitativa beslut. Enligt ingressen är patentdomstolen gemensam för de avtalsslutande medlemsstaterna och därigenom en del av deras system för domstolsprövning. Den ges exklusiv behörighet att pröva europeiska patent med enhetlig verkan och europeiska patent som beviljats enligt bestämmelserna i den europeiska patentkonventionen.

I ingressen beskrivs den enhetliga patentdomstolens ställning som en del av unionens rättsordning. Europeiska unionens domstol ska garantera enhetligheten i unionens rättsordning samt unionsrättens företräde. De avtalsslutande medlemsstaterna binds enligt grundfördragen av skyldigheten till lojalt samarbete och skyldigheten att genom den enhetliga patentdomstolen säkerställa fullständig tillämpning av och respekt för unionsrätten inom respektive territorier samt domstolsprövning till skydd för enskildas rättigheter enligt den rättsordningen. Den enhetliga patentdomstolen måste liksom varje nationell domstol respektera och tillämpa unionsrätten och, i samarbete med EU-domstolen säkerställa dess korrekta tillämpning och enhetliga tolkning samt begära förhandsavgörande i enlighet med artikel 267 i EUF-fördraget.

I ingressen konstateras att de avtalsslutande medlemsstaterna i överensstämmelse med rättspraxisen angående utomobligatoriskt ansvar är skadeståndsskyldiga för skador som uppstår genom överträdelser som begås av den enhetliga patentdomstolen. Dessutom är de avtalsslutande staterna med stöd av artiklarna 258, 259 och 260 i EUF-fördraget solidariskt ansvariga för överträdelser av unionsrätten begångna av den enhetliga patentdomstolen, för att säkerställa respekten för unionsrättens företräde och korrekta tillämpning. Unionsrätten inbegriper EU-fördraget, EUF-fördraget, Europeiska unionens stadga, de allmänna principerna i unionsrätten som de utvecklats av Europeiska unionens domstol, och särskilt rätten till ett effektivt rättsmedel inför en domstol och rätten att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång inför en oavhängig och opartisk domstol, Europeiska unionens domstols rättspraxis och unionens sekundärrätt.

I ingressen konstateras att detta avtal är öppet för anslutning för alla medlemsstater i Europeiska unionen och att medlemsstater som inte deltar i det fördjupade samarbetet för att skapa ett enhetligt patentskydd kan delta i detta avtal såvitt det avser sådana europeiska patent som beviljas för deras respektive territorier.

DEL I ALLMÄNNA OCH INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Kapitel I Allmänna bestämmelser

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 1. Enhetlig patentdomstol. Enligt artikel 1.1 inrättas en enhetlig patentdomstol för att lösa tvister om europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan. Enligt artikel 1.2 ska patentdomstolen vara gemensam för de avtalsslutande medlemsstaterna och omfattas av samma skyldigheter enligt unionsrätten som varje nationell domstol i de avtalsslutande medlemsstaterna.

Den enhetliga patentdomstolen har behörighet att avgöra både tvistemål rörande traditionella europeiska patent, som för närvarande behandlas i nationella domstolar, och tvistemål som gäller nya europeiska patent med enhetlig verkan. Efter den övergångsordning som det bestäms om i artikel 83 i avtalet avgörs tvistemål som gäller alla europeiska patent i den enhetliga patentdomstolen, om de ska avgöras i domstol. Enligt 65 § i patentlagen handläggs tvistemål och ansökningsärenden som grundar sig på patentlagen i marknadsdomstolen. Efter att övergångsordningen upphört är marknadsdomstolen inte behörig att handlägga ärenden som omfattas av den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet.

Enligt avtalet är den enhetliga patentdomstolen inte behörig att handlägga brottmål. Helsingfors tingsrätts behörighet enligt 66 § i patentlagen att handlägga brott mot en industriell rättighet eller patentförseelser ändras således inte.

Enligt EU-domstolens yttrande 1/09 är det möjligt att ge endast en domstol som hör till unionens domstolssystem i uppdrag att tillämpa och tolka unionsrätten. Unionens domstolssystem består enligt yttrandet av unionens domstolar och medlemsstaternas domstolar. Den domstol som nu inrättas med stöd av avtalet är en del av unionens domstolssystem, eftersom den är gemensam för de avtalsslutande medlemsstaterna. Ur finsk konstitutionell synvinkel är den domstol som inrättas genom avtalet ändå en internationell domstol.

I 3 § 3 mom. i grundlagen föreskrivs att den dömande makten i Finland utövas av oberoende domstolar, i högsta instans av högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen. Enligt 98 § i grundlagen är allmänna domstolar högsta domstolen, hovrätterna och tingsrätterna; allmänna förvaltningsdomstolar är högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna och angående specialdomstolar som utövar domsrätt på särskilt angivna områden bestäms genom lag.

Artikel 2. Definitioner. I artikeln fastställas att i avtalet avses med a) ”domstol” den enhetliga patentdomstolen, b) ”medlemsstat” en medlemsstat i Europeiska unionen, c) ”avtalsslutande medlemsstat” en medlemsstat som är part i avtalet, d) ”EPC” konventionen om meddelande av europeiska patent av den 5 oktober 1973, med eventuella senare ändringar (i denna proposition används den europeiska patentkonventionen), e) ”europeiskt patent” ett patent som beviljats enligt bestämmelserna i den europeiska patentkonventionen och som inte har enhetlig verkan i kraft av förordning (EU) nr 1257/2012, f) ”europeiskt patent med enhetlig verkan” ett patent som beviljas enligt bestämmelserna i den europeiska patentkonventionen och som har enhetlig verkan i kraft av förordning (EU) nr 1257/2012, g) ”patent” ett europeiskt patent

och/eller ett europeiskt patent med enhetlig verkan, h) ”tilläggsskydd” ett tilläggsskydd som beviljats enligt förordning (EG) nr 469/2009 eller förordning (EG) nr 1610/96, i) ”stadga” domstolens stadga enligt bilaga I, som ska utgöra en integrerad del av avtalet, j) ”rättegångsregler” domstolens rättegångsregler fastställda i enlighet med artikel 41.

När det gäller tilläggsskydd bör man lägga märke till att tilläggsskydd kan med stöd av förordningarna beviljas även med stöd av europeiskt patent med enhetlig verkan. Tilläggsskydd ska emellertid sökas särskilt hos respektive lands patentmyndighet och dess verkan är begränsad till det aktuella landet. För närvarande finns inte tilläggsskydd med enhetlig verkan på samma sätt som patent.

Definitionerna i artikeln begränsar tillämpningsområdet för de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis hör definitioner som inverkar indirekt på innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och också själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 24/2001 rd).

Artikel 3. Tillämpningsområde. I artikeln bestäms om avtalets tillämpningsområde. Avtalet tillämpas på varje a) europeiskt patent med enhetlig verkan, b) tilläggsskydd som utfärdats för en produkt som skyddas av ett patent, c) europeiskt patent som ännu inte har löpt ut den dag avtalet träder i kraft eller har beviljats efter den dagen, dock utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 83, d) ansökan om europeiskt patent som är anhängiggjord den dag detta avtal träder i kraft eller som har getts in efter den dagen, dock utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 83.

Avtalets tillämpningsområde omfattar alla patent som är beviljade och i kraft med stöd av den europeiska patentkonventionen samt alla tilläggsskydd som är beviljade och i kraft med stöd av förordningarna om tilläggsskydd den dag då avtalet träder i kraft. Dessutom omfattar tillämpningsområdet ansökningar om europeiska patent som är anhängiga den dag då avtalet träder i kraft och som ges in efter den dagen.

I artikel 83 i avtalet bestäms om övergångsordningen för ansökningar om europeiska patent, traditionella europeiska patent och tilläggsskydd. Övergångsordningen berör inte europeiska patent med enhetlig verkan.

Artikel 4. Rättslig status. I artikeln bestäms om den enhetliga patentdomstolens rättsliga status som juridisk person. Enligt artikel 4.1 ska domstolen åtnjuta status som juridisk person i varje avtalsslutande medlemsstat och ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen i den staten. I Finland betyder detta att den enhetliga patentdomstolen är en självständig juridisk person som kan ha rättigheter och skyldigheter. Domstolen kan också kära och svara i domstol.

Enligt artikel 4.2 ska domstolen företrädas av överinstansrättens ordförande. Sålunda till exempel tecknar presidenten domstolens namn när avtal ingås. Trots att det inte bestäms om rätt för presidenten att befullmäktiga någon annan att företräda honom eller henne och därmed domstolen, torde detta vara tillåtet i enlighet med allmänna rättsliga principer. Bestämmelser om valet av president finns i artikel 13 i stadgan för domstolen.

I Finland bestäms det genom lag om internationella organisationers status som juridisk person och deras rättsliga handlingsförmåga (se även GrUU 38/2000 rd).

Artikel 5. Ansvar. I artikel bestäms om lagval och behörig domstol. Enligt artikel 5.1 bestäms den lagstiftning som är tillämplig på avtal som domstolen ingår och de förpliktelser som följer

av avtalet i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I), under förutsättning att avtalet hör till tillämpningsområdet för förordningen. Om förordningen inte är tillämplig, tillämpas lagstiftningen i den stat där domstolen finns på avtal som domstolen ingår (*lex fori*).

I artikel 5.2 bestäms vilken stats lagstiftning som är tillämplig på utomobligatoriska ansvar när det gäller skada som domstolen eller dess personal orsakar vid tjänsteutövning. Den tillämpliga lagstiftningen bestäms i första hand enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II). Om saken inte omfattas av tillämpningsområdet för Rom II, regleras skadeståndsskyldigheten enligt lagstiftningen i den avtalsslutande medlemsstat där skadan uppkom. Bestämmelsen om tillämplig lagstiftning begränsar inte medlemsstaternas ansvar för skador som orsakats genom överträdelser av unionsrätten. Bestämmelserna om medlemsstaternas ansvar för sådana skador ingår i artikel 22 i avtalet.

Artikel 5.3 innehåller en bestämmelse som domstolens behörighet. En domstol i den medlemsstat där skadan uppkom har behörighet att avgöra tvister om skadestånd enligt punkt 2.

I Finland föreskrivs om tillämplig lag, skadeståndsansvar och behörig domstol genom lag.

Kapitel II Institutionella bestämmelser

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 6. Domstolen. Artikel 6.1 innehåller en allmän bestämmelse där det konstateras att den enhetliga patentdomstolen ska bestå av en förstainstansrätt, en överinstansrätt och ett kansli. I artikel 6.2 bestäms allmänt den enhetliga patentdomstolen ska utföra de uppgifter som den tilldelas enligt det aktuella avtalet.

I den inhemska lagstiftningen bestäms om domstolarnas uppgifter och behörighet liksom om beslutsföra sammansättningar genom lag.

Artikel 7. Förstainstansrätten. I artikeln bestäms om förstainstansrättens uppbyggnad. Enligt artikel 7.1 ska förstainstansrätten omfatta en central avdelning samt lokala och regionala avdelningar. Bestämmelser om behörigheten för förstainstansrättens avdelningar finns i artikel 33 i avtalet.

I artikel 7.2 bestäms att den centrala avdelningen ska ha sitt säte i Paris. Dessutom ska den centrala avdelningen ha sektioner i London och München. Målen vid den centrala avdelningen ska fördelas i enlighet med bilaga II till avtalet, som ska utgöra en integrerad del av avtalet. Nämda fördelning av målen mellan sektionerna följer indelningen i olika teknikområden.

I artikel 7.3 och 7.4 bestäms om inrättande av lokala avdelningar. Enligt artikel 7.3 ska en lokal avdelning i enlighet med artikel 18 i stadgan, som utgör bilaga till avtalet, inrättas i en avtalsslutande medlemsstat på dess begäran. Denna avtalsslutande medlemsstat utser den lokala avdelningens säte.

I artikel 7.3 används den passiva formuleringen ”en lokal avdelning ska inrättas i en avtalsslutande medlemsstat”. Under avtalsförhandlingarna har utgångspunkten till denna del varit att varje medlemsstat har om den så önskar rätt att få en lokal avdelning som den står värd för. Avsikten är att en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen ska inrättas i Finland. Målet är att den lokala avdelningen i Finland ska verka i anslutning till marknadsdomstolen i Helsingfors, så att den utnyttjar marknadsdomstolens lokaler. Bestämmelser om förfarandet

när en lokal avdelning inrättas finns i artikel 18 i stadgan. Begäran om inrättande av en lokal avdelning ställs till domstolens administrativa kommitté. Den administrativa kommittén fattar beslut om inrättande av en lokal avdelning med tre fjärdedels majoritet i enlighet med artikel 12.3 i avtalet.

När domstolens administrativa kommitté har fattat beslut om att en lokal avdelning ska inrättas i Helsingfors överlämnar regeringen en proposition med förslag till lag om inrättande av en lokal avdelning och de rättegångsspråk som ska användas i den (finska, svenska och engelska). Det redogörs för den lokala avdelningar och de kostnader som den förorsakar även i avsnitten 6 och 4.2 i den allmänna motiveringen samt i avsnitt 4.1 i detaljmotiveringen.

Enligt artikel 7.4 kan ytterligare en lokal avdelning inrättas i en avtalsslutande medlemsstat på dess begäran för vart hundra patentmål per kalenderår som har inletts i den avtalsslutande medlemsstaten under tre år i följd. Antalet lokala avdelningar i en avtalsslutande medlemsstat får inte överstiga fyra.

I artikel 7.5 bestäms om inrättande av regionala avdelningar. Enligt den ska i enlighet med stadgan, som utgör bilaga till avtalet, en regional avdelning inrättas för två eller flera avtalsslutande medlemsstater på deras begäran. Sådana avtalsslutande medlemsstater ska bestämma sätet för den berörda avdelningen. Den regionala avdelningen får emellertid hålla förhandlingar på olika platser.

Artikel 8. Sammansättning av sitsarna i förstainstansrätten. I artikeln bestäms om sammansättningen av sitsarna i förstainstansrätten. Enligt artikel 8.1 ska sitsarna ha en multinationell sammansättning och utgångspunkten är att de ska vara sammansatta av tre domare.

Enligt artikel 8.2 ska sitsarna i lokala avdelningar vara sammansatta av en lagfaren domare som är medborgare i den avtalsslutande medlemsstat som är värd för den berörda lokala avdelningen och två lagfarna domare som inte är medborgare i den berörda avtalsslutande medlemsstaten. Enligt artikel 8.3 kan sitsarna alternativt vara sammansatta av två lagfarna domare som är medborgare i den avtalsslutande medlemsstat som är värd för den berörda lokala avdelningen och en lagfaren domare som inte är medborgare i den berörda avtalsslutande medlemsstaten. Valet mellan dessa två alternativa sammansättningar bestäms enligt hur många patentmål som inletts i den berörda avtalsslutande medlemsstaten under de senaste tre åren i följd.

I artikel 8.4 bestäms att varje sits vid en regional avdelning ska vara sammansatt av två lagfarna domare som är medborgare i de berörda avtalsslutande medlemsstaterna och en lagfaren domare som inte är medborgare i de berörda avtalsslutande medlemsstaterna.

En sits i en lokal eller regional avdelning kan enligt artikel 8.5 av förstainstansrättens ordförande begära tilldelning av ytterligare en tekniskt kvalificerad domare med kvalifikationer och erfarenheter inom det berörda teknikområdet. En sits i en lokal eller regional avdelning kan ställa begäran om en part begär det eller på eget initiativ.

I artikel 8.6 bestäms att varje sits i den centrala avdelningen ska vara sammansatt av två lagfarna domare som är medborgare i olika avtalsslutande medlemsstater och en tekniskt kvalificerad domare med kvalifikationer och erfarenheter inom det berörda teknikområdet. Emellertid ska varje sits i den centrala avdelningen som handlägger mål enligt artikel 32.1 i, dvs. som gäller Europeiska patentverkets beslut, vara sammansatt av tre lagfarna domare som är medborgare i olika avtalsslutande medlemsstater.

Trots att utgångspunkten i enlighet med det som konstaterats ovan är att målen ska avgöras i sitsar som är sammansatta av tre eller fyra domare (kollegium) så kan parterna i enlighet med artikel 8.7 enas om att låta målet avgöras av en enda lagfaren domare. Mera exakta bestämmelser intas i rättegångsreglerna.

I artikel 8.8 bestäms att varje sits i förstainstansrätten ska ha en lagfaren domare som ordförande.

Artikel 9. Överinstansrätten. I artikeln bestäms om överinstansrättens säte samt om sammansättningen av dess sitsar.

Enligt artikel 9.1 ska varje sits i överinstansrätten sammanträda i en multinationell sammansättning med i princip fem domare. Den ska vara sammansatt av tre lagfarna domare som är medborgare i olika avtalsslutande medlemsstater. Två ledamöter ska vara tekniskt kvalificerade domare med kvalifikationer och erfarenheter inom det berörda teknikområdet. Överinstansrätten ska tilldela sitsen dessa tekniskt kvalificerade domare. Enligt artikel 9.2 ska varje sits som handlägger mål enligt artikel 32.1 i dock vara sammansatt av tre lagfarna domare som är medborgare i olika avtalsslutande medlemsstater.

Enligt artikel 9.3 ingår närmare bestämmelser om sammansättningen av sitsarna i överinstansrätten i stadgan som utgör bilaga till avtalet. I artikel 9.4 bestäms att varje sits i överinstansrätten ska dock ha en lagfaren domare som ordförande.

Enligt artikel 9.5 ska överinstansrätten ha sitt säte i Luxemburg.

Artikel 10. Kansliet. Enligt artikel 10.1 ska ett kansli inrättas på den ort där överinstansrätten har sitt säte, alltså Luxemburg. Kansliet ska ledas av kanslichefen. Kansliet ska utföra de uppgifter som det fått i enlighet med stadgan, som utgör bilaga till avtalet. I artikel 10.2 bestäms dessutom att underavdelningar till kansliet ska inrättas vid alla avdelningar av förstainstansrätten.

Enligt artikel 10.3 ska kansliet föra register över samtliga mål vid den enhetliga patentdomstolen. Den berörda underavdelningen ska underrätta kansliet om varje mål som kommer in. Med förbehåll för de villkor som fastställs i detta avtal och rättegångsreglerna ska registret som förs av kansliet vara offentligt.

Enligt artikel 10.4 ska den enhetliga patentdomstolen utnämna kanslichefen i enlighet med artikel 22 i stadgan som utgör bilaga till avtalet och fastställa regler för dennes tjänstgöring.

Även i Finland ska domstolarna föra diarium eller motsvarande register över mål som anhängiggjorts vid dem. Diarieuppgifterna är i princip offentliga.

Artikel 11. Kommittéer. I artikeln bestäms att för att säkerställa att avtalet genomförs och tillämpas effektivt ska en administrativ kommitté, en budgetkommitté och en rådgivande kommitté inrättas, vilka ska i synnerhet fullgöra de uppgifter som föreskrivs i avtalet och i stadgan, som utgör bilaga till det. Den administrativa kommittén har betydande beslutanderätt i fråga om den enhetliga patentdomstolens organisation och verksamhet. Till den administrativa kommittén har dessutom genom avtalet delegerats rätt att ingå avtal på det sätt som beskrivs i avsnitt 4.2 i detaljmotiveringen. På den administrativa kommittén och budgetkommittén ankommer betydande uppgifter i anslutning till den enhetliga patentdomstolens verksamhet, så som att utnämnda domare och besluta om den enhetliga patentdomstolens budget.

Artikel 12. Administrativa kommittén. Artikeln innehåller bestämmelser om bildande av den administrativa kommittén och om kommitténs beslutsfattande. Enligt artikel 12.1 ska den administrativa kommittén bestå av en företrädare för var och en av de avtalsslutande medlemsstaterna. Dessutom ska Europeiska kommissionen vara företrädare som observatör. Enligt artikel 12.2 ska varje avtalsslutande medlemsstat ha en röst i den administrativa kommittén. I artikel 12.3 bestäms att den administrativa kommittén ska fatta sina beslut med tre fjärdedels majoritet av de företrädarna och röstande avtalsslutande medlemsstaterna, utom när någonting annat fastställs i avtalet eller i stadgan, som utgör bilaga till det.

Utöver det ovannämnda bestäms i artikeln att den administrativa kommittén ska själv anta sin arbetsordning. Den administrativa kommittén ska dessutom bland sina ledamöter välja en ordförande för en mandatperiod på tre år, som ska kunna förnyas.

Artikel 13. Budgetkommittén. Artikeln innehåller allmänna bestämmelser om bildande av budgetkommittén och om kommitténs beslutsfattande. Enligt artikel 13.1 ska budgetkommittén bestå av en företrädare för var och en av de avtalsslutande medlemsstaterna. Enligt artikel 13.2 ska varje avtalsslutande medlemsstat ha en röst i budgetkommittén. I artikel 13.3 bestäms att budgetkommittén ska fatta sina beslut med enkel majoritet bland företrädarna för de avtalsslutande medlemsstaterna. Tre fjärdedels majoritet bland företrädarna för de avtalsslutande medlemsstaterna ska dock krävas för antagande av budgeten.

Utöver det ovannämnda bestäms i artikel att budgetkommittén ska själv anta sin arbetsordning. Budgetkommittén ska dessutom bland sina ledamöter välja en ordförande för en mandatperiod på tre år, som ska kunna förnyas.

Artikel 14. Rådgivande kommittén. Artikeln innehåller allmänna bestämmelser om bildande av den rådgivande kommittén och om kommitténs uppgifter som expertorgan. Enligt artikel 14.1 ska den rådgivande kommittén biträda administrativa kommittén vid förberedelsen av en utnämning av domare vid den enhetliga patentdomstolen. Enligt artikel 16 i avtalet ska den rådgivande kommittén upprätta en förteckning över de lämpligaste kandidaterna för utnämning till domare i domstolen. Dessutom ska den rådgivande kommittén lämna förslag till det presidium som anges i artikel 15 i stadgan, som utgör bilaga till avtalet, om riktlinjerna för det utbildningsarrangemang för domare som avses i artikel 19 i avtalet samt lämna yttranden till administrativa kommittén om de krav på kvalifikationer som avses i artikel 48 i avtalet.

Enligt artikel 14.2 ska den rådgivande kommittén bestå av patentdomare och praktiserande jurister på området för patenträtt och patenttvister. De ska utnämnas för en mandatperiod på sex år, som ska kunna förnyas. I stadgan, som utgör bilaga till avtalet, bestäms närmare om förfarandet för utnämning av ledamöter i den rådgivande kommittén. Enligt artikel 14.3 ska den rådgivande kommitténs sammansättning säkerställa att det finns bred sakkunskap inom berörda områden och att varje avtalsslutande medlemsstat är företrädare. Ledamöterna i rådgivande kommittén ska dock vara fullständigt oavhängiga när de utför sina uppgifter.

Utöver det ovannämnda bestäms i artikeln att den rådgivande kommittén ska själv anta sin arbetsordning. Den rådgivande kommittén ska dessutom välja en ordförande bland sina ledamöter för en mandatperiod på sex år, som ska kunna förnyas.

Kapitel III Domare vid domstolen

De bestämmelser som ingår i artiklarna 15–18 hör till området för lagstiftningen.

Artikel 15. Urvalskriterier för utnämning av domare. I artikeln bestäms om behörighetskraven för domare vid den enhetliga patentdomstolen. I artikel 15.1 bestäms för det första att den

enhetliga patentdomstolen ska bestå av både lagfarna domare och tekniskt kvalificerade domare. Dessutom bestäms i punkt 1 allmänt att domare ska ha högsta kompetens och dokumenterad erfarenhet av patenttvister.

I artikel 15.2 bestäms vidare att lagfarna domare ska uppfylla de villkor som krävs för utnämning till domarämbeten i en avtalsslutande medlemsstat. I artikel 15.3 bestäms åter att tekniskt kvalificerade domare ska ha en universitetsexamen och dokumenterad sakkunskap inom ett tekniskt område. Dessutom ska tekniskt kvalificerade domare ha dokumenterade kunskaper om civilrätt och förfaranden som är relevanta för patenttvister.

I Finland föreskrivs om utnämningen av domare och behörighetskraven för dem genom lag. Även när marknadsdomstolen handlägger tvistemål som gäller patent ingår i sammansättningen i princip både lagfarna ledamöter och tekniskt kvalificerade ledamöter.

Artikel 16. Utnämningsförfarande. Artikel 16 innehåller allmänna bestämmelser om förfarande för utnämning av domare i den enhetliga patentdomstolen. Enligt artikel 16.1 ska den rådgivande kommittén upprätta en förteckning över de lämpligaste kandidaterna för utnämning till domare i den enhetliga patentdomstolen. På grundval av den förteckningen ska den administrativa kommittén enligt artikel 16.2 i samförstånd utnämnda domare vid den enhetliga patentdomstolen.

I artikel 16.3 bestäms vidare att tillämpningsbestämmelserna för utnämning av domare anges i artikel 3 i stadgan, som utgör bilaga till avtalet.

Artikel 17. Rättsligt oberoende och opartiskhet. Enligt artikel 17.1 ska den enhetliga patentdomstolen, dess domare och kanslichefen åtnjuta rättsligt oberoende. Vid fullgörandet av sina uppgifter ska domarna inte vara bundna av några instruktioner. I artikel 17.2 bestäms att varken lagfarna domare eller tekniskt kvalificerade domare med heltidstjänst vid domstolen får bedriva någon annan verksamhet, oavsett om den är avlönad eller inte, om inte dispens har beviljats av den administrativa kommittén. Enligt artikel 17.3 ska utövande av ämbetet som domare i den enhetliga patentdomstolen ändå inte utesluta utövandet av andra rättstillämpande funktioner på nationell nivå. Sålunda ska till exempel en person som sköter en nationell domartjänst och som blir utnämnd till domare i den enhetliga patentdomstolen kunna fortsätta att sköta sin nationella domartjänst under förutsättning att han eller hon beviljas tillstånd till bi-syssla.

Enligt artikel 17.4 ska utövandet av ämbetet som lagfaren domare med deltidstjänst vid domstolen inte utesluta utövandet av andra funktioner, förutsatt att det inte föreligger någon intressekonflikt.

I artikel 17.5 bestäms vidare att om det föreligger en intressekonflikt, ska den berörda domaren inte delta i förfarandet. Närmare regler som styr intressekonflikter anges i artikel 7 i stadgan, som utgör bilaga till avtalet.

Domstolars och domares rättsliga oberoende och opartiskhet tillhör rättskipningens hörnstenar. I Finland konstateras domstolarnas oberoende i 3 § i grundlagen.

Artikel 18. Domarpool. Artikel 18 innehåller allmänna bestämmelser om den enhetliga patentdomstolens domarpool. Enligt artikel 18.1 ingår närmare bestämmelser om inrättandet av domarpoolen i stadgan, som utgör bilaga till avtalet. I artikel 18.2 bestäms att domarpoolen ska bestå av alla lagfarna och tekniskt kvalificerade domare vid förstainstansrätten, som innehar heltids- eller deltidstjänst vid den enhetliga patentdomstolen. Domarpoolen ska omfatta åtminstone en tekniskt kvalificerad domare per teknikområde med relevanta kvalifikationer och

erfarenheter. De tekniskt kvalificerade domarna från domarpoolen ska också vara tillgängliga för överinstansrätten.

Enligt artikel 18.3 ska när så föreskrivs i avtalet eller i stadgan, som utgör bilaga till avtalet, förstainstansrättens ordförande tilldela den berörda avdelningen domare från domarpoolen. Tilldelningen av domare ska grunda sig på deras juridiska eller tekniska sakkunskap, språkliga färdigheter och relevanta erfarenheter. I den aktuella punkten bestäms vidare att tilldelningen av domare ska garantera samma höga kvalitet på arbetet och samma höga nivå på den juridiska och tekniska sakkunskapen i alla förstainstansrättens sitsar.

Artikel 19. Utbildningsarrangemang. I artikeln bestäms om utbildningsarrangemang för domare i den enhetliga patentdomstolen. Enligt artikeln är syftet med utbildningsarrangemanget att förbättra och öka tillgänglig sakkunskap om patenttvister och säkerställa en bred geografisk spridning av sådana specifika kunskaper och erfarenheter. Arrangemanget är avsett för domaraspiranter och personer som utnämnts till domare i domstolen. Utbildningsarrangemangets lokaler ska ligga i Budapest. Bestämmelser om detaljer i utbildningsarrangemanget finns i artikel 11 i stadgan, som utgör bilaga till avtalet.

Kapitel IV Unionsrättens företrädare, de avtalsslutande medlemsstaternas skadeståndsskyldighet och ansvar

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 20. Företrädare och respekt för unionsrätten. Enligt artikeln ska domstolen tillämpa unionsrätten i dess helhet och respektera dess företrädare. I ingressen till avtalet nämns att unionsrätten inbegriper EU-fördraget, EUF-fördraget, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, de allmänna principerna i unionsrätten som de utvecklats av Europeiska unionens domstol, Europeiska unionens domstols rättspraxis och unionens sekundärrätt.

Enligt EU-domstolens yttrande 1/09 är det möjligt att ge endast en domstol som hör till unionens domstolssystem i uppdrag att tillämpa och tolka unionsrätten. Unionens domstolssystem består enligt yttrandet av unionens domstolar och medlemsstaternas domstolar. Den domstol som nu inrättas med stöd av avtalet är en del av unionens domstolssystem, eftersom den är gemensam för de avtalsslutande medlemsstaterna. Domstolens skyldighet att iaktta unionsrätten jämföras med de nationella domstolarnas skyldighet att iaktta unionsrätten och ge den företrädare. . Ur finsk konstitutionell synvinkel är den domstol som inrättas genom avtalet ändå en internationell domstol.

Artikel 21. Begäran om förhandsavgörande. I artikeln bestäms om skyldighet för domstolen att samarbeta med Europeiska unionens domstol för att säkerställa korrekt tillämpning och enhetlig tolkning av unionsrätten, i överensstämmelse med i synnerhet artikel 267 i EUF-fördraget. Avgöranden från EU-domstolen ska vara bindande för domstolen.

Dessa skyldigheter motsvarar de skyldigheter som i grundfördraget ålagts de nationella domstolarna i förhållande till Europeiska unionens domstol. Enligt EU-domstolens yttrande 1/09 är den möjlighet som getts eller den skyldighet som ålagts de nationella domstolarna att begära förhandsavgörande om tolkningen av unionsrätten ett väsentligt element för att säkerställa att unionsrätten har samma inverkan i samtliga medlemsstater.

Det har inte föreskrivits i lag om de finländska domstolarnas skyldighet att begära förhandsavgörande av EU-domstolen, utanför förplikelsen följer direkt av unionsrätten.

Artikel 22. *Ansvar för skada som orsakats genom överträdelser av unionsrätten.* Enligt artikel 22.1 är de avtalsslutande medlemsstaterna solidariskt ansvariga för sådan skada som uppstår genom en överträdelse av unionsrätten begångna av överinstansrätten, i enlighet med unionsrätten angående medlemsstaternas utomobligatoriska ansvar för skador som orsakas av nationella domstolar genom överträdelser av unionsrätten. Härmed hänvisas till EU-domstolens etablerade rättspraxis enligt vilken en medlemsstat ansvarar för den skada den orsakat enskilda genom överträdelse av unionsrätten. Skadeståndsansvar baserat på de högsta nationella domstolarnas rättskipningsverksamhet har konstaterats i avgörandet Köbler (C-224/01). Att ansvaret begränsas till överinstansrättens verksamhet är i linje med ovannämnda avgörande. De avtalsslutande medlemsstaternas solidariska ansvar baserar sig på domstolens karaktär som de avtalsslutande medlemsstaternas gemensamma domstol.

I artikel 22.2 bestäms om väckande av talan om skadestånd och tillämplig lagstiftning. Talan om sådana skada som avses i artikel 22.1 ska väckas mot den avtalsslutande medlemsstat där käranden har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller sitt verksamhetsställe inför den avtalsslutande medlemsstatens behöriga myndighet. Om käranden inte har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller sitt verksamhetsställe i en avtalsslutande medlemsstat, kan käranden väcka en sådan talan mot den avtalsslutande medlemsstaten där överinstansrätten har sitt säte, inför den behöriga myndigheten i den avtalsslutande medlemsstaten. Enligt artikel 9.5 i avtalet ska överinstansrätten ha sitt säte i Luxemburg.

Den behöriga myndigheten ska tillämpa *lex fori*, med undantag för sin internationella privaträtt, på alla frågor som inte styrs av unionsrätten eller av avtalet om den enhetliga patentdomstolen. Den sökande ska ha rätt att få hela skadeståndsbeloppet av den avtalsslutande medlemsstat mot vilken talan väcktes.

I artikel 22.3 bestäms att den avtalsslutande medlemsstat som har betalat skadestånd har rätt att få den andel av det totala skadeståndsbeloppet som ankommer på de andra avtalsslutande medlemsstaterna från dem. De avtalsslutande medlemsstaternas bidrag bestäms enligt samma principer som de avtalsslutande medlemsstaternas finansiella bidrag för domstolens verksamhet. Beslut om de detaljerade regler som styr bidragen enligt denna punkt ska fattas av domstolens administrativa kommitté.

I Finland ingår bestämmelser om statens utomobligatoriska ansvar i skadeståndslagen och i lagen om statens skadeståndsverksamhet (978/2014). På sådan talan som avses i artikeln och som väcks mot Finland tillämpas skadeståndslagen och behöriga myndigheter är de allmänna domstolarna. Lagen om statens skadeståndsverksamhet blir inte tillämplig.

Artikel 23. *De avtalsslutande medlemsstaternas ansvar.* I artikeln bestäms att domstolens åtgärder ska direkt tillskrivas varje avtalsslutande medlemsstat individuellt och ska tillskrivas alla avtalsslutande medlemsstater kollektivt. I artikeln nämns särskilt artikel 258 i EUF-fördraget, enligt vilken kommissionen kan inleda ett överträdelseförfarande mot en medlemsstat, om medlemsstaten har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen, och artikel 260 EUF-fördraget, enligt vilken kommissionen kan inleda ett överträdelseförfarande mot en medlemsstat och ange det standardbelopp eller vite som den anser att den berörda medlemsstaten ska betala, om den inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom. I artikeln nämns dessutom artikel 259 i EUF-fördraget, som ger en medlemsstat möjlighet att väcka talan mot en annan medlemsstat för åsidosättande av en skyldighet enligt fördragen.

De avtalsslutande medlemsstaterna ansvarar i enlighet med artikeln för domstolens verksamhet på samma sätt som de ansvarar för att de nationella domstolarnas verksamhet är förenlig med unionsrätten. Ansvaret är både individuellt och solidariskt, vilket betyder att kommissionen kan enligt eget val inleda överträdelseförfarande mot antingen en enskild avtalsslutande

medlemsstat, en del av de avtalsslutande medlemsstaterna eller alla avtalsslutande medlemsstater. Kommissionen eller en medlemsstat, som inte behöver vara en avtalsslutande medlemsstat, kan väcka talan som gäller saken i EU-domstolen.

Det har inte bestäms om Finlands ansvar för åsidosättande av skyldigheten enligt fördragen genom nationell lag, utan ansvaret följer direkt av unionsrätten. Artikelns rättsliga betydelse är dock avsevärd och den anses höra till området för lagstiftningen.

Kapitel V Rättskällor och materiell rätt

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 24. Rättskällor. Artikel 24.1 innehåller bestämmelser om rättskällor, som patentdomstolens beslut ska grunda sig på. Dessa är unionsrätten, inklusive förordningarna (EU) nr 1257/2012 och (EU) nr 1260/2012 om ett enhetligt patentskydd, avtalet om en enhetlig patentdomstol, den europeiska patentkonventionen, andra internationella patent som är tillämpliga på patent och bindande för alla avtalsslutande medlemsstater, och nationell lagstiftning. I artikeln hänvisas särskilt till artikel 20 om företräde och respekt för unionsrätten, var betydelse framhävs.

I artikel 24.2 ingår bestämmelser om lagval, som blir tillämpliga när domstolen grundar sina avgöranden på nationell lagstiftning i de avtalsslutande medlemsstaterna eller i icke-avtalsslutande stater. Den tillämpliga lagen ska fastställas a) genom direkt tillämpliga bestämmelser i unionsrätten som omfattar internationella privaträttsliga regler, eller b) i avsaknad av direkt tillämpliga bestämmelser i unionsrätten eller när unionsrätten inte är tillämplig, genom internationella instrument som omfattar internationella privaträttsliga regler, eller i avsaknad av sådana bestämmelser som avses i leden a och b, genom nationella bestämmelser om internationell privaträtt i enlighet med vad som fastställs av domstolen.

I artikel 24.3 bestäms att i en situation där lagstiftningen i icke-avtalsslutande stater ska tillämpas i enlighet med artikel 24.2, tillämpas i synnerhet bestämmelser i nationell lagstiftning som gäller patenträttsliga regler om skyddets omfattning (artiklarna 25–28) samt regler om bevisbörda och omvänd bevisbörda (artiklarna 54–55), korrigeringsåtgärder vid förfarande avseende intrång (artikel 64), beslut om skadestånd (artikel 68) och preskriptionstid (artikel 72).

Artikel 25. Rätt att förbjuda direkt utnyttjande av uppfinningen. I artikeln bestäms om rätt för patenthavaren att förbjuda direkt utnyttjande av uppfinningen. I den engelskspråkiga upplagan av avtalet används uttrycket rätt att förhindra (*right to prevent*). Enligt artikeln ger ett patent patenthavaren rätt att förbjuda/förhindra tredje man att göra följande utan patenthavarens tillstånd: a) Tillverka, bjuda ut, släppa ut på marknaden eller använda den patentskyddade produkten eller föra in eller inneha produkten för dessa ändamål. b) Använda ett patentskyddat förfarande eller, om tredje man känner till eller borde ha känt till att förfarandet inte får användas utan patenthavarens samtycke, bjuda ut det för användning inom territoriet för de avtalsslutande medlemsstater där patentet har verkan. c) Bjuda ut, släppa ut på marknaden, använda eller föra in eller för dessa ändamål inneha en produkt som tillverkats enligt ett patentskyddat förfarande. I den engelskspråkiga upplagan används i led c uttrycket en produkt som tillverkats direkt enligt ett patentskyddat förfarande (*product obtained directly by a process*).

I Finland bestäms om patenträttens omfattning i 3 § i patentlagen. 3 § 1 mom. i patentlagen om direkt patentskydd motsvarar avtalet, men skiljer sig från formuleringen i artikel 25. Enligt 3 § 1 mom. innebär den genom patent förvärvade ensamrätten att, med de undantag som nedan stadgas, annan än patenthavaren ej får utan dennes lov utnyttja uppfinningen.

Artikel 26. Rätt att förbjuda indirekt utnyttjande av uppfinningen. Artikel 26 gäller indirekt patentskydd och patenthavarens rätt att förbjuda indirekt utnyttjande av uppfinningen. I den engelskspråkiga upplagan av avtalet används uttrycket rätt att förhindra (*right to prevent*). I artikel 26.1 bestäms att innehavaren av ett patent ska ha rätt att förbjuda/förhindra tredje man att, utan patenthavarens samtycke och i de avtalsslutande medlemsstater där det patentet har verkan, tillhandahålla eller erbjuda sig att tillhandahålla andra personer än den som är berättigad att utnyttja den patentskyddade uppfinningen medel som hänför sig till någon väsentlig del av uppfinningen, för att utöva uppfinningen, som tredje man känner till eller borde ha känt till att medlen är lämpade och avsedda för utövande av uppfinningen.

Enligt artikel 26.2 ska det ovanstående inte tillämpas när medlen är produkter som allmänt förekommer i handeln, om inte tredje man uppmanar den person till vilken medlen tillhandahålls att utföra någon av de handlingar som är förbjudna enligt artikel 25. Med andra ord tillhandahållande av medel som allmänt förekommer i handeln kränker inte patentskyddet utom när tredje man uppviglar den som tillhandahålls medlen att använda dem för att göra intrång i ett patent.

I artikel 26.3 bestäms att personer som utför de handlingar som avses i artikel 27 a-e, och som har rätt att utnyttja uppfinningen med de begränsningar av patenträtten som anges i artikeln, ska inte anses vara personer som är berättigade att utöva uppfinningen i den mening som avses i punkt 1. I artikel 27 i avtalet bestäms att de rättigheter som följer av ett patent ska inte omfatta något av följande: a) Handlingar som utförs privat och i icke-kommersiellt syfte. b) Handlingar som utförs i experimentellt syfte som rör föremålet för den patentskyddade uppfinningen. c) Användning av biologiskt material i syfte att odla fram, upptäcka eller utveckla nya växtsorter. d) Handlingar som är tillåtna enligt direktiv 2001/82/EG om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel och direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (så kallade Bolar-undantag).

Bestämmelser om indirekt patentskydd och indirekt produktskydd finns i 3 § 2 mom. i patentlagen och bestämmelsens innehåll motsvarar i huvudsak bestämmelsen i avtalet. Undantag utgör begränsningen av patentskyddet enligt artikel 27 c, som gör det möjligt att använda biologiskt material i syfte att utveckla nya växtsorter och begränsningen enligt artikel 27 k, enligt vilken ensamrätten inte omfattar åtgärder som är tillåtna med stöd av artiklarna 5 och 6 i rådets direktiv 2009/24/EG (programdirektivet). Det föreslås att patentlagen ändras till denna del och det föreslås att till lagen fogas de nya begränsningar av ensamrätten som gäller detta. Dessutom föreslås till lagen vissa andra, mera begränsade ändringar, vars innehåll och syfte det redogörs för i detaljmotiveringen till 3 § i patentlagen.

Artikel 27. Begränsningar av ett patents verkan. I artikeln bestäms om begränsningar av ett patents verkan och om handlingar som inte förhindras av de rättigheter som följer av ett patent. De är: a) Handlingar som utförs privat och i icke-kommersiellt syfte. b) Handlingar som utförs i experimentellt syfte som rör föremålet för den patentskyddade uppfinningen. c) Användning av biologiskt material i syfte att odla fram, upptäcka eller utveckla nya växtsorter. d) Handlingar som är tillåtna enligt direktiv 2001/82/EG om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel och direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (så kallade Bolar-undantag). e) I enskilda fall, provisorisk beredning på apotek av ett läkemedel enligt recept eller handlingar som rör det läkemedel som beretts på detta sätt. f) Användning av den patentskyddade uppfinningen ombord på fartyg från länder som är parter i Parisunionen eller medlemmar i Världshandelsorganisationen och som inte är avtalsslutande medlemsstater där det patentet har verkan, på själva fartyget, i maskineriet, riggen, utrustningen eller andra tillbehör, när sådana fartyg tillfälligt eller oavsiktligt kommer in på territorialvatten som tillhör en avtalsslutande medlemsstat där det patentet har verkan, förutsatt att uppfinningen endast används för fartygets egna behov. g) Användning av

den patentskyddade uppfinningen vid konstruktion eller drift av luftfartyg eller markfordon eller andra transportmedel i länder som är parter i Parisunionen eller medlemmar i Världshandelsorganisationen och inte är avtalsslutande medlemsstater där patentet har verkan, eller av tillhör till sådana luftfartyg eller markfordon, när dessa tillfälligt eller oavsiktligt kommer in på en avtalsslutande medlemsstats territorium där patentet i fråga har verkan. h) Sådana handlingar som avses i artikel 27 i konventionen om internationell civil luftfart (Icao, Chicagokonventionen, dokument 7300/9), när dessa handlingar rör luftfartyg från ett land som är part i den konventionen och inte är en avtalsslutande medlemsstat där patentet har verkan. i) Jordbrukares egen användning av sin skörd för reproduktion eller mångfaldigande i det egna jordbruksföretaget, förutsatt att det vegetabiliska reproduktionsmaterialet sålts eller på annat sätt saluförts av patenthavaren eller med patenthavarens samtycke till jordbrukaren, för användning i jordbruket. Omfattningen av och villkoren för en sådan användning motsvarar dem som anges i artikel 14 i förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt. j) Jordbrukares användning av skyddade djurbesättningar för jordbruksändamål, förutsatt att avelsdjur eller annat animaliskt reproduktionsmaterial sålts eller på annat sätt saluförts till jordbrukaren av patenthavaren eller med dennes samtycke. Sådan användning omfattar att göra djuret eller annat animaliskt reproduktionsmaterial tillgängligt inom den egna jordbruksverksamheten, men inte försäljning av dessa inom ramen för eller i syfte att bedriva yrkesmässig reproduktionsverksamhet. k) De handlingar och den användning av insamlad information som tillåts enligt artiklarna 5 och 6 i direktiv 2009/24/EG om rättsligt skydd för datorprogram, särskilt genom dess bestämmelser om dekompilering och samverkansförmåga. l) Handlingar som är tillåtna enligt artikel 10 i direktiv 98/44/EG av rättsligt skydd för biotekniska uppfinningar.

Bestämmelser om det skydd som ett nationellt patent och ett europeiskt patent som satts i kraft nationellt i Finland ger och om begränsningar i skyddet finns i 3 § 3 mom., 3 a § 4 mom., 3 b § och 5 § i patentlagen. Begränsningarna motsvarar begränsningarna i patentskyddet enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol med några avvikelser. Skillnaderna hänför sig till användning av biologiskt material i förädlings syfte enligt artikel 27 led c, begränsningen som gäller datorprogram i artikel 27 led k samt begränsningen som gäller utländska fartyg i artikel 27 leden f, g och h.

Avtalet om en enhetlig patentdomstol förpliktar inte de avtalsslutande medlemsstaterna att harmonisera sin nationella lagstiftning med avtalsbestämmelserna. Det anses dock ändamålsenligt att alla patent som är giltiga i Finland ger samma rättigheter och att begränsningarna i dem vore desamma. Av denna orsak innehåller propositionen förslag till ändringar av patentlagen, som beskrivs mera ingående i detaljmotiveringen till förslaget till ändring av patentlagen.

Artikel 28. Rätt som grundas på tidigare nyttjande av uppfinningen. I artikeln bestäms om rätt som grundas på tidigare nyttjande av en uppfinning. Varje person som, om ett nationellt patent beviljats avseende en uppfinning, i en avtalsslutande medlemsstat skulle ha haft en rätt grundad på tidigare nyttjande av den uppfinningen eller en rätt till personligt innehav av den uppfinningen, ska i den avtalsslutande medlemsstaten åtnjuta samma rättigheter avseende ett patent för samma uppfinning.

I artikeln hänvisas till denna del till de avtalsslutande medlemsstaternas nationella lagstiftning och dess tillämpning på ansökningar om europeiska patent samt på europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan som meddelats på grund av dem. Bestämmelser om rätt som grundas på tidigare nyttjande finns i 4 § i patentlagen, där det bestäms om förutsättningarna för att förvändarrätt ska uppkomma och om övergång av rätten. Patentlagen reglerar alltså omfattningen av och förutsättningarna för förvändarrätt som gäller Finland i förhållande till innehavare av europeiskt patent och europeiskt patent med enhetlig verkan.

Artikel 29. *Konsumtion av de rättigheter som följer av ett europeiskt patent.* I artikeln bestäms av de rättigheter som följer av ett europeiskt patent ska inte omfatta handlingar som avser en produkt som skyddas av patentet efter det att produkten har släppts ut på marknaden i Europeiska unionen av patenthavaren eller med dennes samtycke, om inte patenthavaren har legitima skäl att motsätta sig ytterligare saluföring av produkten.

I Finland ingår en bestämmelse om konsumtion av patenträtt i 3 § 3 mom. 2 punkten i patentlagen. I paragrafen bestäms inte på samma sätt som i artikeln särskilt att patenthavaren kan ha legitima skäl att motsätta sig ytterligare saluföring av produkten, trots att produkten redan har släppts ut på marknaden. För att patenträttigheterna ska vara enhetliga föreslås att 3 § 3 mom. 2 punkten preciseras på motsvarande sätt. Preciseringsen behandlas mera ingående i detaljmotiveringen till förslaget till ändring av patentlagen.

Artikel 30. *Verkan av tilläggsskydd.* I artikeln bestäms att ett tilläggsskydd ska ge samma rättigheter som patentet och ska vara underkastat samma begränsningar och skyldigheter. Bestämmelser om beviljande av tilläggsskydd för läkemedel och växtskyddsmedel och om dess verkningar ingår i förordning (EG) nr 469/2009 och förordning (EG) nr 1610/96. I artikel 5 i förordningarna bestäms att ett tilläggsskydd ger samma rättigheter som grundpatentet gav och har samma begränsningar och medför samma skyldigheter. Förordningarna är direkt tillämpliga och dessutom bestäms i Finland om tilläggsskydd i 9 a kap. i patentlagen.

Kapitel VI Internationell behörighet och domstols behörighet

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 31. *Internationell behörighet.* I artikeln bestäms om den enhetliga patentdomstolens internationella behörighet. Frågan om domstolens internationella behörighet måste avgöras i en situation där en tvist som förts till domstolen har kopplingar till flera stater. Enligt artikeln ska domstolens internationella behörighet fastställas i enlighet med förordningen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EU) nr 1215/2012 (*Bryssel I-förordningen*). Om målet har sådan koppling till Island, Norge eller Schweiz att konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (*2007 års Luganokonvention*) blir tillämplig, fastställs domstolens behörighet enligt den konventionen.

Bryssel I-förordningen innehåller uttryckliga bestämmelser om den enhetliga patentdomstolens internationella behörighet. Förordningen innehåller en bestämmelse enligt vilken den enhetliga patentdomstolen är en sådan domstol som avses i Bryssel I-förordningen, samt en bestämmelse om den enhetliga patentdomstolens behörighet i mål där svaranden inte har hemvist i någon av Europeiska unionens medlemsstater. Förordningens bestämmelser om anhängiga tvistemål och om käromål som har samband med varandra blir tillämpliga även en situation där talan har väckts både i en gemensam domstol och i en nationell domstol i en stat som inte är part i avtalet om en gemensam patentdomstol.

I artikeln fastställs inte behörighetsfördelningen mellan den enhetliga patentdomstolens centrala avdelning och regionala eller lokala avdelningar. Bestämmelser om domstolens interna behörighetsfördelning ingår i artikel 33 i avtalet.

Unionens förordningar är direkt tillämplig lagstiftning. Bestämmelser om domstolarnas internationella och nationella behörighet ingår i bland annat rättegångsbalken.

Artikel 32. *Domstolens behörighet.* Artikeln innehåller bestämmelser om patentdomstolens behörighet i sak. Enligt artikel 32.1 ska den enhetliga patentdomstolen ha exklusiv behörighet

när det gäller talan om intrång i europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan (led a), så kallad negativ fastställsetalan, alltså talan där man begär att det inte föreligger något patentintrång (led b), mål som gäller interimistiska åtgärder och skyddsåtgärder (led c), ärenden som gäller ogiltigförklaring (leden d och e), mål som gäller skadestånd (led f), talan som gäller utnyttjande av en uppfinning innan ett patent beviljas eller rätt som grundas på förhandsnyttjande (led g), talan om ersättning för licenser på grundval av artikel 8 i förordning (EU) nr 1257/2002 (led h) samt talan rörande de beslut som Europeiska patentverket fattar när det utför de arbetsuppgifter som avses i artikel 9 i förordning (EU) nr 1257/2002 (led i). Den enhetliga patentdomstolen har exklusiv behörighet att handlägga även talan om intrång, negativ fastställsetalan samt mål som gäller ogiltigförklaring i anslutning till tilläggsskydd som grundar sig på europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan.

Enligt artikel 32.2 ska de avtalsslutande medlemsstaternas nationella domstolar fortfarande vara behöriga när det gäller sådan talan rörande europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan samt tilläggsskydd grundat på dem som inte omfattas av den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet. Som en sådan ärendekategori kan nämnas till exempel mål som gäller bättre rätt till en uppfinning.

Artikel 33. *Behörighet för förstainstansrättens avdelningar.* I artikeln bestäms om behörighetsfördelningen mellan förstainstansrättens avdelningar. I artikel 33.1 bestäms för det första att sådan talan som avses i artikel 32.1 a, c, f och g i avtalet ska väckas vid den lokala eller regionala avdelningen för det territorium där intrånget har ägt rum eller svaranden, eller om det finns flera svarande, en av svarandena, har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe. Om svaranden har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe utanför de avtalsslutande medlemsstaternas territorium, ska talan väckas vid den lokala eller regionala avdelningen för det territorium där intrånget har ägt rum. Sådan talan som avses i artikel 32.1 h i avtalet ska väckas vid den lokala eller regionala avdelningen för det territorium där svaranden, eller om det finns flera svarande, en av svarandena, har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe. Om den berörda avtalsslutande medlemsstaten inte har någon lokal avdelning och inte deltar i en regional avdelning, ska talan väckas vid den centrala avdelningen.

Artikel 33.2 innehåller bestämmelser om hur väckande av talan inverkar på anhängiggjorda mål som avses i artikel 32.1 a, c, f, g och h i avtalet. I artikel 33.2 bestäms för det första att om en talan som avser nämnda mål är anhängiggjord vid en avdelning i förstainstansrätten får en talan som avses i artikel 32.1 a, c, f, g eller h mellan samma parter och rörande samma patent inte väckas vid någon annan avdelning. Om en talan mellan samma parter och rörande samma patent väcks vid flera olika avdelningar ska den avdelning där talan först väcktes vara behörig att handlägga hela målet och övriga avdelningar ska avvisa talan i enlighet med rättegångsreglerna för den enhetliga patentdomstolen.

I artikel 33.3 bestäms om väckande av genkäromål om upphävande av patent. Enligt den får ett genkäromål om upphävande väckas i anslutning till en talan om intrång enligt artikel 32.1 a i avtalet. Enligt artikel 33.3 ska den berörda lokala eller regionala avdelningen efter att ha hört parterna ha möjlighet att antingen gå vidare med både talan om intrång och genkäromålet om upphävande eller hänskjuta genkäromålet om upphävande för avgörande till den centrala avdelningen och vilandeförklara eller fullfölja talan om intrång eller med parternas medgivande hänskjuta både talan om intrång och genkäromålet om upphävande för avgörande till den centrala avdelningen. Om den lokala eller regionala avdelningar beslutar att gå vidare med både talan om intrång och genkäromålet om upphävande, ska avdelningen av förstainstansrättens ordförande begära tilldelning från domarpoolen av en tekniskt kvalificerad domare med kvalifikationer och erfarenheter inom det berörda teknikområdet.

Enligt artikel 33.4 ska sådan negativ fastställsetalan som avses i artikel 32.1 b i avtalet och sådan talan om upphävande av patent som avses i artikel 32.1 d väckas vid den centrala avdelningen. Om en talan om intrång enligt artikel 32.1 a i avtalet mellan samma parter och rörande samma patent har väckts vid en lokal eller regional avdelning får sådan talan emellertid endast väckas vid samma lokala eller regionala avdelning. Om en talan om upphävande enligt artikel 32.1 d i avtalet är anhängiggjord vid den centrala avdelningen får enligt artikel 33.5 en talan om intrång enligt artikel 32.1 a mellan samma parter och rörande samma patent väckas vid vilken avdelning som helst enligt artikel 33.1 eller vid den centrala avdelningen. Den berörda lokala eller regionala avdelningen ska ha möjlighet att hantera målet enligt artikel 33.3.

Om sådan talan om intrång som avses i artikel 32.1 a i avtalet har väckts vid en lokal eller regional avdelning inom tre månader från den dag negativ fastställsetalan mellan samma parter och rörande samma patent väcktes vid den centrala avdelningen, ska enligt artikel 33.6 det sistnämnda målet förklaras vilande. Förfarandet är detsamma när det är fråga om en motsvarande situation mellan den part som väckt negativa fastställsetalan och innehavaren av en exklusiv licens.

Enligt artikel 33.7 får parterna trots behörighetsbestämmelserna i artikeln komma överens om att väcka talan som avses i artikel 32.1 a–h i avtalet vid en valfri avdelning, inklusive den centrala avdelningen.

I artikel 33.8 bestäms att sådana talan om ogiltigförklaring som avses i artikel 32.1 d och e i avtalet kan väckas utan att sökanden är tvungen att göra invändning vid Europeiska patentverket.

Enligt artikel 33.9 ska sådan talan gällande Europeiska patentverkets beslut som avses i 32.1 i i avtalet väckas vid den centrala avdelningen.

I artikel 33.10 bestäms vidare att en part ska informera den enhetliga patentdomstolen om eventuella anhängiggjorda upphävande-, begränsnings- eller invändningsförfaranden vid Europeiska patentverket och om varje begäran om påskyndad handläggning vid Europeiska patentverket. Den enhetliga patentdomstolen kan vilandeförklara ett mål när ett snabbt beslut kan förväntas av Europeiska patentverket.

Artikel 34. Territoriell verkan av beslut. Artikeln innehåller en allmän bestämmelse enligt vilken den enhetliga patentdomstolens avgöranden rörande ett traditionellt europeiskt patent har rättslig verkan inom de avtalsslutande medlemsstaters territorium där patentet har verkan.

Såsom konstaterats ovan i den allmänna motiveringen är den territoriella dimensionen av nationella domstolars beslut i tvistemål som gäller traditionella europeiska patent i nuläget i princip begränsad till den berörda statens territorium. I detta avseende skulle den geografiska dimensionen av den enhetliga patentdomstolens avgöranden således komma att avvika från den territoriella dimensionen av de nationella domstolarnas avgöranden.

Det bestäms i lag om erkännande i Finland av domar som meddelats utomlands. Även i Bryssel I-förordningen och Luganokonventionen bestäms om erkännande och verkställighet av domar.

Kapitel VII Medlings- och skiljeförfarande avseende patent

Bestämmelserna i artikel 35 hör till området för lagstiftningen.

Artikel 35. *Centrum för medling och skiljeförfarande i patenttvister.* I artikeln bestäms om inrättandet av ett centrum för medling och skiljeförfarande i patenttvister och om centrumets verksamhet. I artikel 35.1 konstateras att ett centrum för medling och skiljeförfarande i patenttvister inrättas och att det ska ha sina säten i Ljubljana och Lissabon.

I artikel 35.2 konstateras att centrumet ska ställa resurser till förfogande för medling och skiljeförfarande vid patenttvister som omfattas av avtalet om en enhetlig patentdomstol. Enligt artikeln ska artikel 82 i avtalet också gälla för alla förlikningar som nått genom att centrumets resurser tagits i bruk, även genom medling. Härav följer bland annat att skiljedomar som meddelats vid skiljeförfarande i anslutning till centrumets verksamhet samt förlikningar som nåtts med hjälp av centrumets medlare är verkställbara i samtliga avtalsslutande medlemsstater. Den enhetliga patentdomstolen meddelar ett verkställighetsförordnande för skiljedomar eller förlikningsavtalet. På verkställighetsförordnandet tillämpas verkställighetsstatens lag, om inte något annat följer av avtalet och stadgan.

Skiljedomar och förlikningsavtal verkställs under samma förutsättningar som beslut som meddelats i den avtalsslutande medlemsstat där verkställigheten sker. I Finland förutsätter verkställighet av avtal och skiljedomar som nåtts i medling utanför domstol att det har stadfäst att de är verkställbara. Bestämmelser om stadfästelse av avtal som nåtts i medling utanför domstol så att de blir verkställbara ingår i 3 kap. i lagen om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar (394/2011). Bestämmelser om skiljedomsverkställbarhet ingår på motsvarande sätt i 43–49 § i lagen om skiljeförfarande (967/1992). Lagarna innehåller även bestämmelser om förfarandet. Med hänsyn till att verkställighet förutsätter ett verkställighetsförordnande av den enhetliga patentdomstolen, torde den förlikning eller skiljedom som förordnandet kopplats till jämföras med en förlikning eller skiljedom som en nationell domstol har stadfäst så att den blir verkställbar.

I punkten konstateras dessutom att ett patent inte får upphävas eller begränsas genom medlings- eller skiljeförfarande. Förbudet grundar sig på att parterna i en patenttvist inte heller annars kan komma överens om att upphäva, ogiltigförklara eller begränsa patent. En sådan åtgärd förutsätter alltid ett avgörande av en myndighet eller en domstol. I Finland bestäms det om upphävande och begränsning av patent i 7 kap. i patentlagen.

Enligt artikel 35.3 ska centrumet själv fastställa regler för medling och skiljeförfarande. Enligt artikel 35.4 ska centrumet upprätta en förteckning över medlare och skiljemän för att bistå parterna vid tvistelösning.

DEL II FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Bestämmelserna om domstolens finansiering hör inte till området för lagstiftningen med undantag av bestämmelserna om domstolsavgifter i artikel 36.

Artikel 36. *Domstolens budget.* I artikeln bestäms om patentdomstolens budget. Enligt artikel 36.1 ska budgeten finansieras genom domstolens egna intäkter, som enligt artikel 36.2 ska bestå av domstolsavgifter och andra intäkter, samt i vart fall under den övergångsperiod på sju år som avses i artikel 83 i avtalet vid behov genom bidrag från de avtalsslutande medlemsstaterna. Budgeten ska vara balanserad. Av denna bestämmelse om domstolens självfinansieringsmål följer direkt att nivån på domstolsavgifterna i den enhetliga patentdomstolen oundvikligen kommer att vara betydligt högre än i nationella domstolar i Finland. I domstolens andra intäkter ingår andra avgifter, så som registreringsavgifter för opt out- och opt back in-meddelanden, som enligt avsikt ska motsvara kostnaderna.

I artikel 36.3 bestäms att den enhetliga patentdomstolens administrativa kommitté ska fastställa domstolsavgifterna, som ska bestå av en fast avgift i kombination med en värdebaserad avgift när ett på förhand fastställt tak överskrids. Artikel 36.3 innehåller de allmänna principer som ska iaktas när domstolsavgifterna fastställs. Avgifterna ska fastställas på en sådan nivå att man säkerställer rätt balans mellan principen om rättvis tillgång till rättslig prövning samt ett tillräckligt bidrag från parterna för de kostnader som domstolen ådrar sig. Tillgången till rättslig prövning ska bedömas i synnerhet med tanke på små och medelstora företag, mikroenheter, fysiska personer, ideella organisationer, universitet och offentliga forskningsorganisationer. De kostnader som parterna ska betala ska bedömas med hänsynstagande till de berörda parternas ekonomiska vinst och med målet att ha en självfinansierande domstol med balanserade finanser. Riktade stödåtgärder för små och medelstora företag kan övervägas. I artikeln bestäms dessutom att nivån på domstolsavgifterna ska regelbundet ses över av administrativa kommittén.

När den administrativa kommittén fattar beslut om domstolsavgifternas nivå och struktur är den bunden av de principer som anges i artikeln, det vill säga domstolen ska vara självfinansierande, domstolsavgiften ska stå i rätt proportion till parternas ekonomiska vinst, så som det intresse som tvisten gäller, och systemet ska säkerställa tillgång till rättslig prövning även för små och medelstora företag. Med tanke på att domstolens verksamhet ska vara självfinansierande och parternas ekonomiska vinst måste man dessutom beakta att domstolsavgifterna ska motsvara kostnaderna, det vill säga man ska försöka fastställa avgifterna på en nivå som motsvarar domstolens kostnader för talan eller andra åtgärder. Balans mellan de olika målen betyder i praktiken att systemet för domstolsavgifterna blir ett detaljerat och komplicerat system.

I artikel 36.3 bestäms att om domstolen inte kan balansera sin budget genom sina egna resurser ska de avtalsslutande medlemsstaterna lämna särskilda finansiella bidrag. Bestämmelsen betyder i praktiken att de avtalsslutande medlemsstaterna svarar för domstolens kostnader i en situation där domstolen av någon orsak inte är självfinansierande.

I Finland bestäms om de nationella domstolarnas avgifter i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993). Rättegångsavgift för tviste- och fullföljdsfall tas ut i enlighet med 3 §.

Artikel 37. Finansiering av domstolen. I artikeln bestäms om finansiering av patentdomstolen. Enligt artikel 37.1 ska domstolens driftskostnader täckas av domstolens budget i enlighet med stadgan. Avtalsslutande medlemsstater som inrättar en lokal avdelning eller som delar en regional avdelning liksom avtalsslutande medlemsstater som är värd för den centrala avdelningen, dess underavdelningar eller överinstansrätten ska emellertid tillhandahålla de faciliteter som är nödvändiga för detta ändamål och stå för kanslipersonalens lönekostnader under övergångsperioden på sju år. Detta påverkar dock inte stadgan för den personalen.

Syftet med avtalsbestämmelsen är att sänka kostnaderna för domstolens verksamhet genom att ålägga de avtalsslutande medlemsstater som står värd för avdelningar att bekosta de faciliteter som avdelningens verksamhet kräver, så som lokaler och utgifter för deras användning. På så vis behöver domstolen inte binda resurser i till exempel anskaffning av lokaler eller administrera ett omfattande hyresavtalssystem. Världstaterna kan ställa lokaler som uppfyller kraven till domstolens förfogande och de kan på ett flexibelt sätt utnyttja till exempel befintliga domstolslokaler.

I artikel 37.2 bestäms att den dag då avtalet träder i kraft ska de avtalsslutande medlemsstaterna lämna de första finansiella bidrag som är nödvändiga för domstolens inrättande.

Artikel 37.3 innehåller bestämmelser om sättet att beräkna de avtalsslutande medlemsstaternas finansiella bidrag under övergångsperioden på sju år. Det finansiella bidraget ska beräknas på grundval av antalet europeiska patent med verkan inom den aktuella statens territorium den dag då avtalet träder i kraft och antalet europeiska patent rörande vilka talan om intrång eller upphävande har väckts vid den statens nationella domstolar under den treårsperiod som föregick avtalets ikraftträdande.

Bidragen för medlemsstater som ratificerar eller ansluter sig till avtalet efter dess ikraftträdande ska beräknas på grundval av det antal europeiska patent som har verkan på den statens territorium dagen för ratificeringen eller anslutningen och det antal europeiska patent rörande vilka talan om intrång eller upphävande har väckts vid den statens nationella domstolar under den treårsperiod som föregick ratificeringen eller anslutningen.

I principerna för fastställande av de finansiella bidragen har man försökt beakta i vilken mån tvistemål överförs från de nationella domstolarna till den enhetliga patentdomstolen och på så vis minskar de avtalsslutande medlemsstaternas kostnader för handläggning av patenttvister.

I artikel 37.4 bestäms att finansiella bidrag som eventuellt visar sig nödvändiga vid utgången av övergångsperioden bör fastställas i enlighet med den fördelning av årsavgifter för europeiska patent med enhetlig verkan som är tillämplig vid den tidpunkt då bidragen blir nödvändiga. I punkten hänvisas till fördelningen av årsavgifterna, varom beslut fattas i ett särskilt utskott under den europeiska patentorganisationens förvaltningsråd och enligt vilken de årsavgifter som betalas för europeiska patent med enhetlig verkan fördelas bland medlemsstaterna.

Bestämmelser om de avtalsslutande medlemsstaternas finansiella bidrag i anslutning till inrättandet av domstolen omfattas av riksdagens budgetmakt. I enlighet med artikel 36 i avtalet är avsikten att domstolen ska vara självfinansierande efter övergångsperioden på sju år.

Artikel 38. Finansiering av utbildningsarrangemangen för domare. I artikeln bestäms att utbildningsarrangemanget för domare ska finansieras genom domstolens budget. Närmare bestämmelser om utbildningsarrangemanget och dess syften ingår i artikel 19 i avtalet och i artikel 11 i den enhetliga domstolens stadga.

Artikel 39. Finansiering av centrumet. I artikeln bestäms att driftskostnaderna för centrumet för medling och skiljeförfarande ska finansieras genom domstolens budget. Bestämmelser om inrättandet av centrumet och om centrumets verksamhet ingår i artikel 35 i avtalet.

DEL III ORGANISATION OCH PROCESSUELLA BESTÄMMELSER

Kapitel I Allmänna bestämmelser

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 40. Stadga. I artikeln bestäms om domstolens stadga. I artikel 40.1 konstateras att i stadgan ska närmare bestämmelser om domstolens organisation och verksamhet fastställas. Bestämmelserna i stadgan är i första hand administrativa. Stadgan innehåller emellertid också processuella bestämmelser. Bestämmelser om överläggningar under sekretess, domstolens avgöranden, domarnas skiljaktiga meningar, meddelande av tredskodom samt begäran om Europeiska unionens domstols förhandsavgörande ingår i kapitel IV i stadgan.

I artikel 40.2 konstateras att stadgan bifogas avtalet. I punkten bestäms också om ändring av stadgan. Enligt bestämmelsen får stadgan ändras genom beslut av domstolens administrativa kommitté, på grundval av ett förslag från domstolen eller ett förslag från en avtalsslutande

medlemsstat. Om en medlemsstat föreslår ändringar i stadgan ska den först samråda med domstolen. Den administrativa kommittén fattar beslut om ändring av stadgan med tre fjärdedels majoritet i enlighet med artikel 12.3 i avtalet.

Stadgan får emellertid inte ändras så att den strider mot avtalet om en enhetlig patentdomstol eller ändrar avtalets innehåll. Ändringar av stadgan begränsas inte på något annat sätt. Delegeringen av behörigheten att ändra stadgan till domstolens administrativa kommitté begränsar Finlands avtalsrätt och hör således till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 40.3 ska stadgan garantera att domstolens arbete organiseras så effektivt och kostnadseffektivt som möjligt. Stadgan ska också säkerställa rättvis tillgång till rättslig prövning.

Artikel 41. Rättegångsregler. I artikeln bestäms om domstolens rättegångsregler. I artikel 41.1 konstateras att i rättegångsreglerna ska närmare bestämmelser om förfaranden vid den enhetliga patentdomstolen fastställas. I artikel 41 i den engelskspråkiga avtalstexten används "Rules of Procedure". I den finskspråkiga översättningen används "työjärjestys", dvs. "arbetsordning". Att ett dokument som innehåller rättegångsregler kallas "arbetsordning", ett begrepp som i första hand hänvisar till administrativt beslutsförfarande, kan inte betraktas som lyckat i detta sammanhang. För att undvika förvirring håller man dock i den finskspråkiga propositionen fast vid det begrepp som används i avtalet trots att det inte beskriver reglernas natur.

I avtalet bestäms endast på allmän nivå om rättegångsförfarandet. Bestämmelserna anger i första hand ramarna för rättegången och det förfarande som ska iakttas under den. Bestämmelser om rättegångsförfarandet ingår i huvudsak i rättegångsreglerna.

I Finland ingår bestämmelser om rättegångsförfarandet i allmänna domstolar i rättegångsbalken. Bestämmelser om rättegångsförfarandet i marknadsdomstolen ingår i lagen om rättegång i marknadsdomstolen. Det bestäms inte om rättegångsförfarande i förordningar eller reglementen.

Rättegångsreglerna är inte en del av avtalet om den enhetliga patentdomstolen, men enligt artikel 41.1 ska rättegångsreglerna stämma överens med avtalet och med stadgan.

I artikel 41.2 bestäms om antagande av rättegångsreglerna. Rättegångsreglerna ska enligt artikel 12.3 i avtalet antas av domstolens administrativa kommitté med tre fjärdedels majoritet. För beslutet om att anta rättegångsreglerna ska den administrativa kommittén föra brett samråd med intressenter och rättegångsreglerna antas på grundval av samrådet. Den administrativa kommittén ska också begära förhandsyttrande av Europeiska kommissionen om rättegångsreglernas förenhetlighet med unionsrätten innan den antar rättegångsreglerna.

Rättegångsreglerna får ändras genom beslut av administrativa kommittén på grundval av ett förslag från domstolen och efter samråd med Europeiska kommissionen. Sådana ändringar får emellertid inte strida mot eller ändra avtalet eller stadgan. Till skillnad från stadgan har en medlemsstat inte rätt att föreslå ändringar i rättegångsreglerna.

Domstolens administrativa kommitté fattar beslut om antagande eller ändring av rättegångsreglerna med tre fjärdedels majoritet i enlighet med artikel 12.3 i avtalet. Sådan delegering av behörigheten att anta och ändra stadgan till den administrativa kommittén begränsar Finlands avtalsrätt och hör således till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 41.3 ska rättegångsreglerna garantera att domstolens beslut är av högsta kvalitet och att förfarandena organiseras så effektivt och kostnadseffektivt som möjligt. De ska säkerställa en rättvis balans mellan samtliga parter legitima intressen.

I rättegångsreglerna bestäms om domarnas skönsmässiga bedömning. Domarnas skönsmässiga bedömning enligt rättegångsreglerna får emellertid inte försämra förfarandenas förutsebarhet för parterna.

Artikel 42. Proportionalitet och rättvisa. I artikeln bestäms om rättegångsförfarandet proportionalitet och rättvisa. Enligt artikel 42.1 ska domstolen handlägga tvister på ett sätt som står i proportion till deras betydelse och komplexitet. Punkten gör det möjligt att handlägga olika slags tvister enligt olika förfaranden.

Enligt artikel 42.2 ska domstolen säkerställa att de regler, förfaranden och rättsmedel som fastställs i avtalet och i stadgan tillämpas på ett rättvist och rimligt sätt och inte snedvrider konkurrensen. Domstolen ska således iakta principen om en rättvis rättegång för bägge parternas del. Dessutom ska domstolen i sin avgörandepraxis beakta de ekonomiska intressen som är förknippade med patenntvister. Syftet torde vara att säkerställa att en rättegång inte kan användas som ett medel att nå konkurrensfördel.

I 21 § i grundlagen säkerställs rätten till rättvis rättegång. Bägge parterna har lika rätt till en rättvis rättegång. Bestämmelser om rättegångsförfarandet ingår i rättegångsbalken.

Artikel 43. Handläggning av mål. Enligt artikeln ska domstolen aktivt handlägga de mål som anhängiggjorts vid den i enlighet med rättegångsreglerna utan att minska parternas frihet att ange processföremålet och föra bevisning i målet. Med stöd av bestämmelsen ska domstolen se till att handläggningen av målet framskrider samt leda processen på det sätt som bestäms i rättegångsreglerna. Domstolen får emellertid inte påverka angivandet av processföremålet eller den bevisning som stöder yrkandet.

Även i Finland svarar domstolen för organiseringen av handläggningen av mål och processledningen. En parts yrkande i talan anger dock processföremålet. Enligt 24 kap. 3 § 1 mom. i rättegångsbalken får domstolen inte döma över något annat eller mera än vad en part har yrkat. Domstolen får inte heller enligt 2 mom. i ett dispositiv tvistemål grunda domen på någon omständighet som en part inte har åberopat som stöd för sitt yrkande eller motsättande. Enligt 17 kap. 1 § i rättegångsbalken ska parterna i tvistemål bevisa de omständigheter som de åberopar i rättegången.

Artikel 44. Elektroniska förfaranden. Artikeln tillåter att distansförbindelser utnyttjas i rättegångar. Enligt artikeln ska domstolen på bästa sätt använda elektroniska förfaranden, såsom elektronisk registrering av parternas inlagor och bevisupptagning i elektronisk form, samt videokonferenser, i enlighet med rättegångsreglerna. Hur och när elektroniska förfaranden kan användas bestäms i rättegångsreglerna.

I Finland kan till exempel förberedelsesammanträdet enligt 5 kap. 15 d § i rättegångsbalken hållas per telefon eller med hjälp av annan lämplig informationsförmedling. Det bestäms även annars i lag om användning av elektroniska förfaranden i rättegångar.

Artikeln verkar ge domstolen omfattande prövningsrätt när det gäller användning av elektroniska förfaranden. Med hänsyn till att avsikten är att närmare bestämmelser om saken ska ingå i rättegångsreglerna kommer prövningsrätten i själva verket inte att vara så omfattande som bestämmelsen låter förstå nu. Sålunda kommer det även till denna del att bestämmas om sådana saker i rättegångsreglerna som regleras genom lag i Finland.

Artikel 45. Offentliga förfaranden. I artikeln bestäms om offentlighet vid muntlig förhandling. Enligt artikeln ska förfarandena vara öppna för allmänheten, om inte domstolen beslutar att de i den omfattning som är nödvändig ska omfattas av konfidentialitet i en av parternas eller andra berörda personers intresse, eller med tanke på den allmänna ordningen.

Offentlig rättegång är en grundläggande rättighet. I Finland tryggas offentligheten vid rättegångar enligt 21 § 2 mom. i grundlagen genom lag. Bestämmelser om offentlighet vid muntlig förhandling ingår i 4 kap. i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007). Lagen tillämpas även på rättegångar i tvistemål i marknadsdomstolen. Lagen innehåller exakta villkor för handläggning som sker utan att allmänheten är närvarande. Detta kommer i fråga till exempel vid landsförräderirättegångar eller i rättegångar där det läggs fram känsliga uppgifter om omständigheter som har samband med någons privatliv, hälsotillstånd eller handikapp eller med socialvård som personen erhållit. Dessutom kan ett mål handläggas utan att allmänheten är närvarande till exempel när det läggs fram en rättegångshandling som är sekretessbelagd. På motsvarande sätt kan handläggningen ske utan att allmänheten är närvarande, om i ärendet någon förpliktas att röja en omständighet eller att till besiktning framlägga ett föremål eller en rättegångshandling som personen enligt lag får vägra röja eller lägga fram till besiktning, eller förpliktas att besvara en fråga som personen annars får vägra besvara.

Lagens förteckning över de grunder med stöd av vilka offentligheten vid muntlig förhandling kan begränsas är mycket detaljerad och överlåter endast ringa prövningsrätt åt domstolen. Detta beror på att offentligheten vid domstolsförfaranden är tryggad i grundlagen, och den kan inte begränsas på någon annan grund än vad som föreskrivs i lag. Bestämmelsen i artikel 45 i avtalet är tämligen öppen jämfört med den finska lagstiftningen och överlåter avsevärd prövningsrätt åt domstolen.

Den enhetliga patentdomstolens omfattande prövningsrätt vid beslut om offentlighet vid handläggningen motsvarar inte som sådan finsk lagstiftning.

Artikel 46. Rättskapacitet. Enligt artikeln kan varje fysisk eller juridisk person eller organ som är likvärdigt med en juridisk person med rätt att inleda förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning vara part i förfaranden vid domstolen. Även i Finland är fysiska personer samt offentlig- och privaträttsliga juridiska personer, till exempel staten och kommunerna, aktiebolag, öppna bolag och kommanditbolag, andelslag, stiftelser och registrerade föreningar partsbehöriga. Bestämmelser om partsbehörighet ingår i lag.

Artikel 47. Parter. I artikeln bestäms om parter och vem som har rätt att väcka talan vid den enhetliga patentdomstolen. Enligt artikel 47.1 ska patenthavaren ha rätt att väcka talan vid domstolen och enligt artikel 47.4 rätt att ansluta sig till talan alltid när en licenshavare väcker talan. I artikel 47.2 bestäms att om inte något annat stadgas i licensavtalet ska en som innehar en exklusiv licens avseende ett patent ha rätt att väcka talan vid domstolen på samma sätt som patenthavaren, under förutsättning att denne underrättats i förväg. Enligt artikel 47.3 ska innehavaren av en icke-exklusiv licens inte ha rätt att väcka talan vid domstolen, om inte patenthavaren underrättats i förväg och endast i den mån licensavtalet uttryckligen medger detta. Enligt artikel 47.5 kan ett patents giltighet inte bestridas i en talan om intrång som väcks av en licenshavare, om patenthavaren inte är part i målet. En part i en talan om intrång som vill bestrida patentets giltighet måste väcka talan mot patenthavaren.

I 4 kap. 19 § i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) bestäms om skyldighet för licensinnehavaren att underrätta patenthavaren innan talan väcks i marknadsdomstolen. Om anmälan inte görs innan talan väcks eller inom den tid som marknadsdomstolen förelagt uppställs inte talan till prövning. I finsk lagstiftning föreskrivs inte särskilt om rätt att väcka talan

för innehavaren av en exklusiv licens och annan licens. Det ska således överenskommas om saken i licensavtalet.

Enligt artikel 47.6 får förutom patenthavaren och licensinnehavaren vem som helst som berörs av ett patent väcka talan i enlighet med rättegångsreglerna. Rätt att väcka talan har fysiska personer, juridiska personer och parter som är berättigade att väcka talan i enlighet med nationell lagstiftning. I 52 § 4 mom. i patentlagen bestäms att talan om ogiltigförklaring kan föras av var och en som lider förfång av patentet. Innehållet i avtalet motsvarar den nationella lagstiftningen.

Enligt artikel 47.7 har varje fysisk eller juridisk person eller varje organ som är berättigat att väcka talan i enlighet med sin nationella lagstiftning och som påverkas av ett beslut av Europeiska patentverket vid utförande av de uppgifter som avses i artikel 9 i förordning (EU) nr 1257/2012 rätt att väcka talan enligt artikel 32.1 i. Dessa uppgifter hänför sig till registrering av enhetlig verkan samt administrering av registret och årsavgifter. I Finland söks ändring i patentmyndighetens beslut som gäller patent hos marknadsdomstolen i enlighet med lagen om Patent- och registerstyrelsen (578/2013).

Artikel 48. Representation. I artikeln bestäms om företrädande av parterna i den enhetliga patentdomstolen. Enligt artikel 48.1 ska parterna företräddas av jurister som är behöriga att föra talan vid domstol i en avtalsslutande medlemsstat. Bestämmelsen uttrycker för det första att i den enhetliga patentdomstolen råder i princip ombudstvång – en part kan alltså inte företräda sig själv. Dessutom konstateras i bestämmelsen att företrädaren för en part i princip ska vara en person med juristutbildning.

Enligt finsk lag kan rättegångsombud eller rättegångsbiträde i tvistemål vara en advokat, ett rättegångsbiträde med tillstånd eller ett offentligt rättsbiträde. I Finland känner man i princip inte till ombudstvång; ombudstvång gäller endast vid extraordinärt ändringssökande i högsta domstolen. Sålunda kan en part i ett tvistemål i princip företräda sig själv. I praktiken är detta dock mycket sällsynt åtminstone i patenttvistemål.

I artikel 48.2 bestäms att parterna kan alternativt företräddas av europeiska patentombud som har rätt att uppträda som auktoriserade ombud inför Europeiska patentverket i enlighet med artikel 134 i den europeiska patentkonventionen och som har lämpliga kvalifikationer, såsom *European Patent Litigation Certificate*. Enligt artikel 48.3 ska de sistnämnda kraven på kvalifikationer fastställas av den enhetliga patentdomstolens administrativa kommitté.

Enligt artikel 48.4 får parternas företrädare dessutom biträddas av patentombud. Ett sådant patentombud ska tillåtas yttra sig vid domstolens förhandlingar i enlighet med rättegångsreglerna.

Artikel 48.5 och 48.6 innehåller bestämmelser om rättigheter och skyldigheter för parternas företrädare. Parternas företrädare ska åtnjuta de rättigheter och den immunitet som är nödvändig för ett oberoende utövande av deras arbetsuppgifter, inbegripet privilegiet att i förfaranden vid domstolen och på de villkor som anges i den enhetliga patentdomstolens rättegångsregler inte avslöja vad som meddelats mellan en företrädare och parten eller någon annan person, om inte den berörda parten uttryckligen avstår från detta privilegium. Parternas företrädare får å andra sidan inte ge domstolen en missvisande bild av ett mål eller lämna felaktiga uppgifter, vare sig medvetet eller när de borde ha känt till de verkliga förhållandena.

Artikel 48.7 innehåller ett undantag från representationen enligt punkterna 1 och 2. Enligt den ska representation i överensstämmelse med punkterna 1 och 2 inte krävas vid förfaranden en-

ligt artikel 32.1 i i avtalet, alltså talan som gäller Europeiska patentverkets beslut när det utför uppgifter enligt förordningen om ett enhetligt patentskydd.

Kapitel II Rättegångsspråk

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 49. Rättegångsspråk vid förstainstansrätten. Artikel 49 innehåller bestämmelser om rättegångsspråket i förstainstansrätten. I artikel 49.1 bestäms att rättegångsspråket ska vara ett av Europeiska unionens officiella språk. Rättegångsspråket vid lokala eller regionala avdelningar kan vara det officiella språket eller ett av de officiella språken i den avtalsslutande medlemsstat som är värd för den berörda avdelningen eller alternativt det eller de officiella språk som angetts av avtalsslutande medlemsstater som delar en regional avdelning. Dessutom kan de avtalsslutande medlemsstaterna enligt artikel 49.2 fastställa ett eller flera av Europeiska patentverkets officiella språk, som är tyska, engelska och franska, som rättegångsspråk för sin lokala eller regionala avdelning.

Enligt artikel 49.3 får parterna enas om att använda det språk som Europeiska patentverket använt för beviljande av patentet som rättegångsspråk. Villkoret för detta är att den behöriga sitsen har godkänt språket som rättegångsspråk. Om sitsen inte godkänner parternas val, får parterna begära att målet hänskjuts till den centrala avdelningen. En sådan situation kan uppstå till exempel när patentet har beviljats på ett språk som den avtalsslutande medlemsstaten inte har fastställt som rättegångsspråk vid avdelningen.

Enligt artikel 49.4 får med parternas samtycke den behöriga sitsen av praktiska skäl eller rättviseskäl besluta att använda det språk på vilket patentet beviljades som rättegångsspråk. Enligt artikel 49.5 får förstainstansrättens ordförande på begäran av en av parterna och efter att ha hört de andra parterna och den behöriga sitsen dessutom besluta att använda det språk på vilket patentet beviljades som rättegångsspråk. Vid prövningen ska ordföranden ta hänsyn till alla relevanta omständigheter, inklusive parternas ställning och i synnerhet svarandens ställning. I ett sådant fall ska förstainstansrättens ordförande bedöma behovet av särskilda översättnings- och tolkningsarrangemang.

Artikel 49 i avtalet om rättegångsspråk innehåller ingen bestämmelse om hur rättegångsspråket bestäms i en situation där parterna inte har kommit överens om rättegångsspråket och flera språk har fastställts som rättegångsspråk vid avdelningen.

I artikel 49.6 bestäms att rättegångsspråket vid förstainstansrättens centrala avdelning ska vara det språk på vilket det berörda patentet beviljades. Det språk på vilket patentet beviljades kan således vara rättegångsspråk bland annat vid talan om upphävande av patentet.

I Finland finns bestämmelser om rättegångsspråket i 4 kap. 1 § i rättegångsbalken. Rättegångsspråket har också nära anknytning till 17 § 2 mom. i grundlagen, där det bestäms att vars och ens rätt att hos domstol använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, ska tryggas genom lag. Bestämmelserna om rättegångsspråk granskas mera ingående i avsnitt 4.2 i detaljmotiveringen.

Artikel 50. Rättegångsspråk vid överinstansrätten. I artikeln bestäms om rättegångsspråk vid överinstansrätten. I artikel 50.1 bestäms att rättegångsspråket ska vara det språk som användes vid förstainstansrätten. Enligt artikel 50.2 får parterna dock enas om att som rättegångsspråk använda det språk på vilket patentet beviljades, trots att det inte varit rättegångsspråk vid förstainstansrätten. Enligt artikel 50.3 kan överinstansrätten i exceptionella fall besluta att ett

annat officiellt språk i en avtalsslutande medlemsstat ska användas som rättegångsspråk för hela eller delar av förfarandena. Villkoret är att parterna samtycker till att det språket används.

I Finland finns bestämmelser om rättegångsspråket i 4 kap. 1 § i rättegångsbalken. Rättegångsspråket har också nära anknytning till 17 § 2 mom. i grundlagen, där det bestäms att vars och ens rätt att hos domstol använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, ska tryggas genom lag. Bestämmelserna om rättegångsspråk granskas mera ingående i avsnitt 4.2 i detaljmotiveringen.

Artikel 51. *Annan språkanvändning.* Artikeln innehåller bestämmelser om annan språkanvändning. Enligt artikel 51.1 får varje sats i förstainstansrätten och överinstansrätten i den omfattning som anses lämplig frångå krav på översättning. Detta betyder att satsen eller överinstansrätten kan besluta att allt skriftligt material inte behöver översättas till rättegångsspråket.

Enligt artikel 51.2 ska på begäran av en av parterna och i den omfattning som anses lämplig varje avdelning i förstainstansrätten och överinstansrätten tillhandahålla tolktjänster för att bistå berörda parter vid muntliga förhandlingar.

I artikel 51.3 bestäms om undantag från artikel 49.6 i avtalet, enligt vilken rättegångsspråket vid den centrala avdelningen i förstainstansrätten ska vara det språk på vilket det berörda patentet beviljades. I fråga om talan om intrång som väcks vid den centrala avdelningen ska en svarande ha rätt att på begäran erhålla översättningar av relevanta handlingar på den medlemsstats språk där han eller hon har sitt hemvist, sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller ett verksamhetsställe i följande fall: den centrala avdelningen är behörig i enlighet med artikel 33.1 tredje eller fjärde styckena i avtalet, det vill säga talan om intrång väcks vid den centrala avdelningen mot en sådan svarande som inte har sitt hemvist, sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller sitt verksamhetsställe i en avtalsslutande medlemsstat eller den avtalsslutande medlemsstat där svaranden har sitt hemvist, sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller verksamhetsställe har inte någon lokal avdelning och deltar inte i en regional avdelning (led a). Dessutom förutsätts att rättegångsspråket vid den centrala avdelningen är ett språk som inte är officiellt språk i den medlemsstat där svaranden har sitt hemvist, sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller sitt verksamhetsställe (led b) och att svaranden inte har tillräckliga kunskaper i rättegångsspråket (led c).

I Finland bestäms om rätt till tolkning och översättningar i 4 kap. 2 § i rättegångsbalken.

Kapitel III Förfaranden vid domstolen

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 52. *Skriftliga, interimistiska och muntliga förfaranden.* I artikeln bestäms på ett mycket allmänt plan om rättegångsfaserna. Enligt artikel 52.1 ska förfarandena vid domstolen utgöras av ett skriftligt, ett interimistiskt och ett muntligt förfarande, i enlighet med rättegångsreglerna. Allmänt konstateras att handläggningen ska ske på ett flexibelt och väl avvägt sätt.

Enligt begreppen i rättegångsbalken vore skriftligt förfarande skriftlig förberedelse, interimistiskt förfarande muntlig förberedelse och muntligt förfarande huvudförhandling.

I artikel 52.2 bestäms om interimistiskt förfarande. Interimistiskt förfarande följer vid behov efter det skriftliga förfarandet. Den domare som är referent är ansvarig för att kalla till en interimistisk förhandling, förutsatt att hela satsen gett denne uppdraget. Den domare som är refe-

rent ska tillsammans med parterna utreda möjligheterna att nå en överenskommelse, till exempel genom att använda resurserna i centrumet för medling och skiljeförfarande.

Enligt artikel 52.3 ska det muntliga förfarandet ge parterna möjlighet att på ett korrekt sätt lägga fram sina argument. Muntligt förfarande behöver inte ordnas om parterna samtycker till det. Domstolen kan då avstå från den muntliga förhandlingen.

Bestämmelsen om rättegångsfaserna är mycket allmän. I praktiken finns reglerna om rättegångsförfarandet i rättegångsreglerna. I Finland bestäms om rättegångsförfarandet genom lag.

Artikel 53. Bevismedel. I artikeln bestäms om bevisning. Artikel 53.1 innehåller en förteckning över bevismedel. Sådana medel är i synnerhet hörande av parterna, inhämtande av uppgifter, företeende av handlingar, hörande av vittnen, sakkunnigutlåtanden, syn, jämförande tester eller experiment samt skriftliga edsvurna utsagor (*affidavit*). Förteckningen är inte uttömmande.

Enligt artikel 53.2 ska rättegångsreglerna styra förfarandet för upptagning av bevis. Utfrågning av vittnen och sakkunniga ska ske under domstolens kontroll och begränsas till vad som är nödvändigt. Artikeln innehåller inga bestämmelser om bevisprövning.

I Finland bestäms om bevisning i 17 kap. i rättegångsbalken.

Artikel 54. Bevisbörda. I artikeln bestäms om bevisbörda. Enligt huvudregeln ska bevisbördan när det gäller uppgifter i målet åligga den part som åberopar dessa uppgifter. Bestämmelsen påverkar inte tillämpningen av artikel 24.2 och 24.3 i avtalet. De nämnda punkterna gäller tillämplig lag.

Bestämmelser om bevisbördan i tvistemål finns i 17 kap. 1 § i rättegångsbalken.

Artikel 55. Omvänd bevisbörda. Artikeln innehåller en bestämmelse om omvänd bevisbörda som gäller metodpatent. I artikel 55.1 bestäms att om ett patent avser en process för framställning av en ny produkt ska varje identisk produkt som framställs utan patenthavarens samtycke till dess motsatsen bevisats anses ha framställts genom den patentskyddade processen. Bestämmelsen påverkar dock inte tillämpningen av artikel 24.2 och 24.3 i avtalet, där det bestäms om internationellt lagval.

Enligt artikel 55.2 ska den princip som anges i punkt 1 också gälla i de fall där den identiska produkten med stor sannolikhet har framställts genom den patentskyddade processen och patenthavaren efter att ha vidtagit rimliga åtgärder inte har kunnat fastställa vilken process som faktiskt har använts för denna identiska produkt. Enligt artikel 55.3 ska vid företeende av bevis om motsatsen svarandens legitima intressen att skydda sina tillverknings- och affärshemligheter beaktas.

Bestämmelser om omvänd bevisbörda ingår i 57 a § i patentlagen, enligt vilken en likadan produkt som framställts utan patenthavarens samtycke ska anses tillverkad med det patenterade förfarandet, om inte något annat bevisas. Bestämmelsen togs in i lagen som ett led i den nationella ratificeringen av TRIPS-avtalet. Den nationella lagstiftningen överensstämmer med artikel 55.1 och 55.3, men inte med artikel 55.2.

Kapitel IV Domstolens befogenheter

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 56. Domstolens allmänna befogenheter. Artikeln innehåller en allmän bestämmelse om den enhetliga patentdomstolens användning av rättsmedel. Enligt artikel 56.1 kan domstolen föreskriva sådana åtgärder, förfaranden och sanktioner som anges i avtalet och kan förena sina förelägganden med villkor. Avsikten är att närmare bestämmelser om dem ska ingå i den enhetliga patentdomstolens rättegångsregler. I artikeln bestäms alltså allmänt om de rättsmedel som står till den enhetliga patentdomstolens förfogande, medan det kommer att utfärdas närmare bestämmelser om deras användning.

I artikel 56.2 bestäms att domstolen ska ta vederbörlig hänsyn till parternas intressen och ska innan den utfärdar ett föreläggande ge varje part tillfälle att yttra sig, under förutsättning att det inte är oförenligt med den faktiska verkställigheten av föreläggandet.

I den inhemska lagstiftningen bestäms i huvudsak i patentlagen vilka rättsmedel en domstol har till sitt förfogande till exempel vid intrång i patent. Tillämpliga blir dessutom rättegångsbalkens bestämmelser om säkringsåtgärder samt lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter (344/2000). Även i den inhemska lagstiftningen är huvudregeln att domstolen ska ge vardera parten möjlighet att bli hörd innan rättsmedel tillgrips. Endast i undantagsfall kan man besluta att använda rättsmedel utan att höra motparten.

Artikel 57. Domstolssakkunniga. I artikeln bestäms om sakkunniga som den enhetliga patentdomstolen anlitar. Enligt artikel 57.1 kan domstolen när som helst utse domstolssakkunniga som ska tillhandahålla sakkunskap om särskilda tekniska aspekter i målet. Anlitande av en sakkunnig som domstolen utsett påverkar inte parternas möjlighet att lägga fram sakkunnigbevisning. Enligt artikel 57.2 upprättar domstolen en vägledande förteckning över sakkunniga i enlighet med rättegångsreglerna. Domstolen kan således i enskilda fall anlita även personer som inte är upptagna i förteckningen som sakkunniga. Förteckningen över sakkunniga ska föras av den enhetliga patentdomstolens kanslichef. I artikel 57.3 bestäms att domstolens sakkunniga ska vara oberoende och opartiska. I artikel 57.4 bestäms ytterligare att sakkunnigutlåtanden som sakkunniga lämnar till domstolen ska göras tillgängliga för parterna, som ska ha möjlighet att lämna synpunkter på dessa.

I den inhemska lagstiftningen finns bestämmelser om domstolars möjlighet att anlita sakkunniga i 17 kap. i rättegångsbalken. I praktiken har det dock varit jämförelsevis sällsynt att anlita en sakkunnig som domstolen utsett i tvistemål. I praktiken företes sakkunnigbevis i princip i samband med parternas bevisning. ”

Artikel 58. Skydd för konfidentiell information. Enligt artikeln får domstolen för att skydda en parts eller tredje mans affärshemligheter, personuppgifter eller annan konfidentiell information, eller för att förhindra bedräglig användning av bevismaterial, utfärda ett föreläggande om att insamling och användning av bevismaterial avseende förfaranden vid domstolen ska vara begränsad eller förbjuden eller att tillgång till denna typ av bevis ska vara begränsad till vissa angivna personer.

Även i den inhemska lagstiftningen beaktas skydd för konfidentiell information. Ett vittne får vägra att vittna även om sådant som är affärs- eller yrkeshemligheter. Dessutom tillämpas på editionsplikten det som i rättegångsbalken bestäms om vittnes rätt att vägra vittna. Inte heller en sakkunnig som domstolen utsett är skyldig att röja affärs- eller yrkeshemligheter, om inte synnerligen viktiga orsaker kräver det.

Artikel 59. Föreläggande om att lägga fram bevisning. I artikeln bestäms om skyldighet att lägga fram bevisning (editionsplikt) på grund av den enhetliga patentdomstolens föreläggande. Enligt artikel 59.1 får domstolen på begäran av en part besluta att motparten eller en tredje man ska lägga fram bevisning som denne förfogar över. Den part som framställer begäran ska

lägga fram skälig bevisning som är tillräcklig för att visa grund för talan och ange bevisning till stöd för sin talan. Dessutom ska konfidentiell information skyddas. Föreläggandet ska inte heller medföra en skyldighet att belasta sig själv.

Enligt artikel 59.2 får domstolen på begäran av en part under samma föreutsättningar som anges i punkt 1 besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar som motparten förfogar över ska läggas fram.

I den inhemska lagstiftningen finns bestämmelser om editionsplikt avseende bevis i kap. 17 i rättegångsbalken. En part eller någon annan som innehar en handling eller ett föremål är skyldig att förete den för domstolen (12 §, 57 §). Den part som begär edition ska specificera handlingen eller föremålet samt visa att den som begäran riktas mot innehar handlingen eller föremålet. Editionsplikten är inte begränsad till parterna utan gäller alla som innehar en handling eller ett föremål som är av betydelse för rättegången. I lagen begränsas inte heller vilka slags handlingar som det kan bestämmas att ska företes.

I den inhemska lagstiftningen beaktas också skyddet för konfidentiell information. På editionsplikten tillämpas vad som i 17 kap. 24 § i rättegångsbalken bestäms om rätt för vittne att vägra vittna. Ett vittne får vägra att vittna till exempel om han eller hon inte kan göra det utan att utsätta sig själv eller personer som står i nära släktskapsförhållande till honom eller henne för åtal. Ett vittne får också vägra vittna om sådant som är affärs- eller yrkeshemligheter.

Artikel 60. Beslut om bevissäkring och om granskning på plats. I artikel 60.1 bestäms om möjlighet för den enhetliga patentdomstolen att på begäran av en sökande besluta om interimistiska åtgärder för att säkra relevant bevisning. Det är möjligt att fatta ett sådant beslut redan innan prövningen av sakfrågan har inletts. Den sökande som framställer begäran ska lägga fram skälig bevisning till stöd för sitt påstående om att ett patentintrång har begåtts eller är omedelbart förestående. Konfidentiell information ska dock skyddas. I artikel 60.2 bestäms mera i detalj vad sådana åtgärder kan inbegripa. Enligt artikel 60.3 får domstolen på begäran av en sökande på motsvarande sätt besluta om granskning på platsen. Enligt artikel 60.4 ska granskning på platsen utföras utan att den sökande själv är närvarande, men sökanden kan företräddas av en oberoende yrkesverksam person.

Enligt artikel 60.5 ska åtgärderna om nödvändigt beslutas utan att motparten hörs, särskilt om ett dröjsmål kan antas medföra irreparabel skada för rättighetshavaren eller om det finns en uppenbar risk för att bevisningen kan komma att förstöras. I artikel 60.6 sägs att om åtgärderna har beslutats utan att motparten i målet har hörts, ska denna utan dröjsmål underrättas om åtgärderna, senast omedelbart efter det att åtgärderna har verkställts. På begäran av den part som åtgärderna riktats mot ska domstolen genomföra en omprövning.

I artikel 60.7 sägs att sökanden kan åläggas att ställa lämplig säkerhet avsedd att täcka eventuella ersättning till svaranden för skada som denne förorsakats, om den talan som väckts mot svaranden senare döms ogrundad, åtgärderna upphävs eller upphör på grund av en handling eller underlåtenhet från sökandens sida. Enligt artikel 60.8 ska huvudsaken anhängiggöras i domstolen senast inom 31 dygn eller 20 arbetsdagar från det att beslutet om åtgärderna fattades. Enligt artikel 60.9 ska sökanden på begäran av svaranden kunna förordnas att betala ersättning till svaranden för den skada som har orsakats av åtgärderna, om åtgärderna för att säkra bevisning har upphävts eller upphört på grund av en handling eller underlåtenhet från sökandens sida, eller om det i efterhand konstateras att det inte förelåg något intrång i patentet.

I den inhemska lagstiftningen innehåller lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter uttryckliga bestämmelser om kvarstad eller andra åtgärder som riktas mot material som kan antas ha betydelse som bevis i ett tvistemål som gäller immateri-

ella rättigheter. Villkoret för säkringsåtgärder är att sökanden visar att det är sannolikt att hans eller hennes rätt kränks eller att en kränkning är omedelbart förestående.

De åtgärder som avses i lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter motsvarar de åtgärder som nämns i artikeln. Med stöd av lagen kan material beläggas med kvarstad, det kan observeras, det kan fotograferas eller kopieras eller dokumenteras på något annat sätt. Till den del som den nämnda lagen inte innehåller några specialbestämmelser tillämpas de allmänna bestämmelserna om säkringsåtgärder i 7 kap. i rättegångsbalken. Enligt 17 kap. 10 § i rättegångsbalken kan domstolen dessutom på ansökan ta emot bevis på förhand med tanke på framtiden.

I samband med verkställigheten av säkringsåtgärder blir det aktuellt att tillämpa skyldigheten i 8 kap. 2 § i utsökningsbalken (705/2007) att ställa säkerhet för den skada som kan tillfogas svaranden genom säkringsåtgärden. På säkringsåtgärders varaktighet och återkallande av dem samt på ersättning för skada som orsakats av en säkringsåtgärd som söks i onödan tillämpas de allmänna bestämmelserna i kap. 7 i rättegångsbalken.

Artikel 61. Beslut om frysning. I artikel 61.1 bestäms om möjlighet för den enhetliga patentdomstolen att på begäran av en sökande förbjuda att en part att från domstolens jurisdiktion avlägsna några där belägna tillgångar eller att genomföra transaktioner med några tillgångar. Beslutat kan meddelas oberoende av om tillgångarna befinner sig inom domstolens jurisdiktion eller inte. Det är möjligt att meddela även ett sådant här beslut redan innan prövningen av sakfrågan har inletts. Den sökande ska lägga fram skälig bevisning till stöd för sitt påstående om att ett patentintrång har begåtts eller är omedelbart förestående. Enligt artikel 61.2 ska artikel 60 5–9 i avtalet med nödvändiga ändringar tillämpas på åtgärder enligt beslut om frysning.

I den inhemska lagstiftningen föreskrivs om skingringsförbud i bestämmelserna om säkringsåtgärder i 7 kap. i rättegångsbalken. Det är möjligt att meddela skingringsförbud före rättegången i huvudsaken. Det är också möjligt att meddela skingringsförbud utan att höra motparten.

I samband med att säkringsåtgärder verkställs blir det aktuellt att tillämpa skyldigheten i 8 kap. 2 § i utsökningsbalken att ställa säkerhet för den skada som kan tillfogas motparten genom åtgärden. På säkringsåtgärders varaktighet och återkallande av dem samt på ersättning för skada som orsakats av en säkringsåtgärd som söks i onödan tillämpas de allmänna bestämmelserna i kap. 7 i rättegångsbalken.

Artikel 62. Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder. I artikeln bestäms om interimistiska åtgärder och andra säkerhetsåtgärder som den enhetliga patentdomstolen beslutar om. Enligt artikel 62.1 får domstolen utfärda ett tillfälligt förbud i syfte att hindra ett omedelbart förestående patentintrång eller tillfälligt förbjuda, vid behov förenat med vite, en fortsättning av det påstådda intrånget eller göra en sådan fortsättning avhängig av att det ställs säkerhet för ersättning till rättighetshavaren. Tillfälligt förbud får utfärdas så att det gäller den påstådda intrångsgöraren eller en mellanhand vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att kränka en rättighet. Enligt artikel 62.2 ska domstolen när den utfärdar ett tillfälligt förbud göra en avvägning mellan parternas intressen och särskilt beakta den potentiella skada för vardera parten som beviljande eller avslag av ett förbudsföreläggande skulle medföra.

Enligt artikel 62.3 får domstolen också besluta om beslag av de produkter som misstänks göra patentintrång för att förhindra att de införs eller omsätts på marknaden. Dessutom får domstolen belägga egendom som tillhör den påstådda intrångsgöraren med skingringsförbud samt be-

stämman att dennes bankkonton och andra tillgångar ska frysas, om den part som lidit av intrånget kan påvisa omständigheter som kan äventyra indrivningen av skadestånd.

Enligt artikel 62.4 får domstolen i fråga om de åtgärder som avses i artikel 62.1 och 62.3 kräva att sökanden tillhandahåller bevisning för att han eller hon är rättighetshavare och att det har begåtts ett intrång i dennes rättighet eller att ett sådant intrång är omedelbart förestående.

Enligt artikel 62.5 ska artikel 60.5–60.9 i avtalet med nödvändiga ändringar tillämpas på de åtgärder som avses i den aktuella artikeln.

I Finland kan tillfälligt förbud mot intrångsgöraren meddelas med stöd av 7 kap 3 § i rättegångsbalken. Det är möjligt att meddela tillfälligt förbud som en säkringsåtgärd, om den materialrättsliga lagstiftningen innehåller möjlighet till slutlig förbudsdom. I fråga om patentintrång bestäms om detta i 57 § 1 mom. i patentlagen. Tillfälligt förbud kan också meddelas utan att motparten hörs, om syftet med säkringsåtgärden kan äventyras på grund av hörandet. I samband med att säkringsåtgärder verkställs blir det aktuellt att tillämpa skyldigheten i 8 kap. 2 § i utsökningensbalken att ställa säkerhet för den skada som kan tillfogas motparten genom åtgärden. Utsökningensmannen beslutar om den säkerhet som ska ställas. På säkringsåtgärders varaktighet och återkallande av dem samt på ersättning för skada som orsakats av en säkringsåtgärd som söks i onödan tillämpas de allmänna bestämmelserna i kap. 7 i rättegångsbalken.

I 57 b § i patentlagen bestäms om möjlighet för domstolen att meddela föreläggande om avbrytande mot en mellanhand.

Artikel 63. Permanenta förelägganden. I artikeln bestäms om möjlighet för den enhetliga patentdomstolen att meddela en förbudsdom. Enligt artikel 63.1 får domstolen, när det har fastställts att ett patentintrång har begåtts, meddela intrångsgöraren en förbudsdom, i syfte att förbjuda denne att fortsätta intrånget. En förbudsdom kan också meddelas mot en mellanhand vars tjänster utnyttjas av en tredje man för att begå patentintrång. Enligt artikel 63.2 får domstolen förena en förbudsdom som avses i artikel 63.1 med vite, om det är lämpligt vid bristande efterlevnad av domen.

I 57 § 1 mom. i patentlagen bestäms om möjligheten att meddela en slutlig förbudsdom i fall som gäller patentintrång.

Artikel 64. Korrigeringsåtgärder vid förfarande avseende intrång. I artikeln bestäms om de åtgärder som den enhetliga patentdomstolen förfogar över för att återställa marknadssituation sådan den skulle ha varit utan intrånget och hindra att intrånget fortsätter. Åtgärderna är fastställande av intrång, återkallande av produkterna från marknaden, avlägsnande av de produktens egenskaper som medför intrång, slutgiltigt avlägsnande av produkterna från marknaden samt förstöring av produkterna och/eller av det berörda materialet och de berörda verktygen. Det föreläggs att åtgärderna ska vidtas genom domstolens beslut på rättighetshavarens begäran, och de får riktas endast mot sådana produkter som har konstaterats göra intrång i patentet. Åtgärderna vidtas i regel på intrångsgörarens bekostnad.

Bestämmelser om ändring eller förstöring av produkter som kränker ett patent ingår i 59 § i patentlagen. Möjligheten att förstöra produkterna har ansetts i sak omfatta även återkallande och avlägsnande av dem från marknaden.

Artikel 65. Beslut om ett patents giltighet. I artikeln bestäms om grunderna för ogiltigförklaring av patent. Enligt artikel 65.1 ska domstolen besluta om patents giltighet på grundval av en talan om upphävande eller genkärsmål om upphävande. Vid talan om patentintrång ska svaranden således väcka genkärsmål om upphävande om denne vill åberopa att patentet är ogilt-

tigt. I artikel 65.2 bestäms att domstolen får upphäva ett patent helt eller delvis. Bestämmande grunderna för upphävande hänvisas till artikel 138.1 och artikel 139.2 i den europeiska patentkonventionen. I artikel 65.3 sägs att om grunderna för upphävande endast delvis påverkar patentet, ska patentet begränsas genom en motsvarande ändring av patentkraven och delvis upphävas. I fråga om begränsning av patent hänvisas till artikel 138.3 i den europeiska patentkonventionen.

I artikel 65.4 bestäms att i den omfattning som ett patent har upphävts ska det bedömas som att det från början inte haft de rättsverkningar som anges i artiklarna 64 och 67 i den europeiska patentkonventionen. I artikel 65.5 bestäms vidare att om domstolen upphäver ett patent, ska domstolen sända en kopia av beslutet till Europeiska patentverket och, när det gäller ett traditionellt europeiskt patent, till de berörda avtalsslutande medlemsstaternas nationella patentverk.

I 52 § i patentlagen bestäms om grunderna för ogiltigförklaring av patent. Grunderna motsvarar i princip grunderna i artikel 138.1 i den europeiska patentkonventionen. I 4 kap. 23 § 1 mom. i lagen om rättegång i marknadsdomstolen bestäms att avgörandet i ett tvistemål ska anmälas till den behöriga registermyndigheten.

Artikel 66. *Domstolens befogenheter avseende beslut från Europeiska patentverket.* I enlighet med artikel 32.1 i i avtalet ska den enhetliga patentdomstolen ha exklusiv behörighet när det gäller talan rörande de beslut som Europeiska patentverket fattar när det utför de arbetsuppgifter som avses i artikel 9 i förordningen om ett enhetligt patentskydd. Dessa uppgifter inbegriper bland annat att administrera ansökningar om europeiska patents enhetliga verkan, administrera registret för enhetligt patentskydd och samla in och administrera årsavgifter.

I artikel 66.1 bestäms att vid en talan som väckts inom ramen för artikel 32.1 i i avtalet får domstolen utöva alla befogenheter som Europeiska patentverket gett i enlighet med artikel 9 i förordningen om ett enhetligt patentskydd, inbegripet införande av rättelser i registret för enhetligt patentskydd. I artikel 32.2 bestäms i fråga om sådan talan att parterna ska, genom undantag från artikel 69 i avtalet, stå för sina egna kostnader.

Bestämmelser om domstolarnas behörighet finns i 10 kap. i rättegångsbalken.

Artikel 67. *Befogenhet att utfärda informationsförelägganden.* Enligt artikeln ska den enhetliga patentdomstolen på en proportionell begäran från sökanden kunna förelägga att information ska lämnas om ursprung och distributionskanaler för de produkter eller processer som gör intrång. Föreläggandet kan gälla antingen intrångsgöraren eller vissa tredje parter som anges närmare i artikeln. I artikeln preciseras vidare vilka uppgifter det är fråga om. Närmare bestämmelser om utfärdandet av förelägganden ingår i den enhetliga patentdomstolens rättegångsregler.

I den inhemska lagstiftningen innehåller lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter bestämmelser om möjlighet för domstolen att i samband med ett tvistemål som gäller intrång i ett patent på begäran av käranden ålägga en svarande att ge nödvändig information om ursprung och distributionsnät för de varor eller tjänster som har kränkt rätten. I fråga om andra personer än svaranden fullgörs uppgiftsskyldigheten genom att de hörs som vittnen.

Artikel 68. *Beslut om skadestånd.* I artikeln bestäms om skadestånd som fastställs av den enhetliga patentdomstolen. Enligt artikel 68.1 ska intrångsgöraren på begäran av den skadelidande parten betala ett skadestånd till den skadelidande parten som är lämpligt i förhållande till den faktiska skada som den parten lidit, om intrångsgöraren visste eller borde ha vetat att

han eller hon ägnade sig åt patentintrång. I artikel 68.2 bestäms att den skadelidande parten ska så vitt möjligt försättas i den ställning som denne skulle ha haft om något intrång inte hade ägt rum. Intrångsgöraren ska inte dra fördel av intrånget. Skadeståndet ska emellertid inte syfta till att vara ett straff. Enligt artikel 68.3 ska domstolen när den fastställer skadeståndet beakta alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, inklusive utebliven vinst, för den skadelidande parten, den otillbörliga vinst som intrångsgöraren har gjort och, där så är lämpligt, omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse, såsom ideell skada som den skadelidande parten har förorsakats genom intrånget. Alternativt kan skadeståndet fastställas till ett engångsbelopp på grundval av sådana faktorer som minst det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift, om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja patentet i fråga. Enligt artikel 68.4 får domstolen förordna en intrångsgörare som har begått ett intrång utan att ha vetat eller rimligen borde ha vetat om det, att återbetala vinst eller betala ersättning.

Bestämmelser om skadestånds- och/eller gottgörelseskyldighet som baserar sig på patentintrång ingår i 58 § i patentlagen. Utgångspunkten i paragrafen är att den faktiska skadan ska ersättas till fullt belopp, om intrånget har gjorts uppsåtligt eller av oaktsamhet. Utöver skadestånd bestäms i paragrafen dessutom om gottgörelse för utnyttjande som inte beror på oaktsamhet.

Artikel 69. Rättegångskostnader. I artikeln bestäms om rättegångskostnaderna. Enligt artikel 69.1 ska den förlorande parten i en rättegång i regel bära rimliga och proportionella rättegångskostnader och andra kostnader som den vinnande parten ådragit sig, om det inte på grund av rättviseskäl krävs något annat, upp till ett tak som fastställts i enlighet med rättegångsreglerna. Domstolen får sålunda besluta att den förlorande parten inte behöver ersätta motpartens rättegångskostnader, om ersättningsskyldigheten vore oskälig. Kostnaderna behöver inte ersättas till fullt belopp, utan taket för de kostnader som ska ersättas fastställs i rättegångsreglerna. Parten själv ska stå för de rättegångskostnader som överskrider kostnadstaket, fast han eller hon skulle ha vunnit målet.

I 21 kap. i rättegångsbalken bestäms om rättegångskostnader. Enligt 1 § är den part som förlorar målet skyldig att ersätta alla motpartens skäliga rättegångskostnader som föranletts av nödvändiga åtgärder, om inte något annat bestäms i lag. När det gäller skälighetsbedömningen motsvarar artikel 69.1 finsk lag. Rättegångsbalken innehåller emellertid inte någon bestämmelse om ett tak för de rättegångskostnader som ska ersättas annat än för tvistemål som avgjorts i summariskt förfarande. Bestämmelsen om kostnadstak har således ingen motsvarighet i finsk lag.

Med hänsyn till att de rättegångskostnader som döms att ersättas i Finland är jämförelsevis höga, kan bestämmelsen i artikel 69.1, beroende på det kostnadstak som fastställs i rättegångsreglerna, leda till att de rättegångskostnader som döms att ersättas i den enhetliga patentdomstolen blir lägre än i marknadsdomstolen.

Enligt artikel 69.2 kan domstolen, om den ena parten endast delvis vinner bifall eller under exceptionella omständigheter besluta om att kostnaderna ska fördelas lika eller att parterna ska bära sina egna kostnader. Bestämmelsen motsvarar i sak 21 kap. 8 a och b § i rättegångsbalken.

Enligt artikel 69.3 ska en part bära alla onödiga kostnader som den parten åsamkat domstolen eller en annan part.

Om den egna parten uppsåtligt eller av oaktsamhet åsamkar den andra parten kostnader genom att utebli från domstolen, genom att inte iaktta domstolens förordnanden, eller genom att

lägga fram ett påstående som han eller hon har vetet eller hade bort veta vara obefogat, eller genom att annars förlänga rättegången genom ett förfarande som strider mot hans eller hennes skyldighet, är han eller hon enligt 21 kap. 5 § i rättegångsbalken skyldig att ersätta dessa kostnader oberoende av hur rättegångskostnaderna i övrigt ska ersättas. Till denna del stämmer finsk lag och artikel 69.3 i avtalet överens. Finsk lag innehåller emellertid inte någon bestämmelse enligt vilken en part skulle betala ersättning till domstolen för sådana onödiga kostnader som den parten åsamkat domstolen.

Enligt artikel 69.4 får domstolen på begäran av svaranden förelägga sökanden att ställa lämplig säkerhet för de rättegångskostnader och andra utgifter som svaranden ådrar sig och som sökanden kan bli skyldig att bära, i synnerhet i de fall som avses i artiklarna 59, 60, 61 och 62 i avtalet. De artiklar som det hänvisas till gäller bland annat interimistiska åtgärder och säkringsåtgärder. Även i Finland kan sådan verkställighet av åtgärder förutsätta att säkerhet ställs. I punkten bestäms emellertid också att säkerhet ska ställas för framtida rättegångskostnader (*cautio judicatum solvi*). Finsk lag innehåller inte någon motsvarande bestämmelse. En sådan förpliktelse har i Finland bedömts försämra en parts rätt att få sin ska behandlad i domstol (*access to court*).

Artikel 70. Domstolsavgifter. Enligt artikel 70.1 ska en part betala domstolsavgifter. Enligt artikel 70.2 ska domstolsavgifterna betalas i förväg, såvida inget annat anges i domstolens rättegångsregler. En part som inte har betalat en föreskriven domstolsavgift kan uteslutas från ett vidare deltagande i förfarandet.

I den inhemska lagstiftningen bestäms om skyldighet att betala rättegångsavgift i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer. Enligt den är utgångspunkten att käranden i ett tvistemål ska betala en rättegångsavgift som föreskrivs i lag för behandlingen av målet. Avgiften tas ut när behandlingen av målet avslutats.

Artikel 71. Rättshjälp. I artikeln bestäms om rättshjälp som beviljas parterna i en rättegång. Enligt artikel 71.1 får en part som är en fysisk person och som helt eller delvis saknar möjlighet att bära kostnaderna för förfarandet när som helst ansöka om rättshjälp. Villkoren för beviljande av rättshjälp ska fastställas i rättegångsreglerna. Enligt bestämmelsen kan juridiska personer inte få rättshjälp.

Enligt artikel 71.2 ska domstolen i enlighet med rättegångsreglerna besluta om huruvida rättshjälp bör beviljas i ett enskilt mål. Enligt artikel 71.3 ska domstolens administrativa kommitté på förslag av domstolen fastställa nivån och reglerna för bärande av kostnaderna för rättshjälp.

I Finland bestäms det om rättshjälp i rättshjälpslagen (257/2002).

Artikel 72. Preskriptionstid. I artikeln anges en tidsfrist för väckande av talan. Talan avseende finansiell ersättning får, utan att det påverkar tillämpningen av den tillämpliga lagen, inte väckas senare än fem år efter den dag då sökanden fick, eller hade rimliga skäl att få, kännedom om den senast inträffade omständigheten som ligger till grund för talan.

Enligt 58 § i patentlagen får ersättning för skada som åsamkats genom patentintrång krävas endast för de fem senaste åren innan talan väcktes. För skada, varom talan inte förts inom nämnda tid är rätten till ersättning förlorad.

Kapitel V Överklagande

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 73. Överklagande. I artikeln bestäms om överklagande. Enligt artikel 73.1 kan förstainstansrättens förelägganden överklagas till överinstansrätten av varje part som helt eller delvis inte har vunnit bifall för sin talan. Ändring ska sökas inom två månader räknat från den dag då parten underrättades om avgörandet.

I artikel 73.2 bestäms om överklagande av förstainstansrättens förelägganden som domstolen utfärdar redan innan prövningen av sakfrågan har inletts eller under förfarandet. En part som helt eller delvis inte har vunnit bifall för sin talan får överklaga förelägganden som avses i artikel 49.5 (rättegångsspråk), artikel 59 (edition), artikel 60 (bevissäkring och granskning på platsen), artikel 61 (kvarstad), artikel 62 (interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder) samt artikel 67 (lämnande av information) i avtalet inom 15 kalenderdagar från det att sökanden underrättades om föreläggandet. I fråga om andra förelägganden som utfärdats före eller under processen söks ändring i samband med huvudsaken, om inte domstolen ger prövningstillstånd. Om prövningstillstånd ges ska ändring sökas inom 15 dagar efter underrättelse om domstolens beslut om prövningstillstånd.

I Finland räknas tidsfristen för anmälan av missnöje och överklagande i fråga om tingsrättens avgörande från den dag då tingsrättens avgörande avkunnades eller meddelades. En dom eller ett annat avgörande delges inte parterna särskilt för överklagande.

Enligt artikel 73.3 kan överklagande av förstainstansrättens avgörande i huvudsak eller ett annat beslut av förstainstansrätten gälla både tillämpningen av lag och bedömning av bevis. Överklagandet är sålunda inte begränsat till exempelvis endast rättsfrågor. Bestämmelsen motsvarar finsk lagstiftning.

I artikel 73.4 bestäms om preklusion. Enligt punkten kan nya omständigheter och nytt bevismaterial endast tas fram i enlighet med rättegångsreglerna och i de fall där ett återopande av den berörda parten inte rimligen kunde ha förväntats under förhandlingarna vid förstainstansrätten.

Artikel 74. Verkan av ett överklagande. I artikeln bestäms om verkan av ett överklagande. Enligt artikel 74.1 är utgångspunkten att ett överklagande inte ska ha någon suspensiv verkan. Förstainstansrättens beslut är således verkställbart trots överklagande. Enligt punkten kan en part dock begära att överinstansrätten skjuter fram verkställbarheten. Om begäran är motive-rad kan överinstansrätten besluta om suspension. Enligt punkten ska rättegångsreglerna garan-tera att sådana beslut fattas utan dröjsmål.

Enligt artikel 74.2 ska ett överklagande av ett beslut om åtgärder eller genkärsmål om upphä-vande och om en talan som grundar sig på artikel 32.1 i (talan om Europeiska patentverkets beslut) i avtalet alltid ha en suspensiv verkan.

Enligt artikel 74.3 ska ett överklagande av ett föreläggande enligt artikel 73.2 i avtalet inte hindra fortsatt huvudförhandling i målet. Förstainstansrätten får emellertid inte fatta ett beslut i det pågående målet förrän överinstansrättens beslut avseende det överklagade föreläggandet har meddelats.

Artikel 75. Beslut efter överklagande och beslut om återförvisning. I artikeln bestäms om överinstansrättens avgörande. Om ett överklagande som görs i enlighet med artikel 73 i avtalet är välgrundat ska överinstansrätten upphäva förstainstansrättens beslut och avge ett slutligt be-slut. Överinstansrätten kan i exceptionella fall och i enlighet med rättegångsreglerna återför-visa målet till förstainstansrätten för beslut.

I artikel 75.2 bestäms om förstainstansrättens prövningsrätt när ett mål återförvisas. Om ett mål återförvisas till förstainstansrätten är förstainstansrätten i rättsfrågor bunden av överinstansrättens beslut.

Kapitel VI Beslut

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 76. Underlag för beslut och rätt att höras. Enligt artikel 76.1 ska domstolen fatta beslut i enlighet med den begäran som ingetts av parterna. Den får inte tilldöma parterna mer än vad de begärt.

I artikel 76.2 konstateras att avgöranden i sak kan endast baseras på grunder, omständigheter och bevisning som åberopats av parterna eller som förts in i målet genom ett domstolsföreläggande som parterna har haft tillfälle att lämna synpunkter på. Genom bestämmelsen tryggas ett kontradiktoriskt förfarande.

I artikel 76.3 bestäms om bevisprövning. Enligt punkten ska domstolen göra en fri och oberoende prövning av bevismaterialet.

Principerna i artikeln iakttas även i Finland vid behandlingen av dispositiva tvistemål.

Artikel 77. Formella krav. I artikeln bestäms om innehållet i domstolens avgöranden. Enligt artikel 77.1 ska domstolens avgöranden – domar, beslut och förelägganden – vara motiverade och lämnas skriftligen i enlighet med rättegångsreglerna.

Enligt artikel 77.2 ska domstolens avgöranden och förelägganden lämnas på rättegångsspråket.

I Finland bestäms det om innehållet i avgöranden i 24 kap. i rättegångsbalken.

Artikel 78. Domstolens avgöranden och skiljaktiga meningar. I artikel 78.1 bestäms om omröstning om beslut i en kollegial sits. Enligt punkten ska en sak som domstolen ska besluta avgöras med majoritetsbeslut i domarsitsen i enlighet med stadgan. Vid lika antal röster ska sittande ordförande ha utslagsröst. Bestämmelser om domstolens beslut ingår även i artikel 35 i domstolens stadga.

I artikel 78.2 bestäms om skiljaktig mening. Enligt punkten kan under exceptionella omständigheter alla domare i sitsen uttrycka en från domstolens avgörande separerad skiljaktig mening. Av bestämmelsen kan man dra den slutsatsen att det vore ett undantag från huvudregeln att en skiljaktig mening fogas till domstolens avgörande. Av bestämmelsen framgår inte om en skiljaktig mening annars framförs som en del av domstolens avgörande, eller skrivs en skiljaktig mening inte alls in i avgörandet. Bestämmelser om skiljaktig mening ingår även i artikel 36 i domstolens stadga. Enligt artikeln ska en domares skiljaktiga mening vara motiverad och lämnas skriftligen.

I Finland ingår procedurbestämmelser om omröstning i 23 kap. i rättegångsbalken. I 24 kap. i rättegångsbalken bestäms om formkrav på domstolens avgörande samt om avkunnande eller meddelande av beslut. I 24 kap. i rättegångsbalken bestäms även om motivering av skiljaktig mening och fogande av den till domen.

Artikel 79. Förlikning. I artikeln bestäms om förlikning. Parterna kan vid varje tidpunkt under förfarandet avsluta målet genom förlikning, som ska bekräftas genom ett beslut av domstolen. I Finland bestäms om förlikning som stadfästs av domstolen i 20 kap. i rättegångsbalken.

Enligt artikeln kan ett patent inte upphävas eller begränsas genom en förlikning. Detta beror på att upphävande eller begränsning är en åtgärd som alltid kräver avgörande av en myndighet eller domstol. I Finland bestäms om upphävande och begränsning av patent i 7 kap. i patentlagen.

Artikel 80. Offentliggörande av avgöranden. Enligt artikeln får domstolen på begäran av sökanden och på inrådgörarens bekostnad förordna om lämpliga åtgärder för att sprida information om domstolens avgörande, innefattande att avgörandet ska anslås och publicera det helt eller delvis i offentliga medier. En liknande bestämmelse ingår i 60 a § i patentlagen.

Artikel 81. Förnyad prövning. I artikeln bestäms om återbrytande av lagakraftvunnen dom och förnyad prövning.

Enligt artikel 81.1 kan en begäran om förnyad prövning efter ett slutligt beslut från domstolen undantagsvis beviljas av överinstansrätten. Punkten innehåller en förteckning över omständigheter under vilka förnyad prövning är möjlig. Förnyad prövning kan enligt *led a* ordnas om den part som begär förnyad prövning har upptäckt en omständighet som är av sådan art att den hade kunnat vara en avgörande faktor och denna inte var känd för den parten när avgörandet meddelades. En sådan begäran kan dock enligt det nämnda ledet endast beviljas på grund av en gärning som i ett slutligt beslut från en nationell domstol utgör en brottslig handling.

Återbrytande av lagakraftvunnen dom och förnyad prövning är enligt artikel 81.1 b möjlig även i händelse av ett grundläggande rättegångsfel, i synnerhet i de fall där en svarande som inte inställde sig vid domstolen inte i tillräcklig tid delgavs stämningsansökan eller motsvarande handling på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål.

I artikel 81.2 bestäms om tidsfristen för ansökan om återbrytande. En begäran om förnyad prövning ska lämnas inom tio år från dagen för beslutet men senast två månader från tidpunkten för upptäckten av den nya omständigheten eller rättegångsfelet. En sådan framställning ska inte ha suspensiv verkan, om inte överinstansrätten beslutar något annat.

I artikel 81.3 bestäms om vad som händer, om begäran om förnyad prövning är välgrundad. Om överinstansrätten bifaller begäran, ska den ogiltigförklara hela eller delar av det avgörande som är under omprövning och därefter inleda ett nytt rättegångsförfarande i enlighet med rättegångsreglerna. Även om det inte framgår av bestämmelsen är det sannolikt att överinstansrätten överför ärendet till förstainstansrätten för förnyad prövning.

Enligt artikel 81.4 bör personer som använder patent som är föremål för ett avgörande under omprövning och som agerar i god tro tillåtas att fortsätta att använda sådana patent.

I Finland bestäms om extraordinärt ändringssökande i 31 kap. i rättegångsbalken.

Artikel 82. Verkställighet av beslut och förelägganden. I artikeln bestäms om verkställighet av domstolens avgöranden.

I artikel 82.1 konstateras att domstolens beslut och förelägganden ska vara verkställbara i samtliga avtalsslutande medlemsstater.

Den enhetliga patentdomstolen är en internationell domstol, och därför är det motiverat att bestämma särskilt om verkställigheten av domstolens beslut i avtalet. Domstolen stadfäster själv verkställbarheten av ett avgörande genom att meddela ett beslut om verkställighet.

I artikel 82.2 bestäms om skyldighet att ställa säkerhet eller en motsvarande garanti. Enligt punkten kan när det lämpligt ett besluts verkställighet vara förenat med ett krav på att säkerhet ställs eller på en motsvarande garanti för att säkerställa ersättning för orsakad skada, i synnerhet i händelse av förbudsförelägganden. Bestämmelsen är i passivform. Därför framgår det inte direkt av den om det är domstolen eller till exempel en verkställighetsmyndighet som beslutar om skyldigheten att ställa säkerhet och beloppet av säkerheten.

Artikel 82.3 innehåller en sedvanlig bestämmelse om att verkställighetsförfaranden ska styras av lagen i den avtalsslutande medlemsstat där verkställigheten äger rum. Verkställighetsstatens lag är dock sekundär i förhållande till bestämmelserna i avtalet och stadgan. Domstolens beslut ska verkställas på samma villkor som ett beslut som meddelas i den stat där verkställigheten äger rum.

Med hänsyn till att verkställighet förutsätter ett beslut om verkställighet av patentdomstolen, är det möjligt att det även bestäms om säkerheter och motsvarande åtgärder i beslutet om verkställighet.

I artikel 82.4 bestäms om böter som en part ska dömas att betala. I bestämmelsen sägs att i en situation där en part inte uppfyller villkoren i ett föreläggande av domstolen kan föreläggandet förenas med ett vite, som ska betalas till domstolen. I punkten konstateras att vitet ska stå i proportion till betydelsen av det föreläggande som ska verkställas och ska inte påverka partens rätt att begära skadestånd eller säkerhet.

Om en part inte uppfyller en förpliktelse i ett föreläggande av domstolen, kan domstolen som påföljd bestämma att upprepat vite ska betalas till domstolen. Vikten av att efterleva föreläggandet och påföljdens stränghet ska stå i proportion till varandra. Att domstolen påför den tredskande parten ett vite som ska betalas till domstolen påverkar inte partens rätt att begära skadestånd eller säkerhet.

Del IV ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

De bestämmelser som ingår i artikel 83 hör till området för lagstiftningen.

Artikel 83. Övergångsordning. I artikeln bestäms om övergångsarrangemang som gäller traditionella europeiska patent. Enligt artikel 83.1 behåller nationella domstolar eller andra behöriga nationella myndigheter parallell behörighet att handlägga talan om intrång eller ogiltigförklaring som gäller europeiska patent och tilläggsskydd som utfärdats för dem under en övergångsperiod på sju år efter dagen för avtalets ikraftträdande. Enligt artikel 83.2 ska en talan vid en nationell domstol som ännu inte har avgjorts i slutet av övergångsperioden inte påverkas av att perioden löper ut.

Enligt bestämmelsen ska den enhetliga patentdomstolen och nationella domstolar ha parallell behörighet att handlägga tvistemål som gäller traditionella europeiska patent under hela övergångsperioden. Om en patenthavare vill säkerställa att den enhetliga patentdomstolen inte ska vara behörig att handlägga tvistemål som gäller patent, ska han eller hon välja att undantas från patentdomstolens behörighet på det sätt som bestäms i artikel 83.3 och 83.4. Parallell behörighet betyder att patenthavaren enligt eget val kan väcka talan om intrång i antingen den enhetliga patentdomstolen eller en nationell domstol, varvid domstolens avgörande har rättsverkan endast inom den avtalsslutande medlemsstaten i fråga. I nuläget är utgångspunkten för

beredningsarbetet att samma tvistefråga mellan samma parter kan inledas endast antingen i en nationell domstol eller den enhetliga patentdomstolen, alltså inte samtidigt i bägge. Till denna del pågår beredningsarbetet emellertid fortfarande och dessutom bör man lägga märke till att den slutliga rätten att tolka avtalet om en enhetlig patentdomstol ligger hos den enhetliga patentdomstolen. I detta skede är det således inte möjligt att med säkerhet säga huruvida en talan om intrång som väckts i en nationell domstol hindrar att en talan om ogiltigförklaring som gäller samma patent väcks i den enhetliga patentdomstolen mellan samma parter.

I artikel 83.3 och 83.4 bestäms om möjlighet för en patenthavare och patentsökande att välja att undanta ett europeiskt patent som beviljats eller sökts före utgångsperiodens slut liksom tilläggsskydd som utfärdats för patentet från den enhetliga patentdomstolens behörighet (opt-out) samt att inte längre omfattas av undantaget (opt back in). Förutsättningen för undantag är att talan ännu inte har väckts i den enhetliga patentdomstolen före övergångsperiodens slut. Undantag från den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet ska meddelas kansliet senast en månad före övergångstidens slut och det börjar gälla när kansliet fört in det i det register som nämns i artikel 10 i avtalet. Man får när som helst välja att inte längre omfattas av undantaget, såvida inte talan redan har väckts vid en nationell domstol. Kansliet ska underrättas även om detta och återkallandet av undantaget får verkan när det har förts in i nämnda register.

I nuläget är utgångspunkten för beredningsarbetet att patenthavarens val att undantas från domstolens behörighet gäller patentets hela livscykel och alla länder där patentet har satts i kraft nationellt. I en sådan situation behandlas ett traditionellt europeiskt patent som ett enda patent och inte som separata nationella patent. I en situation där ett patent har olika innehavare eller flera innehavare i olika länder, ska ansökan om att undantas från och inte längre omfattas av undantag från domstolens behörighet göras tillsammans. Inte heller efter övergångsperiodens slut har den enhetliga patentdomstolen behörighet att handlägga tvister som gäller det aktuella patentet så länge som patentet är giltigt, om inte patenthavaren eller patenthavarna återkallar undantaget genom att underrätta domstolens kansli.

Under förhandlingarna om avtalet och inom den beredningskommitté som förbereder domstolens verksamhet har man ansett att om talan väcks i en nationell domstol under övergångsperioden och patenthavaren väljer att undantas från den enhetliga patentdomstolens behörighet påverkar det också den lagstiftning som ska tillämpas på tvister. I dessa situationer blir avtalet om den enhetliga patentdomstolen inte tillämpligt utan tvistemålet avgörs utifrån respektive lands nationella lagstiftning och med verkningar för endast det aktuella landet.

Enligt artikel 83.5 får domstolens administrativa kommitté beslut att förlänga övergångsperioden med högst sju år. För beslutet genomför administrativa kommittén ett brett samråd med patentsystemets användare och gör en undersökning om antalet fall som i enlighet med artikel 83.1 är föremål för talan om intrång eller upphävande eller ogiltigförklaring vid nationella domstolar, skälen till detta och följderna därav. Samrådet genomförs och utredningen görs fem år efter avtalets ikraftträdande. Administrativa kommittén fattar sitt beslut med utgångspunkt i samrådet och ett yttrande från domstolen.

Övergångsordningen påverkar det europeiska patentsystemet mycket länge, eftersom möjligheten till opt-out kvarstår under övergångsperioden även för traditionella europeiska patent och tilläggsskydd för dem som söks under övergångsperioden. Sålunda kan övergångsordningen inverka upp till 39 år efter att avtalet om en enhetlig patentdomstol trätt i kraft.

När det gäller övergångsordning måste man särskilt lägga märke till att den gäller endast traditionella europeiska patent och tilläggsskydd som utfärdats för dem. Europeiska patent med enhetlig verkan omfattas från första början av den enhetliga patentdomstolens behörighet.

Bestämmelserna i artikeln inverkar på ett avgörande sätt på när avtalets bestämmelser som hör till området för lagstiftningen ska tillämpas. Sålunda ska även artikeln anses höra till området för lagstiftningen.

Del V SLUTBESTÄMMELSER

En del av bestämmelserna i artikel 87 hör till området för lagstiftningen.

Artikel 84. Undertecknande, ratificering och anslutning. I artikeln bestäms om undertecknande och ratificering av samt anslutning till avtalet. Enligt artikel 84.1 står avtalet öppet för undertecknande för alla medlemsstater i Europeiska unionen från och med den 19 februari 2013. Avtalet har hittills undertecknat av unionens samtliga medlemsstater med undantag av Polen, Kroatien och Spanien.

Enligt artikel 84.2 ska avtalet ratificeras enligt medlemsstaternas respektive konstitutionella bestämmelser och ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos generalsekretariatet för Europeiska unionens råd, som är depositarie. Dessutom ska varje enskild medlemsstat enligt artikel 84.3 anmäla sin ratificering till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 18.3 i förordningen om ett enhetligt patentskydd.

Enligt artikel 84.4 ska avtalet vara öppet för anslutning för alla medlemsstater och anslutningsinstrumenten ska deponeras hos depositarien, det vill säga generalsekretariatet för Europeiska unionens råd. Detta betyder att samtliga medlemsstater får ansluta sig till avtalet även efter att det trätt i kraft internationellt.

Artikel 85. Depositariens uppgifter. I artikeln bestäms om depositariens uppgifter. Enligt artikel 85.1 ska depositarien, det vill säga generalsekretariatet för Europeiska unionens råd, upprätta bestyrkta kopior av avtalet och översända dem till regeringarna i alla signatärmedlemsstater eller till anslutande medlemsstater. Avtalet om en enhetlig patentdomstol jämte bilagor och underskrifter har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning C 175, 20.6.2013.

Enligt artikel 85.2 ska depositarien till regeringarna i signatärmedlemsstaterna eller till de anslutande medlemsstaterna anmäla alla underskrifter, deponeringen av alla ratifikationsinstrument eller anslutningsinstrument och dagen för avtalets ikraftträdande. Rådets generalsekretariat informerar om hur ratificeringarna framskrider både genom medlemsstaternas ständiga representationer och på sin webbplats.

Enligt artikel 85.3 ska depositarien låta registrera avtalet om den enhetliga patentdomstolen hos Förenta nationernas sekretariat.

Artikel 86. Avtalets giltighetstid. I artikeln bestäms att avtalet om en enhetlig patentdomstol ska ha obegränsad giltighetstid.

Artikel 87. Översyn. Artikeln innehåller bestämmelser om översyn och ändring av avtalet. Enligt artikel 87.1 ska domstolens administrativa kommitté för ett brett samråd med patentsystemets användare om hur domstolen fungerar, hur effektiv och kostnadseffektiv den är samt vilket förtroende för och vilken tilltro till domstolens beslut som patentsystemets användare har. Samrådet ska föras antingen sju år efter avtalets ikraftträdande eller efter så fort 2 000 patentinfrångsmål har avgjorts av domstolen och vid behov med regelbundna mellanrum därefter. Med utgångspunkt i detta samråd och ett yttrande från domstolen får administrativa kommittén besluta att se över avtalet i syfte att förbättra domstolens verksamhet. Enligt artikel 87.2 får den administrativa kommittén ändra avtalet för att anpassa det till ett internationellt fördrag om patent eller till unionslagstiftningen.

Enligt artikel 87.3 fattar domstolens administrativa kommitté beslut om översyn eller ändring av avtalet med tre fjärdedels majoritet i enlighet med artikel 12.3 i avtalet. Ett beslut av administrativa kommittén ska dock inte få verkan om en avtalsslutande medlemsstat inom tolv månader från dagen för beslutet förklarar att den inte önskar vara bunden av beslutet. I sådana fall ska de avtalsslutande medlemsstaterna genomföra en översynskonferens. Sålunda har varje avtalsslutande medlemsstat möjlighet att förhindra att ett beslut om översyn och ändring av avtalet träder i kraft utifrån sina egna nationella beslutsförfaranden. Beslut av översynskonferensen om ändring av avtalet kräver godkännande av samtliga avtalsslutande medlemsstater.

Eftersom artikeln innehåller bestämmelser om ändring av avtalet, även i fråga om bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen, ska artikeln anses höra till området för lagstiftningen.

Artikel 88. *Avtalsspråk.* I artikeln bestäms om avtalsspråken. Enligt artikel 88.1 ska texterna på engelska, franska och tyska vara lika giltiga. Enligt artikel 88.2 ska de texter till avtalet som är upprättade på andra språk anses vara officiella texter, om de har godkänts av domstolens administrativa kommitté. Om det föreligger skiljaktigheter mellan de olika texterna ska texterna på engelska, franska och tyska ha företräde.

De språkversioner som publicerats i Europeiska unionens officiella tidning C 175, 20.6.2013, s 1 är inte officiella texter enligt bestämmelsen i avtalet, eftersom administrativa kommittén inte har godkänt dem. Språkversionerna har dock beretts i Europeiska unionens råds juristlingvistförfarande innan avtalstexten publicerats i officiella tidningen. Detta förfarande kan anses göra det möjligt att godkänna språkversionerna som officiella texter i den administrativa kommittén när den kommer i gång med sin verksamhet.

Artikel 89. *Ikraftträdande.* I artikeln bestäms om avtalets ikraftträdande. Enligt artikel 89.1 träder avtalet i kraft den första dagen i den fjärde månaden efter det att det trettonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet, varav tre ska vara från de tre medlemsstaterna med det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för avtalets undertecknande har deponerats eller den första dagen i den fjärde månaden för ikraftträdandet av ändringarna i förordningen om ett enhetligt patentskydd vad gäller förhållandet mellan den förordningen och detta avtal, beroende på vilket som inträffar sist. Den tidigaste möjliga ikraftträdandetidpunkten som nämns i artikel 89.1 var den 1 januari 2014 och den är inte längre av betydelse för ikraftträdandet.

För att avtalet ska träda i kraft krävs i praktiken att Tyskland, Förenade kungariket och Frankrike deponerar sina ratifikationsinstrument, eftersom dessa länder har det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för avtalets undertecknande, det vill säga 2012. Dessutom krävs att minst tio andra avtalsslutande medlemsstater deponerar sina ratifikationsinstrument.

I artikel 89.2 bestäms att ratificering eller anslutning efter det att avtalet trätt i kraft får verkan den första dagen i den fjärde månaden efter det att ratifikations- eller anslutningsinstrumentet har deponerats.

BILAGA I STADGA FÖR DEN ENHETLIGA PATENTDOMSTOLEN

Artikel 1. *Stadgans tillämpningsområde.* I artikeln anges att stadgan innehåller institutionella och ekonomiska bestämmelser för domstolen.

Kapitel I. Domare

Bestämmelserna i artiklarna 2 – 4 och 6 – 10 i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 2. *Personer som kan utnämnas till domare.* I artikeln bestäms vilka personer som kan utnämnas till domare. Enligt artikel 2.1 kan varje person som är medborgare i en avtalsslutande medlemsstat och uppfyller de villkor som anges i artikel 15 i avtalet och i stadgan utnämnas till domare. Enligt artikel 2.2 ska domarna ha goda kunskaper i åtminstone ett av Europeiska patentverkets officiella språk. I artikel 2.3 bestäms att erfarenheter av patenttvister, som förutsätts i artikel 15 i avtalet, kan inhämtas genom utbildning inom ramen för artikel 11.4 a i stadgan, det vill säga utbildning som domstolen ordnar för kandidater till domarämbetet och nyutnämnda domare.

I Finland bestäms om de allmänna behörighetsvillkoren för domare i 11 § i lagen om utnämning av domare (205/2000). Även i de speciallagar som gäller domstolarna föreskrivs delvis om behörighetsvillkoren för domare. I 4 § i lagen om marknadsdomstolen föreskrivs om särskilda behörighetsvillkor för marknadsrättsdomare och marknadsrättsingenjörer.

Artikel 3. *Utnämning av domare.* I artikeln bestäms om utnämningen av domare. Enligt artikel 3.1 ska domare utnämnas i enlighet med förfarandet i artikel 16 i avtalet. I artikel 3.2 bestäms att vakanta platser ska utannonseras offentligt med angivande av de relevanta kriterier som anges i artikel 2 i stadgan. Rådgivande kommittén ska avge ett yttrande om kandidaternas lämplighet att utöva ämbetet som domare vid domstolen. Administrativa kommittén får i nödvändiga fall rekommendera att en kandidat till domarämbetet ska få utbildning i patenttvister i enlighet med artikel 11.4 a i stadgan innan beslut om utnämning fattas.

I artikel 3.3 bestäms att vid utnämning av domare ska administrativa kommittén säkerställa att domstolen har en väl avvägd sammansättning och så goda juridiska och tekniska kunskaper som möjligt, med en så bred geografisk spridning som möjligt bland medborgare i de avtalslutande medlemsstaterna. Enligt artikel 3.4 ska så många domare utnämnas som behövs för att domstolen ska fungera tillfredsställande och inledningsvis ska utnämnas det nödvändiga antalet domare för att inrätta åtminstone en sats i varje avdelning i förstainstansrätten och minst två satsar i överinstansrätten.

Enligt artikel 3.5 ska beslutet om utnämning av lagfarna domare och tekniskt kvalificerade domare ange den instans vid domstolen och/eller den avdelning vid förstainstansrätten för vilken varje domare utnämns och det eller de tekniska områden för vilka en tekniskt kvalificerad domare utnämns. I artikel 3.6 bestäms att tekniskt kvalificerade domare på deltid ska utnämnas till domare vid domstolen och ingå i domarpoolen på grundval av specifika kvalifikationer och erfarenheter. Genom utnämning av dessa domare ska det säkerställas att alla tekniska områden är täckta i domarpoolen.

I Finland bestäms det om utnämning av domare genom lag. Bestämmelser om utnämning av domare vid de nationella domstolarna ingår i 102 § i grundlagen och i lagen om utnämning av domare. Bestämmelser om utnämning av domare kan också ingå i lagarna om domstolarna. I 4 § i lagen om marknadsdomstolen bestäms om utnämning av marknadsrättsdomare och marknadsrättsingenjörer. När det gäller tekniskt kvalificerade domare på deltid kan bestämmelserna i artikel 3 i stadgan jämföras med utnämning av sakkunnigledamöter med uppdraget som bissyssla vid marknadsdomstolen, som det bestäms om i 6-8 § i lagen om marknadsdomstolen.

Artikel 4. *Domarnas mandatperiod.* Domarnas mandatperiod ska vara sex år från den dag som anges i utnämningsakten. Om ingen dag är angiven ska mandatperioden löpa från och med den dag då utnämningsakten utfärdades. Domarna kan utnämnas på nytt.

Bestämmelser om utnämning av domare vid de nationella domstolarna ingår i 102 § i grundlagen och i lagen om utnämning av domare. En domare kan utnämnas som ordinarie eller, om en ordinarie domartjänst inte sköts av någon eller om domaren har förhinder eller är på semester, för viss tid. Bestämmelser om domare för viss tid ingår i 3 kap. i lagen om utnämning av domare. Bestämmelser om ordinarie domare finns i 2 kap. i lagen om utnämning av domare.

Artikel 5. Utnämning av ledamöter i rådgivande kommittén. I artikeln bestäms att varje avtalsslutande medlemsstat ska föreslå en ledamot i rådgivande kommittén som uppfyller de krav som anges i artikel 14.2 i avtalet. I artikeln i avtalet förutsätts att ledamöterna är patentdomare eller praktiserande jurister på området för patenträtt och patenttvister med de allra högsta erkända kvalifikationerna. Ledamöterna i rådgivande kommittén ska utnämnas av domstolens administrativa kommitté, som ska agera i samförstånd.

Artikel 6. Ed. I artikeln bestäms om den ed som domarna ska avlägga. Domarna ska, innan ämbetet tillträds, vid ett offentligt sammanträde avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

I Finland bestäms om den ed som domarna ska svära i 1 kap. 6 och 7 § i rättegångsbalken.

Artikel 7. Opartiskhet. I artikeln bestäms om opartiskhet för domare och den innehåller en förteckning över situationer där domarna inte får delta i förfarandet på grund av jäv. Enligt artikel 7.1 ska domarna omedelbart efter edgången underteckna en förklaring i vilken de högtidligt försäkrar att såväl under som efter sin mandatperiod respektera de förpliktelser som följer av ämbetet och att iaktta redbarhet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbetstiden.

Enligt artikel 7.2 får en domare inte delta i förfarandet i ett mål där denne 1) har deltagit som rådgivare, 2) har uppträtt som part eller varit ombud för någon av parterna, 3) har uppmanats att uttala sig som ledamot av en domstol, tribunal, besvärinstans, instans för skiljedom eller medling eller undersökningskommission eller i någon annan egenskap, 4) har personligt eller ekonomiskt intresse i målet eller i förhållande till någon av parterna, eller 5) har familjeband med någon av parterna eller parternas företrädare.

I artikel 7.3 och 7.4 bestäms om det förfarande som ska iakttas i jävsfrågor som gäller domare. Om en domare på grund av särskilda skäl anser att han eller hon inte bör delta i avgörandet eller handläggningen av ett visst mål ska domarens underrätta överinstansrättens ordförande eller, för domare vid förstainstansrätten, förstainstansrättens ordförande om detta. Om överinstansrättens ordförande eller, för domare vid förstainstansrätten, förstainstansrättens ordförande av särskilda skäl anser att en domare inte bör delta eller yttra sig i ett visst mål ska överinstansrättens ordförande respektive förstainstansrättens ordförande skriftligen motivera detta och underrätta den berörda domaren. Dessutom kan samtliga parter i ett mål på någon av de grunder som anges i punkt 2, eller när domaren på goda grunder misstänks vara partisk, invända mot att en domare deltar i förfarandet.

Med stöd av artikel 7.5 ska de svårigheter som kan uppstå vid tillämpningen av artikeln avgöras genom beslut från presidiet i enlighet med rättegångsreglerna så att den berörda domaren ska höras men får inte delta i överläggningarna.

I Finland bestäms det om domarjäv i 13 kap. i rättegångsbalken. De egentliga jävsgrunderna ingår i 4-7 §. Rättegångsbalken och stadgan skiljer sig åt i det avseendet att stadgan bestämmer att en domare som har familjeband med någon av parterna eller parternas företrädare är jävig medan det i rättegångsbalken bestäms om jäv när en part är domarens närstående. I 13 kap. 3 § i rättegångsbalken definieras exakt vad som avses med närstående. Definitionen inne-

fattar även personer som inte direkt ingår i definitionen av familjeband: närstående är även den som på något annat sätt står domarens särskilt nära. Det är oklart vad som avses med familjeband i artikel 7.2 e i stadgan. Begreppet är inte definierat i avtalet eller stadgan.

Förfarandet i en jävsfråga regleras i 13 kap. 8 och 9 § i rättegångsbalken. Till skillnad från bestämmelserna i avtalet om en enhetlig patentdomstol bestäms i rättegångsbalken också att en domare mot vilken jäv har anförts får själv avgöra jävsinvändningen om domstolen inte är domför utan domaren och en ojävig domare inte utan avsevärt dröjsmål kan fås i stället för honom eller henne, eller om invändningen är uppenbart grundlös.

Artikel 8. Domarnas immunitet. I artikeln bestäms om domarnas immunitet. Enligt artikel 8.1 ska domarna åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden och de ska åtnjuta immunitet även efter det att deras uppdrag har upphört vad avser åtgärder som de vidtagit i sin tjänsteutövning. Med stöd av artikel 8.2 får presidiet häva immuniteten I artikel 8.3 bestäms att när immuniteten har hävts och straffrättsliga förfaranden vidtas mot en domare ska denne ställas inför rätta i någon av de avtalsslutande medlemsstaterna vid den domstol som är behörig att döma ledamöter av den högsta nationella domstolarna.

Med stöd av artikeln åtnjuter domarna vid den enhetliga patentdomstolen immunitet i Finland under de förutsättningar som beskrivs i artikel, om inte domstolens presidium har hävt immuniteten. Om straffrättsliga förfaranden vidtas mot en domare vore med stöd av artikel 8.3 behörig domstol i Finland riksrätten, där enligt 101 § i grundlagen åtals väcks mot en ledamot i högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen för lagstridigt förfarande i ämbetsutövning. I 2 § 2 mom. i lagen om riksrätten och behandling av ministeransvarighetsärenden (196/2000) bestäms dessutom att ska enligt en internationell förpliktelse som är bindande för Finland åtal mot en person som avses i förpliktelsen behandlas i riksrätten och följer något annat inte av den internationella förpliktelsen, tillämpas bestämmelserna i 3–5 kap.

I Finland ska det föreskrivas om immunitet genom lag. Exempelvis i lagen om immunitet i vissa fall för personer som deltar i rättegång och förundersökning (11/1994) bestäms om immunitet för personer som på kallelse av en finsk myndighet eller med uttryckligt samtycke av en finsk myndighet kommer till Finland från en annan stat för att höras.

Enligt artikel 8.4 ska protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier vara tillämpligt på domarna vid domstolen utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om domarnas immunitet mot rättsliga förfaranden i enlighet med stadgan. Det protokoll som nämns i bestämmelsen är protokollet (nr 7) om Europeiska unionens immunitet och privilegier, som fogats till fördraget om Europeiska unionen. Bestämmelsen ger endast domarna vid den enhetliga patentdomstolen, inte domstolens övriga personal, den immunitet och de privilegier som anges i protokollet. Den immunitet och de privilegier enligt protokollet som är tillämpliga på domare gäller i första hand beskattning, tullfrihet och lättnader vid inresa. Enligt protokollet betalas på lönen skatt till unionen i stället för nationell skatt. På domare ska i fråga om skattefrihet för fordon tillämpas samma villkor som de som i 22 och 22 a § i fordonsskattelagen (1482/1994) föreskrivs i fråga om diplomatiska beskickningar och Europeiska gemenskapernas organ i Finland. Ett fordon är skattefritt när det kommer att användas och innehas av en person som kommer till Finland men är stadigvarande bosatt någon annanstans än i Finland. Dessutom får fordonet inte säljas eller på något annat sätt upplåtas innan tre år har flutit från den dag då fordonet registrerades för ifrågavarande ändamål. Bestämmelsen om immunitet och privilegier hör till området för lagstiftningen och kräver riksdagens godkännande (GrUU 38/2000 rd).

Artikel 9. Ämbetets upphörande. I artikeln bestäms om domarämbetets upphörande, särskilt genom att domaren avgår. Frånsett att mandatperioden löper ut och vid dödsfall ska en doma-

res ämbete upphöra genom att domaren avgår. Avgångsskrivelsen ska ställas till överinstansrättens ordförande eller, för domare vid förstainstansrätten, förstainstansrättens ordförande för vidare befordran till ordföranden i administrativa kommittén. Domaren ska kvarstå i ämbetet till dess domarens efterträdare har tillträtt, utom i de fall som avses i artikel 10 i stadgan, som gäller entledigande från ämbetet. Vakanser ska fyllas genom utnämning av en domare för återstoden av företrädarens mandatperiod.

I Finland bestäms om domarämbetets upphörande i statstjänstemannalagen (750/1994).

Artikel 10. Entledigande från ämbetet. I artikeln bestäms om entledigande från domarämbetet. Enligt artikel 10.1 kan en domare skiljas från sitt ämbete eller berövas andra förmåner. Det kan endast ske om presidiet beslutar att domaren inte längre uppfyller de förutsättningar som krävs eller fullgör de skyldigheter som följer av ämbetet. Den berörda domaren ska höras men får inte delta i överläggningarna. Enligt artikel 10.2 ska domstolens kansli underrätta administrativa kommitténs ordförande om en domare som entledigats från ämbetet eller berövats andra förmåner. I artikel 10.3 sägs att om ett sådant beslut innebär att en domare skiljs från sitt ämbete ska anmälan leda till att platsen blir vakant.

I Finland är domarnas oberoende och deras rätt att kvarstå i sitt ämbete en central del av domstolarnas oberoende enligt 3 § i grundlagen och hänför sig även till rättsskyddsgarantierna i 103 § i grundlagen. Domarnas rätt att kvarstå i tjänsten garanteras i 103 § i grundlagen. En domare som utnämns till en ordinarie tjänst åtnjuter ett starkt skydd när det gäller att kvarstå i tjänsten. En domare får förklaras förlustig sin tjänst endast genom dom av domstol. Om en domare har förlorat sin arbetsförmåga på grund av sjukdom, skada eller handikapp och inte själv anholder om avsked, kan den domstol där domaren arbetar eller en högre domstol kräva att domaren avgår. I allmänhet beslutar en högre domstol om avsked. Saken ska behandlas i rättskipningsordning. Ändringssökande är ordnat enligt domstolslinje.

Domarnas rätt att kvarstå i tjänsten är bättre tryggad i finsk lagstiftning än i avtalet. Med avseende på rätten att kvarstå i tjänsten är domarnas oberoende i avtalet inte garanterad på ett sätt som helt skulle motsvara rådande uppfattning i Finland. Det kan ändå anses att bestämmelserna i stadgan i nödvändig utsträckning gör domstolen oberoende, eftersom beslut om entledigande av domare fattas av domstolen, liksom i Finland, även det är presidiet som fattar beslutet.

Artikel 11. Utbildning. I artikeln bestäms om den utbildning som ska tillhandahållas domare. I artikel 11.1 bestäms att lämplig och regelbunden utbildning ska tillhandahållas för domarna inom de utbildningsarrangemang som ska inrättas i enlighet med artikel 19 i avtalet. Presidiet ska anta utbildningsföreskrifter som garanterar tillämpning av och övergripande konsekvens i utbildningsarrangemangen.

Enligt artikel 11.2 ska utbildningsarrangemangen tillhandahålla en plattform för utbyte av sakkunskap och ett forum för diskussion. Utbildningsarrangemangen ska särskilt organisera kurser, konferenser, seminarier, workshoppar och symposier, samarbeta med internationella organisationer och utbildningsinstitut på området immaterialrätt och främja och stöda ytterligare utbildning. I artikel 11.4 bestäms dessutom att utbildningsarrangemangen ska säkerställa lämplig utbildning för kandidater till domarämbetet och nyutnämnda domare vid domstolen samt ge stöd till projekt som syftar till att underlätta samarbetet mellan företrädare, patentombud och domstolen.

I artikel 11.3 bestäms att det ska upprättas ett årligt arbetsprogram och utbildningsriktlinjer. De ska inbegripa en årlig utbildningsplan för varje domare, där vederbörandes utbildningsbehov i enlighet med utbildningsföreskrifterna fastställs.

Artikel 12. Lön. I artikeln bestäms att domstolens administrativa kommitté ska fastställa lönen över överinstansrättens ordförande, förstainstansrättens ordförande, domarna, kanslichefen, den biträdande kanslichefen och personalen.

Kapitel II. Organisatoriska bestämmelser

Bestämmelserna i artiklarna 15, 18, 19, 21 och 22 hör till området för lagstiftningen.

Avsnitt 1

Gemensamma bestämmelser

Artikel 13. Överinstansrättens ordförande. I artikeln bestäms om val av och uppgifter för överinstansrättens ordförande. Överinstansrättens domare ska bland sig välja överinstansrättens ordförande för en mandatperiod på tre år. Överinstansrättens ordförande kan återväljas två gånger. Valet av överinstansrättens ordförande ska ske genom sluten omröstning. En domare som får absolut majoritet ska anses vald. Om ingen domare får absolut majoritet ska en andra omröstning hållas och den domare som därvid får flest röster ska anses vald.

Överinstansrättens ordförande ska leda överinstansrättens juridiska verksamhet och administration och fungera som ordförande när överinstansrätten sammanträder i plenum. Om ämbetet som ordförande i överinstansrätten blir vakant före mandatperiodens utgång ska en efterträdare väljas för återstoden av mandatperioden.

Artikel 14. Förstainstansrättens ordförande. I artikeln bestäms om val av och uppgifter för förstainstansrättens ordförande. De heltidsanställda domarna i förstainstansrätten ska bland sig välja förstainstansrättens ordförande för en mandatperiod på tre år. Förstainstansrättens domare kan återväljas två gånger. Förstainstansrättens första ordförande ska vara medborgare i den avtalsslutande medlemsstat där sätet för den centrala avdelningen är beläget. I enlighet med artikel 7.2 i avtalet har den centrala avdelningen sitt säte i Paris. Förstainstansrättens ordförande ska leda förstainstansrättens juridiska verksamhet och administration.

Artikel 15. Presidiet. I artikeln bestäms om domstolens presidiums bildande, uppgifter och beslutförhet. Enligt artikel 15.1 ska presidiet bestå av överinstansrättens ordförande, som ska fungera som presidiets ordförande, förstainstansrättens ordförande, två domare från överinstansrätten utsedda bland dem, tre heltidsanställda domare från förstainstansrätten utsedda bland dem samt kanslichefen som ledamot utan rösträtt i presidiet. Presidiet består sålunda av sju domare och kanslichefen. Enligt artikel 15.4 deltar kanslichefen inte i presidiets beslut som avses i artiklarna 7 (opartiskhet), 8 (domarnas immunitet), 10 (entledigande från ämbetet) och 22 (utnämning till och entledigande från posten som kanslichef).

Enligt artikel 15.2 ska presidiet utföra sina uppgifter i enlighet med denna stadga. Presidiet kan, utan att det påverkar dess eget ansvar, delegera vissa uppgifter till någon av sina ledamöter. Enligt artikel 15.3 ska presidiet ansvara för ledningen av domstolens verksamhet och ska särskilt a) utarbeta förslag till ändring av domstolens rättegångsregler i enlighet med artikel 41 i avtalet och förslag angående domstolens finansiella bestämmelser, b) upprätta domstolens årliga budget, årsredovisning och årsrapport och lägga fram dem för budgetkommittén, c) fastställa riktlinjer för utbildningsprogrammet för domare och övervaka dess genomförande, d) fatta beslut om utnämning och entledigande av kanslichefen och biträdande kanslichefen, e) fastställa regler för kansliet, inklusive dess underavdelningar, samt f) avge yttranden i enlighet med artikel 83.5 i avtalet, som gäller eventuell förlängning av övergångsperioden i avtalet. Enligt artikel 15.5 kan presidiet endast fatta giltiga beslut om samtliga ledamöter är närvarande eller vederbörligen företrädade. Beslut ska fattas med en majoritet av rösterna.

Bestämmelserna om presidiet har genom entledigande från ämbetet (artikel 10) väsentlig anknytning till domstolens oberoende. I Finland föreskrivs i allmänhet om sådant som har att göra med domstolarnas ledning genom lag. Med hänsyn till betydelsen av presidiets befogenheter bör bestämmelserna om det anses hör till området för lagstiftningen.

Artikel 16. Personal. I artikeln bestäms om domstolens personal. Domstolens tjänstemän och övriga personal ska ha till uppgift att biträda överinstansrättens ordförande, förstainstansrättens ordförande, domarna och kanslichefen. De ska vara ansvariga gentemot kanslichefen under ledning av överinstansrättens ordförande och förstainstansrättens ordförande. Domstolens administrativa kommitté ska med kvalificerad majoritet fastställa tjänsteföreskrifter för tjänstemän och andra anställda vid domstolen.

Artikel 17. Semesterperioder. I artikeln bestäms om domstolens semesterperioder. Överinstansrättens ordförande ska efter samråd med presidiet fastställa semesterperiodernas längd och reglerna för iakttagande av officiella helgdagar. Under semesterperioderna får de arbetsuppgifter som överinstansrättens ordförande och förstainstansrättens ordförande har utföras av de domare som utsetts av respektive ordförande. I brådskande fall får överinstansrättens ordförande sammankalla domarna. Överinstansrättens ordförande eller förstainstansrättens ordförande får när det finns skäl till det bevilja domare vid överinstansrätten respektive vid förstainstansrätten tjänstledighet.

Avsnitt 2

Förstainstansrätten

Artikel 18. Inrättande och nedläggning av en lokal eller regional avdelning. I artikeln bestäms om inrättande och nedläggning av en lokal eller regional avdelning. En begäran av en eller flera avtalsslutande medlemsstater om inrättande av en lokal eller regional avdelning ska ställas till administrativa kommitténs ordförande. I begäran ska anges säte för den lokala eller regionala avdelningen. I administrativa kommitténs beslut om inrättande av en lokal eller regional avdelning, som ska vara offentligt, ska antalet domare för den berörda avdelningen anges. Avsikten är att en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen ska inrättas i Finland och att den ska finnas i Helsingfors. Det redogörs närmare för saken i detaljmotiveringen till artikel 7 i avtalet.

Domstolens administrativa kommitté ska besluta om nedläggning av en regional eller lokal avdelning på begäran av den eller de avtalsslutande medlemsstater som står som värd för den lokala avdelningen eller de avtalsslutande medlemsstater som medverkat i den regionala avdelningen. I beslutet ska anges den dag efter vilken inga nya mål kan anhängiggöras vid avdelningen och den dag då avdelningen ska upphöra att existera. Från och med den dag då en lokal eller regional avdelning upphör att existera ska de domare som tilldelats den lokala eller regionala avdelningen i stället tilldelas den centrala avdelningen, och anhängiggjorda mål vid den lokala eller regionala avdelningen samt kansliets underavdelning och alla dess handlingar överförs till den centrala avdelningen.

Domstolarnas säten och verksamhetsställen är saker som föreskrivs genom lag i Finland. Exempelvis i 1 § i tingsrättslagen (581/1993) bestäms det var det finns tingsrätter och i 18 och 18 a § i tingsrättslagen bestäms det om tingsrätternas sammanträdesplatser och avdelningar.

Artikel 19. Sitsar. I artikeln bestäms om domstolens sitsar. Tilldelning av domare och av mål till sitsar inom en avdelning ska styras av rättegångsreglerna. En domare i sitsen ska utses till sittande ordförande i enlighet med rättegångsreglerna.

Sitsen kan i enlighet med rättegångsreglerna delegera vissa uppgifter till en eller flera av sina domare. För varje avdelning får en domare utses i enlighet med rättegångsreglerna att pröva brådslande fall. I de fall då en enda domare prövar ett mål i enlighet med artikel 8.7 i avtalet eller en för detta särskilt utsedd domare prövar ett sådant fall ska den domaren utföra sitsens samtliga uppgifter. En domare vid sitsen ska fungera som referent i enlighet med rättegångsreglerna.

Artikel 20. Domarpool. I artikeln bestäms om de praktiska arrangemangen rörande domarpoolen. En förteckning med namnen på de domare som ingår i poolen ska upprättas av kanslichefen. För varje domare ska förteckningen minst ange domarens språkkompetens, dennes tekniska område och dennes erfarenhet samt de mål som domaren tidigare handlagt. I en begäran riktad till förstainstansrättens ordförande om att utse en domare ur domarpoolen ska i synnerhet anges vad målet handlar, det av Europeiska patentverkets officiella språk som används av sitsens domare, rättegångsspråket och det teknikområde som krävs.

Avsnitt 3

Överinstansrätten

Artikel 21. Sitsar. I artikeln bestäms om överinstansrättens sitsar. Överföring av domare och tilldelning av mål ska styras av rättegångsreglerna. En domare i sitsen ska utses till sittande ordförande, i enlighet med rättegångsreglerna.

När ett mål är av exceptionell betydelse, och särskilt när domstolens beslut kan ha inverkan på enhetligheten och konsekvensen i domstolens rättspraxis, kan överinstansrätten på förslag av sittande ordförande besluta att hänskjuta målet till domstolen i plenum. Sitsen kan i enlighet med rättegångsreglerna delegera vissa uppgifter till en eller flera av sina domare.

I Finland bestäms det om domstolarnas sammansättning och beslutsföret i 1 och 2 kap. i rättegångsbalken. I fråga om patentärenden bestäms det om domstolens sammansättning och beslutsföret i 3 kap. i lagen om marknadsdomstolen.

Avsnitt 4

Kansliet

Artikel 22. Utnämning till och entledigande från posten som kanslichef. I artikeln bestäms det om utnämning till och entledigande från posten som kanslichef. Presidiet ska utnämna domstolens kanslichef för en mandatperiod på sex år. Kanslichefen kan utnämnas på nytt. Överinstansrättens ordförande ska två veckor före utsatt tidpunkt för utnämning av kanslichefen underrätta presidiet om inkomna ansökningar. Innan kanslichefen tillträder sitt ämbete ska denne avlägga ed inför presidiet om att utöva kanslichefens ämbete på ett opartiskt och samvetsgrant sätt.

Kanslichefen kan endast entledigas från sin post om kanslichefen inte längre fullgör de skyldigheter som följer av uppdraget. Presidiet ska fatta sitt beslut efter att ha hört kanslichefen. Om kanslichefens ämbete blir ledigt före mandatperiodens slut, ska domstolen utnämna en ny kanslichef för en mandatperiod på sex år. Om kanslichefen är frånvarande eller förhindrad att närvara eller ämbetet är vakant, ska överinstansrättens ordförande efter att ha hört presidiet utse en medlem av domstolens personal att sköta kanslichefens uppgifter.

I Finland ska det enligt rådande uppfattning föreskrivas genom lag om hur arbetsavtals- och tjänsteförhållanden börjar och slutar. Allmänna bestämmelser om tjänsteförhållanden ingår i statstjänstemannalagen (750/1994).

Artikel 23. Kanslichefens uppgifter. I artikeln bestäms det om kanslichefens uppgifter. Kanslichefen ska biträda domstolen, överinstansrättens ordförande, förstainstansrättens ordförande och domarna i deras tjänsteutövning. Kanslichefen ska ansvara för kansliets organisation och verksamhet under ledning av överinstansrättens ordförande. Kanslichefen ska särskilt ansvara för att a) föra register som ska omfatta samtliga mål vid domstolen, b) föra och handha de förteckningar som upprättas i enlighet med artiklarna 18 (domarpoolen), 48.3 (en förteckning över europeiska patentombud med rätt att företräda parter vid domstolen) och 57 (förteckning över domstolssakkunniga) i avtalet, c) föra och offentliggöra en förteckning över underrättelser om och återkallande av valda undantag från domstolens behörighet i enlighet med artikel 83 i avtalet (opt-out och opt back-in), d) offentliggöra domstolens avgöranden, med förbehåll för skydd av konfidentiell information, e) offentliggöra årsrapporter med statistiska uppgifter, och f) säkerställa att Europeiska patentverket underrättas om informationen om undantag i enlighet med artikel 83 i avtalet.

Artikel 24. Registerföring. I artikeln bestäms om registerföring. Detaljerade regler för hur domstolens register ska föras ska fastställas i reglerna för kansliet, vilka ska antas av presidiet. Regler för tillgång till kanslihandlingar ska anges i rättegångsreglerna.

Artikel 25. Underavdelningar till kansliet och biträdande kanslichef. I artikeln bestäms om underavdelningar till kansliet och biträdande kanslichef samt biträdande kanslichefens uppgifter. En biträdande kanslichef ska utnämnas av presidiet för en mandatperiod av sex år. Den biträdande kanslichefen kan utnämnas på nytt. Artikel 22.2-22.6 i stadgan ska tillämpas utnämning till och entledigande från posten som biträdande kanslichef.

Den biträdande kanslichefen ska ansvara för organisation och verksamhet vid kansliets underavdelningar under ledning av kanslichefen och förstainstansrättens ordförande. Den biträdande kanslichefens uppgifter ska särskilt bestå i att a) föra register över samtliga mål vid förstainstansrätten, och b) lämna information till kansliet om varje mål vid förstainstansrätten. Den biträdande kanslichefen ska också bistå avdelningarna i förstainstansrätten med administrativt stöd och sekreterartjänster.

Kapitel III. Finansiella bestämmelser

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör inte till området för lagstiftningen.

Artikel 26. Budget. I artikeln bestäms om domstolens budget. Budgeten ska antas av budgetkommittén på förslag av presidiet. Budgeten ska upprättas i enlighet med de vedertagna redovisningsprinciper som fastställs i de finansiella bestämmelser som fastställts i enlighet med artikel 33. Inom budgeten kan presidiet i enlighet med de finansiella bestämmelserna överföra medel mellan de olika rubrikerna och underrubrikerna. Kanslichefen ska ansvara för genomförandet av budgeten. Kanslichefen ska årligen lämna en redogörelse över det föregående årets redovisning avseende genomförandet av budgeten och denna redogörelse ska godkännas av presidiet.

Artikel 27. Godkännande av utgifter. I artikeln bestäms om godkännandet av utgifter. De utgifter som tas upp i budgeten ska godkännas för en redovisningsperiod, om de finansiella bestämmelserna inte föreskriver något annat. I enlighet med de finansiella bestämmelserna får alla icke utnyttjade anslag, med undantag för personalkostnader, föras över i slutet av redovisningsperioden, men endast fram till utgången av den följande redovisningsperioden. Anslag

ska tas upp under olika rubriker med beaktande av utgiftens typ och syfte och i den mån det behövs delas upp i enlighet med de finansiella bestämmelserna.

Anslag 28. *Anslag för oförutsedda utgifter.* I artikeln bestäms om anslag för oförutsedda utgifter. Domstolens budget får innehålla anslag för oförutsedda utgifter. Domstolen får utnyttja dessa anslag endast efter förhandsgodkännande från budgetkommittén.

Artikel 29. *Redovisningsperiod.* I artikeln bestäms om domstolens redovisningsperiod, som ska börja den 1 januari och sluta den 31 december.

Artikel 30. *Budgetprocess.* I artikel bestäms om budgetprocessen. Presidiet ska för budgetkommittén lägga fram ett förslag till domstolens budget senast den dag som föreskrivs i de finansiella bestämmelserna.

Artikel 31. *Preliminär budget.* I artikeln bestäms om den preliminära budgeten och det förfarande som kan iakttas om budgetkommittén inte har antagit budgeten vid redovisningsperiodens början. Då får utgifterna betalas ut för en månad i taget per rubrik eller annan avdelning i budgeten i enlighet med de finansiella bestämmelserna, upp till en tolfedel av anslagen i budgeten för den föregående redovisningsperioden, under förutsättning att de anslag som presidiet på så sätt disponerar inte överstiger en tolfedel av anslaget i budgetförslaget. Budgetkommittén får godkänna utgifter som överstiger en tolfedel av budgetanslagen för den föregående redovisningsperioden, under förutsättning att övriga bestämmelser iakttas.

Artikel 32. *Revision av räkenskaper.* I artikeln bestäms om revision av domstolens räkenskaper. Domstolens årsredovisning ska granskas av oberoende revisorer. Revisorerna ska utnämnas och vid behov entledigas av budgetkommittén. Revisionen, som ska grunda sig på yrkesmässiga revisionsstandarder och om nödvändigt äga rum på plats, ska fastställa att budgeten har genomförts på ett lagligt och korrekt sätt och att domstolens ekonomiska förvaltning har skötts i enlighet med principerna om sparsamhet och sund ekonomisk förvaltning. Revisorerna ska efter utgången av varje redovisningsperiod upprätta en rapport, som ska innehålla ett undertecknat revisorsuttalande.

Den enhetliga patentdomstolens presidium ska för budgetkommittén lägga fram domstolens årsredovisning och en redogörelse om genomförandet av den årliga budgeten under den föregående redovisningsperioden, tillsammans med revisorernas rapport. Budgetkommittén ska godkänna årsredovisningen och revisorernas rapport och bevilja presidiet ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten.

Artikel 33. *Finansiella regler.* I artikeln bestäms om de finansiella reglerna. Domstolens administrativa kommitté ska anta de finansiella reglerna och ändra dem på förslag av domstolen. De finansiella reglerna ska särskilt fastställa a) bestämmelser som avser upprättande och genomförande av budgeten samt redovisning och revision av räkenskaperna, b) metod och förfarande genom vilka betalningar och bidrag, inklusive de första finansiella bidrag som föreskrivs i artikel 37 i avtalet, ska göras tillgängliga för domstolen, c) bestämmelser om ansvar för de tjänstemän som godkänner utgifter och sköter redovisningen och arrangemang för tillsyn av dem, och d) de goda redovisningsseder som ska ligga till grund för budgeten och årsredovisningen.

Kapitel IV. Processuella bestämmelser

De bestämmelser som ingår i artiklarna i kapitlet hör till området för lagstiftningen.

Artikel 34. Överläggningar under sekretess. I artikeln bestäms om överläggningar under sekretess. Domstolens överläggningar ska vara och förbli hemliga. I Finland bestäms om överläggningar under sekretess i 23 § i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar.

Artikel 35. Avgöranden. I artikeln bestäms om bland annat omröstning. Även i artikel 78 i avtalet om en enhetlig patentdomstol bestäms det om omröstning. Enligt artikel 35.1 ska i en situation där en kollegial sats sammanträder i en sammansättning med ett jämt antal domare domstolens avgöranden tas med en majoritet av satsens medlemmar. Vid lika antal avgivna röster ska den sittande ordföranden ha utslagsröst.

Enligt artikel 35.2 får en domare i en annan sats tillkallas att delta i överläggningar i enlighet med rättegångsreglerna, om en domare i en sats är förhindrad att närvara.

I artikel 35.3 bestäms om omröstning i plenum i överinstansrätten. I de fall stadgan föreskriver att överinstansrätten ska fatta ett beslut i plenum, ska ett sådant beslut vara giltigt endast om det tas med minst $\frac{3}{4}$ av antalet domare i plenum.

I artikel 35.4 konstateras att domstolens avgöranden ska innehålla namnen på de domare som har beslutat i målet och enligt artikel 35.5 ska domstolens avgöranden vara undertecknade av de domare som har beslutat i målet, av kanslichefen när det gäller beslut vid överinstansrätten och av den biträdande kanslichefen när det gäller beslut vid förstainstansrätten. Besluten ska avkunnas inför öppna dörrar.

I Finland ingår procedurbestämmelser om omröstning i 23 kap. i rättegångsbalken. Bestämmelser om formkraven på domstolarnas avgöranden och om avkunnande eller meddelande av beslut i kansliet ingår i 24 kap. i rättegångsbalken.

Artikel 36. Skiljaktiga meningar. I artikeln bestäms om förfarandet vid skiljaktiga meningar. En domare i en sats kan i enlighet med artikel 78 i avtalet uttrycka en skiljaktig mening, som ska vara motiverad och lämnas skriftligen. Den domare som uttrycker den skiljaktiga meningens ska underteckna den. I 24 kap. i rättegångsbalken bestäms om motivering av skiljaktiga meningar och fogande av dem till domen.

Artikel 37. Tredskodom. I artikeln bestäms om tredskodom. Avgörandet får på begäran av en part i en talan ske som tredskodom i de fall där den andra parten, efter att ha delgetts en stämningsansökan eller en motsvarande handling, antingen inte inkommer med ett skriftligt svaromål eller inte inställer sig vid den muntliga förhandlingen. Ansökan om återvinning får föras inom en månad efter delgivningen av den part mot vilken tredskodomen meddelats. En ansökan om återvinning ska inte medföra anstånd med verkställighet av tredskodomen, om inte domstolen beslutar något annat.

I Finland bestäms det om tredskodom genom lag. Enligt 5 kap. 13 § i rättegångsbalken får domstolen i ett dispositivt tvistemål bifalla käromålet genom en tredskodom i den situation där en svarande, som har uppmanats att avge skriftligt svaromål i ett mål, inte har avgivit svaromålet inom utsatt tid eller inte i sitt svaromål har uppgett på vilka grunder han eller hon motsätter sig käromålet eller endast åberopar en grund som uppenbart saknar grund för målets avgörande. Domstolen får meddela tredskodom även om käranden inte har yrkat det. Om en part har uteblivit från sammanträdet eller inte har avgett begärd skriftlig utsaga, får domstolen på motpartens yrkande meddela tredskodom i målet på det sätt som bestäms i 12 kap. i rättegångsbalken. Den part mot vilken en tredskodom har meddelats har rätt att söka återvinning vid den domstol som har meddelat domen. Återvinning ska sökas inom 30 efter att sökanden bevisligen har fått del av tredskodomen. En tredskodom får inte överklagas genom besvär. Enligt 2 kap. 9 § i utsökningsbalken verkställs en tredskodom som en lagakraftvunnen dom.

Artikel 38. *Frågor som hänskjuts till Europeiska unionens domstol.* I artikeln bestäms om förfarandet när förhandsavgörande begärs av Europeiska unionens domstol. Enligt artikel 38.1 ska den enhetliga patentdomstolen iakttä de förfaranden för begäran om förhandsavgörande inom Europeiska unionen som fastställts av Europeiska unionens domstol.

I artikel 38.2 bestäms om vilandeförklaring i samband med begäran om förhandsavgörande. När förstainstansrätten eller överinstansrätten har beslutat att till Europeiska unionens domstol hänskjuta en fråga om tolkning av fördraget om Europeiska unionen eller fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller om giltigheten eller tolkningen av rättsakter från Europeiska unionens institutioner ska den utfärda en vilandeförklaring. I artikel 21 i avtalet om en enhetlig patentdomstol bestäms om den enhetliga patentdomstolens skyldighet att begära förhandsavgörande av EU-domstolen.

BILAGA II FÖRDELNING AV MÅL INOM DEN CENTRALA AVDELNINGEN

I bilaga II till avtalet bestäms om fördelningen av mål inom den centrala avdelningen. Enligt artikel 7.1 i avtalet om en enhetlig patentdomstol ska förstainstansrätten omfatta en central avdelning samt lokala och regionala avdelningar. Enligt artikel 7.2 ska den centrala avdelningen ha sitt säte i Paris, med sektioner i London och München. Målen vid den centrala avdelningen ska fördelas i enlighet med bilaga II, som ska utgöra en integrerad del av avtalet.

Den centrala avdelningens behörighet bestäms i enlighet med artikel 33 i avtalet. Den viktigaste gruppen av mål som hör till den centrala avdelningens behörighet är talan om direkt upphävande eller ogiltigförklaring, alltså talan som gäller upphävande av ett patent eller ogiltigförklaring av tillägsskydd.

I bilaga II bestäms om fördelningen av mål inom den centrala avdelningen baserat på internationella patentklassificeringssystemet från Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten. Vid avdelningen i London handläggs talan som gäller patent i klasserna (A) mänskliga förnödenheter och (C) kemi, metallurgi. Vid sätet i Paris handläggs tal som gäller patent i klasserna (B) förfaranden, transporter, (D) textil, papper, (E) bygg- och anläggningsteknik, (G) fysik och (H) elektroteknik. Vid avdelningen i München handläggs talan som gäller patent i klass (F) mekanik, belysning, uppvärmning, vapen, sprängning.

2 Lagförslag

2.1 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om en enhetlig patentdomstol och om tillämpning av avtalet

1 §. I 1 § ingår en bestämmelse genom vilken de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet sätts i kraft. I avsnitten 1 och 4.2 i detaljmotiveringen redogörs för de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

2 §. Enligt 1 mom. bestäms det genom förordning av statsrådet om ikraftsättandet av de övriga bestämmelserna i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen och om ikraftträdandet av lagen. Avsikten är att lagen ska träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del.

Enligt 2 mom. kan det genom förordning av statsrådet bestämmas att artiklarna 1, 2, 4, 5, 6.1, 7, 10—19, 35.1, 35.3, 35.4, 36—41 och 71.3 i avtalet samt artiklarna 1—7.1, 7.5, 9—18, 20.1, 22—28, 30, 32 och 33 i stadgan ska tillämpas provisoriskt innan avtalet träder i kraft internationellt. Det är nödvändigt att tillämpa avtalet provisoriskt för att organisera domstolens verksamhet, men avtalet i sig innehåller ingen bestämmelse som gör det möjligt att tillämpa det

provisoriskt. Det har sålunda upprättats ett separat protokoll om provisorisk tillämpning av avtalet, där det bestäms om provisorisk tillämpning av ovannämnda artiklar. Folkrättsligt sker Finlands utfästelse att tillämpa avtalet om en enhetlig patentdomstol provisoriskt genom en sådan ensidig förklaring som protokollet möjliggör. Nationellt bestäms det om den provisoriska tillämpningen genom en förordning av statsrådet som utfärdar med stöd av denna paragraf.

2.2 Lag om ändring av patentlagen

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 §. I paragrafen bestäms om omfattningen och begränsningarna av den ensamrätt som ett patent medför. Paragrafen motsvarar i huvudsak innehållet i den gällande 3 §. I paragrafen föreslås vissa ändringar så att den bättre ska motsvara artiklarna 25–27 om immateriell patenträtt i avtalet om en enhetlig patentdomstol. Ändringarna inverkar på området för den ensamrätt som ett patent medför. Avtalet om en enhetlig patentdomstol förpliktar inte de avtalsslutande medlemsstaterna att förenhetliga sin nationella patenträtt. Förenhetligandet och omfattningen av det är således beroende av de avtalsslutande medlemsstaternas prövning.

Den enhetliga patentdomstolen ska tillämpa artiklarna 25–27 i avtalet om en enhetlig patentdomstol på europeiska patent med enhetlig verkan samt på traditionella europeiska patent, beträffande vilka ett förfarande inleds vid domstolen. Under övergångsperioden ska på traditionella europeiska patent som har rättsverkan i Finland tillämpas antingen avtalet eller patentlagen, beroende på om talan har väckts i den enhetliga patentdomstolen eller vid marknadsdomstolen. Efter övergångsperioden och när de traditionella europeiska patent som på grund av rättsinnehavarens viljeyttring inte omfattas av den enhetliga patentdomstolens behörighet inte längre är i kraft, ska bestämmelserna i artiklarna 25–27 i avtalet tillämpas på alla europeiska patent. Det ensamrättsområde som nationella patent medför ska även i fortsättningen alltid grunda sig på patentlagen.

3 § i patentlagen och artiklarna 25–27 i avtalet om en enhetlig patentdomstol bestämmer alltså vardera inom det egna tillämpningsområdet vilken verksamhet som hör till området för patenthavarens ensamrätt. Med tanke på rättsskyddet i anslutning till patentsystemet samt dess tydlighet och förutsägbarhet vore det ändamålsenligt att dessa områden skulle sammanfalla i fråga om alla patent som är i kraft i Finland. Ett så enhetligt ensamrättsområde som möjligt ökar patentsystemets förutsägbarhet för såväl patenthavare och patentsökande som tredje parter. Vilka bestämmelser som ska tillämpas på traditionella europeiska patent är under övergångsperioden beroende av i vilken domstol målet pågår. Om ensamrättsområdet skulle vara olika i patentlagen och avtalet om en enhetlig patentdomstol, skulle det skydd som patentet medför ändras enligt var käranden väljer att inleda målet. Detta är inte eftersträvänsvärt.

I *1 mom. 2 punkten* föreslås att formuleringen ”borde ha känt till” ska användas för att beskriva graden av medvetenhet liksom i avtalet om en enhetlig patentdomstol i stället för den nuvarande ”om det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart”. Avsikten med ändringen är att förenhetliga bestämmelsen i 2 punkten med artikel 25 b i avtalet. Avsikten är ändå inte att ändra på det rådande rättsläget till denna del, utan för tydlighetens skull säkerställa att svikligt förfarande inte tolkas på ett sätt som avviker från avtalet om en enhetlig patentdomstol i de nationella domstolarna för att formuleringen avviker.

Det föreslås att *1 mom. 3 punkten* ändras så att skyddet för ett patentskyddat förfarande ska omfatta alstret när alstret har framställts direkt genom ett patentskyddat förfarande. Avsikten är att den ändrade bestämmelsen mera exakt ska motsvara artikel 25 c i avtalet om en enhetlig patentdomstol, artikel 64 i den europeiska patentkonventionen samt artikel 28 i TRIPS-avtalet.

Den översättning som publicerats av avtalet om en enhetlig patentdomstol skiljer sig från översättningarna av den europeiska patentkonventionen och TRIPS-avtalet. I översättningen av avtalet om en enhetlig patentdomstol används uttrycket *en produkt som tillverkats enligt ett patentskyddat förfarande (på finska tuote, joka on saatu suoraan patentin kohteena olevalla menetelmällä)*. I översättningen av den europeiska patentkonventionen används uttrycket *alster som framställts direkt genom förfarandet (på finska välittömästi tällä menetelmällä aikaansaatuihin tuotteisiin)* och i TRIPS-avtalet *den produkt som är ett direkt resultat av processen i fråga (på finska tuote, joka on välittömästi saatu aikaan tällä)*. I de engelskspråkiga versionerna med beviskraft av ovannämnda avtalen används i samtliga uttrycket *directly obtained*. I 1 mom. 3 punkten föreslås att uttrycket *ett alster som framställts direkt genom ett patentskyddat förfarande* används.

Ändringen inskränker det skydd som patentet medför jämfört med nuläget, efter patentskyddet för förfarandet inte omfattar sådana alster som inte har framställts direkt genom det skyddade förfarandet. Den föreslagna ändringen inskränker kretsen av sådana alster som anses omfattas av det skydd som förfarandet åtnjuter. Sålunda omfattar skyddet inte slutprodukter som bearbetas eller tillverkas av en mellanprodukt som framställts direkt genom ett skyddat förfarande. I ett sådant fall är skyddet begränsat till endast mellanprodukten. Ändringen inskränker inte det skydd som alster som framställts direkt genom ett skyddat förfarande åtnjuter. Ändringen påverkar till exempel inte det skydd som ett alster åtnjuter i en situation där alstret som sådant tas in som en del av ett annat alster. I detta sammanhang måste man dessutom beakta att det alster som framställts genom ett patentskyddat förfarande inte i sig behöver vara nytt och innovativt för att åtnjuta skydd. Å andra sidan kan man ansöka om självständigt produktskydd för ett nytt och innovativt alster.

Det föreslås att 2 mom., där det bestäms om indirekt intrång, ändras delvis. På samma sätt som i 1 mom. 2 punkten föreslås formuleringen ”borde kan känt till” från avtalet om en enhetlig patentdomstol för att beskriva graden av medvetenhet. På ovan anført sätt är avsikten med ändringen inte att ändra på det rådande rättsläget.

Momentet innehåller också en bestämmelse om de som utnyttjar en uppfinning med stöd av vissa begränsande bestämmelser i 3 mom. inte ska anses såsom berättigad att utnyttja uppfinningen i enlighet med momentet. Det föreslås att det till denna förteckning fogas en hänvisning till den nya 3 mom. 6 punkten, där det bestäms om användning av biologiskt material i förädlingsyfte. Avsikten med ändringen att få momentet att motsvara artikel 26.3 i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

I 3 mom. ingår en förteckning över sådana sätt att utnyttja en uppfinning som den ensamrätt som patentet medför inte omfattar. Det är med andra ord fråga om begränsningar av ensamrätten. I 3 mom. 2 punkten ingår en bestämmelse om regional konsumtion av patenträttigheter. Ensamrätten omfattar inte utnyttjande av ett patentskyddat alster som bringats i omsättning av patenthavaren eller med dennes samtycke. Det föreslås att till punkten fogas ett omnämnande av att patenthavaren ändå kan ha berättigade grunder att motsätta sig ytterligare utsläppande på marknaden av alstret. Tillägget inskränker inte begränsningen av ensamrätten och vidgar därmed inte det skydd som patentet ger jämfört med nuläget, utan förtydligar bestämmelsen genom omnämnandet av att patenthavaren kan ha en enligt EU-domstolens rättspraxis godtaggen grund att motsätta sig ytterligare utsläppande på marknaden. En sådan grund kan till exempel vara att utsläppandet på marknaden har skett på grund av en tvångslicens (mål C-19/84, Pharmon mot Hoechst, ECR 2281). Den föreslagna ändringen ändrar inte på det rådande rättsläget utan syftet är att få momentets ordalydelse att motsvara ordalydelsen i artikel 29 i avtalet.

Det föreslås att till 3 mom. fogas en ny 6 punkt. Avsikten är att den föreslagna 6 punkten ska motsvara artikel 27 c i avtalet om en enhetlig patentdomstol, där det bestäms att det skydd som ett patent ger ska inte omfatta användning av biologiskt material i syfte att odla fram, upptäcka eller utveckla nya växtsorter. Det är fråga om en ny begränsningsbestämmelse som inte följer direkt av bioteknikdirektivet. Bioteknikdirektivet möjliggör emellertid att en dylik begränsning tas in i den nationella lagstiftningen.

Enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol ska ovannämnda begränsning av ensamrätten efter övergångsperioden tillämpas på både europeiska patent med enhetlig verkan och traditionella europeiska patent. På det sätt som anförs ovan borde området för den ensamrätt som olika patent medför vara enhetligt. Att begränsningen av ensamrätten fogas till patentlagen underlättar dessutom gränsöverskridande verksamhet i företag som sysslar med förädling. På dessa grunder anses det ändamålsenligt att foga undantaget som avser förädling av växtsorter till patentlagen, trots att begränsningen på motsvarande sätt inskränker området för den ensamrätt som patentet medför.

Det föreslås att en ny 7 punkt fogas till 3 mom. Avsikten är att den föreslagna 7 punkten ska motsvara artikel 27 k i avtalet om en enhetlig patentdomstol. Med stöd av bestämmelsen omfattar ensamrätten inte de handlingar och den användning av insamlad information som tillåts enligt artiklarna 5 och 6 i rådets direktiv 2009/24/EG (kodifierad version av programdirektivet).

Rådets första direktiv om rättsligt skydd för datorprogram (91/250/EEG), nedan *programdirektivet*, ingick i EES-avtalet. Programdirektivet, inklusive dess undantag gällande datorprogram, har genomförts i Finland genom ändringar av upphovsrättslagen (418/1993 och 419/1993). Patentlagen ändrades inte i samband med genomförandet av programdirektivet. Undantag som motsvarar artiklarna 5 och 6 i programdirektivet är i kraft i 25 j och 25 k § i upphovsrättslagen.

Trots att programkoden skyddas genom upphovsrätten, kan datorrelaterade uppfinningar (*computer implemented inventions*) enligt Europeiska patentverkets praxis vara patenterbara. Förutom upphovsrättsskydd kan ett datorprogram som ingår i en datorrelaterad uppfinning få skydd även med stöd av patentlagen. Utan den föreslagna begränsningen är det möjligt att vissa handlingar som är tillåtna med stöd av upphovsrättslagen inte vore tillåtna med stöd av patentlagen. Detta är inte önskvärt eftersom syftet med de föreslagna begränsningarna är att främja interoperabilitet och den tekniska utvecklingen. Att det skydd som ett patent medför och begränsningarna av det förenhetligas med avtalet om en enhetlig patentdomstol i den nationella lagen främjar dessutom rättsskyddet och klarlägger företagens verksamhetsmöjligheter.

Formuleringen i den föreslagna 3 mom. 7 punkten skiljer sig delvis av lagtekniska orsaker från formuleringen i artikel 27 k i avtalet, där det förutom till artiklarna 5 och 6 i programdirektivet hänvisas särskilt till direktivets bestämmelser om dekompilering och samverkansförmåga. Hänvisningen kan inte som sådan tas in i patentlagen, utan i den nya 7 punkten görs begränsningen helt enkelt genom att hänvisa till artiklarna 5 och 6 i direktivet. Syftet med bestämmelsen är dock på samma sätt som artikel 27 k i avtalet att främja den tekniska utvecklingen genom att underlätta dekompilering och samverkansförmåga hos programmen.

Dessutom föreslås vissa ändringar av lagteknisk natur till paragrafen.

5 §. I paragrafen bestäms om begränsning av den ensamrätt som ett patent medför i fråga om utländska samfärdsmedel. Enligt det gällande 1 mom. må utan hinder av patent uppfinningen utnyttjas på utländskt fartyg, luftfartyg eller annat samfärdsmedel för dess behov, när det till-

fälligt inkommer till Finland vid regelbunden trafik eller eljest. Det föreslås att momentet ändras så att ”tillfälligt inkommer till Finland vid regelbunden trafik eller eljest” ersätts med uttrycket ”tillfälligt eller oavsiktligt inkommer till Finland”. Avsikten med ändringen är att för enhetliga bestämmelsen med artikel 27 f och 27 g i avtalet, där uttrycket ”tillfälligt eller oavsiktligt” används. Avsikten är inte att ändra på det rådande rättsläget, utan att för tydlighetens skull säkerställa att undantaget för utländska samfärdsmedel inte i nationella domstolar ska tolkas på ett sätt som avviker från avtalet om en enhetlig patentdomstol på grund av skillnader i formuleringen.

Enligt det gällande 2 mom. får genom förordning bestämmas att reservdelar och tillbehör till luftfartyg utan av hinder av patent får införas till landet och användas här för reparation av luftfartyg, hemmahörande i främmande stat, i vilken motsvarande förmåner medges för finska luftfartyg. Det föreslås att momentet ändras så att bemyndigandet att genom förordning begränsa ensamrätten på reciprocitetsvillkor slopas. Det har inte utfärdats några gällande förordningar med stöd av bemyndigandet. Samtidigt föreskrivs att begränsningen ska vara allmänt tillämplig. Av ändringen följer att reservdelar och tillbehör till luftfartyg får utan hinder av patent införas till landet och användas här för reparation av ett utländskt luftfartyg. Reservdelar och tillbehör får dock med stöd av 2 mom. inte säljas i Finland eller föras till en annan stat i kommersiellt syfte.

Det bör påpekas att fast bestämmelserna i paragrafen ändras så att de ska motsvara bestämmelserna i avtalet om en enhetlig patentdomstol bättre, sammanfallet inte tillämpningsområdet för bestämmelserna helt. Paragrafens bestämmelse är tillämplig på ”utländska” samfärdsmedel, medan tillämpningsområdet för undantaget i avtalet är mera exakt avgränsat till transportmedel i länder som är parter i Parisunionen för skydd av den industriella äganderätten eller medlemmar i Världshandelsorganisationen.

Dessutom föreslås vissa ändringar av lagteknisk natur till paragrafen.

2 kap. Behandlingen av en nationell patentansökan och invändningsförfarandet

Det föreslås att kapitlets rubrik preciseras genom att ordet nationell läggs till i början. I patentlagen föreskrivs om både internationella patentansökningar och nationella patentansökningar. I 2 kap. bestäms dock enbart om behandlingen av nationella patentansökningar och om invändningsförfarandet hos den nationella patentmyndigheten. Tillägget gör lagen mera lättläst och förtydligar dess interna logik.

7 §. I paragrafen bestäms om patentansökan och patentmyndigheten. I 1 mom. föreslås att omnämmandet av att patentansökan också kan göras hos patentmyndigheten i ett annat land eller hos en internationell organisation stryks. 2 kap. i patentlagen handlar enbart om ansökningsförfarandet för nationella patent hos den nationella patentmyndigheten. Paragrafens hänvisning till patentmyndigheter i andra länder och internationella organisationer är inte förenlig med det övriga innehållet i kapitlet och kan orsaka förväxlingar. Det föreskrivs särskilt i 3 och 9b kap. om internationella ansökningar och europeiskt patent. Slopandet påverkar inte rättsläget eller patentmyndighetens verksamhet. I övrigt förblir paragrafen oförändrad.

6 kap. Överlåtelse, licens och tvångslicens

44 §. I paragrafen föreskrivs om anteckningar i patentregistret som gäller överlåtelse, licens och tvångslicens och deras rättsverkningar. I paragrafen föreslås språkliga preciseringar och till den fogas en bestämmelse om anteckning på grund av utmätning som ingår i den gällande patentförordningen.

I 2 mom. föreslås att det på samma sätt som i det gällande 2 mom. föreskrivs att om det visas att en i patentregistret antecknad licens eller panträtt har upphört att gälla, ska anteckningen därom avföras. Den gällande lagens ordalydelse avviker från förslaget, eftersom där bestäms hur upphörandet av patenträtt inverkar på avförandet av registeranteckningar. Enligt regeringens proposition 101/1966 rd föreslogs att till 44 § i patentlagen skulle fogas ett omnämnande av möjlighet att pantsätta patent och inverkan av en anteckning därom som görs på begäran. När man beaktar det syfte som uttrycks i lagens förarbeten, är den gällande lagens hänvisning till upphörande av patenträtt felaktig och det föreslås att den ändras till en hänvisning till upphörande av panträtt. Dessutom föreslås att den finska ordalydelsen i 2 mom. ändras så att termen register ersätts med termen patentregister för att göra lagen mera konsekvent.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., där det bestäms om anteckning om utmätning i patentregistret. Enligt 4 kap. 33 § i utsökningsbalken ska utmätningssmannen genast anmäla utmätning av patent till vederbörande registermyndighet. Enligt det nya 3 mom. ska patentmyndigheten på anmälan från utmätningssmannen göra anteckning om utmätning i patentregistret. Skyldigheten att göra anteckning om utmätning riktar sig mot patentmyndigheten och gäller nationella patent samt europeiska patent med rättsverkan i Finland i enlighet med 70 h §. I den gällande patentlagen ingår ingen bestämmelse om anteckning på grund av utmätning. Skyldigheten att göra anteckning baserar sig på 42 § 2 mom. i patentförordningen, och den föreslås nu bli upplyft på lagnivå. Bestämmelsen i patentförordningen ändras till denna del.

Det gällande 3 mom. föreslås i oförändrad form bli nytt 4 mom., det gällande 4 mom. föreslås i oförändrad form bli nytt 5 mom. och det gällande 5 mom. föreslås bli nytt 6 mom. I det nya 6 mom. föreslås att termen patentregistret används av ovannämnda orsaker. I övrigt motsvarar momentet det gällande 5 mom. Dessutom föreslås vissa ändringar av lagteknisk natur till paragrafen.

Paragrafen ska på vissa villkor även tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan på det sätt som föreskrivs i den nya 70 x §.

48 §. Paragrafen innehåller en bestämmelse om beviljande av tvångslicens i en situation när ett patent utnyttjats innan patentansökan offentliggjordes. För användarrätten gäller förutom nationella patentansökningar även ansökningar om europeiska patent och internationella patentansökningar. Bestämmelser om offentliggörande av nationella patentansökningar ingår i 22 §, om offentliggörande av ansökningar om europeiska patent i 70 m § och om offentliggörande av internationella patentansökningar i 33 §.

Det föreslås att den hänvisning till 22 § som ingår i paragrafen slopas. Hänvisningen till offentliggörande av enbart nationella patentansökningar är vilseledande, eftersom 48 § tillämpas även på ansökningar om europeiska patent och internationella patentansökningar. Strykningen förändrar inte rättsläget utan klarlägger bestämmelsen tekniskt. Dessutom föreslås vissa ändringar av lagteknisk natur till paragrafen.

Paragrafen ska även tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan på finskt territorium på det sätt som bestäms i den nya 70 x §.

9 kap. Ansvar, ersättningsskyldighet och domstolsförfarande

57 §. I 2 mom. bestäms om straff för intrång i den ensamrätt som ett patent medför. Enligt bestämmelsen ska den som uppsåtligt gör intrång i ett patent dömas till böter för patentförseelse. Bestämmelsen är sekundär. Om gärningen är straffbar som brott mot industriell rättighet enligt 49 kap. 2 § i strafflagen kan gärningsmannen inte dömas för patentförseelse.

Den enhetliga patentdomstolen handlägger inte brottmål och avtalet om en enhetlig patentdomstol innehåller inte heller några bestämmelser om straffrättsligt ansvar. Brottmål som gäller patent omfattas även i framtiden av de nationella domstolarnas behörighet, även i fråga om europeiska patent med enhetlig verkan, och eventuellt straffrättsligt ansvar avgörs i enlighet med den nationella lagstiftningen.

Till skillnad från en förbudsdom, där den som gjort intrång förbjuds att upprepa den kränkande gärningen i framtiden, gäller straffrättsligt ansvar en gärning som redan har utförts och som motsvarar brottsrekvisitet. Med tanke på den straffrättsliga legalitetsprincipen måste det på förhand vara klart vilket förfarande eller vilken verksamhet som är straffbar.

För att någon uppsåtligen ska kunna göra intrång i den ensamrätt som ett patent medför måste det vara klart på förhand vad ensamrätten omfattar. I Finland bestäms det om omfattningen av den ensamrätt som ett patent medför i 3 § i patentlagen. Enligt bestämmelsen hindrar ensamrätten allt slags yrkesmässigt utnyttjande av en patentskyddad uppfinning utan patenthavarens lov. Bestämmelsen tillämpas även på europeiska patent som satts i kraft nationellt.

I kapitel V i del I i avtalet om en enhetlig patentdomstol bestäms om det skydd som ett europeiskt patent medför. Enligt artiklarna 25 och 26 i den svenskspråkiga versionen av avtalet ger ett patent patenthavaren rätt att förbjuda tredje man att direkt eller indirekt utnyttja en patentskyddad uppfinning utan patenthavarens samtycke. Patenthavarens rätt att förbjuda utnyttjande av en patentskyddad uppfinning ger inte definitionsmässigt patenthavaren sådan ensamrätt som avses i 3 § i patentlagen som kunde kränkas utan att utnyttjandet har förbjudits. Begreppsmässig motsvarar förbuds rätt alltså inte ensamrätt, och det är inte möjligt att kränka förbuds rätt.

I den engelska versionen av avtalet om en enhetlig patentdomstol, som tillsammans med de tyska och franska versionerna är beviskraftig, ger ett patent patenthavaren rätt att förhindra (*right to prevent*) tredje man att utnyttja en patentskyddad uppfinning. Rätten att förhindra utnyttjande ska inte förstås så att rätten uppstår först i samband med att utnyttjandet förbjuds. Till skillnad från förbuds rätt konstaterar rätt att förhindra utnyttjande att ensamrätt föreligger.

I enlighet med det som konstaterats ovan ger artiklarna 25 och 26 i avtalet om en enhetlig patentdomstol med hänsyn till begränsningarna i artikel 27 rättsinnehavaren samma ensamrätt att utnyttja ett patent som 3 § i patentlagen. För att rekvisitet för patentförseelse ska vara uppfyllt förutsätts inte heller att rättsinnehavaren av ett patent som omfattas av avtalet särskilt har förbjudit utnyttjande av patentet.

Ett av de centrala målen med propositionen är att säkerställa att de nationella bestämmelserna i så stor utsträckning som möjligt är i harmoni med det nya europeiska patentsystemet. För att de europeiska patent som hör till avtalets tillämpningsområde ska jämföras med nationella patent vad gäller det straffrättsliga ansvaret föreslås att 57 § 2 mom. i patentlagen ändras så att även uppsåtligt intrång i den rätt som europeiska patent som hör till avtalets tillämpningsområde medför ska vara straffbart som patentförseelse.

Såsom konstateras ovan är det viktigt med tanke på den straffrättsliga legalitetsprincipen att det framgår tillräckligt tydligt av den paragraf som reglerar det straffrättsliga ansvaret vilket förfarande eller vilken verksamhet som är förbjudet intrång i den rätt som hänför sig till ett patent. Eftersom skrivningen i artiklarna 25 och 26 i avtalet om en enhetlig patentdomstol inte direkt motsvarar bestämmelsen i 3 § i patentlagen, föreskrivs det för tydligheten skall särskilt att det också är straffbart att göra intrång i den rätt som ett europeiskt patent som hör till avtalets tillämpningsområde medför.

Frasen om att patentförseelse är sekundär i förhållande till brott mot industriell rättighet flyttas av lagtekniska orsaker till slutet av momentet.

64 §. För att rationalisera paragrafnumreringen föreslås att den nuvarande 65 § blir 64 § med oförändrat innehåll.

64 a §. Den nuvarande 65 a § föreslås bli ny 64 a § i oförändrad form. Paragrafen har nära anknytning till den nya 64 § och bör för tydlighetens skull följa efter den. Det föreslås att paragrafens hänvisning till 65 § 2 mom. ändras så att den börjar motsvara den nya paragrafnumreringen när 65 § blir 64 §.

65 §. Enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol har den enhetliga patentdomstolen exklusiv behörighet att handlägga tvister som gäller traditionella europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan. Enligt artikel 83 behåller emellertid de nationella domstolarna under övergångsperioden sin behörighet att handlägga tvister som gäller europeiska patent. Övergångsperiodens längd är sju år, men den kan vid behov förlängas genom beslut av domstolens administrativa kommitté. Dessutom har enskilda rättsinnehavare rätt att genom en viljeyttring undanta ett traditionellt europeiskt patent från den enhetliga patentdomstolens behörighet. Tvister som gäller ett sådant patent ska fortfarande behandlas i en nationell domstol.

Behörighetsfördelningen mellan nationella domstolar och den enhetliga patentdomstolen kan härledas direkt från avtalet om en enhetlig patentdomstol och Bryssel I-förordningen. I avtalet och Bryssel I-förordningen har även situationer under övergångsperioden beaktats. Det är inte nödvändigt att föreskriva om den parallella behörigheten och inverkan av anhängiggörande i nationella lag. För tydlighetens skull föreslås ändå en bestämmelse som beskriver rättsläget under övergångsperioden i den nya 65 § i patentlagen.

Det föreslås att i *1 mom.* konstateras att vid sidan av marknadsdomstolen handlägger även den enhetliga patentdomstolen mål som gäller traditionella europeiska patent på det sätt som bestäms i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

I *2 mom.* föreslås en bestämmelse om anhängiggörande och käromål som har samband med varandra mellan marknadsdomstolen och den enhetliga patentdomstolen (*lis pendens*). I momentet konstateras att på inverkan av anhängiggörande tillämpas Bryssel I-förordningen. Enligt artikel 71c i Bryssel I-förordningen ska artiklarna 29–32 i förordningen vara tillämpliga när, under den övergångsperiod som avses i artikel 83 i avtalet om en enhetlig patentdomstol, talan väcks vid den enhetliga patentdomstolen och vid en domstol i en medlemsstat som är part i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

I *3 mom.* föreslås att marknadsdomstolen inte får uppta till handläggning ett mål där den enhetliga patentdomstolen enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol har exklusiv behörighet.

Dessutom föreslås vissa ändringar av lagteknisk natur till paragrafen.

När den övergångsperiod som avses i artikel 83 i avtalet om en enhetlig patentdomstol har gått ut, och på motsvarande sätt sådana traditionella europeiska patent som på grund av rättsinnehavarens viljeyttring inte omfattas av den enhetliga patentdomstolens behörighet inte längre äger giltighet, är marknadsdomstolen inte längre behörig att handlägga tvister som gäller traditionella europeiska patent. Då måste patentlagen ändras så att den börjar motsvara den nya situationen. Övergångsarrangemangets inverkan kan som längst sträcka sig 39 år framåt från ikraftträdandet av avtalet om en enhetlig patentdomstol.

65 a §. Det föreslås att paragrafen upphävs. Bestämmelsen föreslås bli ny 64 a § med oförändrat innehåll.

66 §. I paragrafen bestäms om behörig domstol i mål som gäller brott mot industriell rättighet och patentförseelser. Enligt 1 mom. är Helsingfors tingsrätt behörig att handlägga nämnda tvistemål. I paragrafen hänvisas till 49 kap. 2 § i strafflagen, där det bestäms om brott mot industriell rättighet, och på motsvarande sätt till 57 § 2 mom. i patentlagen, där det bestäms om patentförseelse. I detta sammanhang föreslås att 57 § 2 mom. ändras så att där föreskrivs att även intrång i ett europeiska patent som hör till avtalets tillämpningsområde ska vara straffbart som patentförseelse.

Hänvisningen i 2 mom. ändras så att i momentet hänvisas till 64 §. Ändringen motsvarar den ändrade paragrafnumreringen. Enligt bestämmelsen kan Helsingfors tingsrätt i samband med ett åtal för brott även handlägga ett sådant privaträttsligt yrkande som följer av ett brott som marknadsdomstolen vore behörig att handlägga. Helsingfors tingsrätt kan sålunda handlägga ett ersättningsyrkande enligt 58 § och ett yrkande enligt 59 § där marknadsdomstolen annars skulle ha exklusiv behörighet, samt yrkanden där marknadsdomstolen och den enhetliga patentdomstolen har parallell behörighet.

För tydlighetens skull föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., där det konstateras att ett privaträttsligt yrkande som följer av ett brott och där den enhetliga patentdomstolen har exklusiv behörighet inte kan handläggas i samband med ett brottmål. Helsingfors tingsrätt som handlägger brottmål kan inte ha sådan behörighet som marknadsdomstolen inte har i civilmål. Bestämmelsen är förtydligande. Eventuell inverkan av anhängiggörande (*lis pendens*) bestäms enligt Bryssel I-förordningen.

Avtalet om en enhetlig patentdomstol innehåller inga bestämmelser om straffrättsligt ansvar och den enhetliga patentdomstolen är inte behörig att handlägga brottmål. Härav följer att tvistemål som gäller europeiska patent med enhetlig verkan kan inte handläggas i samband med en rättegång som gäller ett brottmål. Detsamma gäller efter att den övergångsperiod som avses i artikel 83 i avtalet om en enhetlig patentdomstol gått ut, och när sådana traditionella europeiska patent som på grund av rättsinnehavarens viljeyttring har undantagits från den enhetliga patentdomstolens behörighet inte längre äger giltighet, även tvistemål som gäller traditionella europeiska patent. I framtiden kan alltså ett åtal för brott som gäller intrång i ett europeiskt patent och ett civilrättsligt yrkande som följer av samma gärning inte längre handläggas i samma rättegång.

Det nuvarande 3 mom. föreslås bli nytt 4 mom. med oförändrat innehåll.

9 a kap. Tilläggsskydd

70 b §. Paragrafen innehåller en bestämmelse om ansökan om tilläggsskydd och om förlängning av giltighetstiden för tilläggsskydd för läkemedel hos Patent- och registerstyrelsen. Om tilläggsskydd för läkemedel bestäms i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 469/2009 om tilläggsskydd för läkemedel, nedan förordningen om tilläggsskydd för läkemedel, och i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1610/96 om införande av tilläggsskydd för växtskyddsmedel, nedan *förordningen om tilläggsskydd för växtskyddsmedel*. Tilläggsskydd kan även grunda sig på ett europeiskt patent med enhetlig verkan, och det meddelas även då med stöd av ovannämnda förordningar separat i varje deltagande medlemsstat och gäller då staten i fråga.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett ovannämnda av att ett tilläggsskydd som Patent- och registerstyrelsen meddelat har rättsverkan i Finland. Tillägget är förtydligande och det betonar

att tilläggsskyddets rättsverkan är begränsad till Finland även i en situation där grundpatentet för tilläggsskyddet är ett europeiskt patent med enhetlig verkan. Det är inte möjligt att ansöka om enhetligt tilläggsskydd för ett europeiskt patent med enhetlig verkan utan tilläggsskydd ska sökas separat i enskilda länder.

70 d §. I paragrafen bestäms att tilläggsskydd jämföras med patent. Enligt paragrafen tillämpas bestämmelserna om patentintrång på intrång i den rätt som tilläggsskyddet medför. Det föreslås att paragrafens ordalydelse ändras så att den överensstämmer med förordningen om tilläggsskydd för läkemedel och förordningen om tilläggsskydd för växtskyddsmedel. Enligt den nya ordalydelsen ska ett tilläggsskydd ge samma rättigheter som patentet och ska vara underkastat samma begränsningar och skyldigheter. Sålunda motsvarar paragrafen också artikel 30 i avtalet om en enhetlig patentdomstol. Ändringen är förtydligande och den har ingen inverkan på rättsläget.

9 b kap. Europeiskt patent samt ansökan om europeiskt patent

70 g §. I paragrafen bestäms om meddelande av europeiskt patent och om dess rättsverkan samt att på ett europeiskt patent tillämpas de bestämmelser som gäller patent som har meddelats i Finland, om inte något annat bestäms i 9 b kap. För närvarande bestäms om skydd för traditionellt europeiskt patent i patentlagen, så det skydd som alla patent som berör Finland medför och begränsningarna i det regleras i patentlagen. I och med reformen bestäms det i avtalet om en enhetlig patentdomstol om skyddet för europeiska patent med enhetlig verkan och sådana traditionella europeiska patent beträffande vilka mål handläggs i den enhetliga patentdomstolen. Det redogörs för reformens inverkan i detaljmotiveringen till 3 §. Bestämmelser om marknadsdomstolens och den enhetliga patentdomstolens parallella behörighet ingår i 65 §, vars innehåll förklaras i detaljmotiveringen till 65 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att den inte ger en felaktig bild av de rättsnormer som ska tillämpas på patent som är i kraft i Finland.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 *mom.* enligt vilket det som bestäms i kapitel V i del I i avtalet om en enhetlig patentdomstol gäller för det skydd som det europeiska patentet ger, om ett ärende som gäller ett europeiska patent handläggs i den enhetliga patentdomstolen. Bestämmelsen är förtydligande. Bestämmelsen överensstämmer med 70 v § 3 *mom.*, som gäller europeiskt patent med enhetlig verkan.

70 h §. Paragrafen innehåller en bestämmelse om de åtgärder som patenthavaren ska vidta inom tre månader från kungörandet av patentet för att ett europeiskt patent ska ha rättsverkan i Finland. Dessa åtgärder kallas nationellt ikraftsättande av ett europeiskt patent. Dessa åtgärder vidtas inte för att vinna rättsverkan om enhetlig verkan registreras för det europeiska patentet. Den rättsverkan som ett europeiskt patent med enhetlig verkan har i Finland baserar sig på bestämmelserna i artikel 3 i förordningen om ett enhetligt patentskydd.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 *mom.*, enligt vilket det är möjligt att vidta nationella ikraftsättandeåtgärder inom tre månader från det att en begäran enligt förordningen om ett enhetligt patentskydd om registrering av enhetlig verkan har avslagits slutgiltigt, trots att tiden enligt 1 *mom.* för vidtagande av nationella ikraftsättandeåtgärder har gått ut.

Europeiska patentverket registrerar enhetlig verkan för ett europeiskt patent på patenthavarens begäran, om villkoren i artikel 4 i förordningen om ett enhetligt patentskydd är uppfyllda. Det är möjligt att överklaga Europeiska patentverkets beslut hos den enhetliga patentdomstolen. I och med besvärprocessen kan frågan om registrering av enhetlig verkan vara öppen så länge att patenthavaren inte hinner vidta de åtgärder som behövs för att sätta patentet i kraft om beslutet blir negativt.

Förlust av patentskyddet inom hela giltighetsområdet för ett europeiskt patent med enhetlig verkan är en så pass allvarlig följd att det anses nödvändigt att ge sökanden ytterligare en möjlighet att sätta ett europeiskt patent i kraft nationellt. Det anses motiverat med en särskild tidsfrist för ikraftsättande av patentet i dessa situationer, trots att förordningen om ett enhetligt patentskydd inte förpliktar medlemsstaterna att fastställa en sådan. Utifrån de diskussioner som medlemsstaterna fört förefaller det sannolikt att motsvarande arrangemang införs även i andra medlemsstater. En särskild tidsfrist innebär dessutom att man undviker en situation där patenthavaren blir tvungen att vidta nationella ikraftsättandeåtgärder för säkerhets skull, om det inte råder fullständig säkerhet om att villkoren för registrering av enhetligt skydd är uppfyllda. Strävan med den särskilda tidsfristen på tre månaderna är att nå balans mellan patenthavarens och å andra sidan andra aktörers rättsskydd. Samtidigt överensstämmer den med den gällande tidsfristen för nationella ikraftsättandeåtgärder.

Det föreslås att 2-4 mom. blir 3-5 mom. med oförändrat innehåll. Hänvisningen i 1 mom. ändras på motsvarande sätt till en hänvisning till det nya 3 mom.

70 i §. Paragrafen innehåller en bestämmelse om återställande av försutten fatalietid och dess inverkan på för användarrätten. Det föreslås att till 1 och 2 mom. fogas en hänvisning till det nya 70 h § 2 mom., som gäller nationella ikraftsättandeåtgärder i en situation där begäran om registrering av enhetlig verkan har avslagits och det inte längre går att söka ändring i avgörandet. Syftet med tillägget är att ikraftsättande enligt 70 h § 2 mom. till alla delar ska jämföras med ikraftsättande av europeiska patent enligt 70 h § 1 mom. och återställande av försutten fatalietid enligt 71 a § lämpar sig även i dessa situationer. I övrigt förblir paragrafen oförändrad. Dessutom föreslås vissa ändringar av lagteknisk natur till paragrafen.

70 l §. Paragrafen innehåller bestämmelser om årsavgiften för europeiska patent och när årsavgiften förfaller. Det föreslås att till 2 mom. fogas en bestämmelse om när årsavgiften förfaller i en situation där ett europeiskt patent sätts i kraft i enlighet med 70 h § 2 mom. I en sådan situation förfaller den första årsavgiften till betalning först den sista dagen i den månad som infaller tre månader efter den dag begäran om registrering av enhetligt patentskydd har avslagits och det inte längre går att söka ändring i avgörandet. Med andra ord förfaller den första årsavgiften först den sista dagen i den månad då den särskilda tidsfrist som föreskrivs i 70 h § 2 mom. går ut. Syftet med tillägget är att ikraftsättande enligt 70 h § 2 mom. till alla delar ska jämföras med ikraftsättande av europeiska patent enligt 70 h § 1 mom. I övrigt förblir paragrafen oförändrad. Dessutom föreslås vissa ändringar av lagteknisk natur till paragrafen.

9 c kap. Europeiskt patent med enhetlig verkan

Det föreslås att ett nytt 9 c kap. fogas till patentlagen. I kapitlet bestäms om europeiska patent med enhetlig verkan. Det föreslås att bestämmelserna samlas i ett nytt 9 c kap. till skillnad från bestämmelserna om traditionella europeiska patent som jämföras med nationella patent. Strävan med förslaget är att bestämmelserna om den nya skyddsformen ska utgöra en tydlig helhet och vara lätta att hitta.

70 v §. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om europeiskt patent med enhetlig verkan. I 1 mom. definieras europeiskt patent med enhetlig verkan och hänvisas till förordningen om ett enhetligt patentskydd och förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd. I dessa förordningar bestäms bland annat som det enhetliga skydd som följer av ett europeiskt patent med enhetlig verkan och registrering av enhetlig verkan, ikraftträdande av ett europeiskt patent med enhetlig verkan, årsavgifter och jämförande med nationellt patent samt de översättningsarrangemang som ska tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan. Bestämmelsen är förtydligande.

I 2 mom. bestäms om registrering av europeiskt patent med enhetlig verkan. Enhetlig verkan registreras i registret för enhetligt patentskydd, som administreras av Europeiska patentverket. Bestämmelsen är förtydligande. Registret i fråga och administreringen av det grundar sig på artikel 9.1 i förordningen om ett enhetligt patentskydd, enligt vilken de deltagande medlemsstaterna ska ge Europeiska patentverket i uppdrag att införa registret för enhetligt patentskydd i det europeiska patentregistret och administrera registret för enhetligt patentskydd. Ett särskilt utskott under Europeiska patentverkets förvaltningsråd har beslutat att ett register över europeiska patent med enhetlig verkan ska inrättas och om de tillämpningsregler som ska gälla för det. Man bör lägga märke till att patent med enhetlig verkan inte antecknas i det patentregister som upprätthålls av Patent- och registerstyrelsen fast patenten skulle ha rättsverkan i Finland.

I 3 mom. konstateras att bestämmelser som det skydd som ett europeiskt patent med enhetlig verkan ger ingår i kapitel V i del I i avtalet om en enhetlig patentdomstol. Syftet med momentet är att föra fram att verkan av ett europeiskt patent med enhetlig verkan inte bestäms enligt patentlagen. Bestämmelsen är förtydligande. För närvarande bestäms det även om det skydd som traditionella europeiska patent ger i patentlagen, så det bestäms i patentlagen om omfattningen och begränsningarna av det skydd som alla patent som berör Finland ger. I och med reformen bestäms det i avtalet om en enhetlig patentdomstol om det skydd som följer av europeiska patent med enhetlig verkan och sådana traditionella europeiska patent beträffande vilka mål inleds i den enhetliga patentdomstolen.

I 4 mom. bestäms att patentlagens bestämmelser tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan endast om det föreskrivs särskilt om det i patentlagen. En stor del av patentlagens bestämmelser gäller inte europeiska patent med enhetlig verkan, utan av det som presenteras ovan regleras till exempel skyddets omfattning med stöd av avtalet om en enhetlig patentdomstol.

70 x §. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om de paragrafer i patentlagen som ska tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan, med undantag av 57 §, där det bestäms särskilt om patentförseelse vad beträffar europeiskt patent med enhetlig verkan. Bestämmelsen är förtydligande. Syftet med den är att klarlägga rättsläget beträffande europeiska patent med enhetlig verkan.

I 1 mom. uppräknas de paragrafer i patentlagen som ska tillämpas på europeiskt patent med enhetlig verkan för Finlands del. 4 § ska tillämpas på europeiskt patent med enhetlig verkan med stöd av artikel 28 i avtalet om en enhetlig patentdomstol. I artikeln bestäms att varje person som, om ett nationellt patent beviljats avseende en uppfinning, i en avtalsslutande medlemsstat skulle ha haft en rätt grundad på tidigare nyttjande av den uppfinningen, ska i den avtalsslutande medlemsstaten åtnjuta samma rättigheter avseende ett patent för samma uppfinning. Bestämmelsen i 4 § om rätt som grundar sig på tidigare nyttjande tillämpas alltså på finskt territorium fast det är fråga om ett europeiskt patent med enhetlig verkan.

I 45, 46, 46 a, 47 och 48 § bestäms det om olika grunder för tvångslicens. I 49 § bestäms det om de allmänna villkoren för tvångslicens och i 50 § om tvångslicensförfarandet. Enligt skäl 10 i ingressen i förordningen om ett enhetligt patentskydd bör tvångslicenser för europeiska patent med enhetlig verkan regleras av de deltagande medlemsstaternas lagstiftning vad gäller deras respektive territorier. Dessa paragrafer tillämpas alltså på tvångslicens på finskt territorium när det är fråga om ett europeiskt patent med enhetlig verkan. Dessutom bestäms i artikel 28 i avtalet om en enhetlig patentdomstol att varje person som, om ett nationellt patent beviljats avseende en uppfinning, i en avtalsslutande medlemsstat skulle ha haft en rätt grundad på tidigare nyttjande av den uppfinningen, ska i den avtalsslutande medlemsstaten åtnjuta samma rättigheter avseende ett patent för samma uppfinning.

I 70 a, 70 b, 70 c och 70 d § bestäms om tilläggsskydd, som regleras i förordningen om tilläggsskydd för läkemedel och förordningen om tilläggsskydd för växtskyddsmedel. Tilläggsskydd kan även grunda sig på ett europeiskt patent med enhetlig verkan, och beviljas även då med stöd av ovannämnda förordningar separat i varje deltagande medlemsstat.

I 2 mom. uppräknas de paragrafer i patentlagen som med stöd av artikel 7 i avtalet om ett enhetligt patentskydd tillämpas på ett europeiskt patent med enhetlig verkan, vilket som förmögenhetsobjekt ska behandlas som ett nationellt finskt patent överallt på det territorium där det är i kraft. I 43 och 44 § bestäms om licenser, överlåtelse, anteckning om licens, pantsättning och utsökning i patentregistret samt om rättsverkan av sådana registeranteckningar. I 52 § 5 mom. och 53 § bestäms om talan som grundar sig på att ett patent har meddelats någon annan än den som är berättigad till patentet enligt 1 §. I samtliga dessa bestämmelser är det fråga om äganderättsliga bestämmelser, som hör till tillämpningsområdet för artikel 7 i förordningen om ett enhetligt patentskydd.

I 3 mom. bestäms att anteckningar enligt 44 § om ett europeiskt patent med enhetlig verkan görs i det register för enhetligt patentskydd som administreras av Europeiska patentverket. Europeiska patent med enhetlig verkan förs inte in i det patentregister som upprätthålls av Patent- och registerstyrelsen. I patentlagen kan inte heller föreskrivas om skyldighet för Europeiska patentverket att göra anteckningar, utan för anteckningarna gäller den europeiska patentkonventionens bestämmelser och tillämpningsreglerna för europeiska patent med enhetlig verkan. Det är fråga om en förtydligande bestämmelse där det preciseras att anteckningar om vilka det bestäms i 44 § för nationella patents och traditionella europeiska patents del kan i fråga om europeiska patent med enhetlig verkan göras i registret för enhetligt patentskydd.

Rättsverkan av eventuella anteckningar bestäms dock enligt nationell finsk lagstiftning, om ett europeiskt patent med enhetlig verkan som förmögenhetsobjekt behandlas som ett nationellt finskt patent med stöd av artikel 7 i förordningen om ett enhetligt patentskydd. Det bör emellertid påpekas att uppgifter om europeiska patent med enhetlig verkan och överlåtelser av dem, licenser och andra rättigheter inte ingår i det patentregister som förs av Patent- och registerstyrelsen.

70 y §. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om hur registreringen av enhetlig verkan inverkar på nationellt ikraftsättande av ett europeiskt patent. I 1 mom. bestäms att patenthavarens åtgärder enligt 70 h § saknar rättsverkan, när enhetlig verkan har registrerats för ett europeiskt patent. Om enhetlig verkan har registrerats saknar åtgärder enligt 70 h § som gäller samma europeiska patent rättsverkan direkt med stöd av lagen. Genom bestämmelsen genomförs förpliktelsen enligt artikel 4.2 i förordningen om ett enhetligt patentskydd. Enligt bestämmelsen ska de deltagande medlemsstaterna vidta de åtgärder som behövs för att se till att, när enhetlig verkan har registrerats för ett europeiskt patent och omfattar deras territorium, det europeiska patentet inte ska anses ha fått verkan som ett nationellt patent på deras territorium den dag då beslutet att bevilja patentet offentliggörs i Europeiska patenttidningen.

I 2 mom. bestäms om de åtgärder som patentmyndigheten ska vidta om enhetlig verkan registreras för ett europeiskt patent efter det att patenthavaren har vidtagit åtgärderna enligt 70 h §.

Om patentmyndigheten har kungjort att en översättning getts in i enlighet med 70 h § 4 mom., ska patentmyndigheten kungöra att patenthavarens åtgärder enligt 70 h § saknar rättsverkan. Patentmyndigheten ska göra sådana anteckningar i patentregistret av vilka situationen framgår. De vidtagna åtgärderna ska framgå av patentregistret så att de även kan verifieras i efterhand. Patentmyndigheten ska se till att eventuella översättningar som getts in i enlighet med 70 h § 5 mom. inte längre hålls tillgängliga för allmänheten. Publiceringsavgifter som gäller dem återbetalas inte till patenthavaren, eftersom patentmyndigheten har publicerat de över-

sättningar som sökanden gett in. Om patenthavaren i en situation som avses i 1 mom. redan har betalat årsavgiften i enlighet med 70 l § återbetalas årsavgiften. Årsavgiften betalas för att upprätthålla patentskyddet. I en ovannämnd situation är det motiverat att återbetala årsavgiften till patenthavaren.

2.3 Lag om ändring av rättegångsbalken

7 kap. Om säkringsåtgärder

4 §. I det gällande 3 mom. sägs att om huvudsaken till exempel är ett mål som enligt patentlagen hör till marknadsdomstolens behörighet, har marknadsdomstolen exklusiv behörighet att besluta om en säkringsåtgärd både i det fallet att en rättegång i huvudsaken ännu inte inletts och i det fallet att en rättegång i huvudsaken pågår i marknadsdomstolen. Marknadsdomstolen har dessutom exklusiv behörighet att besluta om en säkringsåtgärd i det fallet att rättegången i huvudsaken i marknadsdomstolen har avslutats och den tid som föreskrivits för ändringssökande ännu inte har gått ut.

Enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol ska den enhetliga patentdomstolen och den nationella domstolen under den övergångsperiod som avses i avtalet i princip ha parallell behörighet att handlägga bland annat säkringsåtgärder som hänför sig till traditionella europeiska patent. Av denna orsak föreslås det ett nytt 5 mom. i paragrafen, enligt vilket även den enhetliga patentdomstolen handlägger säkringsåtgärder som hänför sig till europeiska patent på det sätt som bestäms i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

Efter att den nämnda övergångsperioden gått ut och när det inte längre finns några giltiga traditionella europeiska patent som på grund av rättsinnehavarens viljeyttring har undantagits från den enhetliga patentdomstolens behörighet borde den aktuella paragrafen ändras, för efter övergångsperioden ska den enhetliga patentdomstolen ha exklusiv behörighet att behandla säkringsåtgärder som hänför sig till traditionella europeiska patent.

I 6 mom. föreslås vidare en bestämmelse enligt vilken marknadsdomstolen får inte besluta om en säkringsåtgärd, om ett ärende som gäller säkringsåtgärden eller en huvudsak som gäller den pågår i den enhetliga patentdomstolen. Bestämmelsen gäller traditionella europeiska patent, beträffande vilka marknadsdomstolen och den enhetliga patentdomstolen har parallell behörighet under övergångsperioden. Avtalet om en enhetlig patentdomstol utesluter inte entydigt möjligheten att käranden kunde inleda ett ärende som gäller säkringsåtgärden i en nationell domstol efter det att huvudsaken har inletts i den enhetliga patentdomstolen. Under övergångsperioden är Bryssel I-förordningen tillämplig på förhållandet mellan den enhetliga patentdomstolen och marknadsdomstolen, men den reglerar inte verkan av anhängiggörandet av ärenden som gäller säkringsåtgärder.

Enligt den allmänna processrättsliga principen innebär det att ett mål pågår i en domstol att andra domstolar inte är behöriga att handlägga samma mål. I sådana fall där huvudsaken redan pågår i en viss domstol är det naturligt att handlägga ett ärende som gäller en säkringsåtgärd och som inleds efter huvudsaken i samma domstol. Arrangemangen med en övergångsperiod i avtalet om en enhetlig patentdomstol lämnar utrymme för olika val av forum, vilket kan leda till komplicerade parallella och på varandra följande processer. På dessa grunder utesluter den nya bestämmelsen möjligheten att ett ärende som gäller en säkringsåtgärd upptas till handläggning i marknadsdomstolen, om det eller huvudsaken redan pågår i den enhetliga patentdomstolen. Om en huvudsak som gäller intrång till exempel pågår i den enhetliga patentdomstolen, ska käranden inleda även en eventuell säkringsåtgärd som gäller tillfälligt förbud i den enhetliga patentdomstolen. Käranden ska inte längre ha möjlighet att anhålla om tillfälligt förbud särskilt hos marknadsdomstolen. Man bör lägga märke till att när den enhetliga patent-

domstolen inleder sin verksamhet är det möjligt att marknadsdomstolen vore ett snabbare forum med avseende på verkställigheten. För att undvika komplicerade parallella processer anses det dock motiverat att på detta sätt begränsa kärandens möjligheter att agera.

Utöver det som nämns ovan föreslås i 6 mom. en förtydligande bestämmelse om att marknadsdomstolen inte är behörig att besluta om säkringsåtgärd, om huvudsaken omfattas av den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet. Bestämmelser om domstolens exklusiva behörighet ingår i artikel 32 i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

Det gällande 5 mom. blir 7 mom. i oförändrad form.

2.4 Lag om ändring av lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter

7 b §. Forum. Enligt det gällande 1 mom. har marknadsdomstolen i ett tvistemål som grundar sig bland annat på intrång i en rätt som föreskrivs i patentlagen exklusiv behörighet att besluta om en säkringsåtgärd och om ett åläggande om rätt till information enligt 7 a § både i det fallet att en rättegång i huvudsaken ännu inte inletts och i det fallet att en rättegång i huvudsaken pågår i marknadsdomstolen. Marknadsdomstolen har dessutom exklusiv behörighet att besluta om en säkringsåtgärd och om nämnda åläggande om rätt till information enligt 7 a § i det fallet att rättegången i huvudsak i marknadsdomstolen har avslutats och den tid som föreskrivits för ändringssökande ännu inte har gått ut.

Enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol ska patentdomstolen och den nationella domstolen under den övergångsperiod som avses i avtalet i princip ha parallell behörighet att handlägga bland annat säkringsåtgärder som hänför sig till traditionella europeiska patent. Av denna orsak föreslås det ett nytt 2 mom. i paragrafen, enligt vilket även den enhetliga patentdomstolen kan besluta om åtgärder som hänför sig till europeiska patent på det sätt som bestäms i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

Efter att den nämnda övergångsperioden gått ut och när det inte längre finns några giltiga traditionella europeiska patent som på grund av rättsinnehavarens viljeyttring har undantagits från den enhetliga patentdomstolens behörighet borde paragrafen ändras för efter övergångsperioden ska den enhetliga patentdomstolen ha exklusiv behörighet att behandla säkringsåtgärder som hänför sig till traditionella europeiska patent.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken marknadsdomstolen får inte besluta om en säkringsåtgärd, om ett mål som gäller säkringsåtgärden eller en huvudsak som gäller den pågår i den enhetliga patentdomstolen. Bestämmelsen gäller traditionella europeiska patent, beträffande vilka marknadsdomstolen och den enhetliga patentdomstolen har parallell behörighet under övergångsperioden.

Avtalet om en enhetlig patentdomstol utesluter inte entydigt möjligheten att käranden kunde inleda ett ärende som gäller en säkringsåtgärd i en nationell domstol efter det att huvudsaken har inletts i den enhetliga patentdomstolen. Under övergångsperioden är Bryssel I-förordningen tillämplig på förhållandet mellan den enhetliga patentdomstolen och marknadsdomstolen, men den reglerar inte verkan av anhängiggörandet av ärenden som gäller säkringsåtgärder.

Enligt den allmänna processrättsliga principen innebär det att ett mål pågår i en domstol att andra domstolar inte är behöriga att handlägga samma mål. I sådana fall där huvudsaken redan pågår i en viss domstol är det naturligt att handlägga ett ärende som gäller en säkringsåtgärd och som inleds efter huvudsaken i samma domstol. Arrangemangen med en övergångsperiod i

avtalet om en enhetlig patentdomstol lämnar utrymme för olika val av forum, vilket kan leda till komplicerade parallella och på varandra följande processer. På dessa grunder utesluter den nya bestämmelsen möjligheten att ett ärende som gäller en säkringsåtgärd upptas till handläggning i marknadsdomstolen, om det eller huvudsaken redan pågår i den enhetliga patentdomstolen. Om en huvudsak som gäller intrång till exempel pågår i den enhetliga patentdomstolen, ska kändanden väcka även en eventuell ansökan om säkerställande av bevisning i den enhetliga patentdomstolen. Kändanden ska inte längre ha möjlighet att anhålla om kvarstad eller någon annan nödvändig åtgärd särskilt hos marknadsdomstolen. Man bör lägga märke till att när den enhetliga patentdomstolen inleder sin verksamhet är det möjligt att marknadsdomstolen vore ett snabbare forum med avseende på verkställigheten. För att undvika komplicerade parallella processer anses det dock motiverat att på detta sätt begränsa kändandens möjligheter att agera.

Utöver det som nämns ovan föreslås i 3 mom. en förtydligande bestämmelse om att marknadsdomstolen inte är behöriga att besluta om säkringsåtgärd, om huvudsaken omfattas av den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet. Sålunda kan till exempel säkringsåtgärder som hänför sig till ett europeiskt patent med enhetlig verkan inte handläggas i marknadsdomstolen.

Det gällande 2 mom. blir 4 mom. i oförändrad form.

2.5 Lag om ändring av utsökningsbalken

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

2 §. Förhållande till annan lagstiftning. Det föreslås att paragrafen ändras så att den enhetliga patentdomstolens domar kan verkställas med iakttagande av förfarandet enligt utsökningsbalken, om inte något annat följer av avtalet om en enhetlig patentdomstol. I paragrafen föreslås därför en hänvisning till internationella fördrag som är bindande för Finland. För konsekvens skull hänvisas i bestämmelsen även till Europeiska unionens lagstiftning.

Varken i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella fördrag som är bindande för Finland bestäms att den finska utsökningsbalken ska tillämpas vid verkställighet som avser en dom som getts i en domstol i en främmande stat. Enligt unionens lagstiftning som gäller gränsöverskridande verkställighet av domar och motsvarande bestämmelser i internationella fördrag verkställs domar i allmänhet med iakttagande av lagstiftningen om verkställighet av domar i den stat där verkställigheten äger rum. Enligt artikel 82.3 i avtalet om en enhetlig patentdomstol ska verkställighetsförfaranden styras av lagen i den avtalsslutande medlemsstat där verkställigheten äger rum, utan att det påverkar tillämpningen av avtalet och stadgan. När avtalet träder i kraft i Finland träder också de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen i kraft. Trots att det i avtalet alltså inte hänvisas direkt till tillämpning av den finska utsökningsbalken, följer det av hänvisningen till den nationella lagstiftningen om verkställighet av domar att vid verkställighet i Finland iakttas i tillämpliga delar utsökningsbalkens bestämmelser.

Enligt den gällande 4 punkten iakttas verkställighetsförfarandet enligt utsökningsbalken vid verkställighet som avser utomlands givna domar, skiljedomar eller andra utsökningsgrunder. Hänvisningen till utomlands givna domar utestänger domar som getts av en domstol som är belägna i Finland från bestämmelsens tillämpningsområde. Eftersom Finland har för avsikt att föreslå att en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen ska inrättas i Helsingfors, bör punkten ses över så att även en dom som getts i en internationell domstol som är belägen i Finland är en sådan utsökningsgrund som avses i punkten. Därför föreslås att punkten ändras

så att där nämns särskilt domar givna i en internationell domstol. Då påverkar en internationell domstols säte inte längre tillämpningen av utsökningsbalken.

Enligt artikel 35.2 i avtalet om en enhetlig patentdomstol är förlikningar som nåtts genom att resurser som centrumet för medling och skiljeförfarande, som inrättas genom avtalet, ställt till förfogande verkställbara i de avtalsslutande medlemsstaterna på det sätt som bestäms i artikel 82 i avtalet. Eftersom centrumet för medling och skiljeförfarande ska ha sina säten i Lissabon och Ljubljana är de skiljedomar som getts i skiljemannaförfarande i anslutning till centrumets verksamhet samt förlikningar som nåtts med hjälp av centrumets förlikningsmän givna utomlands och 4 punkten behöver inte ändras för att de ska vara verkställbara.

Dessutom föreslås vissa ändringar av lagteknisk natur till paragrafen.

2.6 Lag om ändring av strafflagen

15 kap. Om brott mot rättskipning

12 §. *Utomlands eller i en internationell domstol avgiven osann utsaga.* I 15 kap. 12 § i strafflagen bestäms om utomlands avgiften osann utsaga. En specialbestämmelse har ansetts nödvändig eftersom bestämmelserna i 15 kap. om osann utsaga i princip är nationellt begränsade.

I 12 § har föreskrivits att utomlands avgiven osann utsaga är straffbar när utsagan har getts i vissa internationella domstolar och domstolar i Europeiska unionens medlemsländer och i de nordiska länderna. På osann utsaga som getts i en utländsk domstol tillämpas gällande finska bestämmelser även när brottet har begåtts när en utländsk domstol ger en finsk domstol handräckning.

I propositionen föreslås att även den enhetliga patentdomstolen ska höra till de domstolar där det ska vara straffbart att ge osann utsaga. Utvidgningen av osann utsaga har i tiden motiverats med internationella förpliktelser samt rättsligt samarbete mellan de nordiska länderna och mellan unionens medlemsstater. Av samma orsaker är det motiverat att föreskriva att osann utsaga i den enhetliga patentdomstolen ska vara straffbar.

Den enhetliga patentdomstolen kommer att ha flera säten. Avsikten är att Finland ska anhålla om att en lokal avdelning ska inrättas i Helsingfors. Om den lokala avdelningen inrättas är det möjligt att osann utsaga ges i en internationell domstol i Finland. Den gällande bestämmelsen omfattar inte en dylik situation, eftersom där enligt paragrafrubriken bestäms endast om utomlands avgiven osann utsaga. Av denna orsak föreslås att paragrafrubriken ändras så att där nämns särskilt i en internationell domstol avgiven osann utsaga. Då blir bestämmelsen tillämplig fast den osanna utsagan skulle ha getts i Finland. På motsvarande sätt fogas den enhetliga patentdomstolen till paragrafens förteckning över de domstolar som ska jämföras med nationella domstolar när bestämmelserna om osann utsaga tillämpas.

De föreslagna ändringarna påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna om tillämpningsområdet för finsk straffrätt. Bestämmelser om straffrättens tillämpningsområde ingår i 1 kap. i strafflagen.

49 kap. Om kränkning av vissa immateriella rättigheter

2 §. *Brott mot industriell rättighet.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., varigenom det föreskrivs att uppsåtligt intrång i ett europeiskt patent som hör till avtalets tillämpningsområde ska vara straffbart som brott mot industriell rättighet. Det föreslås att bestämmelsen om straffrättsligt ansvar placeras i ett eget moment, eftersom skrivningen i artiklarna 25

och 26 i avtalet om en enhetlig patentdomstol inte direkt motsvarar formuleringen i 3 § i patentlagen.

Enligt bestämmelsen döms för brott mot industriell rättighet även den som i strid med bestämmelserna i avtalet om en enhetlig patentdomstol och så att gärningen är ägnad att åsamka innehavaren av den kränkta rätten betydande ekonomisk skada, gör intrång i den rätt som ett europeiskt patent som hör till avtalets tillämpningsområde medför. Tillämpning av straffbestämmelsen förutsätter inte att rättsinnehavaren av ett patent som omfattas av avtalet särskilt förbjudit utnyttjande av patentet.

Det redogörs för innehållet i och syftet med förslaget i detaljmotiveringen till 57 § i patentlagen.

3 Ikraftträdande

Avtalet om en enhetlig patentdomstol har ännu inte trätt i kraft internationellt. Avtalet träder i kraft den första dagen i den fjärde månaden efter det att det trettonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet, varav tre ska vara från de tre medlemsstaterna med det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för avtalets undertecknande har deponerats. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd, som är depositarie i enlighet med avtalet.

I praktiken betyder detta att för att avtalet ska träda i kraft krävs att Tyskland, Förenade kungariket och Frankrike deponerar sina ratifikationsinstrument, eftersom dessa länder har det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för avtalets undertecknande, det vill säga 2012. Dessutom krävs att minst tio andra avtalsslutande medlemsstater deponerar sina ratifikationsinstrument. Före utgången av augusti 2015 hade Österrike, Frankrike, Sverige, Belgien, Danmark, Malta, Luxemburg och Portugal deponerat sina ratifikationsinstrument.

Ratificering eller anslutning efter det att avtalet trätt i kraft får verkan den första dagen i den fjärde månaden efter det att ratifikations- eller anslutningsinstrumentet har deponerats.

Lagarna föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet samtidigt som avtalet träder i kraft.

Avtalet innehåller inga bestämmelser som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Avtalet om en enhetlig patentdomstol innehåller bestämmelser om patentlagstiftningen och om lagstiftning som gäller rättsskipning, som med stöd av 27 § 10 och 23 punkten i självstyrelselagen för Åland hör till rikets lagstiftningsbehörighet. För att den ikraftträdandelag som hänför sig till propositionen ska träda i kraft i landskapet Åland behövs således inte Ålands lagtings bifall enligt 59 § 1 mom. i självstyrelselagen.

Provisorisk tillämpning

Avtalet innehåller ingen bestämmelse som gör det möjligt att tillämpa avtalet provisoriskt innan det träder i kraft internationellt. Den beredningskommitté som de avtalsslutande medlemsstaterna inrättat har emellertid funderat på en provisorisk tillämpning. Det vore nödvändigt att kunna tillämpa avtalet provisoriskt för att organisera domstolens verksamhet. I enlighet med avtalsbestämmelserna ska domstolen inleda sin verksamhet samma dag som avtalet träder i kraft. Detta innebär en utmaning, eftersom beslut om förberedelserna för domstolens verksamhet kan fattas först när avtalet är i kraft. Besluten borde emellertid vara fattade den dag då

avtalet träder i kraft för att domstolen ska vara funktionsduglig då. Sådana beslut gäller bland annat utnämningen av domare, domstolsavgifterna samt godkännandet av domstolens och dess kommittéers arbetsordningar.

Det skulle alltså vara nödvändigt att kunna tillämpa avtalet provisoriskt för att de beslut som är väsentliga för domstolen ska kunna fattas i domstolens administrativa kommitté innan domstolen inleder sin egentliga verksamhet. Av denna orsak har beredningskommittén föreslagit att det ska upprättas ett separat protokoll om provisorisk tillämpning av avtalet. Protokollets text godkändes i beredningskommittén den 3 september 2015. I protokollet konstateras att artiklarna 1, 2, 4, 5, 6.1, 7, 10—19, 35.1, 35.3, 35.4, 36—41 och 71.3 i avtalet samt artiklarna 1—7.1, 7.5, 9—18, 20.1, 22—28, 30, 32 och 33 i stadgan ska tillämpas provisoriskt. Protokollet är ett fördrag som respektive avtalsslutande stat kunde underteckna och godkänna enligt sina nationella förfaranden om den så vill. Protokollet gör det möjligt (vid sidan av de traditionella förfarandena för undertecknande och godkännande) att förbinda sig till provisorisk tillämpning även genom en ensidig förklaring (*“unilateral declaration”*).

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att det avges en förklaring om provisorisk tillämpning. Finland skulle således varken underteckna eller godkänna protokollet, utan folkrättsligt skulle utfästelsen att provisoriskt tillämpa avtalet om en enhetlig patentdomstol ske genom en ensidig förklaring från Finlands sida. I förklaringen specificeras de avtalsbestämmelser som protokollet nämner att ska tillämpas provisoriskt. Avsikten är att genom den provisoriska tillämpningen säkerställa att Finland är med och förbereder systemet från första början. För att möjliggöra provisorisk tillämpning har till förslaget om ikraftträdandelag i regeringens proposition fogats ett bemyndigande att utfärda förordning där det bestäms att det genom förordning av statsrådet kan bestämmas att de aktuella bestämmelserna tillämpas provisoriskt innan avtalet träder i kraft internationellt.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Avtalet om en enhetlig patentdomstol är ett fördrag, genom vilket en ny internationell domstol inrättas. Endast medlemsstater i Europeiska unionen kan vara parter i avtalet. Trots att avtalsbestämmelserna har ett nära samband med samarbetet inom ramen för unionen och Europeiska unionens lagstiftning (jfr till exempel GrUU 24/2011 rd, s. 2/I), hör avtalets materiella innehåll, alltså inrättandet av ett domstolssystem för patenntvister, helt och hållet till medlemsstaternas behörighet. För att avtalet ska träda i kraft förutsätts nationella ratifikationsåtgärder i enlighet med de krav som respektive medlemsstats konstitution ställer. Ur finsk förfättningsrättslig synvinkel är således fråga om ett avtal som helt och hållet hör till Finlands behörighet.

Enligt 94 § i grundlagen godkänner riksdagen fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Enligt riksdagens grundlagsutskotts tolkningspraxis täcker riksdagens befogenhet att godkänna internationella förpliktelser alla materiella bestämmelser om internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen. En bestämmelse i ett fördrag eller en annan internationell förpliktelse anses höra till området för lagstiftningen, om 1) den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska regleras i lag, 4) det finns lagbestämmelser om den sak som lagen gäller eller 5) det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Detta är fallet oavsett om bestämmelsen strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (t.ex. GrUU 11/2000 rd och 12/2000 rd).

Nästan alla bestämmelser i avtalet om en enhetlig patentdomstol hör till *området för lagstiftningen*. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och bestämmelsernas förhållande till den finska lagstiftningen har utretts i avsnitt 1 i detaljmotiveringen. Riksdagens samtycke krävs för alla bestämmelser i avtalet med undantag för artiklarna 19, 37, 38, 39, 84, 85, 86, 88 och 89. Stadgan för den enhetliga patentdomstolen, som utgör en integrerad del av avtalet, innehåller dessutom bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. I stadgan hör till området för lagstiftningen artikel 2 (personer som kan utnämnas till domare), artikel 3 (utnämning av domare), artikel 4 (domarnas mandatperiod), artikel 6 (ed), artikel 7 (opartiskhet), artikel 8 (domarnas immunitet), artikel 9 (ämbetets upphörande), artikel 10 (entledigande från ämbetet), artikel 15 (presidiet), artikel 18 (inrättande och nedläggning av en lokal eller regional avdelning), artikel 19 (förstainstansrättens sitsar), artikel 21 (överinstansrättens sitsar), artikel 22 (kansliet), artikel 34 (överläggningar under sekretess), artikel 35 (avgöranden), artikel 36 (skiljaktiga meningar), artikel 37 (tredskodom) samt artikel 38 (Frågor som hänskjuts till Europeiska unionens domstol).

Enligt 94 § i grundlagen godkänner riksdagen även sådana bestämmelser i fördrag, som enligt grundlagen *av någon annan anledning* kräver riksdagens godkännande. Bestämmelser som av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande är bland annat internationella förpliktelser *som binder riksdagens budgetmakt* (RP 1/1998 rd, s. 149/I). Avtalet om en enhetlig patentdomstol åsamkar Finland kostnader. Under övergångsperioden finansieras domstolens verksamhet i huvudsak med de avtalsslutande medlemsstaternas finansiella bidrag. Finlands finansiella bidrag är utifrån de europeiska patent som satts i kraft i Finland och de tvistemål som gäller dem cirka 1 – 2 procent av domstolens totala budget. Den totala budgeten uppskattas till cirka 13,5 miljoner euro. Finlands finansiella bidrag har därför till en början uppskattats till cirka 135 000 euro så att det eventuellt växer till cirka 400 000 euro innan domstolens verksamhet blir självfinansierande när övergångsperioden går ut. Finansiella bestämmelser för domstolen ingår i del II i avtalet. Till dem hör artikel 36 (domstolens budget), artikel 37 (finansiering av domstolen), artikel 38 (finansiering av utbildningsarrangemangen för domare) och artikel 39 (finansiering av centrumet). Dessutom är avsikten att föreslå att en lokal avdelning inrättas i Finland. Bestämmelser om inrättande av en lokal avdelning ingår i artikel 7.3 i avtalet samt i artikel 18 i stadgan. En lokal avdelning medför fortlöpande kostnader för staten. Kostnaderna består bland annat av faciliteter och till en början även av löner till den administrativa personalen. Det årliga beloppet av dessa kostnader har uppskattats till cirka 200 000 euro. Godkännande av bestämmelserna om finansiering av domstolen och inrättande av en lokal avdelning kräver således riksdagens samtycke även för att de binder riksdagens budgetmakt.

4.2 Behandlingsordning

Betydelsefulla med tanke på behandlingsordningen är de bestämmelser i avtalet som har beröringspunkter med grundlagens bestämmelser om Finlands suveränitet och skyddet för de grundläggande rättigheterna.

Suveränitet

Enligt bestämmelserna i 94 § 2 mom. och 95 § 2 mom. i grundlagen fattas beslut om med hänsyn till Finlands suveränitet *betydande överföring av behörighet* till Europeiska unionen eller till en internationell organisation eller institution med två tredjedelars majoritet. Däremot ska det vara möjligt att med enkel majoritet besluta om godkännande och ikraftträdande av internationella förpliktelser som innebär *överföring av annan än betydande behörighet* (RP 60/2010 rd). Överföringen av behörighet till den enhetliga patentdomstolen och delegeringen av rätten att ingå avtal är centrala frågor i avtalet med avseende på suveräniteten och de behandlas i det följande.

Överföring av behörighet till den enhetliga patentdomstolen

Genom avtalet ges den enhetliga patentdomstolen *exklusiv behörighet* att handlägga tvister som gäller europeiska patent med enhetlig verksam som är i kraft i Finland samt efter övergångsperioden traditionella europeiska patent. Behörig att handlägga tvistemål som gäller traditionella europeiska patent är i Finland för närvarande marknadsdomstolen och behörig att handlägga brottmål är Helsingfors tingsrätt. Avtalet överläter således domsrätt som omfattas av finsk rättsbefogenhet till den enhetliga patentdomstolen, vilket i sig betyder att man ingriper i suveräniteten enligt 1 § 1 mom. i grundlagen. I detta sammanhang måste man emellertid beakta även 1 § 3 mom. i grundlagen där det bestäms att Finland deltar i internationellt samarbete i syfte att säkerställa fred och mänskliga rättigheter samt *i syfte att utveckla samhället* och konstateras att Finland är medlem i Europeiska unionen. Utgångspunkten är således att internationella förpliktelser som är *sedvanliga* i dagens internationella mellanstatliga samarbete och som endast i ringa mån påverkar statens suveränitet inte som sådana strider mot suveränitetsreglerna (RP 60/2010 rd, s. 44; GrUU 19/2010; RP 1/1998 rd, s. 73/II; GrUU 45/2000 rd).

Enligt regeringens uppfattning är det vid överföring av domstolens behörighet till den enhetliga patentdomstolen fråga om sådant internationellt samarbete i syfte att utveckla samhället, särskilt på patenträttens område, som avses i 1 § 3 mom. i grundlagen. I avtalet är det också fråga om en förpliktelse som på ovannämnt sätt är sedvanlig i det moderna samhället. Avtalet om en enhetlig patentdomstol är en naturlig följd av Finlands tidigare internationella förpliktelser på patenträttens område samt av Finlands medlemskap i Europeiska unionen.

Det nuvarande regionala patentsystemet i Europa baserar sig på den europeiska patentkonventionen, där Finland har varit part ända sedan 1996. Konventionen möjliggör befogenhet för Europeiska patentverket (EPO) att bevilja europeiska patent som gäller de 38 konventionsstaterna. Resultatet är emellertid inte ett patent utan en mängd nationella patent för vilka man betalar separata årsavgifter till de nationella myndigheterna. Nuförtiden försiggår även rättegångar som gäller patent i huvudsak separat i varje lands nationella domstol. Det gällande systemet skapar alltså situationer där talan om intrång och ogiltigförklaring som gäller ett europeiskt patent som grundar sig på samma europeiska patent och som satts i kraft nationellt kan avgöras på olika sätt i olika domstolar, vilket medför rättslig osäkerhet för aktörerna.

Avtalet om en enhetlig patentdomstol, som nu föreslås bli godkänt, och förordningen om ett enhetligt patentskydd, som börjar tillämpas samma dag som domstolsavtalet träder i kraft, skapar ett enhetligt patentskydd. Med en ansökan ska det vara möjligt att få ett patent som täcker alla deltagande avtalsslutande medlemsstaters område och som åtnjuter ett enhetligt patentskydd och för vilket betalas endast en årsavgift. Likaså ska alla tvister som gäller europeiska patent med enhetlig verkan samt europeiska patent som satts i kraft nationellt i fortsättningen handläggas i endast en domstol. Den enhetliga patentdomstolen, dit tvisternas koncentreras, förbättrar således rättsskyddet och minskar användarnas kostnader. Således lägger sakens natur – målet om ett effektivare patentskydd och centralisering av tvister till en domstol – grund för en överföring av behörighet till en internationell domstol.

Avsikten är att inrätta en lokal avdelning av den enhetliga patentdomstolen i Finland med iakttagande av förfarandet enligt artikel 6 i avtalet om en enhetlig patentdomstol och artikel 18 i stadgan. Avsikten är att den lokala avdelningen ska finnas i Helsingfors i anslutning till marknadsdomstolen. Avsikten är att bestämma genom lag om inrättande av den lokala avdelningen och de rättegångsspråk som ska användas där (finska, svenska, engelska) och överlämna ett lagförslag om saken till riksdagen efter att domstolens administrativa kommitté fattat beslutet.

Överföringen av den nationella domstolens behörighet till den enhetliga patentdomstolen betraktas inte som betydande. När man granskar hur betydande överföringen av befogenhet är

måste man beakta grundlagsutskottets senare tolkningspraxis, som innebär att man måste bedöma effekterna av behörighetsarrangemang mer flexibelt och extensivt, särskilt så att i stället för vid formella faktorer fästa större vikt vid den överförda behörighetens materiella betydelse (GrUB 9/2010 rd s. 13; GrUU 19/2010 rd, s. 5/I). I det föreliggande fallet är följden av behörighetsöverföringen att den enhetliga patentdomstolen ges behörighet att handlägga enskilda patenttvister. En sådan överföring av behörighet har enligt regeringens åsikt inte omfattande samhällelig betydelse.

Av de orsaker som anförts ovan anser regeringen att överföringen av behörighet till den enhetliga patentdomstolen inte är betydande på det sätt som avses i 94 § 2 mom. och 95 § 2 mom. i grundlagen, utan anser att beslutet om godkännande av avtalet kan fattas med en majoritet av rösterna och förslaget till genomförandelag kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Delegering av behörighet att ingå avtal

Avtalet om en enhetlig patentdomstol innehåller bestämmelser, där behörighet att ingå avtal delegeras till *den enhetliga patentdomstolens administrativa kommitté*, som inrättas genom avtalet.

I artikel 87 i avtalet om en enhetlig patentdomstol bestäms om *översyn och ändring av avtalet*. Domstolens administrativa kommitté, som består av företrädare för de avtalsslutande medlemsstaterna, har rätt att se över avtalet i syfte att förbättra domstolens verksamhet samt ändra avtalet för att anpassa det till ett internationellt fördrag om patent eller till unionslagstiftningen. Den administrativa kommittén fattar besluten med tre fjärdedels majoritet. Ett beslut av administrativa kommittén får inte verkan om en avtalsslutande medlemsstat inom föreskriven tid förklarar, baserat på sina tillämpliga interna beslutsförfaranden, att den inte önskar vara bunden av beslutet. I sådana fall ska de avtalsslutande medlemsstaterna genomföra en översynskonferens.

Domstolens administrativa kommitté är behörig att ändra avtalet till alla delar. Sålunda gäller ändringsbehörigheten även de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och som enligt grundlagen förutsätter riksdagens medverkan (GrUU 13/2008, GrUU 36/2006). När man ändå beaktar att Finland har möjlighet att inom tolv månader från dagen för beslutet förklara att man inte önskar vara bunden av administrativa kommitténs beslut och på så sätt hindrar att avtalet ändras genom beslutet, anser regeringen att bestämmelsen inte står i strid med Finlands suveränitet och att ändringsförfarandet inte påverkar behandlingsordningen för avtalet eller förslaget till ikraftträdandelag.

Artikel 40 i avtalet gäller domstolens *stadga*, som utgör bilaga I till avtalet och är en integrerad del av avtalet. I stadgan bestäms i detalj om domstolens organisation och verksamhet. Enligt artikel 40.2 i avtalet får stadgan ändras genom beslut av administrativa kommittén, på grundval av ett förslag från domstolen eller ett förslag från en avtalsslutande medlemsstat efter samråd med domstolen. Vidare enligt artikel 40.2 får sådana ändringar emellertid inte strida mot eller ändra avtalet. Administrativa kommittén fattar beslut med tre fjärdedels majoritet. Ovan i det avsnitt som behandlar nödvändigheten av riksdagens samtycke har det konstaterats att många av bestämmelserna i stadgan hör till området för lagstiftningen. I princip ska ändringar som hör till området för lagstiftningen föreläggas riksdagen för godkännande. När man granskar hur betydande överföringen av befogenhet är måste man emellertid beakta även grundlagsutskottets senare tolkningspraxis, enligt vilken tidigare tolkningspraxis i fråga om behörigheten att ingå fördrag förefaller att vara ganska stel och formell. Därför måste det med hänsyn till en konsekvent konstitution bedömas på nytt vilken inverkan sådana här behörighetsöverföringar har på suveräniteten genom att man fäster större vikt vid den överförda behörighetens materiella betydelse snarare än frågan om en bestämmelse hör till området för lag-

stiftning eller inte (GrUB 9/2010 rd s. 13; GrUU 19/2010 rd, s. 5/I). De flesta av de saker som det bestäms om i stadgan regleras också i själva huvudavtalet. Möjligheten för domstolens administrativa kommitté att göra ändringar, liksom innehållet i ändringarna, begränsas av ovannämnda krav på enhetlighet (ändringar får inte strida mot eller ändra avtalet). Av denna orsak anser regeringen av den materiella betydelsen av delegeringen inte är stor. Med hänsyn till dessa omständigheter kan man som helhet bedöma att den behörighet som ges den enhetliga patentdomstolens administrativa kommitté att ändra stadgan med kvalificerad majoritet endast i ringa utsträckning påverkar Finlands behörighet att ingå avtal och står således inte i strid med Finlands suveränitet.

Domstolens administrativa kommitté godkänner i enlighet med artikel 41 i avtalet den enhetliga patentdomstolens *rättegångsregler*, där det bestäms i detalj om förfarandena vid domstolen. Rättegångsreglerna ska stämma överens med avtalet och stadgan (artikel 41.1). Rättegångsreglerna får ändras genom beslut av administrativa kommittén, men ändringarna får inte strida mot eller ändra avtalet eller stadgan. Rättegångsreglerna och ändringar i dem godkänns i administrativa kommittén med tre fjärdedels majoritet. Syftet med kravet på enhetlighet är att säkerställa att rättegångsreglerna inte kan innehålla avvikelser från bestämmelserna i avtalet och stadgan. Med hänsyn till att de processuella bestämmelserna i del III i avtalet är mycket allmänt hållna, är det nödvändigt att rättegångsreglerna innehåller regler som kan anses hör till området för lagstiftningen. Rättegångsreglernas innehåll begränsas emellertid av avtalets bestämmelser om förfarande och ovannämnda krav på enhetlighet. Rättegångsreglerna kan förmodas innehålla i första hand bestämmelser som kompletterar och preciserar avtalet och som är nödvändiga med tanke på domstolens praktiska verksamhet (se RP 161/2000 rd, och i anslutning därtill GrUU 45/2000 rd). I rättegångsreglerna är det sålunda inte fråga om en självständig avtalsförpliktelse som kan jämföras med avtalet utan de innehåller preciseringar som lyder under avtalet (GrUU 45/2000 rd, s. 7/I). Regeringen anser att den behörighet som överförs till den enhetliga patentdomstolens administrativa kommitté inte påverkar behandlingsordningen för ikraftträdandelagen.

Språkliga rättigheter

17 § i grundlagen innehåller bestämmelser om finska och svenska språkets ställning som nationalspråk och där tryggas vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk samt att få expeditioner på detta språk. Allmänna bestämmelser om tryggnad av rättigheterna att använda nationalspråken har utfärdats genom språklagen (423/2003). Nödvändigheten av reglering som eventuellt avviker från språklagen måste motiveras särskilt (GrUU 50/2010).

Den enhetliga patentdomstolen är en internationell domstol och bestämmelser om de rättegångsspråk som ska användas i den ingår i artiklarna 49–51 i avtalet om en enhetlig patentdomstol. Den enhetliga patentdomstolen består av den decentraliserade förstainstansrätten och den centraliserade överinstansrätten. Förstainstansrätten består av centralavdelningen, regionala och lokala avdelningar, som ligger i olika medlemsstater. Avdelningarnas beslut har rättsverkan i alla medlemsstater som ratificerat avtalet om en enhetlig patentdomstol och där patentet har rättsverkan. Avdelningarnas samtliga avgörande sammansättningar är multinationella och i dem ingår domare från minst två avtalsslutande medlemsstater.

De avtalsslutande medlemsstater som är värddar för regionala och lokala avdelningar kan i enlighet med avtalsbestämmelserna bestämma vilka språk som kan användas som rättegångsspråk i respektive avdelning. Dessa språk kan vara det officiella språket eller ett av de officiella språken i den avtalsslutande medlemsstat som är värd för den berörda avdelningen eller det eller de officiella språk som angetts av avtalsslutande medlemsstater som delar en regional avdelning. Dessutom kan avdelningen fastställa ett eller flera av Europeiska patentverkets of-

ficiella språk som rättegångsspråk för avdelningen, antingen utöver medlemsstatens officiella språk eller i stället för dem. Europeiska patentverkets officiella språk är tyska, engelska och franska. Det kommer att fastställas att rättegångsspråken vid den lokala avdelning som inrättas i Finland ska vara finska, svenska och engelska.

En avdelnings behörighet bestäms i enlighet med artikel 33.1 i avtalet om en enhetlig patentdomstol enligt den avtalsslutande medlemsstat där det faktiska patentintrånget eller hotet om intrång har ägt rum eller kan äga rum eller svarandens hemvist. Svaranden kan i princip välja i vilken behörig regional eller lokal avdelning han eller hon väcker talan. Genom sitt val kan svaranden påverka hur rättegångsspråket för talan bestäms. I enlighet med artikel 33.4 i avtalet är förstainstansrättens centrala avdelning behörig att handlägga direkt talan om upphävande och ogiltigförklaring. Vid centrala avdelningen är rättegångsspråk alltid det av Europeiska patentverkets officiella språk på vilket patentet beviljades.

Avtalet om en enhetlig patentdomstol innehåller bestämmelser som strävar till att trygga parternas språkliga rättigheter i den internationella domstolen. Parterna i en tvist kan komma överens om att som rättegångsspråk används det språk på vilket patentet beviljades. Dessutom får den behöriga avdelningen av praktiska skäl och rättviseskäl besluta att som rättegångsspråk använda det språk på vilket patentet beviljades. Dessutom får förstainstansrättens ordförande av praktiska skäl och rättviseskäl och med hänsynstagande till alla relevanta omständigheter besluta att använda det språk på vilket patentet beviljades som rättegångsspråk och bedöma behovet av särskilda översättnings- och tolkningsarrangemang. På begäran av en av parterna och i den omfattning som anses lämplig ska varje avdelning i förstainstansrätten och överinstansrätten dessutom tillhandahålla tolktjänster vid muntliga förhandlingar. Parterna ska i enlighet med artikel 48 i avtalet anlita företrädare i rättegången.

Den enhetliga patentdomstolen är behörig att handlägga tvistemål mellan enskilda. Största delen av parterna i tvister är företag som är verksamma inom sektorer som utnyttjar patenterad teknik och som antingen redan nu är verksamma på den europeiska marknaden eller strävar efter att utvidga sin verksamhet dit. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid de företag som är verksamma endast på hemmamarknaden och som omedvetet kan kränka ett traditionellt europeiskt patent som är i kraft i Finland eller ett europeiskt patent med enhetlig verkan. I en situation där ett påstått patentintrång har ägt rum endast i Finland ska talan väckas i den lokala avdelning som kommer att inrättas i Helsingfors, om inte parterna har kommit överens om att talan ska väckas i någon annan avdelning.

Avtalet om en enhetlig patentdomstol ändrar inte de bestämmelser i patentlagen om hur skyddsområdet för ett traditionellt europeiskt patent som är i kraft i Finland bestäms i en situation där en översättning som lämnats in till Patent- och registerstyrelsen och handlingen på det språk som patentet beviljats på skiljer sig från varandra. Sådana bestämmelser ingår i 9 b kap. i språklagen. Avtalet ändrar inte heller de språkregler om europeiska patent med enhetlig verkan, som ingår i förordningen om översättningsarrangemang för ett enhetligt patentskydd.

Skyddsområdet för ett europeiskt patent med enhetlig verkan bestäms som följer. Europeiska patentverket beviljar och publicerar ett europeiskt patent på ett av verkets officiella språk och dessutom översätts patentkraven till två andra av verkets officiella språk. Om enhetlig verkan registreras för ett europeiskt patent, bestäms patentets skyddsområde på grundval av det språk det beviljats på i alla medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet. Inom systemet utnyttjas dessutom maskinöversättningar, varmed syftet är att sprida patentinformation på unionens alla officiella språk.

Artikel 4 i förordningen innehåller bestämmelser om översättningar av europeiska patent med enhetlig verkan i händelse av tvister. Patenthavaren ska på en påstådd intrångsgörarens begäran

och enligt dennes val tillhandahålla en fullständig översättning av det europeiska patentet med enhetlig verkan till ett av de officiella språken antingen i den deltagande medlemsstat i vilken det påstådda intrånget ägde rum eller den medlemsstat där den påstådda intrångsgöraren är bosatt. Dessutom ska enligt artikel 4.4 i förordningen den domstol, det vill säga den enhetliga patentdomstolen, som fastställer skadestånd bedöma huruvida och beakta att den påstådda intrångsgöraren har agerat utan att ha känt till eller rimligen borde ha känt till att denne gjorde intrång i ett patent med enhetlig verkan innan denne fått tillgång till den översättning som nämns ovan. Domstolen ska fästa uppmärksamhet vid denna omständighet särskilt ifall den påstådda intrångsgöraren är ett litet eller mellanstort företag, en fysisk person eller en ideell organisation, ett universitet eller en offentlig forskningsorganisation. De språkregler som gäller europeiska patent med enhetlig verkan motsvarar till denna del de krav som grundlagsutskottet ställer (GrUU 46/2000 rd. s. 2).

Bestämmelserna om rättegångsspråk i avtalet om en enhetlig patentdomstol bör granskas som en helhet och med hänsyn till såväl frågor som gäller den multinationella domstolens praktiska verksamhet som ställningen för parterna i tvistemål. Parterna i tvistemål är till stor del internationellt verksamma företag som i processen för att ansöka om patent och i sin verksamhet använder även andra språk än nationalspråken och skaffar de språktjänster de behöver i sin verksamhet på sitt marknadsområde. Ur detta perspektiv skiljer sig den enhetliga patentdomstolens verksamhet från den internationella brottsdomstolens verksamhet, där det är fråga om rättegångar i brottmål som berör individer (GrUU 45/2000 rd s. 7-8). Företag som är verksamma enbart på hemmamarknaden och enskilda uppfinnare befinner sig i en specialställning och för dem ger avtalet domstolen möjlighet att bestämma om tolkningstjänster när den anser att det är nödvändigt för någon part. Vid en helhetsbedömning måste man dessutom beakta att parterna i ett tvistemål ska ha ett ombud i domstolen. Regeringen anser att de språkliga rättigheterna tillgodoses i den omfattning som grundlagen förutsätter och att avtalsbestämmelserna inte till denna del inverkar på behandlingsordningen.

Rättsskydd

I 21 § 1 mom. i grundlagen bestäms att var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Garantierna för en rättvis rättegång, som offentlighet vid handläggningen, rätt att bli hörd, rätt att få motiverade beslut och rätt att söka ändring, ska enligt 2 mom. tryggas genom lag. Grundlagen hindrar inte att det genom lag föreskrivs om ringa avvikelser från garantierna för en rättvis rättegång, bara sådana avvikelser inte ändrar på rättsskyddsgarantiernas ställning som huvudregel och inte äventyrar individens rätt till en rättvis rättegång.

På motsvarande sätt bestäms i artikel 6 i den europeiska människorättskonventionen om rätt till en rättvis rättegång. Artikel 6.1 innehåller grundreglerna. Enligt den ska envar vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag, när det gäller att pröva hans rättigheter och skyldigheter eller anklagelser mot honom för brott. Även i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna bestäms om rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol. Var och en vars unionsrättsliga garanterade fri- och rättigheter har kränkts har enligt artikeln rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol. Var och en har rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag. Var och en ska också ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas. Rättshjälp ska ges till personer som inte har tillräckliga medel, om denna hjälp är nödvändig för att ge dem en effektiv möjlighet att få sin sak prövad inför domstol.

Avtalet om en enhetlig patentdomstol och stadgan för domstolen innehåller bestämmelser som tryggar en rättvis rättegång. Artikel 42 i avtalet innehåller en allmän bestämmelse om en rättvis rättegång.

I artikel 43 i avtalet bestäms om domstolens skyldighet att leda processen och på så sätt säkerställa att handläggningen är korrekt och snabb. Rätten att få sin sak behandlad i domstol tryggs även av bestämmelsen om rätt till rättshjälp i artikel 71. Avtalet innehåller också bestämmelser om reciprokt förfarande, rätt att bli hörd samt rätt att överklaga avgöranden av den enhetliga patentdomstolens förstainstansrätt. I artikel 77 i avtalet bestäms om skyldighet för domstolen att motivera sina avgöranden.

I artikel 45 i avtalet bestäms om offentliga förfaranden. Enligt artikeln ska förfarandena vara öppna för allmänheten, om inte domstolen beslutar att de i den omfattning som är nödvändig ska omfattas av konfidentialitet i en av parternas eller andra berörda personers intresse, eller generellt i rättsväsans intresse, eller med tanke på den allmänna ordningen. Bestämmelsen överlåter mer prövningsrätt åt domstolen vad gäller offentligheten vid rättegångar än till exempel Finlands grundlag och den med stöd av grundlagen stiftade lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar, som även tillämpas på rättegångar i marknadsdomstolen. Även om bestämmelsen är öppnare än Finlands nationella lagstiftning, ska den enhetliga patentdomstolen tillämpa bestämmelsen om offentliga förfaranden med iakttagande av människorättskonventionen och Europeiska unionens stadga. Sålunda kan man anse att avtalet på behörigt sätt tryggar även rätten till en rättvis rättegång.

I artikel 10 i stadgan bestäms att domarna inte får skiljas från sitt ämbete. Att domarna inte får skiljas från sitt ämbete bidrar till att trygga domstolens oberoende och därför är detta en central bestämmelse. Enligt bestämmelsen kan en domare skiljas från sitt ämbete genom ett majoritetsbeslut av patentdomstolens presidium. I Finland förutsätts ett beslut av domstolen för att säga upp en domare. Även om presidiet i första hand är ett administrativt organ, kan det på grund av sin sammansättning jämföras med en domstols förstärkta sammansättning. Presidiet avgör ett ärende som gäller entledigande i en sammansättning som består av överinstansrättens ordförande, som fungerar som presidiets ordförande, förstainstansrättens ordförande, två domare från överinstansrätten utsedda bland dem samt tre heltidsanställda domare från förstainstansrätten utsedda bland dem. Eftersom beslut av presidiet kan jämföras med domstolens avgöranden, kan man anse att stadgan på adekvat sätt tryggar att domarna inte får skiljas från sitt ämbete och således även deras oavhängiga avgörandeverksamhet.

Med hänvisning till det som konstaterats ovan anser regeringen att avtalet om en enhetlig patentdomstol och stadgan för domstolen, som bifogats avtalet, uppfyller kraven i 21 § i grundlagen på garantier för en rättvis rättegång.

Innehållet i de andra lagförslag som ingår i propositionen är inte förknippade med några omständigheter av betydelse med tanke på behandlingsordningen.

Regeringen anser att avtalet kan godkännas med en majoritet av rösterna och att förslagen till ikraftträdandelag och lagar om ändring av patentlagen och av andra lagar som har samband med den kan antas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av grundlagens bestämmelser om suveränitet, språkliga rättigheter och rättsskydd anser regeringen det ändå motiverat att grundlagsutskottets utlåtande begärs om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

riksdagen godkänner det i Bryssel den 19 februari 2013 ingångna avtalet om en enhetlig patentdomstol,

och att riksdagen godkänner att det avges en förklaring om att Finland provisoriskt tillämpar artiklarna 1, 2, 4, 5, 6.1, 7, 10—19, 35.1, 35.3, 35.4, 36—41 och 71.3 i avtalet samt artiklarna 1—7.1, 7.5, 9—18, 20.1, 22—28, 30, 32 och 33 i stadgan för domstolen.

Med stöd av vad som anförts ovan och eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

1.

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om en enhetlig patentdomstol och om tillämpning av avtalet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 19 februari 2013 ingångna avtalet om en enhetlig patentdomstol, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet kan det bestämmas att artiklarna 1, 2, 4, 5, 6.1, 7, 10—19, 35.1, 35.3, 35.4, 36—41 och 71.3 i avtalet samt artiklarna 1—7.1, 7.5, 9—18, 20.1, 22—28, 30, 32 och 33 i stadgan för domstolen ska tillämpas provisoriskt innan avtalet träder i kraft internationellt.

2.

Lag

om ändring av patentlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i patentlagen (550/1967) 65 a §, sådan den lyder i lag 1695/1995, *ändras* 3 och 5 §, rubriken för 2 kap., 7 § 1 mom., 44 § 2 och 5 mom., 48 §, 57 § 2 mom., 65 §, 66 § 1 och 2 mom., 70 b och 70 d §, 70 h § 1 mom., 70 i § och 70 l § 2 mom., av dem 3 § sådan den lyder i lag 407/1980 och 295/2006, rubriken för 2 kap. sådan den lyder i lag 243/1997, 7 § 1 mom. 70 b § och 70 h § 1 mom. sådana de lyder i lag 743/2011, 57 § 2 mom. sådant det lyder i lag 717/1995, 65 § och 66 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 101/2013, 70 d § sådan den lyder i lag 593/1994, 70 i § sådan den lyder i lag 1695/1995 och, 70 l § 2 mom. sådant det lyder i lag 896/2005, samt *fogas* till 44 § ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3 och 4 mom. och det ändrade 5 mom. blir 4 — 6 mom., till lagen en ny 64 § i stället för den 64 § som upphävts genom lag 101/2013, till lagen en ny 64 a §, till 66 §, sådan den lyder i lag 101/2013, ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3 mom. blir 4 mom. till 70 h § sådan den lyder i lag 743/2011, ett nytt 2 mom., varvid den nuvarande 2 — 4 mom. blir 3—5 mom., till 70 g § sådan den lyder i lag 1695/1995, ett nytt 2 mom. och till lagen ett nytt 9 c kap. som följer:

3 §

Den genom patent förvärvade ensamrätten innebär, med de undantag som anges nedan, att ingen annan än patenthavaren utan dennes lov får utnyttja uppfinningen genom att

1) tillverka, bjuda ut, bringa i omsättning eller använda ett patentskyddat alster eller föra in eller inneha ett sådant alster för något av dessa ändamål,

2) använda ett patentskyddat förfarande eller, om han känner till eller borde ha känt till att förfarandet inte får användas utan patenthavarens lov, bjuda ut det för användning här i landet,

3) erbjuda, bringa i omsättning eller använda ett alster som framställts direkt genom ett patentskyddat förfarande eller föra in eller inneha ett sådant alster för något av dessa ändamål.

Ensamrätten innebär även att ingen annan än patenthavaren inte utan dennes lov får utnyttja uppfinningen genom att erbjuda eller tillhandahålla någon som inte är berättigad att utnyttja uppfinningen sådant medel för uppfinningens utövande här i landet som hänför sig till något väsentligt i uppfinningen, om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet känner till eller borde ha känt till att medlet är lämpat och avsett att användas vid utövande av uppfinningen. Är medlet en i handeln allmänt förekommande vara, gäller det som sägs ovan i detta moment endast om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet försöker påverka mottagaren till en handling som avses i 1 mom. Vid tillämpning av bestämmelserna i detta moment ska såsom berättigad att utnyttja uppfinningen inte anses den som utnyttjar uppfinningen på ett sätt som nämns i 3 mom. 1, 3, 4 eller 6 punkten.

Ensamrätten omfattar inte

1) utnyttjande som inte sker yrkesmässigt,

2) utnyttjande av ett patentskyddat alster som av patenthavaren eller med dennes samtycke bringats i omsättning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte patenthavaren har berättigade grunder att motsätta sig ytterligare utsläppande på marknaden av alstret,

3) utnyttjande av uppfinningen för experiment, som avser själva uppfinningen,

4) undersökningar eller provningar eller åtgärder som föranleds av de praktiska kraven, vilka behövs för ansökan om försäljningstillstånd för ett läkemedelspreparat och vilka gäller en uppfinning som hänför sig till läkemedelspreparatet i fråga,

5) beredning på apotek av läkemedel enligt läkares förskrivning i enskilda fall eller åtgärder med sålunda berett läkemedel,

6) användning av biologiskt material i syfte att odla fram, upptäcka eller utveckla nya växtsorter, eller

7) de handlingar och den användning av insamlad information som tillåts enligt artiklarna 5 och 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/24/EG om rättsligt skydd för datorprogram.

5 §

Utan hinder av patent får en uppfinning utnyttjas på ett utländskt fartyg, luftfartyg eller annat samfärdsmedel för dess behov, när det tillfälligt eller oavsiktligt inkommer till Finland.

Reservdelar och tillbehör till luftfartyg får utan hinder av patent införas till landet och användas här för reparation av ett utländskt luftfartyg.

2 kap.

Behandlingen av en nationell patentansökan och invändningsförfarandet

7 §

Ansökan om patent görs skriftligen hos patentmyndigheten. Patentmyndigheten ska föra diarium över inkomna patentansökningar.

44 §.

Visas det att en i patentregistret antecknad licens eller panträtt har upphört att gälla, ska anteckningen om den avföras.

Har ett patent har utmätts, ska patentmyndigheten anteckna detta i patentregistret på anmälan från utmätningsmannen.

Har någon hos patentmyndigheten begärt att anteckning ska göras i patentregistret om att ett patent har överlåtits till honom eller att han förvärvat en licens eller panträtt, och var han då i god tro beträffande sin rätt, är tidigare överlåtelse av patentet eller upplåtelse av rätt därtill till någon annan inte gällande mot honom, om den andra inte innan dess har bett att få sitt förvärv antecknats i patentregistret.

48 §

Den som utnyttjade en patentsökt uppfinning yrkesmässigt här i landet när handlingarna i ansökningsärendet blev offentliga har, om ansökningsärendet leder till patent, rätt att erhålla tvångslicens till utnyttjandet, om synnerliga skäl föreligger och han saknat kännedom om ansökningsärendet och det inte heller skäligen kan anses att han skulle ha kunnat skaffa sig kännedom om den. Rätt att erhålla tvångslicens till utnyttjandet har under motsvarande förutsättningar även den som vidtagit väsentliga åtgärder för att utnyttja uppfinningen yrkesmässigt i Finland. Tvångslicensen kan avse även tiden innan patentet meddelades.

57 §

Den som uppsåtligen begår patentintrång ska för patentförseelse dömas till böter. För patentförseelse döms även den som i strid med bestämmelser i det i Bryssel den 19 februari 1913 ingångna avtalet om en enhetlig patentdomstol uppsåtligen gör intrång i den rätt som ett europeiskt patent som hör till avtalets tillämpningsområde medför. För patentförseelse döms inte, om gärningen utgör ett brott mot industriell rättighet enligt 49 kap. 2 § i strafflagen (39/1889).

64 §

Twistemål och ansökningsärenden som grundar sig på denna lag handläggs i marknadsdomstolen.

I marknadsdomstolen handläggs även mål som gäller rätten till en uppfinning för vilken europeiskt patent har sökts enligt den europeiska patentkonventionen (FördrS 8/1996). En förutsättning för att ett sådant mål ska handläggas i marknadsdomstolen är att svaranden har hemvist i Finland eller att kändanden har hemvist i Finland och svaranden inte har hemvist i en stat som hör till den europeiska patentkonventionen. Ett sådant mål handläggs i marknadsdomstolen även i det fallet att parterna i tvisten har avtalat att marknadsdomstolen är behörig domstol i ärendet.

En tvist som avses i 2 mom. får inte tas till behandling i marknadsdomstolen, om samma tvistefråga mellan samma parter är anhängig i en domstol i en annan stat som anslutit sig till den europeiska patentkonventionen. Om behörigheten hos denna utländska domstol har bestridits, ska marknadsdomstolen skjuta upp behandlingen av målet tills behörighetsfrågan har avgjorts i den utländska domstolen genom ett lagakraftvunnet avgörande.

I övrigt bestäms eller föreskrivs det särskilt om marknadsdomstolens internationella behörighet.

Bestämmelser om handläggningen av twistemål och ansökningsärenden i marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen.

64 a §

En lagakraftvunnen dom som en domstol i en stat som anslutit sig till den europeiska patentkonventionen har meddelat i en tvist som avses i 64 § 2 mom. kan verkställas i Finland. En dom som gäller den som söker europeiskt patent kan dock inte verkställas i Finland, om stämningshandlingarna inte har delgivits honom på behörigt sätt eller om han inte har haft tillräckligt med tid att förbereda sig för domstolsbehandlingen.

65 §

Vid sidan av marknadsdomstolen handlägger även den enhetliga patentdomstolen, på det sätt som bestäms i avtalet om en enhetlig patentdomstol, mål som gäller europeiska patent.

Bestämmelser om anhängighet och käromål som har samband med varandra mellan marknadsdomstolen och den enhetliga patentdomstolen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

Marknadsdomstolen får inte ta till behandling ett mål där den enhetliga patentdomstolen enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol har exklusiv behörighet.

66 §

Åtal för ett sådant brott mot industriell rättighet enligt 49 kap. 2 § i strafflagen som gör intrång i den ensamrätt som ett patent medför samt åtal för en patentförseelse som avses i 57 § 2 mom. och ett brott som avses i 62 § i denna lag handläggs i Helsingfors tingsrätt.

Trots det som sägs i 64 § får i samband med ett åtal som avses i 1 mom. handläggas ett ersättningsyrkande enligt 58 § eller ett yrkande enligt 59 §, när yrkandet framställts med anledning av det brott som avses i åtalet.

Om den enhetliga patentdomstolen enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol har exklusiv behörighet att handlägga ett privaträttsligt yrkande som följer av ett brott, får det inte handläggas i samband med brottmålet.

70 b §

Ansökan om tilläggsskydd och om förlängning av giltighetstiden för tilläggsskydd för läkemedel görs hos Patent- och registerstyrelsen. Ett tilläggsskydd som Patent- och registerstyrelsen meddelat har rättsverkan i Finland.

70 d §

Ett tillägsskydd ger samma rättigheter som patentet och fråga om det gäller samma begränsningar och skyldigheter.

70 g §

Om ett europeiskt patent är sådant att ett ärende som gäller det ska handläggas i den enhetliga patentdomstolen, gäller för det skydd som det europeiska patentet ger bestämmelserna i kapitel V i del I i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

70 h §

Ett europeiskt patent har ingen rättsverkan i Finland, om inte patenthavaren inom tre månader från den dag då Europeiska patentverket kungjort att det europeiska patentet har meddelats, till patentmyndigheten har gett in den översättning av det europeiska patentet som avses i 3 mom. och betalat fastställd avgift för publicering av översättningen. Beslutar Europeiska patentverket att ett europeiskt patent ska upprätthållas i ändrad avfattning, gäller det som sägs ovan även handlingar med ändrad avfattning.

Trots tidsfristen enligt 1 mom. har ett europeiskt patent rättsverkan i Finland, om de åtgärder som avses i 1 mom. vidtas inom tre månader från det att en ansökan om registrering av enhetligt patentskydd har avslagits så att det inte längre går att söka ändring i avgörandet.

70 i §

Vad 71 a § 1 mom. föreskriver ska på motsvarande sätt tillämpas på ingivande av översättning enligt 70 h § 1 eller 2 mom. och på betalning av publiceringsavgift. Om det med stöd av 71 a § 1 mom. beslutas att en åtgärd ska anses vidtagen inom utsatt tid, ska patentmyndigheten utan dröjsmål kungöra detta på finska och svenska.

Har någon, efter att tidsfristen enligt 70 h § 1 eller 2 mom. har löpt ut men innan den kungörelse som avses i 1 mom. utfärdas, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt i Finland eller vidtagit väsentliga åtgärder i detta syfte, får han den rätt som anges i 71 c § 2 och 3 mom.

70 l §

Betalas inte årsavgiften för ett europeiskt patent enligt 1 mom. och 41 §, tillämpas vad som föreskrivs i 51 §. Den första årsavgiften förfaller dock till betalning först den sista dagen i den tredje månaden efter den månad då patentet meddelades. Vid tillämpningen av 70 h § 2 mom. förfaller dessutom den första årsavgiften till betalning först den sista dagen i den månad som infaller tre månader efter den dag då ändring inte längre kan sökas i ett avgörande om avslag på registrering av enhetligt patentskydd.

9 c kap.

Europeiskt patent med enhetlig verkan

70 v §

Med europeiskt patent med enhetlig verkan avses i denna lag ett patent som Europeiska patentverket har beviljat enligt den europeiska patentkonventionen och som har enhetlig verkan med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd och rådets förordning (EU) nr

1260/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd när det gäller tillämpliga översättningsarrangemang.

Ett europeiskt patents enhetliga verkan registreras i registret för enhetligt patentskydd, som administreras av Europeiska patentverket.

Bestämmelser om det skydd som ett europeiskt patent med enhetlig verkan ger finns i kapitel V i del I i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan endast om det föreskrivs särskilt om det i denna lag.

70 x §

På europeiska patent med enhetlig verkan tillämpas beträffande Finland bestämmelserna i 4 § om för användarrätt, bestämmelserna i 45 – 50 § om tvångslicens och bestämmelserna i 70 a – 70 d § om tilläggsskydd.

På ett europeiskt patent med enhetlig verkan, som enligt artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd som förmögenhetsobjekt ska behandlas som ett nationellt finskt patent på hela det område patentet gäller, tillämpas bestämmelserna i 43 och 44 § om överlåtelse och licens samt pantsättning samt bestämmelserna i 52 § 5 mom. och 53 §.

I 44 § avsedda anteckningar om europeiska patent med enhetlig verkan görs i det register för enhetligt patentskydd som administreras av Europeiska patentverket.

70 y §

När enhetlig verkan har registrerats för ett europeiskt patent saknar patenthavarens åtgärder enligt 70 h § rättsverkan.

Har patentmyndigheten kungjort att en översättning getts in i enlighet med 70 h § 5 mom. ska patentmyndigheten i en situation som avses i 1 mom. utan dröjsmål kungöra att patenthavarens åtgärder enligt 70 h § saknar rättsverkan. Patentmyndigheten ska göra anteckningar om detta i patentregistret och se till att eventuella översättningar som getts in i enlighet med 70 h § 5 mom. inte längre hålls tillgängliga för allmänheten.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

3.

Lag

om ändring av 7 kap. 4 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 7 kap. 4 § i rättegångsbalken, sådan paragrafen lyder i lag 119/2013, nya 5 och 6 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 7 mom., som följer:

7 kap.

Om säkringsåtgärder

4 §

Vid sidan av marknadsdomstolen handlägger även den enhetliga patentdomstol som avses i det i Bryssel den 19 februari 2013 ingångna avtalet om en enhetlig patentdomstol ärenden som gäller säkringsåtgärder beträffande europeiska patent på det sätt som anges i det avtalet.

Marknadsdomstolen får inte besluta om en säkringsåtgärd, om ett mål som gäller säkringsåtgärden eller en huvudsak som gäller den pågår i den enhetliga patentdomstolen. Marknadsdomstolen får inte heller besluta om ett sådant ärende gällande en säkringsåtgärd som enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol omfattas av den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

4.

Lag

om ändring av 7 b § i lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 7 b § i lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter (344/2000), sådan paragrafen lyder i lag 120/2013, nya 2 och 3 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 4 mom., som följer:

7 b §

Forum

Vid sidan av marknadsdomstolen handlägger även den enhetliga patentdomstolen som avses i det i Bryssel den 19 februari 2013 ingångna avtalet om en enhetlig patentdomstol ärenden som gäller säkringsåtgärder beträffande europeiska patent på det sätt som avges i det avtalet.

Marknadsdomstolen får inte besluta om en säkringsåtgärd, om ett mål som gäller säkringsåtgärden eller en huvudsak som gäller den pågår i den enhetliga patentdomstolen. Marknadsdomstolen får inte heller besluta om ett sådant ärende gällande en säkringsåtgärd som enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol omfattas av den enhetliga patentdomstolens exklusiva behörighet.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

5.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 1 kap. 2 § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

I enlighet med vad som föreskrivs i andra lagar, i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella fördrag som är bindande för Finland iakttas förfarandet enligt denna lag även vid verkställighet som avser

- 1) skatter, offentliga avgifter och andra offentlighetsrättsliga eller med dem jämförbara fordringar,
- 2) böter, vissa straffrättsliga påföljder eller staten tilldömda ersättningar,
- 3) vårdnad om barn, överlämnande av barn till vårdnadshavaren eller umgängesrätt,
- 4) utomlands eller i en internationell domstol givna domar, skiljedomar eller andra utsökningsgrunder,
- 5) domar eller beslut av vissa institutioner och organ inom Europeiska unionen,
- 6) lösöre som sålts genom avbetalningsköp,
- 7) andra säkringsåtgärder än sådana som avses i 7 kap. i rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

6.

Lag

om ändring av 15 kap. 12 § och 49 kap. 2 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 15 kap. 12 §, sådan den lyder i lag 563/1998, och
fogas till 49 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 1281/2009, ett nytt 2 mom., som följer:

15 kap.

Om brott mot rättskipning

12 §

Utomlands eller i en internationell domstol avgiven osann utsaga

Vid tillämpningen av bestämmelserna om osann utsaga avses med domstol också den genom Förenta Nationernas stadga inrättade Internationella domstolen och andra av organisationen inrättade domstolar, den enhetliga patentdomstolen som avses i det i Bryssel den 19 februari 2013 ingångna avtalet om en enhetlig patentdomstol, domstolar i Island och Norge, Europeiska unionens domstol och domstolar i Europeiska unionens medlemsländer samt även andra utländska domstolar då dessa ger en finsk domstol handräckning.

49 kap.

Om kränkning av vissa immateriella rättigheter

2 §

Brott mot industriell rättighet

För brott mot industriell rättighet döms även den som i strid med bestämmelserna i avtalet om en enhetlig patentdomstol och så att gärningen är ägnad att åsamka innehavaren av den kränkta rätten betydande ekonomisk skada, gör intrång i den rätt som ett europeiskt patent som omfattas av avtalet medför.

RP 45/2015 rd

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 28 september 2015

Statsministerns ställföreträdare, utrikesminister

Timo Soini

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström

Fördragstext

**AVTAL OM EN ENHETLIG PATENT-
DOMSTOL (2013/C 175/01)**

**ACCORD RELATIF A UNE
JURIDICTION UNIFIEE DU BREVET
(2013/C 175/01)**

DE AVTALSSLUTANDE MEDLEMS-
STATERNA

LES ÉTATS MEMBRES
CONTRACTANTS,

SOM BEAKTAR att samarbetet mellan Europeiska unionens medlemsstater på patentområdet på ett avgörande sätt bidrar till integrationsprocessen i Europa, särskilt när det gäller upprättandet av en inre marknad inom Europeiska unionen som kännetecknas av fri rörlighet för varor och tjänster och inrättandet av ett system som säkerställer att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids,

SOM BEAKTAR att den fragmenterade marknaden för patent och de avsevärda skillnaderna mellan de nationella domstolssystemen är till förfång för innovation, särskilt för små och medelstora företag som har svårigheter att skydda sina patent och försvara sig mot ogrundade krav och krav rörande patent som bör upphävas,

SOM BEAKTAR att det i den europeiska patentkonventionen (EPC), som har ratificerats i alla Europeiska unionens medlemsstater, föreskrivs ett enda förfarande för beviljande av europeiska patent genom Europeiska patentverket,

SOM BEAKTAR att förordning (EU) nr 1257/2012⁽¹⁾ innebär att patenthavare kan begära enhetlig verkan för sina europeiska patent så att de får enhetligt patentskydd i de medlemsstater i Europeiska unionen som del-

CONSIDÉRANT que la coopération entre les États membres de l'Union européenne dans le domaine des brevets contribue de manière significative au processus d'intégration en Europe, notamment à l'établissement d'un marché intérieur au sein de l'Union européenne caractérisé par la libre circulation des marchandises et des services, ainsi qu'à la création d'un système garantissant que la concurrence n'est pas faussée dans le marché intérieur;

CONSIDÉRANT que la fragmentation du marché des brevets et les variations importantes entre les systèmes juridictionnels nationaux sont préjudiciables à l'innovation, en particulier pour les petites et moyennes entreprises, qui ont des difficultés à faire respecter leurs brevets et à se défendre contre des actions non fondées et des actions relatives à des brevets qui devraient être annulés;

CONSIDÉRANT que la Convention sur le brevet européen (ci-après dénommée «CBE»), qui a été ratifiée par tous les États membres de l'Union européenne, prévoit une procédure unique pour la délivrance de brevets européens par l'Office européen des brevets;

CONSIDÉRANT que, en vertu du règlement (UE) no 1257/2012⁽¹⁾, les titulaires de brevets peuvent demander que leurs brevets européens aient un effet unitaire afin d'obtenir la protection unitaire conférée par

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2012 av den 17 december 2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd (EUT L 361, 31.12.2012, s. 1) med eventuella senare ändringar.

⁽¹⁾ Règlement (UE) no 1257/2012 du Parlement européen et du Conseil du 17 décembre 2012 mettant en œuvre la coopération renforcée dans le domaine de la création d'une protection unitaire conférée par un brevet (JO L 361 du 31.12.2012, p. 1), y compris toute modification ultérieure.

tar i det fördjupade samarbetet,

SOM ÖNSKAR förbättra patentskyddet samt skyddet mot ogrundade krav och patent som bör upphävas, och förstärka den rättsliga säkerheten genom att inrätta en enhetlig patentdomstol för patenttvister som rör patentinfrång och patents giltighet,

SOM BEAKTAR att den enhetliga patentdomstolen bör struktureras så, att snabba och högkvalitativa beslut säkerställs, med den rätta avvägningen mellan rättighetshavarnas och andra parter intressen och med hänsyn till behovet av proportionalitet och flexibilitet,

SOM BEAKTAR att den enhetliga patentdomstolen bör vara gemensam för de avtalslutande medlemsstaterna och därigenom en del av deras system för domstolsprövning, med exklusiv behörighet att pröva europeiska patent med enhetlig verkan och europeiska patent som beviljats enligt bestämmelserna i EPC,

SOM BEAKTAR att Europeiska unionens domstol ska garantera enhetligheten i unionens rättsordning samt unionsrättens företrädande,

SOM ERINRAR OM de avtalslutande medlemsstaternas skyldigheter enligt fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), inbegripet skyldigheten till lojalt samarbete enligt artikel 4.3 i EU-fördraget och skyldigheten att genom den enhetliga patentdomstolen säkerställa fullständig tillämpning av och respekt för unionsrätten inom respektive territorier samt domstolsprövning till skydd för enskildas rättigheter enligt den rättsordningen,

SOM BEAKTAR att den enhetliga patentdomstolen, liksom varje nationell domstol, måste respektera och tillämpa unionsrätten

un brevet dans les États membres de l'Union européenne qui participent à la coopération renforcée;

DÉSIREUX d'améliorer le respect des brevets, de renforcer les moyens permettant de se défendre contre des actions non fondées et des brevets qui devraient être annulés et d'accroître la sécurité juridique par la création d'une juridiction unifiée du brevet pour le contentieux lié à la contrefaçon et à la validité des brevets;

CONSIDÉRANT que la juridiction unifiée du brevet devrait être conçue pour rendre des décisions rapides et de qualité, recherchant un juste équilibre entre les intérêts des titulaires de droits et d'autres parties et tenant compte de la proportionnalité et de la souplesse nécessaires;

CONSIDÉRANT que la juridiction unifiée du brevet devrait être une juridiction commune aux États membres contractants et, par conséquent, faire partie de leur système judiciaire, et qu'elle devrait jouir d'une compétence exclusive en ce qui concerne les brevets européens à effet unitaire et les brevets européens délivrés en vertu des dispositions de la CBE;

CONSIDÉRANT que la Cour de justice de l'Union européenne doit veiller à l'uniformité de l'ordre juridique de l'Union et à la primauté du droit de l'Union européenne;

RAPPELANT les obligations qui incombent aux États membres contractants en vertu du traité sur l'Union européenne (TUE) et du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE), y compris l'obligation de coopération loyale énoncée à l'article 4, paragraphe 3, du TUE et l'obligation d'assurer, par la création de la juridiction unifiée du brevet, la pleine application et le respect du droit de l'Union sur leurs territoires respectifs, ainsi que la protection juridictionnelle des droits conférés par ce droit aux particuliers;

CONSIDÉRANT que, comme toute juridiction nationale, la juridiction unifiée du brevet est tenue de respecter et d'appliquer le

och, i samarbete med Europeiska unionens domstol i dess egenskap av unionsrättens väktare, säkerställa dess korrekta tillämpning och enhetliga tolkning, och att den enhetliga patentdomstolen i synnerhet måste samarbeta med Europeiska unionens domstol rörande en korrekt tolkning av unionsrätten genom att förlita sig på den sistnämndas rättspraxis och genom att begära förhandsavgöranden i enlighet med artikel 267 i EUF-fördraget,

SOM BEAKTAR att de avtalsslutande medlemsstaterna i överensstämmelse med Europeiska unionens domstols rättspraxis angående utomobligatoriskt ansvar bör vara skadeståndsskyldiga för skador som uppstår genom överträdelser av unionsrätten som begås av den enhetliga patentdomstolen, inklusive underlåtenhet att begära förhandsavgöranden av Europeiska unionens domstol,

SOM BEAKTAR att överträdelser av unionsrätten begångna av den enhetliga patentdomstolen, inklusive underlåtenhet att begära förhandsavgöranden av Europeiska unionens domstol, direkt kan tillskrivas de avtalsslutande medlemsstaterna och att talan om överträdelse därför kan väckas enligt artiklarna 258, 259 och 260 i EUF-fördraget mot varje avtalsslutande medlemsstat för att säkerställa respekten för unionsrättens företräde och korrekta tillämpning,

SOM ERINRAR OM att unionsrätten har företräde, vilket inbegriper EU-fördraget, EUF-fördraget, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, de allmänna principerna i unionsrätten som de utvecklats av Europeiska unionens domstol, och särskilt rätten till ett effektivt rättsmedel inför en domstol och rätten att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång inför en oavhängig och opartisk domstol, Europeiska unionens domstols rättspraxis och unionens sekundärrätt,

droit de l'Union et, en collaboration avec la Cour de justice de l'Union européenne qui est la gardienne du droit de l'Union, de veiller à sa bonne application et à son interprétation uniforme; la juridiction unifiée du brevet est, en particulier, tenue de coopérer avec la Cour de justice de l'Union européenne aux fins de l'interprétation correcte du droit de l'Union en s'appuyant sur la jurisprudence de la Cour et en saisissant celle-ci de demandes préjudicielles conformément à l'article 267 du TFUE;

CONSIDÉRANT que les États membres contractants devraient, conformément à la jurisprudence de la Cour de justice de l'Union européenne relative à la responsabilité non contractuelle, être responsables des dommages résultant de violations du droit de l'Union commises par la juridiction unifiée du brevet, y compris le manquement à l'obligation de saisir la Cour de justice de l'Union européenne de demandes préjudicielles;

CONSIDÉRANT que les violations du droit de l'Union commises par la juridiction unifiée du brevet, y compris le manquement à l'obligation de saisir la Cour de justice de l'Union européenne de demandes préjudicielles, sont directement imputables aux États membres contractants et qu'une procédure en manquement peut, par conséquent, être engagée en vertu des articles 258, 259 et 260 du TFUE contre tout État membre contractant afin de garantir le respect de la primauté du droit de l'Union et sa bonne application;

RAPPELANT la primauté du droit de l'Union, qui comprend le TUE, le TFUE, la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, les principes fondamentaux du droit de l'Union tels que développés par la Cour de justice de l'Union européenne, et en particulier le droit à un recours effectif devant un tribunal et le droit à ce qu'une cause soit entendue équitablement, publiquement et dans un délai raisonnable par un tribunal indépendant et impartial, la jurisprudence de la Cour de justice de l'Union européenne et le droit dérivé de l'Union;

SOM BEAKTAR att detta avtal bör vara öppet för anslutning för alla medlemsstater i Europeiska unionen och att medlemsstater som har beslutat att inte delta i det fördjupade samarbetet för att skapa ett enhetligt patent-skydd kan delta i detta avtal såvitt avser sådana europeiska patent som beviljas för deras respektive territorier,

SOM BEAKTAR att detta avtal bör träda i kraft den 1 januari 2014 eller den första dagen i den fjärde månaden efter det att det trettonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet har deponerats, förutsatt att de tre stater med det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för avtalets undertecknande finns bland de avtalsslutande medlemsstater som då har deponerat sina ratificerings- eller anslutningsinstrument, eller den första dagen i den fjärde månaden efter dagen för ikraftträdande av ändringarna av förordning (EU) nr 1215/2012⁽²⁾ vad gäller förhållandet mellan den förordningen och detta avtal, beroende på vilket som inträffar sist.

Har enats om följande.

DEL I

ALLMÄNNA OCH INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Enhetlig patentdomstol

Härmed inrättas en enhetlig patentdomstol för att lösa tvister om europeiska patent och europeiska patent med enhetlig verkan.

Den enhetliga patentdomstolen ska vara

CONSIDÉRANT que le présent accord devrait être ouvert à l'adhésion de tout État membre de l'Union européenne; les États membres qui ont décidé de ne pas participer à la coopération renforcée dans le domaine de la création d'une protection unitaire conférée par un brevet peuvent participer au présent accord pour ce qui concerne les brevets européens délivrés pour leur territoire respectif;

CONSIDÉRANT que le présent accord devrait entrer en vigueur le 1er janvier 2014 ou le premier jour du quatrième mois suivant celui du treizième dépôt, à condition que parmi les États membres contractants qui auront déposé leur instrument de ratification ou d'adhésion figurent les trois États dans lesquels le plus grand nombre de brevets européens étaient en vigueur au cours de l'année précédant celle au cours de laquelle intervient la signature de l'accord, ou le premier jour du quatrième mois après la date d'entrée en vigueur des modifications du règlement (UE) no 1215/2012⁽²⁾ portant sur le lien entre ce dernier et le présent accord, la date la plus tardive étant retenue,

Sont convenus des dispositions qui suivent:

PARTIE I

DISPOSITIONS GÉNÉRALES ET INSTITUTIONNELLES

CHAPITRE I

Dispositions générales

Article 1

Juridiction unifiée du brevet

Il est institué par le présent accord une juridiction unifiée du brevet pour le règlement des litiges liés aux brevets européens et aux brevets européens à effet

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1) med eventuella senare ändringar.

⁽²⁾ Règlement (UE) no 1215/2012 du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2012 concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale (JO L 351 du 20.12.2012, p. 1), y compris toute modification ultérieure.

gemensam för de avtalsslutande medlemsstaterna och därmed omfattas av samma skyldigheter enligt unionsrätten som varje nationell domstol i de avtalsslutande medlemsstaterna.

Artikel 2

Definitioner

- I detta avtal avses med
- a) domstol: den enhetliga patentdomstol som inrättas genom detta avtal,
 - b) medlemsstat: en medlemsstat i Europeiska unionen,
 - c) avtalsslutande medlemsstat: en medlemsstat som är part i detta avtal,
 - d) EPC: konventionen om meddelande av europeiska patent av den 5 oktober 1973, med eventuella senare ändringar,
 - e) europeiskt patent: ett patent som beviljats enligt bestämmelserna i EPC och som inte har enhetlig verkan i kraft av förordning (EU) nr 1257/2012,
 - f) europeiskt patent med enhetlig verkan: ett patent som beviljas enligt bestämmelserna i EPC och som har enhetlig verkan i kraft av förordning (EU) nr 1257/2012,
 - g) patent: ett europeiskt patent och/eller ett europeiskt patent med enhetlig verkan,
 - h) tilläggsskydd: ett tilläggsskydd som beviljats enligt förordning (EG) nr 469/2009⁽³⁾ eller förordning (EG) nr 1610/96⁽⁴⁾,
 - i) stadga: domstolens stadga enligt bilaga I, som ska utgöra en integrerad del av detta avtal,
 - j) rättegångsregler: domstolens rättegångsregler, fastställda i enlighet med artikel 41.

unitaire.

La juridiction unifiée du brevet est une juridiction commune aux États membres contractants et est donc soumise aux mêmes obligations en vertu du droit de l'Union que celles qui incombent à toute juridiction nationale des États membres contractants.

Article 2

Définitions

- Aux fins du présent accord, on entend par:
- a) «Juridiction», la juridiction unifiée du brevet créée par le présent accord;
 - b) «État membre», un État membre de l'Union européenne;
 - c) «État membre contractant», un État membre partie au présent accord;
 - d) «CBE», la Convention sur la délivrance de brevets européens du 5 octobre 1973, y compris toute modification ultérieure;
 - e) «brevet européen», un brevet délivré conformément aux dispositions de la CBE auquel n'est pas conféré d'effet unitaire en vertu du règlement (UE) no 1257/2012;
 - f) «brevet européen à effet unitaire», un brevet européen délivré conformément aux dispositions de la CBE auquel est conféré un effet unitaire en vertu du règlement (UE) no 1257/2012;
 - g) «brevet», un brevet européen et/ou un brevet européen à effet unitaire;
 - h) «certificat complémentaire de protection», un certificat complémentaire de protection délivré en vertu du règlement (CE) no 469/2009⁽³⁾ ou du règlement (CE) no 1610/96⁽⁴⁾,
 - i) «statuts», les statuts de la Juridiction figurant à l'annexe I, qui font partie intégrante du présent accord;
 - j) «règlement de procédure», le règlement de procédure de la Juridiction, établi

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 469/2009 av den 6 maj 2009 om tilläggsskydd för läkemedel (EUT L 152, 16.6.2009, s. 1), med eventuella senare ändringar.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1610/96 av den 23 juli 1996 om införande av tilläggsskydd för växtskyddsmedel (EGT L 198, 8.8.1996, s. 30), med eventuella senare ändringar.

⁽³⁾ Règlement (CE) no 469/2009 du Parlement européen et du Conseil du 6 mai 2009 concernant le certificat complémentaire de protection pour les médicaments (JO L 152 du 16.6.2009, p. 1), y compris toute modification ultérieure.

⁽⁴⁾ Règlement (CE) no 1610/96 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 1996 concernant la création d'un certificat complémentaire de protection pour les produits phytopharmaceutiques (JO L 198 du 8.8.1996, p. 30), y compris toute modification ultérieure.

conformément à l'article 41.

Artikel 3

Tillämpningsområde

Detta avtal ska tillämpas på varje
a) europeiskt patent med enhetlig verkan,
b) tilläggsskydd som utfärdats för en produkt som skyddas av ett patent,

c) europeiskt patent som ännu inte har löpt ut den dag detta avtal träder i kraft eller har beviljats efter den dagen, dock utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 83, och

d) ansökan om europeiskt patent som är anhängiggjord den dag detta avtal träder i kraft eller som har getts in efter den dagen, dock utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 83.

Article 3

Champ d'application

Le présent accord s'applique à:

a) tout brevet européen à effet unitaire;
b) tout certificat complémentaire de protection délivré pour un produit protégé par un brevet;

c) tout brevet européen qui n'est pas encore éteint à la date d'entrée en vigueur du présent accord ou qui a été délivré après cette date, sans préjudice de l'article 83; et

d) toute demande de brevet européen en instance à la date d'entrée en vigueur du présent accord ou qui a été introduite après cette date, sans préjudice de l'article 83.

Artikel 4

Rättslig status

1. Domstolen ska åtnjuta status som juridisk person i varje avtalsslutande medlemsstat och ska ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen i den staten.

2. Domstolen ska företrädas av överinstansrättens ordförande som ska väljas i enlighet med stadgan.

Article 4

Statut juridique

1. La Juridiction a la personnalité juridique dans chaque État membre contractant et possède la capacité juridique la plus large reconnue aux personnes morales par le droit national de l'État concerné.

2. La Juridiction est représentée par le président de la cour d'appel, qui est élu conformément aux statuts.

Artikel 5

Ansvar

1. Domstolens avtalsrättsliga ansvar ska regleras av den lagstiftning som är tillämplig på avtalet i fråga i enlighet med förordning (EG) nr 593/2008⁽⁵⁾ (Rom I), i tillämpliga delar, eller i annat fall i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där talan har väckts.

2. Domstolens utomobligatoriska ansvar när det gäller skada som domstolen eller dess personal orsakar vid tjänsteutövning, i den mån det inte är på privaträttens område i den

Article 5

Responsabilité

1. La responsabilité contractuelle de la Juridiction est régie par la loi applicable au contrat en cause conformément au règlement (CE) no 593/2008⁽⁵⁾ (Rome I), le cas échéant, ou à défaut conformément au droit de l'État membre de la juridiction saisie.

2. La responsabilité non contractuelle de la Juridiction pour tout dommage causé par elle et par les membres de son personnel dans l'exercice de leurs fonctions, dans la mesure

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6) med eventuella senare ändringar.

⁽⁵⁾ Règlement (CE) no 593/2008 du Parlement européen et du Conseil du 17 juin 2008 sur la loi applicable aux obligations contractuelles (Rome I) (JO L 177 du 4.7.2008, p. 6), y compris toute modification ultérieure.

mening som avses i förordning (EG) nr 864/2007⁽⁶⁾ (6) (Rom II), ska regleras av lagstiftningen i den avtalsslutande medlemsstat i vilken skadan uppkom. Denna bestämmelse ska inte påverka tillämpningen av artikel 22.

3. Den domstol som har behörighet att avgöra tvister inom ramen för punkt 2 ska vara en domstol i den avtalsslutande medlemsstat där skadan uppkom.

où il ne s'agit pas d'une matière civile ou commerciale au sens du règlement (CE) no 864/2007⁽⁶⁾ (6) (Rome II), est régie par la loi de l'État membre contractant dans lequel le dommage s'est produit. Cette disposition s'entend sans préjudice de l'application de l'article 22.

3. La juridiction compétente pour régler les litiges relevant du paragraphe 2 est une juridiction de l'État membre contractant dans lequel le dommage s'est produit.

KAPITEL II

Institutionella bestämmelser

Artikel 6

Domstolen

1. Domstolen ska bestå av en förstainstansrätt, en överinstansrätt och ett kansli.

2. Domstolen ska utföra de uppgifter som den tilldelas enligt detta avtal.

Artikel 7

Förstainstansrätten

1. Förstainstansrätten ska omfatta en central avdelning samt lokala och regionala avdelningar.

2. Den centrala avdelningen ska ha sitt säte i Paris, med sektioner i London och München. Målen vid den centrala avdelningen ska fördelas i enlighet med bilaga II, som ska utgöra en integrerad del av detta avtal.

3. En lokal avdelning ska i enlighet med stadgan inrättas i en avtalsslutande medlemsstat på dess begäran. En avtalsslutande medlemsstat som är värd för en lokal avdelning ska utse dess säte.

4. Ytterligare en lokal avdelning ska inrättas i en avtalsslutande medlemsstat på dess

CHAPITRE II

Dispositions institutionnelles

Article 6

La Juridiction

1. La Juridiction comprend un tribunal de première instance, une cour d'appel et un greffe.

2. La Juridiction exerce les fonctions qui lui sont attribuées en vertu du présent accord.

Article 7

Le tribunal de première instance

1. Le tribunal de première instance comprend une division centrale ainsi que des divisions locales et régionales.

2. La division centrale a son siège à Paris, ainsi que des sections à Londres et à Munich. Les affaires portées devant la division centrale sont réparties conformément à l'annexe II, qui fait partie intégrante du présent accord.

3. Une division locale est créée dans un État membre contractant à la demande de ce dernier, conformément aux statuts. Un État membre contractant sur le territoire duquel est située une division locale désigne le siège de cette dernière.

4. Une division locale supplémentaire est créée dans un État membre contractant à la

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) (EUT L 199, 31.7.2007, s. 40) med eventuella senare ändringar.

⁽⁶⁾ Règlement (CE) no 864/2007 du Parlement européen et du Conseil du 11 juillet 2007 sur la loi applicable aux obligations contractuelles (Rome II) (JO L 199 du 31.7.2007, p. 40), y compris toute modification ultérieure.

begäran för vart hundra patentmål per kalenderår som har inletts i den avtalsslutande medlemsstaten under tre år i följd före eller efter den dag detta avtal träder i kraft. Antalet lokala avdelningar i en avtalsslutande medlemsstat får inte överstiga fyra.

5. En regional avdelning ska i enlighet med stadgan inrättas för två eller flera avtalsslutande medlemsstater på deras begäran. Sådana avtalsslutande medlemsstater ska bestämma sätet för den berörda avdelningen. Den regionala avdelningen får hålla förhandlingar på olika platser.

Artikel 8

Sammansättning av sitsarna i förstainstansrätten

1. Varje sits i förstainstansrätten ska ha en multinationell sammansättning. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 5 i denna artikel och artikel 33.3 a ska förstainstansrätten vara sammansatt av tre domare.

2. Varje sits i en lokal avdelning i en avtalsslutande medlemsstat där det under en period av tre år i följd före eller efter detta avtals ikraftträdande har inletts färre än i genomsnitt 50 patentmål per kalenderår ska vara sammansatt av en lagfaren domare som är medborgare i den avtalsslutande medlemsstat som är värd för den berörda lokala avdelningen och två lagfarna domare som inte är medborgare i den berörda avtalsslutande medlemsstaten och som från fall till fall tilldelas från domarpoolen i enlighet med artikel 18.3.

3. Varje sits i en lokal avdelning i en avtalsslutande medlemsstat där under en period av tre år i följd före eller efter detta avtals ikraftträdande i genomsnitt 50 eller flera patentmål per kalenderår har inletts ska, utan hinder av vad som sägs i punkt 2, vara sammansatt av två lagfarna domare som är medborgare i den avtalsslutande medlemsstat som är värd för den berörda lokala avdelningen och en lagfaren domare som inte är medborgare i den berörda avtalsslutande medlemsstaten och som

demande de ce dernier pour chaque centaine de procédures par année civile concernant des brevets ayant été, pendant trois années consécutives avant ou après la date d'entrée en vigueur du présent accord, engagées dans cet État membre contractant. Un État membre contractant ne compte pas plus de quatre divisions locales.

5. Une division régionale est créée pour deux États membres contractants ou plus à la demande de ceux-ci, conformément aux statuts. Ces États membres contractants désignent le siège de la division concernée. La division régionale peut tenir ses audiences dans plusieurs localités.

Article 8

Compositio des chambres du tribunal de première instance

1. Les chambres du tribunal de première instance ont une composition multinationale. Sans préjudice du paragraphe 5 du présent article et de l'article 33, paragraphe 3, point a), elles siègent en formation de trois juges.

2. Les chambres d'une division locale située dans un État membre contractant dans lequel, sur une période de trois années consécutives avant ou après la date d'entrée en vigueur du présent accord, en moyenne moins de cinquante procédures concernant les brevets ont été engagées par année civile, siègent en formation d'un juge qualifié sur le plan juridique qui est un ressortissant de l'État membre contractant sur le territoire duquel est située la division locale concernée et de deux juges qualifiés sur le plan juridique qui ne sont pas des ressortissants de l'État membre contractant concerné, issus du pool de juges et affectés au cas par cas, conformément à l'article 18, paragraphe 3.

3. Nonobstant le paragraphe 2, les chambres d'une division locale située dans un État membre contractant dans lequel, sur une période de trois années consécutives avant ou après la date d'entrée en vigueur du présent accord, en moyenne au moins cinquante procédures concernant les brevets ont été engagées par année civile, siègent en formation de deux juges qualifiés sur le plan juridique qui sont des ressortissants de l'État membre contractant sur le territoire duquel

tilldelas från domarpoolen i enlighet med artikel 18.3. En sådan tredje domare ska tjänstgöra vid den lokala avdelningen under en längre period, när detta är nödvändigt för att avdelningar med stor arbetsbörda ska kunna fungera effektivt.

4. Varje sats vid en regional avdelning ska vara sammansatt av två lagfarna domare som valts från en regional domarförteckning och som är medborgare i de berörda avtalsslutande medlemsstaterna och en lagfaren domare som inte är medborgare i de berörda avtalsslutande medlemsstaterna och som ska tilldelas från domarpoolen i enlighet med artikel 18.3.

5. På begäran av en av parterna ska en sats i en lokal eller regional avdelning av förstainstansrättens ordförande begära tilldelning från domarpoolen i enlighet med artikel 18.3 av ytterligare en tekniskt kvalificerad domare med kvalifikationer och erfarenheter inom det berörda teknikområdet. Dessutom kan varje sats i en lokal eller regional avdelning, efter att ha hört parterna, på eget initiativ lämna in en sådan begäran om den anser att det är lämpligt.

I de fall där en sådan tekniskt kvalificerad domare tilldelas kan ingen ytterligare tekniskt kvalificerad domare tilldelas enligt artikel 33.3 a.

6. Varje sats i den centrala avdelningen ska vara sammansatt av två lagfarna domare som är medborgare i olika avtalsslutande medlemsstater och en tekniskt kvalificerad domare tilldelad från domarpoolen i enlighet med artikel 18.3 med kvalifikationer och erfarenheter inom det berörda teknikområdet. Emellertid ska varje sats i den centrala avdelningen som handlägger mål enligt artikel 32.1 i vara sammansatt av tre lagfarna domare som är medborgare i olika avtalsslutande medlemsstater.

est située la division locale concernée et d'un juge qualifié sur le plan juridique, qui n'est pas un ressortissant de l'Etat membre contractant concerné, issu du pool de juges et affecté conformément à l'article 18, paragraphe 3. Ce troisième juge est affecté à la division locale à long terme lorsque cela est nécessaire au bon fonctionnement des divisions dont la charge de travail est importante.

4. Les chambres d'une division régionale siègent en formation de deux juges qualifiés sur le plan juridique choisis sur une liste régionale de juges, qui sont des ressortissants des Etats membres contractants concernés et d'un juge qualifié sur le plan juridique, qui n'est pas un ressortissant des Etats membres contractants concernés, issu du pool de juges et affecté conformément à l'article 18, paragraphe 3.

5. A la demande d'une des parties, une chambre d'une division locale ou régionale demande au président du tribunal de première instance de lui affecter, conformément à l'article 18, paragraphe 3, un juge supplémentaire qualifié sur le plan technique, issu du pool de juges, et ayant des qualifications ainsi qu'une expérience dans le domaine technique concerné. En outre, une chambre d'une division locale ou régionale peut, après avoir entendu les parties, présenter une telle demande de sa propre initiative, lorsqu'elle le juge appropriée.

Dans les cas où un tel juge qualifié sur le plan technique est affecté, aucun autre juge qualifié sur le plan technique ne peut être affecté au titre de l'article 33, paragraphe 3, point a).

6. Les chambres de la division centrale siègent en formation de deux juges qualifiés sur le plan juridique qui sont des ressortissants de différents Etats membres contractants et d'un juge qualifié sur le plan technique, issu du pool de juges et affecté conformément à l'article 18, paragraphe 3, ayant des qualifications ainsi qu'une expérience dans le domaine technique concerné. Cependant, les chambres de la division centrale qui connaissent des actions visées à l'article 32, paragraphe 1, point i), siègent en formation de trois juges qualifiés sur le plan juridique qui sont des ressortissants de différents Etats membres

7. Utan hinder av vad som sägs i punkterna 1–6 och i enlighet med rättegångsreglerna kan parterna enas om att låta målet avgöras av en enda lagfaren domare.

8. Varje sits i förstainstansrätten ska ha en lagfaren domare som ordförande.

Artikel 9

Överinstansrätten

1. Varje sits i överinstansrätten ska sammanträda i en multinationell sammansättning med fem domare. Den ska vara sammansatt av tre lagfarna domare som är medborgare i olika avtalsslutande medlemsstater och två tekniskt kvalificerade domare med kvalifikationer och erfarenheter inom det berörda teknikområdet. Överinstansrättens ordförande ska tilldela sitsen dessa tekniskt kvalificerade domare från domarpoolen i enlighet med artikel 18.

2. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 ska varje sits som handlägger mål enligt artikel 32.1 i vara sammansatt av tre lagfarna domare som är medborgare i olika avtalsslutande medlemsstater.

3. Varje sits i överinstansrätten ska ha en lagfaren domare som ordförande.

4. Överinstansrättens sitsar ska inrättas i enlighet med stadgan.

5. Överinstansrätten ska ha sitt säte i Luxemburg.

Artikel 10

Kansliet

1. Ett kansli ska inrättas på den ort där överinstansrätten har sitt säte. Kansliet ska ledas av kanslichefen och utföra de uppgifter som det fått i enlighet med stadgan. Med förbehåll för de villkor som fastställs i detta avtal och rättegångsreglerna ska registret som förs av kansliet vara offentligt.

2. Underavdelningar till kansliet ska inrät-

contractants.

7. Nonobstant les paragraphes 1 à 6 et conformément au règlement de procédure, les parties peuvent convenir que leur litige sera porté devant un juge unique qualifié sur le plan juridique.

8. Les chambres du tribunal de première instance sont présidées par un juge qualifié sur le plan juridique.

Article 9

La cour d'appel

1. Les chambres de la cour d'appel siègent en formation multinationale de cinq juges. Elles comprennent trois juges qualifiés sur le plan juridique qui sont des ressortissants de différents États membres contractants et deux juges qualifiés sur le plan technique ayant des qualifications ainsi qu'une expérience dans le domaine technique concerné. Les juges qualifiés sur le plan technique sont affectés à la chambre par le président de la cour d'appel qui les choisit parmi les juges qui composent le pool de juges, visé à l'article 18.

2. Nonobstant le paragraphe 1, les chambres qui connaissent des actions visées à l'article 32, paragraphe 1, point i), siègent en formation de trois juges qualifiés sur le plan juridique qui sont des ressortissants de différents États membres contractants.

3. Les chambres de la cour d'appel sont présidées par un juge qualifié sur le plan juridique.

4. Les chambres de la cour d'appel sont instituées conformément aux statuts.

5. La cour d'appel a son siège à Luxembourg.

Article 10

Le greffe

1. Il est institué un greffe au siège de la cour d'appel. Celui-ci est dirigé par le greffier et exerce les fonctions qui lui sont attribuées conformément aux statuts. Sous réserve des conditions énoncées dans le présent accord et dans le règlement de procédure, le registre tenu par le greffe est public.

2. Il est institué des sous-greffes auprès de

tas vid alla avdelningar av förstainstansrätten.

3. Kansliet ska föra register över samtliga mål vid domstolen. Den berörda underavdelningen ska underrätta kansliet om varje mål som kommer in.

4. Domstolen ska utnämna kanslichefen i enlighet med artikel 22 i stadgan och fastställa regler för dennes tjänstgöring.

Artikel 11

Kommittéer

En administrativ kommitté, en budgetkommitté och en rådgivande kommitté ska inrättas för att säkerställa att detta avtal genomförs och tillämpas effektivt. De ska i synnerhet fullgöra de uppgifter som föreskrivs i detta avtal och i stadgan.

Artikel 12

Administrativa kommittén

1. Den administrativa kommittén ska bestå av en företrädare för var och en av de avtalslutande medlemsstaterna. Europeiska kommissionen ska vara företrädad som observatör vid mötena i administrativa kommittén.

2. Varje avtalslutande medlemsstat ska ha en röst.

3. Den administrativa kommittén ska fatta sina beslut med tre fjärdedels majoritet av de företrädade och röstande avtalslutande medlemsstaterna, utom när någonting annat fastställs i detta avtal eller i stadgan.

4. Den administrativa kommittén ska själv anta sin arbetsordning.

5. Den administrativa kommittén ska bland sina ledamöter välja en ordförande för en mandatperiod på tre år. Mandatperioden ska kunna förnyas.

Artikel 13

Budgetkommittén

1. Budgetkommittén ska bestå av en företrädare för var och en av de avtalslutande medlemsstaterna.

toutes les divisions du tribunal de première instance.

3. Le greffe conserve les minutes de toutes les affaires portées devant la Juridiction. Au moment du dépôt, le sous-greffier concerné notifie chaque affaire au greffe.

4. La Juridiction nomme son greffier conformément à l'article 22 des statuts et arrête les règles régissant l'exercice de ses fonctions.

Article 11

Comités

Il est institué un comité administratif, un comité budgétaire et un comité consultatif en vue d'assurer la mise en œuvre et le fonctionnement effectifs du présent accord. Ces comités exercent notamment les fonctions prévues par le présent accord et par les statuts.

Article 12

Le comité administratif

1. Le comité administratif est composé d'un représentant de chaque État membre contractant. La Commission européenne est représentée aux réunions du comité administratif à titre d'observateur.

2. Chaque État membre contractant dispose d'une voix.

3. Le comité administratif adopte ses décisions à la majorité des trois quarts des États membres contractants représentés et votants, sauf si le présent accord ou les statuts en disposent autrement.

4. Le comité administratif adopte son règlement intérieur.

5. Le comité administratif élit son président parmi ses membres pour un mandat de trois ans. Ce mandat est renouvelable.

Article 13

Le comité budgétaire

1. Le comité budgétaire est composé d'un représentant de chaque État membre contractant.

2. Varje avtalsslutande medlemsstat ska ha en röst.

3. Budgetkommittén ska fatta sina beslut med enkel majoritet bland företrädarna för de avtalsslutande medlemsstaterna. Tre fjärdedels majoritet bland företrädarna för de avtalsslutande medlemsstaterna ska dock krävas för antagande av budgeten.

4. Budgetkommittén ska själv anta sin arbetsordning.

5. Budgetkommittén ska bland sina ledamöter välja en ordförande för en mandatperiod på tre år. Mandatperioden ska kunna förnyas.

Artikel 14

Rådgivande kommittén

1. Den rådgivande kommittén ska
a) biträda administrativa kommittén vid förberedelsen av en utnämning av domare vid domstolen,

b) lämna förslag till det presidium som anges i artikel 15 i stadgan om riktlinjerna för det utbildningsarrangemang för domare som avses i artikel 19, och

c) lämna yttranden till administrativa kommittén om de krav på kvalifikationer som avses i artikel 48.2.

2. Den rådgivande kommittén ska bestå av patentdomare och praktiserande jurister på området för patenträtt och patenttvister med de allra högsta erkända kvalifikationerna. De ska utnämnas i enlighet med förfarandet i stadgan för en mandatperiod på sex år. Mandatperioden ska kunna förnyas.

3. Den rådgivande kommitténs sammansättning ska säkerställa att det finns bred sakkunskap inom berörda områden och att varje avtalsslutande medlemsstat är företräd. Ledamöterna i rådgivande kommittén ska vara fullständigt oavhängiga när de utför sina uppgifter och får inte vara bundna av några instruktioner.

4. Den rådgivande kommittén ska själv anta sin arbetsordning.

5. Den rådgivande kommittén ska välja en ordförande bland sina ledamöter för en mandatperiod på sex år. Mandatperioden ska

2. Chaque État membre contractant dispose d'une voix.

3. Le comité budgétaire adopte ses décisions à la majorité simple des représentants des États membres contractants. Toutefois, la majorité des trois quarts des représentants des États membres contractants est requise pour l'adoption du budget.

4. Le comité budgétaire adopte son règlement intérieur.

5. Le comité budgétaire élit son président parmi ses membres pour un mandat de trois ans. Ce mandat est renouvelable.

Article 14

Le comité consultatif

1. Le comité consultatif:
a) assiste le comité administratif pour préparer la nomination des juges de la Juridiction;

b) formule des propositions à l'intention du présidium visé à l'article 15 des statuts en ce qui concerne les orientations relatives au cadre de formation des juges visé à l'article 19; et

c) rend des avis au comité administratif concernant les exigences de qualifications visées à l'article 48, paragraphe 2.

2. Le comité consultatif est composé de juges des brevets et de praticiens du droit des brevets et du contentieux en matière de brevets ayant le plus haut niveau de compétence reconnu. Ses membres sont nommés, conformément à la procédure prévue dans les statuts, pour un mandat de six ans. Ce mandat est renouvelable.

3. La composition du comité consultatif garantit un large éventail de compétences dans le domaine concerné et la représentation de chacun des États membres contractants. Les membres du comité consultatif exercent leurs fonctions en toute indépendance et ne sont liés par aucune instruction.

4. Le comité consultatif adopte son règlement intérieur.

5. Le comité consultatif élit son président parmi ses membres pour un mandat de trois ans. Ce mandat est renouvelable.

kunna förnyas.

KAPITEL III

Domare vid domstolen

Artikel 15

Urvalskriterier för utnämning av domare

1. Domstolen ska bestå av både lagfarna domare och tekniskt kvalificerade domare. Domare ska ha högsta kompetens och dokumenterad erfarenhet av patenttvister.

2. Lagfarna domare ska uppfylla de villkor som krävs för utnämning till domarämbeten i en avtalsslutande medlemsstat.

3. Tekniskt kvalificerade domare ska ha en universitetsexamen och dokumenterad sakkunskap inom ett tekniskt område. De ska även ha dokumenterade kunskaper om civilrätt och förfaranden som är relevanta för patenttvister.

Artikel 16

Utnämningsförfarande

1. Den rådgivande kommittén ska upprätta en förteckning över de lämpligaste kandidaterna för utnämning till domare i domstolen i enlighet med stadgan.

2. På grundval av den förteckningen ska den administrativa kommittén i samförstånd utnämna domare vid domstolen.

3. Tillämpningsbestämmelserna för utnämning av domare anges i stadgan.

Artikel 17

Rättsligt oberoende och opartiskhet

1. Domstolen, dess domare och kanslichefen ska åtnjuta rättsligt oberoende. Vid fullgörandet av sina uppgifter ska domarna inte vara bundna av några instruktioner.

CHAPITRE III

Juges de la juridiction

Article 15

Conditions à remplir pour être nommé juge

1. La Juridiction comprend des juges qualifiés sur le plan juridique et des juges qualifiés sur le plan technique. Les juges font preuve du plus haut niveau de compétence et d'une expérience avérée dans le domaine du contentieux des brevets.

2. Les juges qualifiés sur le plan juridique possèdent les qualifications requises pour être nommés à des fonctions judiciaires dans un État membre contractant.

3. Les juges qualifiés sur le plan technique sont titulaires d'un diplôme universitaire dans un domaine technique et disposent d'une compétence avérée dans ce domaine. Ils ont aussi une connaissance avérée du droit civil et de la procédure civile dans le domaine du contentieux des brevets.

Article 16

Procédure de nomination

1. Le comité consultatif établit une liste des candidats les plus qualifiés pour être nommés juges à la Juridiction, conformément aux statuts.

2. Sur la base de cette liste, le comité administratif nomme, d'un commun accord, les juges de la Juridiction.

3. Les dispositions d'exécution relatives à la nomination des juges sont prévues dans les statuts.

Article 17

Indépendance judiciaire et impartialité

1. La Juridiction, les juges qui y siègent et le greffier bénéficient de l'indépendance judiciaire. Dans l'exercice de leurs fonctions, les juges ne sont liés par aucune instruction.

2. Les juges qualifiés sur le plan juridique,

2. Varken lagfarna domare eller tekniskt kvalificerade domare med heltidstjänst vid domstolen får bedriva någon annan verksamhet, oavsett om den är avlönad eller inte, om inte dispens har beviljats av den administrativa kommittén.

3. Utan hinder av vad som sägs i punkt 2 ska utövande av ämbetet som domare inte utesluta utövandet av andra rättstillämpande funktioner på nationell nivå.

4. Utövandet av ämbetet som lagfaren domare med deltidstjänst vid domstolen ska inte utesluta utövandet av andra funktioner förutsatt att det inte föreligger någon intressekonflikt.

5. Om det föreligger en intressekonflikt, ska den berörda domaren inte delta i förfarandet. De regler som styr intressekonflikter anges i stadgan.

Artikel 18

Domarpool

1. En domarpool ska inrättas i enlighet med stadgan.

2. Domarpoolen ska bestå av alla lagfarna och tekniskt kvalificerade domare vid förstainstansrätten som innehar heltids- eller deltidstjänst vid denna. Domarpoolen ska omfatta åtminstone en tekniskt kvalificerad domare per teknikområde med relevanta kvalifikationer och erfarenheter. De tekniskt kvalificerade domarna från domarpoolen ska också vara tillgängliga för överinstansrätten.

3. När så föreskrivs i detta avtal eller i stadgan ska förstainstansrättens ordförande tilldela den berörda avdelningen domare från domarpoolen. Tilldelningen av domare ska grunda sig på deras juridiska eller tekniska sakkunskap, språkliga färdigheter och relevanta erfarenheter. Tilldelningen av domare ska garantera samma höga kvalitet på arbetet och samma höga nivå på den juridiska och tekniska sakkunskapen i alla förstainstansrättens sitsar.

Artikel 19

ainsi que les juges qualifiés sur le plan technique siégeant de manière permanente à la Juridiction, ne peuvent exercer aucune autre activité professionnelle, rémunérée ou non, sauf dérogation accordée par le comité administratif.

3. Nonobstant le paragraphe 2, l'exercice du mandat de juge n'exclut pas l'exercice d'autres fonctions judiciaires au niveau national.

4. L'exercice du mandat de juge qualifié sur le plan technique ne siégeant pas de manière permanente à la Juridiction n'exclut pas l'exercice d'autres fonctions, pour autant qu'il n'y ait pas conflit d'intérêt.

5. En cas de conflit d'intérêt, le juge concerné ne prend pas part à la procédure. Les règles régissant les conflits d'intérêt sont énoncées dans les statuts.

Article 18

Pool de juges

1. Il est institué un pool de juges conformément aux statuts.

2. Le pool de juges comprend tous les juges qualifiés sur le plan juridique et tous les juges qualifiés sur le plan technique du tribunal de première instance qui siègent de manière permanente ou non à la Juridiction. Le pool de juges comprend, pour chaque domaine technique, au moins un juge qualifié sur le plan technique ayant les qualifications et l'expérience requises. Les juges qualifiés sur le plan technique issus du pool de juges sont également à la disposition de la cour d'appel.

3. Lorsque le présent accord ou les statuts le prévoient, les juges du pool sont affectés à la division concernée par le président du tribunal de première instance. L'affectation des juges tient compte de leurs compétences juridiques ou techniques, de leurs aptitudes linguistiques et de l'expérience requise. Elle garantit le même niveau élevé de qualité des travaux et de compétences juridiques et techniques dans toutes les chambres du tribunal de première instance.

Article 19

Utbildningsarrangemang

1. Ett utbildningsarrangemang för domare, som beskrivs i detalj i stadgan, ska inrättas för att förbättra och öka tillgänglig sakkunskap om patenttvister och säkerställa en bred geografisk spridning av sådana specifika kunskaper och erfarenheter. Utbildningsarrangemangets lokaler ska ligga i Budapest.

2. Utbildningsarrangemanget ska särskilt inriktas på

a) praktik vid nationella patentdomstolar eller avdelningar vid förstainstansrättens som behandlar ett stort antal patenttvister,

b) förbättrade språkkunskaper,

c) tekniska aspekter av patenträtten,

d) spridning av kunskaper om och erfarenheter av civilrättsliga förfaranden för tekniskt kvalificerade domare,

e) undervisning för domaraspiranter.

3. Utbildningsarrangemanget ska erbjuda fortbildning. Regelbundna möten ska hållas med samtliga domare vid domstolen för att diskutera utvecklingen inom patenträtten och säkerställa enhetlighet i domstolens rättspraxis.

Cadre de formation

1. Il est institué un cadre de formation pour les juges, dont les modalités sont précisées dans les statuts, en vue d'améliorer et d'accroître les compétences disponibles dans le domaine du contentieux des brevets et d'assurer une large diffusion géographique de ces connaissances et expériences spécifiques. Les infrastructures nécessaires à ce cadre sont situées à Budapest.

2. Le cadre de formation se concentre en particulier sur:

a) l'organisation de stages dans les juridictions nationales compétentes en matière de brevets ou dans les divisions du tribunal de première instance connaissant un nombre important d'affaires dans le domaine du contentieux des brevets;

b) l'amélioration des aptitudes linguistiques;

c) les aspects techniques du droit des brevets;

d) la diffusion des connaissances et des expériences en matière de procédure civile, à l'intention des juges qualifiés sur le plan technique;

e) la préparation des candidats aux fonctions de juge.

3. Le cadre de formation prévoit une formation continue. Des réunions sont organisées régulièrement entre tous les juges de la Juridiction afin de débattre des évolutions dans le domaine du droit des brevets et d'assurer la cohérence de la jurisprudence de la Juridiction.

KAPITEL IV

Unionsrättens företrädare, de avtalsslutande medlemsstaternas skadeståndsskyldighet och ansvar

Artikel 20

Företrädare och respekt för unionsrätten

Domstolen ska tillämpa unionsrätten i dess helhet och respektera dess företrädare.

Artikel 21

CHAPITRE IV

Primauté du droit de l'Union et responsabilité des États membres contractants

Article 20

Primauté et respect du droit de l'Union

La Juridiction applique le droit de l'Union dans son intégralité et respecte sa primauté.

Article 21

Begäran om förhandsavgörande

I egenskap av en domstol som är gemensam för de avtalsslutande medlemsstaterna och utgör en del av deras rättssystem ska domstolen samarbeta med Europeiska unionens domstol för att säkerställa korrekt tillämpning och enhetlig tolkning av unionsrätten, liksom varje nationell domstol, i överensstämmelse med i synnerhet artikel 267 i EUF-fördraget. Avgöranden från Europeiska unionens domstol ska vara bindande för domstolen.

Artikel 22

Ansvar för skada som orsakats genom överträdelser av unionsrätten

1. De avtalsslutande medlemsstaterna är solidariskt ansvariga för sådan skada som uppstår genom en överträdelse av unionsrätten begångna av överinstansrätten, i enlighet med unionsrätten angående medlemsstaternas utomobligatoriska ansvar för skador som orsakas av nationella domstolar genom överträdelser av unionsrätten.

2. Talan om sådan skada ska väckas mot den avtalsslutande medlemsstat där käranden har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller, i avsaknad av hemvist eller huvudsakligt verksamhetsställe, sitt verksamhetsställe, inför den avtalsslutande medlemsstatens behöriga myndighet. Om käranden inte har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller, i avsaknad av hemvist eller huvudsakligt verksamhetsställe, sitt verksamhetsställe i en avtalsslutande medlemsstat kan käranden väcka en sådan talan mot den avtalsslutande medlemsstat där överinstansrätten har sitt säte, inför den behöriga myndigheten i den avtalsslutande medlemsstaten.

Den behöriga myndigheten ska tillämpa lex fori, med undantag för sin internationella privaträtt, på alla frågor som inte styrs av unionsrätten eller av detta avtal. Den sökande ska ha rätt att få hela det skadeståndsbelopp som utdöms av den behöriga myndigheten av den avtalsslutande medlemsstat mot vilken talan väcktes.

Demandes préjudicielles

En tant que juridiction commune aux États membres contractants et dans la mesure où elle fait partie de leur système judiciaire, la Juridiction coopère avec la Cour de justice de l'Union européenne afin de garantir la bonne application et l'interprétation uniforme du droit de l'Union, comme toute juridiction nationale, conformément, en particulier, à l'article 267 du TFUE. Les décisions de la Cour de justice de l'Union européenne sont contraignantes pour la Juridiction.

Article 22

Responsabilité pour les dommages résultant de violations du droit de l'Union

1. Les États membres contractants sont solidairement responsables des dommages résultant d'une violation du droit de l'Union par la cour d'appel, conformément au droit de l'Union en matière de responsabilité non contractuelle des États membres pour les dommages résultant d'une violation du droit de l'Union par leurs juridictions nationales.

2. Une action relative à de tels dommages est formée contre l'État membre contractant dans lequel le requérant a son domicile ou son principal établissement ou, en l'absence de domicile ou de principal établissement, son établissement, devant l'autorité compétente de cet État membre contractant. Si le requérant n'a pas son domicile ou son principal établissement ou, en l'absence de domicile ou de principal établissement, son établissement dans un État membre contractant, il peut former une telle action contre l'État membre contractant dans lequel la cour d'appel a son siège, devant l'autorité compétente de cet État membre contractant.

L'autorité compétente applique la loi du for, exception faite de son droit international privé, à toutes les questions qui ne sont pas régies par le droit de l'Union ou par le présent accord. Le requérant a le droit d'obtenir l'intégralité du montant des dommages-intérêts exigés par l'autorité compétente de la part de l'État membre contractant contre lequel l'action a été formée.

3. Den avtalsslutande medlemsstat som har betalat skadestånd har rätt att få ett proportionellt bidrag, som ska fastställas i enlighet med den metod som fastställs i artikel 37.3 och 37.4, från de andra avtalsslutande medlemsstaterna. De detaljerade regler som styr de avtalsslutande medlemsstaternas bidrag enligt denna punkt ska fastställas av den administrativa kommittén.

3. L'État membre contractant qui a payé les dommages-intérêts a le droit d'obtenir une contribution proportionnelle, déterminée conformément à la méthode prévue à l'article 37, paragraphes 3 et 4, de la part des autres États membres contractants. Les règles détaillées régissant la contribution due par les États membres contractants au titre du présent paragraphe sont fixées par le comité administratif.

Artikel 23

Article 23

De avtalsslutande medlemsstaternas ansvar

Responsabilité des États membres contractants

Domstolens åtgärder ska direkt tillskrivas varje avtalsslutande medlemsstat individuellt, även vid tillämpning av artiklarna 258, 259 och 260 i EUF-fördraget, och ska tillskrivas alla avtalsslutande medlemsstater kollektivt.

Les actions de la Juridiction sont directement imputables individuellement à chacun des États membres contractants, y compris aux fins des articles 258, 259 et 260 du TFUE, ainsi que collectivement à l'ensemble des États membres contractants.

KAPITEL V

CHAPITRE V

Rättskällor och materiell rätt

Sources du droit et droit matériel

Artikel 24

Article 24

Rättskällor

Sources du droit

I full överensstämmelse med artikel 20 ska domstolen vid handläggning av ett mål i enlighet med detta avtal grunda sina avgöranden på

- a) unionsrätten, inklusive förordning (EU) nr 1257/2012 och förordning (EU) nr 1260/2012⁽⁷⁾,
- b) detta avtal,
- c) EPC,
- d) andra internationella avtal som är tillämpliga på patent och bindande för alla avtalsslutande medlemsstater, och
- e) nationell lagstiftning.

1. En parfaite conformité avec l'article 20, lorsqu'elle a à connaître d'une affaire dont elle est saisie en vertu du présent accord, la Juridiction fonde ses décisions sur:

- a) le droit de l'Union, y compris le règlement (UE) no 1257/2012 et le règlement (UE) no 1260/2012⁽⁷⁾;
- b) le présent accord;
- c) la CBE;
- d) les autres accords internationaux applicables aux brevets et contraignants à l'égard de tous les États membres contractants; et
- e) les droits nationaux.

⁽⁷⁾ Rådets förordning (EU) nr 1260/2012 av den 17 december 2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd när det gäller tillämpliga översättningsarrangemang (EUT L 361, 31.12.2012, s. 89) med eventuella senare ändringar.

⁽⁷⁾ Règlement (UE) no 1260/2012 du Conseil du 17 décembre 2012 mettant en œuvre la coopération renforcée dans le domaine de la création d'une protection unitaire conférée par un brevet, en ce qui concerne les modalités applicables en matière de traduction (JO L 361 du 31.12.2012, p. 89), y compris toute modification ultérieure.

2. I den mån domstolen ska grunda sina avgöranden på nationell lagstiftning, i förekommande fall inbegripet ickeavtalsslutande staters lagstiftning, ska den tillämpliga lagen fastställas

a) genom direkt tillämpliga bestämmelser i unionsrätten som omfattar internationella privaträttsliga regler, eller

b) i avsaknad av direkt tillämpliga bestämmelser i unionsrätten eller när unionsrätten inte är tillämplig, genom internationella instrument som omfattar internationella privaträttsliga regler, eller

c) i avsaknad av sådana bestämmelser som avses i leden a och b, genom nationella bestämmelser om internationell privaträtt i enlighet med vad som fastställs av domstolen.

3. Lagstiftningen i ickeavtalsslutande stater ska tillämpas när detta fastställs genom tillämpning av de regler som avses i punkt 2, i synnerhet i förhållande till artiklarna 25–28, 54, 55, 64, 68 och 72.

Artikel 25

Rätt att förbjuda direkt utnyttjande av uppfinningen

Ett patent ger patenthavaren rätt att förbjuda tredje man att göra följande utan patenthavarens tillstånd:

a) Tillverka, bjuda ut, släppa ut på marknaden eller använda den patentskyddade produkten eller föra in eller inneha produkten för dessa ändamål.

b) Använda ett patentskyddat förfarande eller, om tredje man känner till eller borde ha känt till att förfarandet inte får användas utan patenthavarens samtycke, bjuda ut det för användning inom territoriet för de avtalsslutande medlemsstater där patentet har verkan.

c) Bjuda ut, släppa ut på marknaden, använda, eller föra in eller för dessa ändamål inneha en produkt som tillverkats enligt ett patentskyddat förfarande.

Artikel 26

2. Dans les cas où la Juridiction fonde ses décisions sur le droit national, y compris, le cas échéant, le droit d'États non contractants, le droit applicable est déterminé:

a) par les dispositions directement applicables du droit de l'Union qui contiennent des règles de droit international privé; ou

b) en l'absence de dispositions directement applicables du droit de l'Union ou si celles-ci ne s'appliquent pas, par les instruments internationaux contenant des règles de droit international privé; ou

c) en l'absence de dispositions visées aux points a) et b), par les dispositions nationales de droit international privé déterminées par la Juridiction.

3. Le droit d'États non contractants s'applique lorsqu'il est désigné en application des règles visées au paragraphe 2, en particulier pour ce qui est des articles 25 à 28, 54, 55, 64, 68 et 72.

Article 25

Droit d'empêcher l'exploitation directe de l'invention

Un brevet confère à son titulaire le droit d'empêcher, en l'absence de son consentement, tout tiers:

a) de fabriquer, d'offrir, de mettre sur le marché ou d'utiliser un produit qui fait l'objet du brevet, ou bien d'importer ou de détenir ce produit à ces fins;

b) d'utiliser le procédé qui fait l'objet du brevet ou, lorsque le tiers sait ou aurait dû savoir que l'utilisation du procédé est interdite sans le consentement du titulaire du brevet, d'en offrir l'utilisation sur le territoire des États membres contractants dans lesquels le brevet produit ses effets;

c) d'offrir, de mettre sur le marché, d'utiliser ou bien d'importer ou de détenir à ces fins un produit obtenu directement par un procédé qui fait l'objet du brevet.

Article 26

Rätt att förbjuda indirekt utnyttjande av uppfinningen

1. Innehavaren av ett patent ska ha rätt att förbjuda tredje man att, utan patenthavarens samtycke och i de avtalsslutande medlemsstater där det patentet har verkan, tillhandahålla eller erbjuda sig att tillhandahålla andra personer än den som är berättigad att utnyttja den patentskyddade uppfinningen medel som hänför sig till någon väsentlig del av uppfinningen, för att utöva uppfinningen, om tredje man känner till eller borde ha känt till att medlen är lämpade och avsedda för utövande av uppfinningen.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas när medlen är produkter som allmänt förekommer i handeln, om inte tredje man uppmanar den person till vilken medlen tillhandahålls att utföra någon av de handlingar som är förbjudna enligt artikel 25.

3. Personer som utför de handlingar som avses i artikel 27 a–e ska inte anses vara personer som är berättigade att utöva uppfinningen i den mening som avses i punkt 1.

Artikel 27

Begränsningar av ett patents verkan

De rättigheter som följer av ett patent ska inte omfatta något av följande:

a) Handlingar som utförs privat och i icke-kommersiellt syfte.

b) Handlingar som utförs i experimentellt syfte som rör föremålet för den patentskyddade uppfinningen.

c) Användning av biologiskt material i syfte att odla fram, upptäcka eller utveckla nya växtsorter.

d) Handlingar som är tillåtna enligt artikel 13.6 i direktiv 2001/82/EG⁽⁸⁾ eller artikel 10.6 i direktiv 2001/83/EG⁽⁹⁾ för varje patent som

Droit d'empêcher l'exploitation indirecte de l'invention

1. Un brevet confère à son titulaire le droit d'empêcher, en l'absence de son consentement, tout tiers, de fournir ou d'offrir de fournir, sur le territoire des États membres contractants dans lesquels le brevet produit ses effets, à une personne autre que celle habilitée à exploiter l'invention brevetée, des moyens de mise en œuvre, sur ce territoire, de cette invention se rapportant à un élément essentiel de celle-ci, lorsque le tiers sait, ou aurait dû savoir, que ces moyens sont aptes et destinés à cette mise en œuvre.

2. Le paragraphe 1 ne s'applique pas lorsque les moyens sont des produits de consommation courants, sauf si le tiers incite la personne à qui ils sont fournis à commettre tout acte interdit par l'article 25.

3. Ne sont pas considérées comme des personnes habilitées à exploiter l'invention au sens du paragraphe 1 celles qui accomplissent les actes visés à l'article 27, points a) à e).

Article 27

Limitations des effets d'un brevet

Les droits conférés par un brevet ne s'étendent à aucun des actes suivants:

a) les actes accomplis dans un cadre privé et à des fins non commerciales;

b) les actes accomplis à titre expérimental qui portent sur l'objet de l'invention brevetée;

c) l'utilisation de matériel biologique en vue de créer ou de découvrir et de développer d'autres variétés végétales;

d) les actes autorisés en vertu de l'article 13, paragraphe 6, de la directive 2001/82/CE⁽⁸⁾ ou de l'article 10, paragraphe

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/82/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel (EGT L 311, 28.11.2001, s. 1), med eventuella senare ändringar.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (EGT L 311, 28.11.2001, s. 67), med eventuella senare ändringar.

⁽⁸⁾ Directive 2001/82/CE du Parlement européen et du Conseil du 6 novembre 2001 instituant un code communautaire relatif aux médicaments vétérinaires (JO L 311 du 28.11.2001, p. 1), y compris toute modification ultérieure.

omfattar produkten i enlighet med någondera av dessa direktiv.

e) I enskilda fall, provisorisk beredning på apotek av ett läkemedel enligt recept eller handlingar som rör det läkemedel som beretts på detta sätt.

f) Användning av den patenskyddade uppfinningen ombord på fartyg från länder som är parter i Parisunionen för skydd av den industriella äganderätten eller medlemmar i Världshandelsorganisationen och som inte är avtalsslutande medlemsstater där det patentet har verkan, på själva fartyget, i maskineriet, riggen, utrustningen och andra tillbehör, när sådana fartyg tillfälligt eller oavsiktligt kommer in på territorialvatten som tillhör en avtalsslutande medlemsstat där det patentet har verkan, förutsatt att uppfinningen endast används för fartygets egna behov.

g) Användning av den patentskyddade uppfinningen vid konstruktion eller drift av luftfartyg eller markfordon eller andra transportmedel i länder som är parter i Parisunionen för skydd av den industriella äganderätten eller medlemmar i Världshandelsorganisationen och inte är avtalsslutande medlemsstater där det patentet har verkan, eller av tillbehör till sådana luftfartyg eller markfordon, när dessa tillfälligt eller oavsiktligt kommer in på en avtalsslutande medlemsstats territorium där patentet i fråga har verkan.

h) Sådana handlingar som avses i artikel 27 i konventionen om internationell civil luftfart av den 7 december 1944⁽¹⁰⁾, när dessa handlingar rör luftfartyg från ett land som är part i den konventionen och inte är en avtalsslutande medlemsstat där patentet har verkan.

i) Jordbrukares egen användning av sin skörd för reproduktion eller mångfaldigande i det egna jordbruksföretaget, förutsatt att det

6, de la directive 2001/83/CE⁽⁹⁾ en ce qui concerne tout brevet portant sur le produit au sens de l'une ou l'autre de ces directives;

e) la préparation de médicaments faite extemporanée et par unité dans les officines de pharmacie, sur ordonnance médicale, ou les actes concernant les médicaments ainsi préparés;

f) l'utilisation de l'invention brevetée à bord de navires de pays membres de l'Union internationale pour la protection de la propriété industrielle (Union de Paris) ou membres de l'Organisation mondiale du commerce autres que les États membres contractants dans lesquels le brevet concerné produit ses effets, dans le corps dudit navire, dans les machines, agrès, appareils et autres accessoires, lorsque ces navires pénètrent temporairement ou accidentellement dans les eaux d'un État membre contractant dans lequel le brevet concerné produit ses effets, sous réserve que ladite invention soit utilisée exclusivement pour les besoins du navire;

g) l'utilisation de l'invention brevetée dans la construction ou le fonctionnement des engins de locomotion aérienne ou terrestre ou d'autres moyens de transport de pays membres de l'Union internationale pour la protection de la propriété industrielle (Union de Paris) ou membres de l'Organisation mondiale du commerce autres que les États membres contractants dans lesquels le brevet concerné produit ses effets, ou des accessoires de ces engins, lorsque ceux-ci pénètrent temporairement ou accidentellement sur le territoire d'un État membre contractant dans lequel le brevet concerné produit ses effets;

h) les actes prévus par l'article 27 de la Convention relative à l'aviation civile internationale du 7 décembre 1944⁽¹⁰⁾ (10), lorsque ces actes concernent des aéronefs d'un pays partie à ladite Convention autre qu'un État membre contractant dans lequel ce brevet produit ses effets;

i) l'utilisation par un agriculteur du produit de sa récolte pour reproduction ou multiplication sur sa propre exploitation,

⁽⁹⁾ Directive 2001/83/CE du Parlement européen et du Conseil du 6 novembre 2001 instituant un code communautaire relatif aux médicaments à usage humain (JO L 311 du 28.11.2001, p. 67), y compris toute modification ultérieure.

⁽¹⁰⁾ Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao), Chicagokonventionen, dokument 7300/9 (9:e upplagan 2006).

⁽¹⁰⁾ Organisation de l'aviation civile internationale (OACI), «Convention de Chicago», document 7300/9 (9ème édition, 2006).

vegetabiliska reproduktionsmaterialet sålts eller på annat sätt saluförts av patenthavaren eller med patenthavarens samtycke till jordbrukaren, för användning i jordbruket. Omfattningen av och villkoren för en sådan användning motsvarar dem som anges i artikel 14 i förordning (EG) nr 2100/94⁽¹⁷⁾.

j) Jordbrukares användning av skyddade djurbesättningar för jordbruksändamål, förutsatt att avelsdjur eller annat animaliskt reproduktionsmaterial sålts eller på annat sätt saluförts till jordbrukaren av patenthavaren eller med dennes samtycke. Sådan användning omfattar att göra djuret eller annat animaliskt reproduktionsmaterial tillgängligt inom den egna jordbruksverksamheten, men inte försäljning av dessa inom ramen för eller i syfte att bedriva yrkesmässig reproduktionsverksamhet.

k) De handlingar och den användning av insamlad information som tillåts enligt artiklarna 5 och 6 i direktiv 2009/24/EG⁽¹²⁾, särskilt genom dess bestämmelser om de- kompilering och samverkansförmåga.

l) Handlingar som är tillåtna enligt artikel 10 i direktiv 98/44/EG⁽¹³⁾.

pour autant que le matériel de reproduction végétale ait été vendu ou commercialisé sous une autre forme à l'agriculteur par le titulaire du brevet ou avec son consentement à des fins d'exploitation agricole. L'étendue et les conditions d'une telle utilisation correspondent à celles fixées à l'article 14 du règlement (CE) no 2100/94⁽¹¹⁾;

j) l'utilisation par un agriculteur de bétail protégé pour un usage agricole, pour autant que les animaux d'élevage ou autre matériel de reproduction animal aient été vendus ou commercialisés sous une autre forme à l'agriculteur par le titulaire du brevet ou avec son consentement. Une telle utilisation comprend la mise à disposition de l'animal ou autre matériel de reproduction animal pour la poursuite de l'activité agricole de l'agriculteur, mais non la vente de ceux-ci dans le cadre ou dans le but d'une activité de reproduction commerciale;

k) les actes et l'utilisation des informations obtenues tels qu'autorisés en vertu des articles 5 et 6 de la directive 2009/24/CE⁽¹²⁾, en particulier par ses dispositions relatives à la décompilation et à l'interopérabilité; et

l) les actes autorisés en vertu de l'article 10 de la directive 98/44/CE⁽¹³⁾.

Artikel 28

Rätt som grundas på tidigare nyttjande av uppfinningen

Varje person som, om ett nationellt patent beviljats avseende en uppfinning, i en avtalslutande medlemsstat skulle ha haft en rätt grundad på tidigare nyttjande av den uppfinningen eller en rätt till personligt innehav av den uppfinningen, ska i den avtalslutande

Article 28

Droit fondé sur une utilisation antérieure de l'invention

Quiconque, dans le cas où un brevet national a été délivré pour une invention, aurait acquis, dans un État membre contractant, un droit fondé sur une utilisation antérieure de cette invention ou un droit de possession personnelle sur cette invention

⁽¹¹⁾ Rådets förordning (EG) nr 2100/94 av den 27 juli 1994 om gemenskapens växtförädlarrätt (EGT L 227, 1.9.1994, s. 1), med eventuella senare ändringar.

⁽¹¹⁾ Règlement (CE) no 2100/94 du Conseil du 27 juillet 1994 instituant un régime de protection communautaire des obtentions végétales (JO L 227 du 1.9.1994, p. 1), y compris toute modification ultérieure.

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/24/EG av den 23 april 2009 om rättsligt skydd för datorprogram (EUT L 111, 5.5.2009, s. 16), med eventuella senare ändringar.

⁽¹²⁾ Directive 2009/24/CE du Parlement européen et du Conseil du 23 avril 2009 concernant la protection juridique des programmes d'ordinateur (JO L 111 du 5.5.2009, p. 16), y compris toute modification ultérieure.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/44/EG av den 6 juli 1998 om rättsligt skydd för biotekniska uppfinningar (EGT L 213, 30.7.1998, s. 13), med eventuella senare ändringar.

⁽¹³⁾ Directive 98/44/CE du Parlement européen et du Conseil du 6 juillet 1998 relative à la protection juridique des inventions biotechnologiques (JO L 213 du 30.7.1998, p. 13), y compris toute modification ultérieure.

medlemsstaten åtnjuta samma rättigheter avseende ett patent för samma uppfinning.

jouit, dans cet État membre contractant, des mêmes droits à l'égard du brevet ayant cette invention pour objet.

Artikel 29

Article 29

Konsumtion av de rättigheter som följer av ett europeiskt patent

Épuisement des droits conférés par un brevet européen

De rättigheter som följer av ett europeiskt patent ska inte omfatta handlingar som avser en produkt som skyddas av patentet efter det att produkten har släppts ut på marknaden i Europeiska unionen av patenthavaren eller med dennes samtycke, om inte patenthavaren har legitima skäl att motsätta sig ytterligare saluföring av produkten.

Les droits conférés par un brevet européen ne s'étendent pas aux actes qui concernent un produit couvert par ce brevet après que ce produit a été mis sur le marché dans l'Union européenne par le titulaire du brevet ou avec son consentement, à moins qu'il n'existe des motifs légitimes justifiant que le titulaire s'oppose à la poursuite de la commercialisation du produit.

Artikel 30

Article 30

Verkan av tilläggsskydd

Effets des certificats complémentaires de protection

Ett tilläggsskydd ska ge samma rättigheter som patentet och ska vara underkastat samma begränsningar och skyldigheter.

Un certificat complémentaire de protection confère les mêmes droits que ceux qui sont conférés par le brevet et est soumis aux mêmes limitations et aux mêmes obligations.

KAPITEL VI

CHAPITRE VI

Internationell behörighet och domstols behörighet

Compétence internationale

Artikel 31

Article 31

Internationell behörighet

Compétence internationale

Domstolens internationella behörighet ska fastställas i enlighet med förordning (EU) nr 1215/2012 eller, i tillämpliga fall, på grundval av konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Luganokonventionen)⁽¹⁴⁾.

La compétence internationale de la Juridiction est établie conformément au règlement (UE) no 1215/2012 ou, le cas échéant, sur la base de la Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale (Convention de Lugano)⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Konvention om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, upprättad i Lugano den 30 oktober 2007, med eventuella senare ändringar.

⁽¹⁴⁾ Convention sur la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, signée le 30 octobre 2007, y compris toute modification ultérieure.

Artikel 32

Domstolens behörighet

1. Domstolen ska ha exklusiv behörighet när det gäller

a) talan om faktiskt intrång eller hot om intrång i patent och tilläggsskydd samt svaromål i samband med dessa, inklusive genkärsmål avseende licenser,

b) fastställsetalan om att det inte föreligger något patentintrång respektive intrång i tilläggsskydd,

c) talan om interimistiska åtgärder och skyddsåtgärder samt förelägganden,

d) talan om upphävande av patent och om ogiltigförklaring av tilläggsskydd,

e) genkärsmål om upphävande av patent och om ogiltigförklaring av tilläggsskydd,

f) talan om skadestånd eller ersättning på grundval av det provisoriska skyddet knutet till en offentliggjord ansökan om europeiskt patent,

g) talan om nyttjande av en uppfinning innan ett patent eller en rättighet beviljats på grundval av ett tidigare nyttjande av uppfinningen,

h) talan om ersättning för licenser på grundval av artikel 8 i förordning (EU) nr 1257/2012, och

i) talan rörande de beslut som Europeiska patentverket fattar när det utför de arbetsuppgifter som avses i artikel 9 i förordning (EU) nr 1257/2012.

2. De avtalsslutande medlemsstaternas nationella domstolar ska fortfarande vara behöriga när det gäller talan rörande patent och tilläggsskydd som inte omfattas av domstolens exklusiva behörighet.

Artikel 33

Behörighet för förstainstansrättens avdelningar

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 7 i denna artikel ska sådan talan som avses i artikel 32.1 a, c, f och g väckas vid

Article 32

Compétence de la Juridiction

1. La Juridiction a une compétence exclusive pour:

a) les actions en contrefaçon ou en menace de contrefaçon de brevets et de certificats complémentaires de protection et les défenses y afférentes, y compris les demandes reconventionnelles concernant les licences;

b) les actions en constatation de non-contrefaçon de brevets et de certificats complémentaires de protection;

c) les actions visant à obtenir des mesures provisoires et conservatoires et des injonctions;

d) les actions en nullité de brevets et de certificats complémentaires de protection;

e) les demandes reconventionnelles en nullité de brevets et de certificats complémentaires de protection;

f) les actions en dommages-intérêts ou en réparation découlant de la protection provisoire conférée par une demande de brevet européen publiée;

g) les actions relatives à l'utilisation de l'invention avant la délivrance du brevet ou au droit fondé sur une utilisation antérieure de l'invention;

h) les actions en réparation concernant les licences formées sur la base de l'article 8 du règlement (UE) no 1257/2012; et

i) les actions concernant les décisions prises par l'Office européen des brevets dans l'exercice des tâches visées à l'article 9 du règlement (UE) no 1257/2012.

2. Les juridictions nationales des États membres contractants demeurent compétentes pour les actions relatives aux brevets et aux certificats complémentaires de protection qui ne relèvent pas de la compétence exclusive de la Juridiction.

Article 33

Compétence des divisions du tribunal de première instance

1. Sans préjudice du paragraphe 7 du présent article, les actions visées à l'article 32, paragraphe 1, points a), c), f) et g), sont

a) den lokala avdelningen i den avtalsslutande medlemsstat där det faktiska intrånget eller hotet om intrång har ägt rum eller kan äga rum eller den regionala avdelning i vilken den avtalsslutande medlemsstaten deltar, eller

b) den lokala avdelning för vilken den medlemsstat är värd där svaranden, eller om det finns flera svarande, en av svarandena, har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe, eller i avsaknad av hemvist eller huvudsakligt verksamhetsställe, sitt verksamhetsställe, eller den regionala avdelning i vilken den avtalsslutande medlemsstaten deltar. Talan kan väckas mot flera svarande endast om svarandena har en affärsförbindelse och talan gäller samma påstådda intrång.

Sådan talan som avses i artikel 32.1 h ska väckas vid den lokala eller regionala avdelningen i enlighet med led b i denna punkt.

Talan mot svarande som har sitt hemvist eller sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller, i avsaknad av hemvist eller huvudsakligt verksamhetsställe, sitt verksamhetsställe utanför de avtalsslutande medlemsstaternas territorium ska väckas vid den lokala eller regionala avdelningen i överensstämmelse med led a i första stycket eller vid den centrala avdelningen.

Om den berörda avtalsslutande medlemsstaten inte har någon lokal avdelning och inte deltar i en regional avdelning, ska talan väckas vid den centrala avdelningen.

2. Om en talan som avses i artikel 32.1 a, c, f, g eller h är anhängiggjord vid en avdelning i förstainstansrätten får en talan som avses i artikel 32.1 a, c, f, g eller h mellan samma parter och rörande samma patent väckas vid någon annan avdelning.

Om en talan som avses i artikel 32.1 a är anhängiggjord vid en regional avdelning och intrånget har ägt rum inom territorierna för tre eller flera regionala avdelningar ska den berörda regionala avdelningen på begäran av svaranden hänskjuta målet till den centrala avdelningen.

portées devant:

a) la division locale située sur le territoire de l'État membre contractant où la contrefaçon ou la menace de contrefaçon s'est produite ou est susceptible de se produire, ou devant la division régionale à laquelle ledit État membre contractant participe; ou

b) la division locale située sur le territoire de l'État membre contractant dans lequel le défendeur ou, s'il y a plusieurs défendeurs, l'un des défendeurs a son domicile ou son principal établissement ou, en l'absence de domicile ou de principal établissement, son établissement, ou devant la division régionale à laquelle ledit État membre contractant participe. Une action ne peut être exercée contre plusieurs défendeurs que si ceux-ci ont un lien commercial et si l'action porte sur la même contrefaçon alléguée.

Les actions visées à l'article 32, paragraphe 1, point h), sont portées devant la division locale ou régionale conformément au point b) du premier alinéa.

Les actions contre des défendeurs ayant leur domicile ou leur principal établissement ou, en l'absence de domicile ou de principal établissement, leur établissement en dehors du territoire des États membres contractants sont portées devant la division locale ou régionale conformément au point a) du premier alinéa ou devant la division centrale.

Si aucune division locale ne se trouve sur le territoire de l'État membre contractant concerné et que celui-ci ne participe pas à une division régionale, les actions sont portées devant la division centrale.

2. Si une action visée à l'article 32, paragraphe 1, points a), c), f), g) ou h), est pendante devant une division du tribunal de première instance, aucune action visée à l'article 32, paragraphe 1, points a), c), f), g) ou h), ne peut être engagée entre les mêmes parties au sujet du même brevet devant aucune autre division.

Si une action visée à l'article 32, paragraphe 1, point a), est pendante devant une division régionale et que la contrefaçon s'est produite sur le territoire d'au moins trois divisions régionales, à la demande du défendeur, la division régionale concernée renvoie l'affaire devant la division centrale.

Om en talan mellan samma parter rörande samma patent väcks vid flera olika avdelningar ska den avdelning där talan först väcktes vara behörig att handlägga hela målet och övriga avdelningar ska avvisa talan i enlighet med rättegångsreglerna.

3. Ett genkäromål om upphävande enligt artikel 32.1 e får väckas i anslutning till en talan om intrång enligt artikel 32.1 a. Den berörda lokala eller regionala avdelningen ska efter att ha hört parterna ha möjlighet att aningen

a) gå vidare med både talan om intrång och genkäromålet om upphävande och samt av förstainstansrättens ordförande begära tilldelning från domarpoolen i enlighet med artikel 18.3 av en tekniskt kvalificerad domare med kvalifikationer och erfarenheter inom det berörda teknikområdet,

b) hänskjuta genkäromålet om upphävande för avgörande till den centrala avdelningen och vilandeförklara eller fullfölja talan om intrång, eller

c) med parternas medgivande hänskjuta målet för avgörande till den centrala avdelningen.

4. Sådan talan som avses i artikel 32.1 b och d ska väckas vid den centrala avdelningen. Om en talan om intrång enligt artikel 32.1 a mellan samma parter och rörande samma patent har väckts vid en lokal eller regional avdelning får sådan talan emellertid endast väckas vid samma lokala eller regionala avdelning.

5. Om en talan om upphävande enligt artikel 32.1 d är anhängiggjord vid den centrala avdelningen får en talan om intrång enligt artikel 32.1 a mellan samma parter och rörande samma patent väckas vid vilken avdelning som helst enligt punkt 1 i denna artikel eller vid den centrala avdelningen. Den berörda lokala eller regionala avdelningen ska ha möjlighet att hantera målet i enlighet med punkt 3 i den här artikeln.

6. En fastställsetalan om att det inte före-

Si une action est engagée entre les mêmes parties au sujet du même brevet devant plusieurs divisions différentes, la division première saisie est compétente pour l'intégralité de l'affaire et toute division saisie ultérieurement déclare l'action irrecevable conformément au règlement de procédure.

3. Une demande reconventionnelle en nullité visée à l'article 32, paragraphe 1, point e), peut être introduite dans le cadre d'une action en contrefaçon visée à l'article 32, paragraphe 1, point a). Après avoir entendu les parties, la division locale ou régionale concernée, a la faculté:

a) soit de statuer tant sur l'action en contrefaçon que sur la demande reconventionnelle en nullité et de demander au président du tribunal de première instance l'affectation, conformément à l'article 18, paragraphe 3, d'un juge qualifié sur le plan technique issu du pool de juges et ayant des qualifications et une expérience dans le domaine technique concerné;

b) soit de renvoyer la demande reconventionnelle en nullité devant la division centrale pour décision et de suspendre l'action en contrefaçon ou de statuer sur celle-ci; ou

c) soit, avec l'accord des parties, de renvoyer l'affaire devant la division centrale pour décision.

4. Les actions visées à l'article 32, paragraphe 1, points b) et d), sont portées devant la division centrale. Si, toutefois, une action en contrefaçon visée à l'article 32, paragraphe 1, point a), a été engagée entre les mêmes parties au sujet du même brevet devant une division locale ou régionale, les actions précitées ne peuvent être portées que devant la même division locale ou régionale.

5. Si une action en nullité visée à l'article 32, paragraphe 1, point d), est pendante devant la division centrale, une action en contrefaçon visée à l'article 32, paragraphe 1, point a), peut être engagée entre les mêmes parties au sujet du même brevet devant n'importe quelle division, conformément au paragraphe 1 du présent article, ou devant la division centrale. La division locale ou régionale concernée a la faculté de statuer conformément au paragraphe 3 du présent article.

6. Une action en constatation de non-

ligger något intrång som avses i artikel 32.1 b som är anhängiggjord vid den centrala avdelningen ska förklaras vilande så snart en talan om intrång som avser samma patent mellan samma parter eller mellan innehavaren av en exklusiv licens och den part som begär fastställelse av att det inte föreligger något intrång har väckts vid en lokal eller regional avdelning inom tre månader från den dag talan väcktes vid den centrala avdelningen.

7. Parterna får komma överens om att väcka en talan som avses i artikel 32.1 a–h vid en valfri avdelning, inklusive den centrala avdelningen.

8. Sådan talan som avses i artikel 32.1 d och e kan väckas utan att sökanden är tvungen att göra invändning vid Europeiska patentverket.

9. Sådan talan som avses i artikel 32.1 i ska väckas vid den centrala avdelningen.

10. En part ska informera domstolen om eventuella anhängiggjorda upphävande-, begränsnings- eller invändningsförfaranden vid Europeiska patentverket och om varje begäran om påskyndad handläggning vid Europeiska patentverket. Domstolen kan vilandeförklara ett mål när ett snabbt beslut kan förväntas av Europeiska patentverket.

contrefaçon visée à l'article 32, paragraphe 1, point b), pendant devant la division centrale est suspendue dès qu'une action en contrefaçon visée à l'article 32, paragraphe 1, point a), est engagée entre les mêmes parties ou entre le titulaire d'une licence exclusive et la partie demandant la constatation de non-contrefaçon au sujet du même brevet devant une division locale ou régionale dans un délai de trois mois à compter de la date à laquelle l'action a été engagée devant la division centrale.

7. Les parties peuvent convenir de porter les actions visées à l'article 32, paragraphe 1, points a) à h), devant la division de leur choix, y compris la division centrale.

8. Les actions visées à l'article 32, paragraphe 1, points d) et e), peuvent être engagées sans que le requérant ait à former opposition devant l'Office européen des brevets.

9. Les actions visées à l'article 32, paragraphe 1, point i), sont portées devant la division centrale.

10. Les parties informent la Juridiction de toute procédure de nullité, de limitation ou d'opposition pendant devant l'Office européen des brevets, ainsi que de toute demande de procédure accélérée présentée auprès de l'Office européen des brevets. La Juridiction peut suspendre la procédure lorsqu'une décision rapide peut être attendue de l'Office européen des brevets.

Artikel 34

Territoriell verkan av beslut

Domstolens avgöranden rörande ett europeiskt patent ha rättslig verkan inom de avtalslutande medlemsstaters territorium där det europeiska patentet har verkan.

KAPITEL VII

Medlings- och skiljeförfarande avseende patent

Artikel 35

Centrum för medling och skiljeförfarande i patenttvister

Article 34

Champ d'application territorial des décisions

Les décisions de la Juridiction couvrent, dans le cas d'un brevet européen, le territoire des États membres contractants pour lesquels le brevet produit ses effets.

CHAPITRE VII

Médiation et arbitrage en matière de brevets

Article 35

Centre de médiation et d'arbitrage en matière de brevets

1. Ett centrum för medling och skiljeförfarande i patenttvister (nedan kallat centrumet) inrättas härmed. Det ska ha sina säten i Ljubljana och Lissabon.

2. Centrumet ska ställa resurser till förfogande för medling och skiljeförfarande vid patenttvister som omfattas av detta avtal. Artikel 82 ska också gälla för alla förlikningar som nåtts genom att centrumets resurser tagits i bruk, även genom medling. Ett patent får emellertid inte upphävas eller begränsas genom medlings- eller skiljeförfaranden.

3. Centrumet ska fastställa regler för medling och skiljeförfarande.

4. Centrumet ska upprätta en förteckning över medlare och skiljemän för att bistå parterna vid tvistelösning.

DEL II

FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Artikel 36

Domstolens budget

1. Domstolens budget ska finansieras genom domstolens egna intäkter och i vart fall under den övergångsperiod som avses i artikel 83 vid behov genom bidrag från de avtalsslutande medlemsstaterna. Budgeten ska vara balanserad.

2. Domstolens egna intäkter ska bestå av domstolsavgifter och andra intäkter.

3. Domstolsavgifterna ska fastställas av den administrativa kommittén. De ska bestå av en fast avgift i kombination med en värdebaserad avgift när ett på förhand fastställt tak överskrids. Domstolsavgifterna ska fastställas på en sådan nivå att man säkerställer rätt balans mellan principen om rättvis tillgång till rättslig prövning, i synnerhet för små och medelstora företag, mikroenheter, fysiska personer, ideella organisationer, universitet och offentliga forskningsorganisationer samt ett tillräckligt bidrag från parterna för de kostnader som domstolen ådrar sig, med hänsynstagande till de berörda parternas ekonomiska vinst och med målet att ha en självfinansierande domstol med balanserade finanser. Nivån på domstolsavgifterna ska regel-

1. Il est institué un centre de médiation et d'arbitrage en matière de brevets (ci-après dénommé «centre»). Il a ses sièges à Ljubljana et à Lisbonne.

2. Le centre fournit des services de médiation et d'arbitrage des litiges en matière de brevets qui relèvent du champ d'application du présent accord. L'article 82 s'applique mutatis mutandis à tout règlement d'un différend par le biais des services fournis par le centre, y compris la médiation. Toutefois, un brevet ne peut pas être annulé ou limité dans le cadre d'une procédure de médiation ou d'arbitrage.

3. Le centre définit des règles régissant la médiation et l'arbitrage.

4. Le centre établit une liste de médiateurs et d'arbitres chargés d'aider les parties à régler leur différend.

PARTIE II

DISPOSITIONS FINANCIÈRES

Article 36

Budget de la Juridiction

1. Le budget de la Juridiction est financé sur les recettes financières propres de la Juridiction et, à tout le moins au cours de la période transitoire visée à l'article 83, si nécessaire, sur les contributions des États membres contractants. Le budget est en équilibre.

2. Les recettes financières propres de la Juridiction comprennent le paiement des frais de procédure et d'autres recettes.

3. Les frais de procédure sont fixés par le comité administratif. Ils comprennent un montant fixe, combiné à un montant fondé sur la valeur du litige, au-delà d'un plafond prédéfini. Le montant des frais de procédure est fixé à un niveau garantissant un juste équilibre entre le principe d'accès équitable à la justice, en particulier pour les petites et moyennes entreprises, les micro-entités, les personnes physiques, les organisations à but non lucratif, les universités et les organismes publics de recherche, et une contribution adéquate des parties aux frais exposés par la Juridiction, tenant compte des avantages économiques pour les parties concernées et

bundet ses över av administrativa kommittén. Riktade stödåtgärder för små och medelstora företag samt mikroenheter kan övervägas.

4. Om domstolen inte kan balansera sin budget genom sina egna resurser ska de avtalsslutande medlemsstaterna lämna särskilda finansiella bidrag.

Artikel 37

Finansiering av domstolen

1. Domstolens driftskostnader ska täckas av domstolens budget i enlighet med stadgan.

Avtalsslutande medlemsstater som inrättar en lokal avdelning ska tillhandahålla de faciliteter som är nödvändiga för detta ändamål. Avtalsslutande medlemsstater som delar en regional avdelning ska tillhandahålla de faciliteter som är nödvändiga för detta ändamål. Avtalsslutande medlemsstater som är värd för den centrala avdelningen, dess underavdelningar eller överinstansrätten ska tillhandahålla de faciliteter som är nödvändiga för detta ändamål. Under en inledande övergångsperiod på sju år från och med den dag då detta avtal träder i kraft ska de berörda avtalsslutande medlemsstaterna också tillhandahålla administrativ stödpersonal, utan att det påverkar stadgan för den personalen.

2. Den dag då detta avtal träder i kraft ska de avtalsslutande medlemsstaterna lämna de första finansiella bidrag som är nödvändiga för domstolens inrättande.

3. Under den inledande övergångsperioden på sju år från och med den dag då detta avtal träder i kraft ska bidraget från varje avtalsslutande medlemsstat som har ratificerat eller anslutit sig till avtalet före dess ikraftträdande beräknas på grundval av antalet europeiska patent med verkan inom den statens territorium den dag då detta avtal träder i kraft och antalet europeiska patent rörande vilka talan om intrång eller upphävande har väckts vid den statens nationella domstolar under den

de l'objectif visant à ce que la Juridiction s'autofinance et ait des comptes en équilibre. Le montant des frais de procédure est revu périodiquement par le comité administratif. Des mesures de soutien ciblées en faveur des petites et moyennes entreprises et des micro-entités peuvent être envisagées.

4. Si la Juridiction n'est pas en mesure d'équilibrer son budget au moyen de ses ressources propres, les États membres contractants lui versent des contributions financières spéciales.

Article 37

Financement de la Juridiction

1. Les coûts opérationnels de la Juridiction sont couverts par son budget, conformément aux statuts.

Les États membres contractants qui créent une division locale fournissent les infrastructures nécessaires à cette fin. Les États membres contractants qui partagent une division régionale fournissent conjointement les infrastructures nécessaires à cette fin. Les États membres contractants sur le territoire desquels est située la division centrale, ses sections ou la cour d'appel fournissent les infrastructures nécessaires à celles-ci. Durant une période transitoire initiale de sept ans à partir de la date d'entrée en vigueur du présent accord, les États membres contractants concernés fournissent également le personnel d'appui administratif, sans préjudice du statut de ce personnel.

2. À la date d'entrée en vigueur du présent accord, les États membres contractants apportent les contributions financières initiales nécessaires à la création de la Juridiction.

3. Pendant la période transitoire initiale de sept ans à partir de la date d'entrée en vigueur du présent accord, la contribution de chaque État membre contractant ayant ratifié l'accord ou y ayant adhéré avant son entrée en vigueur est calculée en fonction du nombre de brevets européens produisant leurs effets sur le territoire de l'État concerné à la date d'entrée en vigueur du présent accord et du nombre de brevets européens au sujet desquels des actions en contrefaçon ou en nullité ont été engagées devant les

treårsperiod som föregick detta avtals ikraftträdande.

Under samma inledande övergångsperiod på sju år ska bidragen för medlemsstater som ratificerar eller ansluter sig till detta avtal efter dess ikraftträdande beräknas på grundval av det antal europeiska patent som har verkan på den ratificerande eller anslutande medlemsstatens territorium dagen för ratificeringen eller anslutningen och det antal europeiska patent rörande vilka talan om intrång eller upphävande har väckts vid den ratificerande eller anslutande medlemsstatens nationella domstolar under den treårsperiod som föregick ratificeringen eller anslutningen.

4. Vid utgången av den inledande övergångsperioden på sju år, då domstolen förväntas ha blivit självfinansierande, bör bidrag från medlemsstaterna, om sådana visar sig nödvändiga, fastställas i enlighet med den fördelning av årsavgifter för europeiska patent med enhetlig verkan som är tillämplig vid den tidpunkt då bidragen blir nödvändiga.

juridictions nationales dudit État au cours des trois années précédant l'entrée en vigueur du présent accord.

Pendant la même période transitoire initiale de sept ans, les contributions des États membres qui ratifient le présent accord ou y adhèrent après son entrée en vigueur sont calculées en fonction du nombre de brevets européens produisant leurs effets sur le territoire de l'État membre ratifiant l'accord ou y adhérant à la date de la ratification ou de l'adhésion et du nombre de brevets européens au sujet desquels des actions en contrefaçon ou en nullité ont été engagées devant les juridictions nationales de l'État membre ratifiant l'accord ou y adhérant au cours des trois années précédant la ratification ou l'adhésion.

4. À l'expiration de la période transitoire initiale de sept ans, au terme de laquelle il est prévu que la Juridiction s'autofinance, si des contributions des États membres contractants s'avèrent nécessaires, celles-ci sont déterminées conformément à la clé de répartition des taxes annuelles des brevets européens à effet unitaire applicable au moment où la contribution devient nécessaire.

Artikel 38

Finansiering av utbildningsarrangemangen för domare

Utbildningsarrangemanget för domare ska finansieras genom domstolens budget.

Artikel 39

Finansiering av centrumet

Centrumets driftskostnader ska finansieras genom domstolens budget.

DEL III

ORGANISATION OCH PROCESSUELLA BESTÄMMELSER

KAPITEL I

Article 38

Financement du cadre de formation des juges

Le cadre de formation des juges est financé sur le budget de la Juridiction.

Article 39

Financement du centre

Les coûts de fonctionnement du centre sont financés sur le budget de la Juridiction.

PARTIE III

ORGANISATION ET DISPOSITIONS PROCÉDURALES

CHAPITRE I

Allmänna bestämmelser

Artikel 40

Stadga

1. I stadgan närmare bestämmelser om domstolens organisation och verksamhet fastställas.

2. Stadgan bifogas detta avtal. Stadgan får ändras genom beslut av administrativa kommittén, på grundval av ett förslag från domstolen eller ett förslag från en avtalsslutande medlemsstat efter samråd med domstolen. Sådana ändringar får emellertid inte strida mot eller ändra detta avtal.

3. Stadgan ska garantera att domstolens arbete organiseras så effektivt och kostnadseffektivt som möjligt och ska säkerställa rättvis tillgång till rättslig prövning.

Artikel 41

Rättegångsregler

1. I rättegångsreglerna ska närmare bestämmelser om förfaranden vid domstolen fastställas. De ska stämma överens med detta avtal och med stadgan.

2. Rättegångsreglerna ska antas av administrativa kommittén på grundval av brett samråd med intressenter. Ett förhandsyttrande ska begäras av Europeiska kommissionen om rättegångsreglernas förenlighet med unionsrätten.

Rättegångsreglerna får ändras genom beslut av administrativa kommittén på grundval av ett förslag från domstolen och efter samråd med Europeiska kommissionen. Sådana ändringar får emellertid inte strida mot eller ändra detta avtal eller stadgan.

3. Rättegångsreglerna ska garantera att domstolens beslut är av högsta kvalitet och att förfarandena organiseras så effektivt och kostnadseffektivt som möjligt. De ska säkerställa en rättvis balans mellan samtliga parter legitima intressen. De ska säkerställa en nödvändig nivå för domarnas skönsmässiga bedömning utan att detta försämrar förfarandenas förutsebarhet för parterna.

Dispositions générales

Article 40

Statuts

1. Les statuts fixent les modalités de l'organisation et du fonctionnement de la Juridiction.

2. Les statuts sont annexés au présent accord. Ils peuvent être modifiés par décision du comité administratif sur la base d'une proposition de la Juridiction ou d'une proposition d'un État membre contractant après consultation de la Juridiction. Toutefois, ces modifications ne sont pas contraires au présent accord et ne l'altèrent pas.

3. Les statuts garantissent que le fonctionnement de la Juridiction est organisé de la manière la plus efficace et économique qui soit et assure un accès équitable à la justice.

Article 41

Règlement de procédure

1. Le règlement de procédure fixe les modalités de la procédure devant la Juridiction. Il est conforme au présent accord et aux statuts.

2. Le règlement de procédure est adopté par le comité administratif sur la base de larges consultations avec les parties intéressées. L'avis préalable de la Commission européenne sur la compatibilité du règlement de procédure avec le droit de l'Union est demandé.

Le règlement de procédure peut être modifié par décision du comité administratif sur la base d'une proposition de la Juridiction et après consultation de la Commission européenne. Toutefois, ces modifications ne sont pas contraires au présent accord ou aux statuts et ne les altèrent pas.

3. Le règlement de procédure garantit que les décisions rendues par la Juridiction sont de la plus haute qualité et que la procédure est organisée de la manière la plus efficace et la plus économique qui soit. Il établit un juste équilibre entre les intérêts légitimes de toutes les parties. Il assure aux juges le niveau

requis de pouvoir d'appréciation sans compromettre la prévisibilité de la procédure pour les parties.

Artikel 42

Proportionalitet och rättvisa

1. Domstolen ska handlägga tvister på ett sätt som står i proportion till deras betydelse och komplexitet.

2. Domstolen ska säkerställa att de regler, förfaranden och rättsmedel som fastställs i detta avtal och i stadgan tillämpas på ett rättvist och rimligt sätt och inte snedvrider konkurrensen.

Article 42

Proportionnalité et équité

1. La Juridiction traite les litiges de manière proportionnée à leur importance et à leur complexité.

2. La Juridiction veille à ce que les règles, procédures et recours prévus par le présent accord et par les statuts soient utilisés de manière juste et équitable et ne faussent pas la concurrence.

Artikel 43

Handläggning av mål

Domstolen ska aktivt handlägga de mål som anhängiggjorts vid den i enlighet med rättegångsreglerna utan att minska parternas frihet att ange processföremålet och föra bevisning i målet.

Article 43

Traitement des affaires

La Juridiction traite avec diligence les affaires dont elle est saisie conformément à son règlement de procédure sans compromettre la liberté dont disposent les parties de déterminer l'objet de l'affaire et les éléments de preuve qui l'étayent.

Artikel 44

Elektroniska förfaranden

Domstolen ska på bästa sätt använda elektroniska förfaranden, såsom elektronisk registrering av parternas inlagor och bevisupptagning i elektronisk form, samt videokonferenser, i enlighet med rättegångsreglerna.

Article 44

Procédures électroniques

La Juridiction utilise au mieux les procédures électroniques, notamment pour le dépôt des conclusions des parties et la communication des éléments de preuve, ainsi que la vidéoconférence, conformément à son règlement de procédure.

Artikel 45

Offentliga förfaranden

Förfarandena ska vara öppna för allmänheten, om inte domstolen beslutar att de i den omfattning som är nödvändig ska omfattas av konfidentialitet i en av parternas eller andra berörda personers intresse, eller generellt i rättvisans intresse, eller med tanke på den allmänna ordningen.

Article 45

Débats publics

Les débats de la Juridiction sont publics sauf si elle décide, dans la mesure où cela est nécessaire, de les rendre confidentiels dans l'intérêt d'une des parties ou d'autres personnes concernées, ou dans l'intérêt général de la justice ou de l'ordre public.

Artikel 46

Rättskapacitet

Varje fysisk eller juridisk person eller organ som är likvärdigt med en juridisk person med rätt att inleda förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning kan vara part i förfaranden vid domstolen.

Artikel 47

Parter

1. Patenthavaren ska ha rätt att väcka talan vid domstolen.

2. Om inte något annat stadgas i licensavtalet ska den som innehar en exklusiv licens avseende ett patent ha rätt att väcka talan vid domstolen på samma sätt som patenthavaren, under förutsättning att denne underrättats i förväg.

3. Innehavaren av en icke-exklusiv licens ska inte ha rätt att väcka talan vid domstolen, om inte patenthavaren underrättats i förväg och endast i den mån licensavtalet uttryckligen medger detta.

4. När en licensinnehavare väcker talan ska patenthavaren ha rätt att ansluta sig till talan vid domstolen.

5. Ett patents giltighet kan inte bestridas i en talan om intrång som väcks av en licensinnehavare, om patenthavaren inte är part i målet. En part i en talan om intrång som vill bestrida patentets giltighet måste väcka talan mot patenthavaren.

6. Varje annan fysisk eller juridisk person eller varje organ som är berättigat att väcka talan i enlighet med nationell lagstiftning och som berörs av ett patent får väcka talan i enlighet med rättegångsreglerna.

7. Varje fysisk eller juridisk person eller varje organ som är berättigat att väcka talan i enlighet med sin nationella lagstiftning och som påverkas av ett beslut av Europeiska patentverket vid utförande av de uppgifter som avses i artikel 9 i förordning (EU) nr

Article 46

Capacité juridique

Toute personne physique ou morale, ou tout organisme équivalent à une personne morale habilité à engager une procédure conformément à son droit national, a la capacité d'ester devant la Juridiction.

Article 47

Parties

1. Le titulaire d'un brevet est habilité à former une action devant la Juridiction.

2. Sauf si l'accord de licence en dispose autrement, le titulaire d'une licence exclusive sur un brevet est habilité à former une action devant la Juridiction dans les mêmes conditions que le titulaire du brevet, à condition que le titulaire du brevet soit informé au préalable.

3. Le titulaire d'une licence non-exclusive n'est pas habilité à former une action devant la Juridiction, sauf si le titulaire du brevet est informé au préalable et dans la mesure où cela est expressément autorisé par l'accord de licence.

4. Dans le cadre des actions formées par le titulaire d'une licence, le titulaire du brevet a le droit de se joindre à l'action formée devant la Juridiction.

5. La validité d'un brevet ne peut pas être contestée dans une action en contrefaçon engagée par le titulaire d'une licence si le titulaire du brevet ne participe pas à la procédure. La partie à l'action en contrefaçon qui souhaite contester la validité d'un brevet est tenue d'engager une action contre le titulaire du brevet.

6. Toute autre personne physique ou morale, ou tout organisme habilité à engager une action conformément à son droit national, qui est concerné par un brevet, peut engager une action conformément au règlement de procédure.

7. Toute personne physique ou morale, ou tout organisme habilité à engager une action conformément à son droit national et qui est affecté par une décision prise par l'Office européen des brevets dans l'exercice des tâches visées à l'article 9 du règlement (UE)

1257/2012 har rätt att väcka talan enligt artikel 32.1 i.

Artikel 48

Representation

1. Parterna ska företräddas av jurister som är behöriga att föra talan vid domstol i en avtalslutande medlemsstat.

2. Parterna kan alternativt företräddas av europeiska patentombud som har rätt att uppträda som auktoriserade ombud inför Europeiska patentverket i enlighet med artikel 134 i EPC och som har lämpliga kvalifikationer, såsom European Patent Litigation Certificate.

3. Kraven på kvalifikationer enligt punkt 2 ska fastställas av administrativa kommittén. En förteckning över europeiska patentombud med rätt att företräda parter vid domstolen ska föras av kanslichefen.

4. Parternas företrädare får biträddas av patentombud, som ska tillåtas att yttra sig vid domstolens förhandlingar i enlighet med rättegångsreglerna.

5. Parternas företrädare ska åtnjuta de rättigheter och den immunitet som är nödvändig för ett oberoende utövande av deras arbetsuppgifter, inbegripet privilegiet att i förfaranden vid domstolen och på de villkor som anges i rättegångsreglerna inte avslöja vad som meddelats mellan en företrädare och parten eller någon annan person, om inte den berörda parten uttryckligen avstår från detta privilegium.

6. Parternas företrädare får inte ge domstolen en missvisande bild av ett mål eller lämna felaktiga uppgifter, vare sig medvetet eller när de borde ha känt till de verkliga förhållandena.

7. Representation i överensstämmelse med punkterna 1 och 2 i denna artikel ska inte krävas vid förfaranden enligt artikel 32.1 i.

no 1257/2012 a le droit de former une action en vertu de l'article 32, paragraphe 1, point i).

Article 48

Représentation

1. Les parties sont représentées par un avocat autorisé à exercer devant une juridiction d'un État membre contractant.

2. Les parties ont également la possibilité d'être représentées par des mandataires en brevets européens habilités à agir en tant que représentants professionnels devant l'Office européen des brevets en vertu de l'article 134 de la CBE et qui possèdent les qualifications appropriées, telles qu'un certificat européen dans le domaine du contentieux des brevets.

3. Les exigences de qualifications prévues au paragraphe 2 sont établies par le comité administratif. Une liste des mandataires en brevets européens habilités à représenter les parties devant la Juridiction est tenue par le greffier.

4. Les représentants des parties peuvent être assistés de mandataires en brevets, qui sont autorisés à prendre la parole à l'audience devant la Juridiction conformément au règlement de procédure.

5. Les représentants des parties jouissent des droits et garanties nécessaires à l'exercice indépendant de leurs fonctions, y compris du privilège de confidentialité couvrant les communications entre un représentant et la partie représentée ou tout autre personne dans le cadre des procédures engagées devant la Juridiction, dans les conditions fixées par le règlement de procédure, sauf si la partie concernée renonce expressément à ce privilège.

6. Les représentants des parties sont tenus de ne pas dénaturer des points de droit ou des faits devant la Juridiction, sciemment ou alors qu'ils avaient tout lieu d'en avoir connaissance.

7. La représentation visée aux paragraphes 1 et 2 du présent article n'est pas requise dans les procédures engagées en vertu de l'article 32, paragraphe 1, point i).

KAPITEL II

Rättegångsspråk

Artikel 49

Rättegångsspråk vid förstainstansrätten

1. Rättegångsspråket vid lokala eller regionala avdelningar ska vara ett av Europeiska unionens officiella språk som är det officiella språket eller ett av de officiella språken i den avtalsslutande medlemsstat som är värd för den berörda avdelningen eller det eller de officiella språk som angetts av avtalsslutande medlemsstater som delar en regional avdelning.

2. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 kan de avtalsslutande medlemsstaterna fastställa ett eller flera av Europeiska patentverkets officiella språk som rättegångsspråk för sin lokala eller regionala avdelning.

3. Parterna får enas om att använda det språk som använts för beviljande av patentet som rättegångsspråk, med förbehåll för den behöriga satsens godkännande. Om satsen inte godkänner parternas val, får parterna begära att målet hänskjuts till den centrala avdelningen.

4. Med parternas samtycke får den behöriga satsen av praktiska skäl eller rättviseskäl besluta att använda det språk på vilket patentet beviljades som rättegångsspråk.

5. På begäran av en av parterna och efter att ha hört de andra parterna och den behöriga satsen får förstainstansrättens ordförande av rättviseskäl och med hänsynstagande till alla relevanta omständigheter, inklusive parternas ställning och i synnerhet svarandens ställning, besluta att använda det språk på vilket patentet beviljades som rättegångsspråk. I ett sådant fall ska förstainstansrättens ordförande bedöma behovet av särskilda översättnings- och tolkningsarrangemang.

6. Rättegångsspråket vid den centrala avdelningen ska vara det språk på vilket det berörda patentet beviljades.

CHAPITRE II

Langue de procédure

Article 49

Langue de procédure devant le tribunal de première instance

1. La langue de procédure devant les divisions locales ou régionales est une langue officielle de l'Union européenne qui est la langue officielle ou l'une des langues officielles de l'État membre contractant sur le territoire duquel est située la division concernée, ou la ou les langues officielles désignées par les États membres contractants qui partagent une division régionale.

2. Nonobstant le paragraphe 1, les États membres contractants peuvent désigner une ou plusieurs langue(s) officielle(s) de l'Office européen des brevets comme langue de procédure de leur division locale ou régionale.

3. Les parties peuvent convenir d'utiliser comme langue de procédure la langue dans laquelle le brevet a été délivré, sous réserve de l'approbation de la chambre compétente. Si la chambre n'approuve pas le choix des parties, celles-ci peuvent demander que l'affaire soit renvoyée à la division centrale.

4. Avec l'accord des parties, la chambre compétente peut, pour des raisons de commodité et d'équité, décider d'utiliser comme langue de procédure la langue dans laquelle le brevet a été délivré.

5. À la demande d'une des parties et après avoir entendu les autres parties et la chambre compétente, le président du tribunal de première instance peut, pour des raisons d'équité et compte tenu de toutes les circonstances pertinentes, y compris la position des parties, en particulier la position du défendeur, décider d'utiliser comme langue de procédure la langue dans laquelle le brevet a été délivré. Dans ce cas, le président du tribunal de première instance détermine s'il est nécessaire de prendre des dispositions particulières en matière de traduction et d'interprétation.

6. La langue de procédure devant la division centrale est la langue dans laquelle le brevet en cause a été délivré.

Artikel 50

Rättegångsspråk vid överinstansrätten

1. Rättegångsspråket vid överinstansrätten ska vara det språk som användes vid förstainstansrätten.

2. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 får parterna enas om att som rättegångsspråk använda det språk på vilket patentet beviljades.

3. I exceptionella fall och i den omfattning som anses lämplig kan överinstansrätten med parternas samtycke besluta att ett annat officiellt språk i en avtalsslutande medlemsstat ska användas som rättegångsspråk för hela eller delar av förfarandena.

Artikel 51

Annan språkanvändning

1. Varje sats i förstainstansrätten och överinstansrätten får i den omfattning som anses lämplig frångå krav på översättning.

2. På begäran av en av parterna och i den omfattning som anses lämplig ska varje avdelning i förstainstansrätten och överinstansrätten tillhandahålla tolktjänster för att bistå berörda parter vid muntliga förhandlingar.

3. Utan hinder av vad som sägs i artikel 49.6 ska, när en talan om intrång väcks vid den centrala avdelningen, en svarande som har sitt hemvist, sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller ett verksamhetsställe i en medlemsstat ha rätt att på begäran erhålla översättningar av relevanta handlingar på den medlemsstats språk där han eller hon har sitt hemvist, sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller, i avsaknad av hemvist eller huvudsakligt verksamhetsställe, verksamhetsstället finns, under följande omständigheter:

a) Den centrala avdelningen är behörig i enlighet med artikel 33.1 tredje eller fjärde styckena.

b) Rättegångsspråket vid den centrala avdelningen är ett språk som inte är officiellt språk i den medlemsstat där svaranden har sitt

Article 50

Langue de procédure devant la cour d'appel

1. La langue de procédure devant la cour d'appel est celle qui a été utilisée devant le tribunal de première instance.

2. Nonobstant le paragraphe 1, les parties peuvent convenir d'utiliser comme langue de procédure la langue dans laquelle le brevet a été délivré.

3. Dans des cas exceptionnels et dans la mesure où cela est approprié, la cour d'appel peut décider d'utiliser, pour tout ou partie de la procédure, une autre langue officielle d'un État membre contractant comme langue de procédure, sous réserve de l'accord des parties.

Article 51

Autres dispositions linguistiques

1. Toute chambre du tribunal de première instance ainsi que la cour d'appel peuvent, dans la mesure où cela est jugé approprié, passer outre aux exigences en matière de traduction.

2. À la demande d'une des parties, et dans la mesure où cela est jugé approprié, toute division du tribunal de première instance ainsi que la cour d'appel assurent un service d'interprétation pour assister les parties concernées dans une procédure orale.

3. Nonobstant l'article 49, paragraphe 6, dans les cas où une action en contrefaçon est engagée devant la division centrale, un défendeur ayant son domicile, son établissement principal ou son établissement dans un État membre a le droit d'obtenir, sur demande, une traduction des documents pertinents dans la langue de l'État membre dans lequel il a son domicile, son principal établissement ou, en l'absence de domicile ou de principal établissement, son établissement, dans les circonstances suivantes:

a) la division centrale est saisie conformément à l'article 33, paragraphe 1, troisième ou quatrième alinéa; et

b) la langue de procédure devant la division centrale n'est pas une langue officielle de l'État membre dans lequel le défendeur a son

hemvist, sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller, i avsaknad av hemvist eller huvudsakligt verksamhetsställe, sitt verksamhetsställe.

c) Svaranden har inte tillräckliga kunskaper i rättegångsspråket.

domicile, son principal établissement ou, en l'absence de domicile ou de principal établissement, son établissement; et

c) le défendeur n'a pas une connaissance suffisante de la langue de procédure.

KAPITEL III

Förfaranden vid domstolen

Artikel 52

Skrifliga, interimistiska och muntliga förfaranden

1. Förfarandena vid domstolen ska utgöras av ett skriftligt, ett interimistiskt och ett muntligt förfarande, i enlighet med rättegångsreglerna. Handläggningen i samtliga förfaranden ska ske på ett flexibelt och väl avvägt sätt.

2. Vid det interimistiska förfarandet ska efter det skriftliga förfarandet om det är lämpligt den domare som är referent vara ansvarig för att kalla till en interimistisk förhandling, förutsatt att hela sitsen gett denne uppdraget. Den domaren ska tillsammans med parterna särskilt undersöka möjligheterna att nå en lösning, till exempel genom medling, och/eller till ett skiljeförfarande, genom att använda resurserna i centrumet som avses i artikel 35.

3. Det muntliga förfarandet ska ge parterna möjlighet att på ett korrekt sätt lägga fram sina argument. Domstolen kan med parternas samtycke avstå från den muntliga förhandlingen.

Artikel 53

Bevismedel

1. Vid förfaranden vid domstolen ska bevismedel särskilt inkludera

- a) hörande av parterna,
- b) inhämtande av uppgifter,
- c) företeende av handlingar,
- d) hörande av vittnen,
- e) sakkunnigutlåtanden,
- f) syn,
- g) jämförande tester eller experiment,
- h) skriftliga edsvurna utsagor (affidavit).

CHAPITRE III

Procédure devant la juridiction

Article 52

Procédure écrite, procédure de mise en état et procédure orale

1. La procédure devant la Juridiction comprend une procédure écrite, une procédure de mise en état et une procédure orale, conformément au règlement de procédure. Toutes les procédures sont organisées de manière souple et équilibrée.

2. Dans le cadre de la procédure de mise en état, une fois la procédure écrite terminée et si nécessaire, le juge agissant en tant que rapporteur, dans le cadre d'un mandat reçu du collège plénier, est chargé de convoquer une audience de mise en état. En particulier, le juge étudie avec les parties les possibilités de parvenir à un règlement, y compris par la voie de la médiation et/ou de l'arbitrage en recourant aux services du centre visé à l'article 35.

3. La procédure orale offre aux parties l'occasion d'exposer dûment leurs arguments. La Juridiction peut, avec l'accord des parties, renoncer à l'audience.

Article 53

Moyens de preuve

1. Dans les procédures devant la Juridiction, les mesures d'instruction ci-après peuvent notamment être prises:

- a) l'audition des parties;
- b) les demandes de renseignements;
- c) la production de documents;
- d) l'audition de témoins;
- e) l'expertise;
- f) la descente sur les lieux;
- g) les tests comparatifs ou les expériences;
- h) les déclarations écrites faites sous la foi

2. Rättegångsreglerna ska styra förfarandet för upptagning av sådana bevis. Utfrågning av vittnen och sakkunniga ska ske under domstolens kontroll och begränsas till vad som är nödvändigt.

Artikel 54

Bevisbörda

Bevisbördan när det gäller uppgifter i målet ska utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24.2 och 24.3 åligga den part som åberopar dessa uppgifter.

Artikel 55

Omvänd bevisbörda

1. Om ett patent avser en process för framställning av en ny produkt ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24.2 och 24.3, varje identisk produkt som framställts utan patenthavarens samtycke till dess motsatsen bevisats anses ha framställts genom den patentskyddade processen.

2. Den princip som anges i punkt 1 ska också gälla i de fall där den identiska produkten med stor sannolikhet har framställts genom den patentskyddade processen och patenthavaren efter att ha vidtagit rimliga åtgärder inte har kunnat fastställa vilken process som faktiskt har använts för denna identiska produkt.

3. Vid företeende av bevis om motsatsen ska svarandens legitima intressen att skydda sina tillverknings- och affärshemligheter beaktas.

KAPITEL IV

Domstolens befogenheter

Artikel 56

Domstolens allmänna befogenheter

1. Domstolen kan föreskriva sådana åtgärder, förfaranden och sanktioner som anges i

du serment.

2. Le règlement de procédure régit la procédure relative à l'obtention de ces preuves. L'interrogatoire des témoins et des experts s'effectue sous le contrôle de la Juridiction et est limité à ce qui est nécessaire.

Article 54

Charge de la preuve

Sans préjudice de l'article 24, paragraphes 2 et 3, la charge de la preuve des faits incombe à la partie qui les invoque.

Article 55

Renversement de la charge de la preuve

1. Sans préjudice de l'article 24, paragraphes 2 et 3, si l'objet d'un brevet est un procédé permettant d'obtenir un nouveau produit, tout produit identique fabriqué sans le consentement du titulaire du brevet est, jusqu'à preuve du contraire, considéré comme ayant été obtenu par le procédé breveté.

2. Le principe énoncé au paragraphe 1 s'applique également lorsque la probabilité est grande que le produit identique ait été obtenu par le procédé breveté et que le titulaire du brevet n'ait pas pu, en dépit d'efforts raisonnables, déterminer quel procédé a été en fait utilisé pour le produit identique.

3. Dans la présentation de la preuve contraire, sont pris en considération les intérêts légitimes du défendeur pour la protection de ses secrets de fabrication et des affaires.

CHAPITRE IV

Pouvoirs de la juridiction

Article 56

Les pouvoirs généraux de la Juridiction

1. La Juridiction peut imposer les mesures, procédures et recours prévus par le présent

detta avtal och kan förena sina förelägganden med villkor, i enlighet med rättegångsreglerna.

2. Domstolen ska ta vederbörlig hänsyn till parternas intressen och ska innan den utfärdar ett föreläggande ge varje part tillfälle att yttra sig, under förutsättning att det inte är oförenligt med den faktiska verkställigheten av föreläggandet.

Artikel 57

Domstolssakkunniga

1. Domstolen kan, utan att det påverkar parternas möjlighet att lägga fram sakkunnigbevisning, när som helst utse domstolssakkunniga som ska tillhandahålla sakkunskap om särskilda tekniska aspekter i målet. Domstolen ska tillhandahålla dessa sakkunniga all information som behövs för att avge ett sakkunnigutlåtande.

2. För detta ändamål ska en vägledande förteckning över sakkunniga upprättas av domstolen i enlighet med rättegångsreglerna. Förteckningen ska föras av kanslichefen.

3. De domstolssakkunniga ska garantera oberoende och opartiskhet. De regler för intressekonflikter som är tillämpliga på domare och som anges i artikel 7 i stadgan ska med nödvändiga ändringar tillämpas på sakkunniga.

4. Sakkunnigutlåtanden som domstolssakkunniga lämnar till domstolen ska göras tillgängliga för parterna, som ska ha möjlighet att lämna synpunkter på dessa.

Artikel 58

Skydd för konfidentiell information

För att skydda en parts eller tredje mans afärshemligheter, personuppgifter eller annan konfidentiell information, eller för att förhindra bedräglig användning av bevismaterial, får domstolen utfärda ett föreläggande om att insamling och användning av bevismaterial avseende förfaranden vid domstolen ska vara begränsad eller förbjuden eller att tillgång till denna typ av bevismaterial ska vara begränsad till vissa angivna personer.

accord et assortir ses ordonnances de conditions, conformément au règlement de procédure.

2. La Juridiction tient dûment compte de l'intérêt des parties et, avant de rendre une ordonnance, elle donne à toutes les parties la possibilité d'être entendues, sauf si cela est incompatible avec une exécution efficace de ladite ordonnance.

Article 57

Experts auprès de la Juridiction

1. Sans préjudice de la possibilité qu'ont les parties de produire des preuves d'expert, la Juridiction peut à tout moment nommer des experts chargés d'apporter un éclairage spécialisé sur des aspects particuliers de l'espèce. La Juridiction fournit à ces experts toutes les informations nécessaires pour leur permettre de donner leur avis en leur qualité d'experts.

2. À cette fin, une liste indicative d'experts est établie par la Juridiction conformément au règlement de procédure. Cette liste est tenue par le greffier.

3. Les experts auprès de la Juridiction offrent toute garantie d'indépendance et d'impartialité. Les règles régissant les conflits d'intérêt applicables aux juges énoncées à l'article 7 des statuts s'appliquent par analogie à leur égard.

4. Les avis rendus par des experts devant la Juridiction sont mis à la disposition des parties, qui ont la possibilité de faire part de leurs observations sur ces avis.

Article 58

Protection des informations confidentielles

Afin de protéger les secrets des affaires, les données à caractère personnel ou d'autres informations confidentielles d'une partie à la procédure ou d'un tiers, ou afin d'empêcher un détournement de preuve, la Juridiction peut ordonner que la collecte et l'utilisation de preuves au cours de la procédure soient restreintes ou interdites ou que l'accès à ces preuves soit limité à des personnes déterminées.

Artikel 59

Föreläggande om att lägga fram bevisning

1. På begäran av en part som har lagt fram skälig bevisning som är tillräcklig för att visa grund för talan och har angivit bevisning till stöd för sin talan som motparten eller en tredje man förfogar över får domstolen besluta att motparten eller en tredje man ska lägga fram bevisningen, förutsatt att konfidentiell information skyddas. Ett sådant föreläggande ska inte medföra en skyldighet att belasta sig själv.

2. På begäran av en part får domstolen under samma förutsättningar som anges i punkt 1 besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar som motparten förfogar över ska läggas fram, förutsatt att konfidentiell information skyddas.

Artikel 60

Beslut om bevissäkring och om granskning på plats

1. Redan innan prövningen av sakfrågan har inletts, får domstolen på begäran av en sökande som har lagt fram skälig bevisning till stöd för sitt påstående om att ett patentintrång har begåtts eller är omedelbart förestående, få besluta om omedelbara och effektiva interimistiska åtgärder för att säkra relevant bevisning om det påstådda intrånget, förutsatt att konfidentiell information skyddas.

2. Sådana åtgärder kan inbegripa en detaljerad beskrivning av de intrångsgörande produkterna, med eller utan uttagande av provexemplar, eller beslag av produkterna och, där så är lämpligt, det material och de verktyg som använts för produktion och/eller distribution av dessa produkter samt tillhörande handlingar.

3. Redan innan prövningen av sakfrågan har inletts, får domstolen på begäran av den sö-

Article 59

Ordonnance de production des preuves

1. À la demande d'une partie qui a présenté des éléments de preuve raisonnablement accessibles et suffisants pour étayer ses allégations et a précisé les éléments de preuve à l'appui de ses allégations qui se trouvent sous le contrôle de la partie adverse ou d'un tiers, la Juridiction peut ordonner que ces éléments de preuve soient produits par la partie adverse ou un tiers, sous réserve que la protection des informations confidentielles soit assurée. Cette ordonnance n'emporte pas obligation pour cette partie de déposer contre elle-même.

2. À la demande d'une partie, la Juridiction peut, dans les mêmes conditions que celles prévues au paragraphe 1, ordonner la communication de documents bancaires, financiers ou commerciaux qui se trouvent sous le contrôle de la partie adverse, sous réserve que la protection des informations confidentielles soit assurée.

Article 60

Ordonnance de conservation des preuves et de descente sur les lieux

1. À la demande du requérant qui a présenté des éléments de preuve raisonnablement accessibles pour étayer ses allégations selon lesquelles son brevet a été contrefait ou qu'une telle contrefaçon est imminente, la Juridiction peut, avant même l'engagement d'une action au fond, ordonner des mesures provisoires rapides et efficaces pour conserver les éléments de preuve pertinents au regard de la contrefaçon alléguée, sous réserve que la protection des informations confidentielles soit assurée.

2. De telles mesures peuvent inclure la description détaillée, avec ou sans prélèvement d'échantillons, ou la saisie matérielle des produits litigieux et, dans les cas appropriés, des matériels et instruments utilisés pour produire et/ou distribuer ces produits ainsi que des documents s'y rapportant.

3. La Juridiction peut, avant même l'engagement d'une action au fond, à la

kande som har lagt fram bevisning till stöd för sina påståenden om att ett patentintrång har begåtts eller är omedelbart förestående, besluta om granskning på platsen. Denna granskning ska utföras av en person som är utsedd av domstolen i enlighet med rättegångsreglerna.

4. Granskning på platsen ska utföras utan att den sökande själv är närvarande, men sökanden kan företrädas av en oberoende på området yrkesverksam person, vars namn måste anges i domstolens beslut.

5. Åtgärderna ska om nödvändigt beslutas utan att motpaten hörs, särskilt om ett dröjsmål kan antas medföra irreparabel skada för rättighetshavaren eller om det finns en uppenbar risk för att bevisningen kan komma att förstöras.

6. Om åtgärder för att säkra bevisning har beslutats utan att motparten i målet har hörts, ska de berörda parterna utan dröjsmål underättas om detta, senast omedelbart efter det att åtgärderna har verkställts. En omprövning, innefattande en rätt att bli hörd, ska ske på begäran av de berörda parterna, så att det inom rimlig tid efter underrättelsen om åtgärderna kan beslutas huruvida åtgärderna ska ändras, upphävas eller fastställas.

7. Åtgärderna för att säkra bevisning får göras avhängiga av att sökanden ställer lämplig säkerhet eller motsvarande garanti avsedd att täcka eventuell ersättning till svaranden för skada enligt punkt 9.

8. Domstolen ska se till att åtgärder för att säkra bevisning upphävs eller upphör att gälla, på begäran av svaranden och utan att det påverkar möjligheten att kräva skadestånd, om inte sökanden väcker talan om saken inom en period som inte överstiger den längsta tiden av 31 kalenderdagar eller 20 arbetsdagar.

9. Om åtgärderna för att säkra bevisning har upphävts eller upphört på grund av en handling eller underlåtenhet från sökandens sida, eller om det i efterhand konstateras att det inte förelåg något intrång eller hot om intrång i patentet, får domstolen på begäran av sva-

demande du requérant qui a présenté des éléments de preuve pour étayer ses allégations selon lesquelles son brevet a été contrefait ou qu'une telle contrefaçon est imminente, ordonner une descente sur les lieux. Cette descente sur les lieux est effectuée par une personne nommée par la Juridiction conformément au règlement de procédure.

4. Lors de la descente sur les lieux, le requérant n'est pas présent en personne, mais il peut être représenté par un professionnel indépendant dont le nom figure dans l'ordonnance de la Juridiction.

5. Des mesures sont ordonnées, le cas échéant, sans que l'autre partie soit entendue, notamment lorsque tout retard est susceptible de causer un préjudice irréparable au titulaire du brevet ou lorsqu'il existe un risque démontrable de destruction des éléments de preuve.

6. Dans les cas où des mesures de conservation des preuves ou une descente sur les lieux sont ordonnées sans que l'autre partie ait été entendue, les parties affectées en sont avisées, sans délai et au plus tard immédiatement après l'exécution des mesures. Une révision, y compris le droit d'être entendu, a lieu à la demande des parties affectées afin qu'il soit décidé, dans un délai raisonnable après la notification des mesures, si celles-ci doivent être modifiées, abrogées ou confirmées.

7. Les mesures de conservation des preuves peuvent être subordonnées à la constitution par le requérant d'une caution ou d'une garantie équivalente adéquate, destinée à assurer l'indemnisation de tout préjudice subi par le défendeur conformément au paragraphe 9.

8. La Juridiction veille à ce que les mesures de conservation des preuves soient abrogées ou cessent de produire leurs effets d'une autre manière, à la demande du défendeur, sans préjudice des dommages-intérêts qui peuvent être réclamés, si le requérant n'a pas engagé, dans un délai ne dépassant pas trente et un jours civils ou vingt jours ouvrables, le délai le plus long étant retenu, d'action conduisant à une décision au fond devant la Juridiction.

9. Dans les cas où les mesures de conservation des preuves sont abrogées ou cessent d'être applicables en raison de toute

randen förordna om att sökanden ska betala lämplig ersättning till svaranden för den skada som har orsakats av dessa åtgärder.

action ou omission du requérant, ou dans les cas où il est constaté ultérieurement qu'il n'y a pas eu contrefaçon ou menace de contrefaçon d'un brevet, la Juridiction peut ordonner au requérant, à la demande du défendeur, d'accorder à ce dernier une indemnisation appropriée de tout dommage subi à la suite de ces mesures.

Artikel 61

Article 61

Beslut om frysning

Décisions de gel

1. Redan innan prövningen av sakfrågan har inletts får domstolen, på begäran av en sökande som har lagt fram skälig bevisning till stöd för sitt påstående om att ett patentintrång har begåtts eller är omedelbart förestående, förbjuda en part att från dess jurisdiktion avlägsna några där belägna tillgångar eller att genomföra transaktioner med några tillgångar, vare sig de befinner sig inom dess jurisdiktion eller inte.

1. À la demande du requérant qui a présenté des éléments de preuve raisonnablement accessibles pour étayer ses allégations selon lesquelles son brevet a été contrefait ou qu'une telle contrefaçon est imminente, la Juridiction peut, avant même l'engagement d'une action au fond, ordonner à une partie de ne pas sortir du territoire qui relève de sa compétence des avoirs situés sur ce territoire ou de ne pas réaliser des transactions sur des avoirs, qu'ils soient ou non situés sur ce territoire.

2. Artikel 60.5–60.9 ska med nödvändiga ändringar tillämpas på de åtgärder som avses i den här artikeln.

2. L'article 60, paragraphes 5 à 9, s'applique par analogie aux mesures visées dans le présent article.

Artikel 62

Article 62

Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder

Mesures provisoires et conservatoires

1. Domstolen får utfärda ett föreläggande mot den påstådda intrångsgöraren eller en mellanhand vars tjänster utnyttjas av den påstådda intrångsgöraren i syfte att hindra ett omedelbart förestående intrång, tillfälligt förbjuda, vid behov förenat med vite, en fortsättning av det påstådda intrånget eller göra en sådan fortsättning avhängig av att det ställs säkerhet för ersättning till rättighetshavaren.

1. La Juridiction peut, par voie d'ordonnance, prononcer des injonctions à l'encontre du contrefacteur supposé ou d'un intermédiaire dont les services sont utilisés par le contrefacteur supposé, visant à prévenir toute contrefaçon imminente, à interdire, à titre provisoire et sous réserve, le cas échéant, du paiement d'une astreinte, que la contrefaçon présumée se poursuive, ou à subordonner sa poursuite à la constitution de garanties destinées à assurer l'indemnisation du titulaire du droit.

2. Domstolen ska ha befogenhet att efter omständigheterna göra en avvägning mellan parternas intressen och särskilt beakta den potentiella skada för vardera parten som beviljande eller avslag av ett förbuds föreläggande skulle medföra.

2. La Juridiction dispose d'un pouvoir d'appréciation pour mettre en balance les intérêts des parties et, notamment, tenir compte des effets préjudiciables éventuels pour l'une ou l'autre des parties résultant de sa décision de prononcer ou non l'injonction en question.

3. Domstolen får också besluta om beslag eller överlämnande av de produkter som

3. La Juridiction peut également ordonner

misstänks göra patentintrång för att förhindra att de införs eller omsätts på marknaden. Om sökanden påvisar omständigheter som kan äventyra indrivningen av skadestånd får domstolen belägga fast och lös egendom som tillhör den påstådda intrångsgöraren med kvarstad, innefattande en möjlighet att frysa den påstådda intrångsgörarens bankkonton och andra tillgångar.

4. Domstolen får, i fråga om de åtgärder som avses i punkterna 1 och 3, kräva att sökanden tillhandahåller skälig bevisning för att domstolen med tillräcklig säkerhet ska kunna fastställa att sökanden är rättighetshavare och att det har begåtts ett intrång i dennes rättighet eller att ett sådant intrång är omedelbart förestående.

5. Artikel 60.5–60.9 ska med nödvändiga ändringar tillämpas på de åtgärder som avses i den här artikeln.

Artikel 63

Permanent förelägganden

1. När det har fastställts att ett patentintrång har begåtts får domstolen utfärda ett föreläggande mot intrångsgöraren med förbud att fortsätta intrånget. Domstolen får också bevilja ett sådant föreläggande mot en mellanhand vars tjänster utnyttjas av en tredje man för att begå patentintrång.

2. Om det är lämpligt ska bristande efterlevnad av det föreläggande som avses i punkt 1 förenas med vite, som ska betalas till domstolen.

Artikel 64

Korrigeringsåtgärder vid förfaranden avseende intrång

1. Utan att det påverkar det skadestånd som kan utgå till den skadelidande parten på grund av intrånget och utan att någon form av ersättning utgår får domstolen på sökandens begäran förelägga att lämpliga åtgärder ska vidtas med de produkter som har konstaterats

la saisie ou la remise des produits qui sont soupçonnés de contrefaire un brevet pour empêcher leur introduction ou leur circulation dans les circuits commerciaux. Si le requérant justifie de circonstances susceptibles de compromettre le recouvrement des dommages-intérêts, la Juridiction peut ordonner la saisie conservatoire des biens mobiliers et immobiliers du contrefacteur supposé, y compris le blocage de ses comptes bancaires et autres avoirs.

4. La Juridiction peut, dans le cadre des mesures visées aux paragraphes 1 et 3, exiger du requérant qu'il fournisse tout élément de preuve raisonnable afin d'acquiescer avec une certitude suffisante la conviction qu'il est le titulaire du droit et qu'il est porté atteinte à son droit ou que cette atteinte est imminente.

5. L'article 60, paragraphes 5 à 9, s'applique par analogie aux mesures visées dans le présent article.

Article 63

Injonctions permanentes

1. Lorsqu'une décision constatant la contrefaçon d'un brevet est rendue, la Juridiction peut prononcer à l'encontre du contrefacteur une injonction visant à interdire la poursuite de la contrefaçon. La Juridiction peut également prononcer une telle injonction à l'encontre d'un intermédiaire dont les services sont utilisés par un tiers pour contrefaire un brevet.

2. Le cas échéant, le non-respect de l'injonction visée au paragraphe 1 est passible d'une astreinte à payer à la Juridiction.

Article 64

Mesures correctives dans une procédure en contrefaçon

1. Sans préjudice des éventuels dommages-intérêts dus à la partie lésée en raison de la contrefaçon, et sans indemnisation d'aucune sorte, la Juridiction peut ordonner, à la demande du requérant, que des mesures appropriées soient prises à l'égard des

göra patentintrång och, där så är lämpligt, avseende material och verktyg som huvudsakligen har använts för att skapa eller tillverka dessa produkter.

2. Sådana åtgärder ska inbegripa
 - a) fastställande av intrång,
 - b) återkallande av produkterna från marknaden,
 - c) avlägsnande av de produkttegenskaper som medför intrång,
 - d) slutgiltigt avlägsnande av produkterna från marknaden, eller
 - e) förstöring av produkterna och/eller av det berörda materialet och de berörda verktygen.

3. Domstolen ska förordna om att dessa åtgärder ska vidtas på intrångsgörarens bekostnad, såvida det inte åberopas särskilda skäl mot detta.

4. Vid prövningen av en begäran om korrigeringsåtgärder enligt denna artikel ska domstolen beakta dels att de beslutade åtgärderna ska stå i rimlig proportion till intrånget, dels intrångsgörarens vilja att ändra materialet så att det inte längre gör intrång och dels tredje mans intressen.

produits dont elle aura constaté qu'ils contrefont un brevet et, dans les cas appropriés, à l'égard des matériels et instruments ayant principalement servi à la création ou à la fabrication de ces produits.

2. Parmi ces mesures figureront:
 - a) une déclaration de contrefaçon;
 - b) le rappel des produits des circuits commerciaux;
 - c) l'élimination du caractère litigieux des produits;
 - d) la mise à l'écart définitive des produits des circuits commerciaux; ou
 - e) la destruction des produits et/ou des matériels et instruments concernés.

3. La Juridiction ordonne que ces mesures soient mises en œuvre aux frais du contrefacteur, à moins que des raisons particulières s'y opposant ne soient invoquées.

4. Lors de l'examen d'une demande de mesures correctives en vertu du présent article, la Juridiction tient compte du fait qu'il doit y avoir proportionnalité entre la gravité de la contrefaçon et les mesures correctives devant être ordonnées, du fait que le contrefacteur est disposé à remettre les matériels dans un état non litigieux, ainsi que des intérêts des tiers.

Artikel 65

Beslut om ett patents giltighet

1. Domstolen ska besluta om patents giltighet på grundval av en talan om upphävande eller genkärsmål om upphävande.

2. Domstolen får endast upphäva ett patent, antingen helt eller delvis, av de skäl som avses i artiklarna 138.1 och 139.2 i EPC.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 138.3 i EPC ska patentet, om grunderna för upphävande endast delvis påverkar patentet, begränsas genom en motsvarande ändring av patentkraven och delvis upphävas.

4. I den omfattning som ett patent har upphävts ska det bedömas som att det från början inte haft den verkan som anges i artiklarna 64 och 67 i EPC.

5. Om domstolen i ett slutligt beslut antingen helt eller delvis upphäver ett patent ska

Article 65

Décision sur la validité d'un brevet

1. La Juridiction statue sur la validité d'un brevet sur la base d'une action en nullité ou d'une demande reconventionnelle en nullité.

2. La Juridiction ne peut annuler un brevet, en tout ou en partie, que pour les motifs visés à l'article 138, paragraphe 1, et à l'article 139, paragraphe 2, de la CBE.

3. Sans préjudice de l'article 138, paragraphe 3, de la CBE, si les motifs de nullité ne visent le brevet que partiellement, le brevet est limité par une modification correspondante des revendications et est annulé en partie.

4. Dans la mesure où un brevet a été annulé, il est réputé avoir été, d'emblée, dépourvu des effets précisés aux articles 64 et 67 de la CBE.

5. Lorsque la Juridiction, dans une décision définitive, annule un brevet en tout ou en

domstolen sända en kopia av beslutet till Europeiska patentverket och, när det gäller ett europeiskt patent, till de berörda avtalsslutande medlemsstaternas nationella patentverk.

partie, elle transmet une copie de la décision à l'Office européen des brevets et, s'il s'agit d'un brevet européen, à l'office national des brevets de tout État membre contractant concerné.

Artikel 66

Domstolens befogenheter avseende beslut från Europeiska patentverket

1. Vid en talan som väckts inom ramen för artikel 32.1 i får domstolen utöva alla befogenheter som Europeiska patentverket getts i enlighet med artikel 9 i förordning (EU) nr 1257/2012, inbegripet införande av rättelser i registret för enhetligt patentskydd.

2. Vid en talan som väckts inom ramen för artikel 32.1 i ska parterna, genom undantag från artikel 69, stå för sina egna kostnader.

Artikel 67

Befogenhet att utfärda informationsförelägganden

1. Domstolen får som svar på en berättigad och proportionell begäran från sökanden och i enlighet med rättegångsreglerna förelägga en intrångsgörare att informera sökanden om

a) ursprung och distributionskanaler för de produkter eller processer som gör intrång,

b) hur mycket som producerats, tillverkats, levererats, mottagits eller beställts samt om erhållet pris på de intrångsgörande produkterna, och

c) identiteten på tredje män som varit inblandade i produktion eller distribution av de produkter som gör intrång eller i användning av den process som gör intrång.

2. Domstolen får i enlighet med rättegångsreglerna också förelägga varje tredje man som

a) har befunnits i kommersiell omfattning antingen vara i besittning av de intrångsgörande produkterna eller använda ett intrångsgörande förfarande,

b) har befunnits i kommersiell omfattning tillhandahålla tjänster som använts i en in-

Article 66

Pouvoirs de la Juridiction concernant les décisions de l'Office européen des brevets

1. Dans le cadre des actions engagées en vertu de l'article 32, paragraphe 1, point i), la Juridiction peut exercer tout pouvoir qui a été confié à l'Office européen des brevets en vertu de l'article 9 du règlement (UE) no 1257/2012, y compris procéder à la rectification du registre de la protection unitaire conférée par un brevet.

2. Dans le cadre des actions engagées au titre de l'article 32, paragraphe 1, point i), par dérogation à l'article 69, les parties supportent leurs propres frais.

Article 67

Pouvoir d'ordonner la communication d'informations

1. La Juridiction peut, en réponse à une demande justifiée et proportionnée du requérant et conformément au règlement de procédure, ordonner à un contrefacteur d'informer le requérant en ce qui concerne:

a) l'origine et les canaux de distribution des produits ou procédés litigieux;

b) les quantités produites, fabriquées, livrées, reçues ou commandées, ainsi que le prix obtenu pour les produits litigieux; et

c) l'identité de tout tiers intervenant dans la production ou la distribution des produits litigieux ou dans l'utilisation du procédé litigieux.

2. La Juridiction peut aussi, conformément au règlement de procédure, ordonner à tout tiers:

a) dont il a été constaté qu'il se trouvait en possession de produits litigieux à une échelle commerciale ou qu'il utilisait un procédé litigieux à une échelle commerciale;

b) dont il a été constaté qu'il fournissait des services utilisés aux fins d'activités

trångsgörande verksamhet, eller

c) har pekats ut av den person som avses i led a eller b såsom delaktig i produktionen, tillverkningen eller distributionen av de in-trångsgörande produkterna eller förfarandena eller i tillhandahållandet av tjänsterna,

att lämna sökanden de uppgifter som avses i punkt 1.

Artikel 68

Beslut om skadestånd

1. Domstolen ska på begäran av den skadelidande parten förplikta en intrångsgörare som visste eller borde ha vetat att han eller hon ägnade sig åt patentintrång att betala ett skadestånd till den skadelidande parten som är lämpligt i förhållande till den faktiska skada som den parten lidit på grund av intrånget.

2. Den skadelidande parten ska så vitt möjligt försättas i den ställning som denne skulle ha haft om något intrång inte hade ägt rum. Intrångsgöraren ska inte dra fördel av intrånget. Skadeståndet ska emellertid inte syfta till att vara ett straff.

3. När domstolen fastställer skadeståndet

a) ska den beakta alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, inklusive utebliven vinst, för den skadelidande parten, den otillbörliga vinst som intrångsgöraren har gjort och, där så är lämpligt, omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse, såsom ideell skada som den skadelidande parten har förorsakats genom intrånget, eller

b) kan den, som ett alternativ till vad som sägs i led a, där så är lämpligt, fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp på grundval av sådana faktorer som minst det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift, om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja patentet i fråga.

4. För de fall då en intrångsgörare har begått ett intrång utan att ha vetat eller rimligen borde ha vetat om det, får domstolen förordna om återbetalning av vinst eller betalning av ersättning.

litigieuses à une échelle commerciale; ou

c) désigné par la personne visée au point a) ou b) comme ayant participé à la production, à la fabrication ou à la distribution des produits ou des procédés litigieux ou à la fourniture des services;

de fournir au requérant les informations visées au paragraphe 1.

Article 68

Octroi de dommages-intérêts

1. La Juridiction, à la demande de la partie lésée, ordonne au contrefacteur qui s'est livré à une activité de contrefaçon d'un brevet sciemment ou en ayant des motifs raisonnables de le savoir, de payer à la partie lésée des dommages-intérêts correspondant au préjudice effectivement subi par cette partie en raison de la contrefaçon.

2. La partie lésée est, dans la mesure du possible, placée dans la situation dans laquelle elle aurait été si aucune contrefaçon n'avait eu lieu. Le contrefacteur ne saurait bénéficier de la contrefaçon. Toutefois, les dommages-intérêts ne sont pas punitifs.

3. Lorsque la Juridiction fixe les dommages-intérêts:

a) elle prend en considération tous les aspects appropriés tels que les conséquences économiques négatives, notamment le manque à gagner, subies par la partie lésée, les éventuels bénéfices injustement réalisés par le contrefacteur et, dans des cas appropriés, des éléments autres que des facteurs économiques, comme le préjudice moral causé à la partie lésée du fait de la contrefaçon; ou

b) en lieu et place de la solution prévue au point a), elle peut décider, dans des cas appropriés, de fixer un montant forfaitaire de dommages-intérêts sur la base d'éléments tels que, au moins, le montant des redevances ou droits qui auraient été dus si le contrefacteur avait demandé l'autorisation d'utiliser le brevet en question.

4. Lorsque le contrefacteur ne s'est pas livré à une activité de contrefaçon sciemment ou en ayant des motifs raisonnables de le savoir, la Juridiction peut ordonner le recouvrement des bénéfices ou le versement d'indemnités.

Artikel 69

Rättegångskostnader

1. Rimliga och proportionella rättegångskostnader och andra utgifter som den vinande parten ådragit sig ska i regel bäras av den förlorande parten, om det inte på grund av rättviseskäl krävs något annat, upp till ett tak som fastställts i enlighet med rättegångsreglerna.

2. Om den ena parten endast delvis vinner bifall eller under exceptionella omständigheter kan domstolen besluta om att kostnaderna ska fördelas lika eller att parterna ska bära sina egna kostnader.

3. En part ska bära alla onödiga kostnader som den parten åsamkat domstolen eller en annan part.

4. På begäran av svaranden får domstolen förelägga sökanden att ställa lämplig säkerhet för de rättegångskostnaderna och andra utgifter som svaranden ådrar sig och som sökanden kan bli skyldig att bära, i synnerhet i de fall som avses i artiklarna 59–62.

Artikel 70

Domstolsavgifter

1. Parter i ett förfarande vid domstolen ska betala domstolsavgifter.

2. Domstolsavgifterna ska betalas i förväg, såvida inget annat anges i rättegångsreglerna. En part som inte har betalat en föreskriven domstolsavgift kan uteslutas från vidare deltagande i förfarandet.

Artikel 71

Rättshjälp

1. En part som är en fysisk person och som helt eller delvis saknar möjlighet att bära kostnaderna för förfarandet får när som helst ansöka om rättshjälp. Villkoren för beviljande av rättshjälp ska fastställas i rättegångsreglerna.

Article 69

Frais de justice

1. Les frais de justice raisonnables et proportionnés et les autres dépenses exposées par la partie ayant obtenu gain de cause sont, en règle générale, supportés par la partie qui succombe, à moins que l'équité ne s'y oppose, dans la limite d'un plafond fixé conformément au règlement de procédure.

2. Lorsqu'une partie n'obtient que partiellement gain de cause ou dans des circonstances exceptionnelles, la Juridiction peut ordonner que les frais soient répartis équitablement ou que les parties supportent leurs propres frais.

3. Chaque partie devrait supporter les frais inutiles qu'elle a fait engager par la Juridiction ou par l'autre partie.

4. À la demande du défendeur, la Juridiction peut ordonner au requérant de fournir une garantie appropriée pour les frais de justice et autres dépenses exposés par le défendeur qui pourraient incomber au requérant, notamment dans les cas visés aux articles 59 à 62.

Article 70

Frais de procédure

1. Les parties à la procédure devant la Juridiction supportent les frais de procédure.

2. Les frais de procédure sont payés d'avance, sauf disposition contraire du règlement de procédure. Toute partie n'ayant pas acquitté les frais de procédure prescrits peut se voir exclure de toute participation à la suite de la procédure.

Article 71

Aide juridictionnelle

1. Une partie ayant la qualité de personne physique et étant dans l'incapacité d'acquitter, en totalité ou en partie, les frais de la procédure peut à tout moment demander à bénéficier de l'aide juridictionnelle. Les conditions d'octroi de l'aide juridictionnelle sont énoncées dans le règlement de

2. Domstolen ska i enlighet med rättegångsreglerna besluta om huruvida rättshjälp bör beviljas helt eller delvis eller om den bör vägras.

3. På förslag av domstolen ska den administrativa kommittén fastställa nivån och reglerna för bärande av kostnaderna för rättshjälp.

Artikel 72

Preskriptionstid

Talan avseende alla former av finansiell ersättning får, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24.2 och 24.3, inte väckas senare än fem år efter den dag då sökanden fick, eller hade rimliga skäl att få, kännedom om den senast inträffade omständighet som ligger till grund för talan.

KAPITEL V

Överklaganden

Artikel 73

Överklagande

1. Förstainstansrättens avgöranden kan, inom två månader räknat från den dag då avgörandet meddelats, överklagas till överinstansrätten av part som helt eller delvis inte har vunnit bifall för sin talan.

2. Förstainstansrättens förelägganden kan överklagas till överinstansrätten av varje part som helt eller delvis inte har vunnit bifall för sin talan

a) om förelägganden som avses i artiklarna 49.5, 59–62 och 67, inom 15 kalenderdagar från det att sökanden underrättats om föreläggandet.

b) om andra förelägganden än de förelägganden som avses i led a

i) tillsammans med överklagandet av avgörandet eller,

ii) i de fall där överinstansrätten ger prövningstillstånd, inom 15 dagar efter underrättelse om domstolens beslut om detta.

procédure.

2. La Juridiction décide, conformément au règlement de procédure, s'il convient d'accorder l'aide juridictionnelle en totalité ou en partie, ou de la refuser.

3. Sur proposition de la Juridiction, le comité administratif fixe le niveau et les règles de prise en charge de l'aide juridictionnelle.

Article 72

Prescription

Sans préjudice de l'article 24, paragraphes 2 et 3, les actions relatives à toutes les formes d'indemnisation financière se prescrivent par cinq ans à compter de la date à laquelle le requérant a eu connaissance ou avait raisonnablement lieu d'avoir connaissance du dernier fait justifiant l'action.

CHAPITRE V

Voies de recours

Article 73

Appel

1. Un appel contre une décision du tribunal de première instance peut être formé devant la cour d'appel par toute partie ayant partiellement ou totalement succombé en ses conclusions, dans un délai de deux mois à compter de la date de la notification de la décision.

2. Un appel contre une ordonnance du tribunal de première instance peut être formé devant la cour d'appel par toute partie ayant partiellement ou totalement succombé en ses conclusions:

a) pour les ordonnances visées à l'article 49, paragraphe 5, ainsi qu'aux articles 59 à 62 et 67, dans les quinze jours civils suivant la notification de l'ordonnance au requérant;

b) pour les ordonnances autres que celles visées au point a):

i) en même temps que l'appel contre la décision, ou

ii) si la Juridiction accorde l'autorisation d'interjeter appel, dans les quinze jours

3. Överklagande av förstainstansrättens avgöranden eller förelägganden kan grunda sig på rättsfrågor och sakfrågor.

4. Nya omständigheter och nytt bevismaterial kan endast tas upp i enlighet med rättegångsreglerna och i de fall där ett åberopande av den berörda parten inte rimligen kunde ha förväntats under förhandlingarna vid förstainstansrätten.

Artikel 74

Verkan av ett överklagande

1. Ett överklagande ska inte ha någon suspensiv verkan, om inte överinstansrätten beslutar något annat på grundval av en motiverad begäran från en av parterna. Rättegångsreglerna ska garantera att sådana beslut fattas utan dröjsmål.

2. Ett överklagande av ett beslut om åtgärder eller ett genkärsmål om upphävande och om en talan som grundar sig på artikel 32.1 i ska, utan hinder av vad som sägs i punkt 1, alltid ha en suspensiv verkan.

3. Ett överklagande av ett föreläggande enligt artiklarna 49.5, 59–62 eller 67 ska inte hindra fortsatt huvudförhandling i målet. Förstainstansrätten får emellertid inte fatta ett beslut i det pågående målet förrän överinstansrättens beslut avseende det överklagade föreläggandet har meddelats.

Artikel 75

Beslut efter överklagande och beslut om återförvisning

1. Om ett överklagande som görs i enlighet med artikel 73 är välgrundat ska överinstansrätten upphäva förstainstansrättens beslut och avge ett slutligt beslut. Överinstansrätten kan i exceptionella fall och i enlighet med rättegångsreglerna återförvisa målet till förstainstansrätten för beslut.

suivant la notification de la décision de la Juridiction à cet effet.

3. L'appel contre une décision ou une ordonnance du tribunal de première instance peut porter sur des points de droit et des questions de fait.

4. De nouveaux éléments de fait et de preuve ne peuvent être introduits que conformément au règlement de procédure et que lorsqu'on ne saurait raisonnablement attendre de la partie concernée qu'elle les ait produits au cours de la procédure devant le tribunal de première instance.

Article 74

Effets de l'appel

1. Un appel n'a pas d'effet suspensif sauf décision contraire de la cour d'appel statuant sur demande motivée de l'une des parties. Le règlement de procédure garantit qu'une telle décision est rendue sans délai.

2. Nonobstant le paragraphe 1, un appel contre une décision rendue sur des actions en nullité ou des demandes reconventionnelles en nullité, et sur des actions fondées sur l'article 32, paragraphe 1, point i), a toujours un effet suspensif.

3. Un appel contre une ordonnance visée à l'article 49, paragraphe 5, ainsi qu'aux articles 59 à 62 ou 67, n'empêche pas la poursuite de la procédure au principal. Toutefois, le tribunal de première instance ne rend pas de décision dans la procédure au principal avant qu'ait été rendue la décision de la cour d'appel concernant l'ordonnance frappée d'appel.

Article 75

Décision sur appel et renvoi

1. Si un appel formé conformément à l'article 73 est fondé, la cour d'appel annule la décision du tribunal de première instance et rend une décision définitive. La cour d'appel peut, dans des cas exceptionnels et conformément au règlement de procédure, renvoyer l'affaire devant le tribunal de première instance pour qu'il rende une

2. Om ett mål återförvisas till förstainstansrätten i enlighet med punkt 1 är förstainstansrätten i rättsfrågor bunden av överinstansrättens beslut.

décision.

2. Lorsqu'une affaire est renvoyée devant le tribunal de première instance en vertu du paragraphe 1, celui-ci est lié par la décision de la cour d'appel concernant les points de droit.

KAPITEL VI

Beslut

Artikel 76

Underlag för beslut och rätt att höras

1. Domstolen ska fatta beslut i enlighet med den begäran som ingetts av parterna och får inte tilldöma parterna mer än vad de begärt.

2. Avgöranden i sak kan endast baseras på grunder, omständigheter och bevisning som åberopats av parterna eller som förts in i målet genom ett domstolsföreläggande som parterna har haft tillfälle att lämna synpunkter på.

3. Domstolen ska göra en fri och oberoende prövning av bevismaterialet.

Artikel 77

Formella krav

1. Domstolens avgöranden och förelägganden ska vara motiverade och lämnas skriftligen i enlighet med rättegångsreglerna.

2. Domstolens avgöranden och förelägganden ska lämnas på rättegångsspråket.

Artikel 78

Domstolens avgöranden och skiljaktiga meningar

1. Domstolens avgöranden och förelägganden ska fattas med majoritetsbeslut i domarsitsen i enlighet med stadgan. Vid lika antal röster ska sittande ordförande ha utslagsröst.

2. Under exceptionella omständigheter kan alla domare i sitsen uttrycka en från domsto-

CHAPITRE VI

Décisions

Article 76

Fondement des décisions et droit d'être entendu

1. La Juridiction statue conformément aux demandes présentées par les parties et n'accorde pas plus que ce qui est demandé.

2. Les décisions sur le fond ne peuvent être fondées que sur des moyens, des faits et des preuves présentés par les parties ou introduits dans la procédure sur ordonnance de la Juridiction et sur lesquels les parties ont eu l'occasion de présenter leurs observations.

3. La Juridiction apprécie les preuves librement et en toute indépendance.

Article 77

Exigences formelles

1. Les décisions et ordonnances de la Juridiction sont motivées et formulées par écrit conformément au règlement de procédure.

2. Les décisions et ordonnances de la Juridiction sont rendues dans la langue de procédure.

Article 78

Décisions de la Juridiction et avis dissidents

1. Les décisions et ordonnances de la Juridiction sont prises à la majorité des membres de la chambre, conformément aux statuts. En cas d'égalité des voix, celle du président est prépondérante.

2. Dans des circonstances exceptionnelles, tout juge de la chambre peut exprimer un

lens avgörande separerad skiljaktig mening

avis dissident séparément de la décision de la Juridiction.

Artikel 79

Article 79

Förlikning

Transaction

Parterna kan vid varje tidpunkt under förfarande avsluta målet genom förlikning, som ska bekräftas genom ett beslut av domstolen. Ett patent kan inte upphävas eller begränsas genom en förlikning.

Les parties peuvent, à tout moment pendant le déroulement de l'instance, mettre fin au litige par la conclusion d'une transaction, qui est confirmée par une décision de la Juridiction. Un brevet ne peut être annulé ou limité par voie de transaction.

Artikel 80

Article 80

Offentliggörande av avgöranden

Publication des décisions

Domstolen får på begäran av sökanden och på inrådgörarens bekostnad förordna om lämpliga åtgärder för att sprida information om domstolens avgörande, innefattande att avgörandet ska anslås och publicera det helt eller delvis i offentliga medier.

La Juridiction peut ordonner, à la demande du requérant et aux frais du contrefacteur, des mesures appropriées en vue de la diffusion des informations concernant la décision de la Juridiction, y compris l'affichage de la décision et sa publication en tout ou partie dans les médias publics.

Artikel 81

Article 81

Förnyad prövning

Révision

1. En begäran om förnyad prövning efter ett slutligt beslut från domstolen kan undantagsvis beviljas av överinstansrätten under någon av följande omständigheter:

1. La cour d'appel peut faire droit, à titre exceptionnel, à une demande de révision après une décision définitive de la Juridiction dans les circonstances suivantes:

a) Om den part som begär förnyad prövning har upptäckt en omständighet som är av sådan art att den hade kunnat vara en avgörande faktor och denna inte var känd för den parten när avgörandet meddelades. En sådan begäran kan endast beviljas på grund av en gärning som i ett slutligt beslut från en nationell domstol utgör en brottslig handling.

a) en raison de la découverte, par la partie demandant la révision, d'un fait de nature à exercer une influence décisive et qui, au moment où la décision a été rendue, était inconnu de la partie demandant la révision; il ne peut être fait droit à une telle demande que sur le fondement d'un acte qualifié d'infraction pénale par une décision définitive d'une juridiction nationale; ou

b) I händelse av ett grundläggande rättegångsfel, i synnerhet i de fall där en svarande som inte inställde sig vid domstolen inte i tillräcklig tid delgavs stämningsansökan eller motsvarande handling på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål.

b) en cas de vice de procédure fondamentale, en particulier lorsqu'un défendeur qui n'a pas comparu devant la Juridiction ne s'est pas vu signifier l'acte introductif d'instance ou un acte équivalent en temps utile et de telle manière qu'il puisse se défendre.

2. En begäran om förnyad prövning ska lämnas inom tio år från dagen för beslutet men senast två månader från tidpunkten för

2. Une demande de révision est formée dans les dix ans suivant la date de la décision et au plus tard deux mois après la date de la

upptäckten av den nya omständigheten eller rättegångsfelet. En sådan framställning ska inte ha suspensiv verkan, om inte överinstansrätten beslutar något annat.

3. Om en begäran om förnyad prövning är välgrundad ska överinstansrätten ogiltigförklara hela eller delar av det avgörande som är under omprövning och därefter inleda ett nytt rättegångsförfarande och meddela ett nytt avgörande i enlighet med rättegångsreglerna.

4. Personer som använder patent som är föremål för ett avgörande under omprövning och som agerar i god tro bör tillåtas att fortsätta att använda sådana patent.

découverte du fait nouveau ou du vice de procédure. Une telle demande n'a pas d'effet suspensif, sauf décision contraire de la cour d'appel.

3. Si la demande de révision est fondée, la cour d'appel infirme, en tout ou partie, la décision faisant l'objet du réexamen et rouvre la procédure en vue d'une nouvelle instance et d'une nouvelle décision, conformément au règlement de procédure.

4. Les personnes utilisant des brevets qui font l'objet d'une décision soumise à un réexamen et qui agissent de bonne foi devraient être autorisées à continuer à utiliser ces brevets.

Artikel 82

Verkställighet av beslut och förelägganden

1. Domstolens beslut och förelägganden ska vara verkställbara i samtliga avtalsslutande medlemsstater. Beslut om verkställighet ska bifogas domstolens beslut.

2. När det är lämpligt kan ett besluts verkställighet vara förenat med ett krav på att säkerhet ställs eller på en motsvarande garanti för att säkerställa ersättning för orsakad skada, i synnerhet i händelse av förbudsförelägganden.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av detta avtal och stadgan ska verkställighetsförfaranden styras av lagen i den avtalsslutande medlemsstat där verkställigheten äger rum. Alla domstolens beslut ska verkställas på samma villkor som ett beslut som meddelas i den avtalsslutande medlemsstat där verkställigheten äger rum.

4. Om en part inte uppfyller villkoren i ett föreläggande av domstolen kan föreläggandet förenas med ett vite, som ska betalas till domstolen. Vitet ska stå i proportion till betydelsen av det föreläggande som ska verkställas och ska inte påverka partens rätt att begära skadestånd eller säkerhet.

DEL IV

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 83

Article 82

Exécution des décisions et des ordonnances

1. Les décisions et ordonnances de la Juridiction sont exécutoires dans tout État membre contractant. Une formule exécutoire est apposée à la décision de la Juridiction.

2. Au besoin, l'exécution d'une décision peut être subordonnée au dépôt d'une caution ou à la constitution d'une garantie équivalente afin d'assurer l'indemnisation de tout dommage subi, en particulier dans le cas d'injonctions.

3. Sans préjudice du présent accord et des statuts, les procédures d'exécution sont régies par le droit de l'État membre contractant dans lequel l'exécution a lieu. Toute décision de la Juridiction est exécutée dans les mêmes conditions qu'une décision rendue dans l'État membre contractant dans lequel l'exécution a lieu.

4. Si une partie ne se conforme pas aux termes d'une ordonnance de la Juridiction, cette partie peut être sanctionnée par une astreinte à payer à la Juridiction. L'astreinte individuelle est proportionnée à l'importance que revêt l'ordonnance à exécuter et est sans préjudice du droit de la partie de réclamer des dommages-intérêts ou une caution.

PARTIE IV

DISPOSITIONS TRANSITOIRES

Article 83

Övergångsordning

1. Under en övergångsperiod på sju år efter dagen för detta avtals ikraftträdande kan talan om intrång eller återkallande av ett europeiskt patent eller talan om intrång eller ogiltigförklaring av tilläggsskydd som utfärdats för en produkt som skyddas av ett europeiskt patent fortfarande väckas vid nationella domstolar eller vid andra behöriga nationella myndigheter.

2. En talan vid en nationell domstol som ännu inte har avgjorts i slutet av övergångsperioden ska inte påverkas av att perioden löper ut.

3. En innehavare av ett europeiskt patent som beviljats, och en sökande av ett sådant patent vars ansökan kommit in, i båda fallen före övergångstidens slut enligt punkt 1 och, i tillämpliga fall, punkt 5, liksom en innehavare av ett tilläggsskydd som utfärdats för en produkt som skyddas av ett europeiskt patent, ska, såvida en talan inte redan har väckts vid domstolen, få välja att undantas från domstolens exklusiva behörighet. Dessa ska i detta syfte senast en månad före övergångsperiodens slut underrätta kansliet om att de har utnyttjat detta undantag. Undantaget ska börja gälla när det förs in i registret.

4. Innehavare och sökande av europeiska patent samt innehavare av tilläggsskydd som utfärdats för produkter som skyddas av europeiska patent vilka valt att undantas från domstolens exklusiva behörighet enligt punkt 3 får när som helst välja att inte längre omfattas av undantaget, såvida inte talan redan har väckts vid en nationell domstol. De ska i så fall underrätta kansliet om detta. Återkallandet får verkan när det förs in i registret.

5. Fem år efter detta avtals ikraftträdande ska administrativa kommittén genomföra ett brett samråd med patentsystemets användare och göra en undersökning om antalet europeiska patent och tilläggsskydd som utfärdats för produkter som skyddas av europeiska patent som fortfarande i enlighet med punkt 1 är föremål för talan om intrång eller upphävande eller ogiltigförklaring vid nationella domstolar, skälen till detta och följderna därav. Med

Régime transitoire

1. Pendant une période transitoire de sept ans à partir de la date d'entrée en vigueur du présent accord, une action en contrefaçon ou en nullité d'un brevet européen, ou une action en contrefaçon ou une demande en nullité d'un certificat complémentaire de protection délivré pour un produit protégé par un brevet européen, peut encore être engagée devant les juridictions nationales ou d'autres autorités nationales compétentes.

2. L'expiration de la période transitoire n'a pas d'incidence sur une action pendante devant une juridiction nationale à la fin de cette période.

3. À moins qu'une action n'ait déjà été engagée devant la Juridiction, un titulaire ou un demandeur de brevet européen délivré ou demandé avant la fin de la période transitoire conformément au paragraphe 1 et, le cas échéant, au paragraphe 5, ainsi qu'un titulaire d'un certificat complémentaire de protection délivré pour un produit protégé par un brevet européen, a la possibilité de décider de déroger à la compétence exclusive de la Juridiction. À cet effet, il notifie sa décision au greffe au plus tard un mois avant l'expiration de la période transitoire. La dérogation prend effet au moment de son inscription au registre.

4. À moins qu'une action n'ait déjà été engagée devant une juridiction nationale, un titulaire ou un demandeur de brevet européen ou un titulaire d'un certificat complémentaire de protection délivré pour un produit protégé par un brevet européen qui fait usage de la dérogation prévue au paragraphe 3 a le droit de retirer cette dérogation à tout moment. Dans ce cas, il en informe le greffe. Le retrait de la dérogation prend effet au moment de son inscription au registre.

5. Cinq ans après l'entrée en vigueur du présent accord, le comité administratif mène une large consultation auprès des utilisateurs du système de brevets ainsi qu'une étude sur le nombre de brevets européens et de certificats complémentaires de protection délivrés pour des produits protégés par un brevet européen au sujet desquels des actions en contrefaçon ou en nullité ou de demande en nullité demeurent engagées devant les

utgångspunkt i detta samråd och ett yttrande från domstolen får administrativa kommittén besluta att förlänga övergångsperioden med högst sju år.

juridictions nationales en vertu du paragraphe 1, ainsi que sur les motifs et les conséquences de cette situation. Sur la base de cette consultation et d'un avis de la Juridiction, le comité administratif peut décider de prolonger la période transitoire jusqu'à sept ans.

DEL V

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 84

Undertecknande, ratificering och anslutning

1. Detta avtal ska stå öppet för undertecknande för alla medlemsstater den 19 februari 2013.

2. Detta avtal ska ratificeras enligt medlemsstaternas respektive konstitutionella bestämmelser. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos generalsekretariatet för Europeiska unionens råd (nedan kallat depositarien).

3. Varje enskild medlemsstat som har undertecknat detta avtal ska anmäla sin ratificering av avtalet till Europeiska kommissionen vid deponeringen av medlemsstatens ratificeringsinstrument i enlighet med artikel 18.3 i förordning (EU) nr 1257/2012.

4. Detta avtal ska vara öppet för anslutning för alla medlemsstater. Anslutningsinstrumenten ska deponeras hos depositarien.

Artikel 85

Depositariens uppgifter

1. Depositarien ska upprätta bestyrkta kopior av detta avtal och översända dem till regeringarna i alla signatärmedlemsstater eller till anslutande medlemsstater.

2. Depositarien ska till regeringarna i signatärmedlemsstaterna eller till de anslutande medlemsstaterna anmäla

- a) alla underskrifter,
- b) deponeringen av alla ratifikationsinstrument eller anslutningsinstrument,
- c) dagen för detta avtals ikraftträdande.

PARTIE V

DISPOSITIONS FINALES

Article 84

Signature, ratification et adhésion

1. Le présent accord est ouvert à la signature de tout État membre le 19 février 2013.

2. Le présent accord est soumis à ratification conformément aux règles constitutionnelles respectives des États membres. Les instruments de ratification sont déposés auprès du secrétariat général du Conseil de l'Union européenne (ci-après dénommé «dépositaire»).

3. Chaque État membre ayant signé le présent accord notifie sa ratification à la Commission européenne au moment du dépôt de l'instrument de ratification conformément à l'article 18, paragraphe 3, du règlement (UE) no 1257/2012.

4. Le présent accord est ouvert à l'adhésion de tout État membre. Les instruments d'adhésion sont déposés auprès du dépositaire.

Article 85

Fonctions du dépositaire

1. Le dépositaire établit des copies certifiées conformes du présent accord et les transmet aux gouvernements de tous les États membres signataires ou adhérents.

2. Le dépositaire notifie aux gouvernements des États membres signataires ou adhérents:

- a) toute signature;
- b) le dépôt de tout instrument de ratification ou d'adhésion;
- c) la date d'entrée en vigueur du présent

3. Depositarien ska låta registrera detta avtal hos Förenta nationernas sekretariat.

Artikel 86

Avtals giltighetstid

Detta avtal ska ha obegränsad giltighetstid.

Artikel 87

Översyn

1. Antingen sju år efter detta avtals ikraftträdande eller efter så fort 2 000 patentinfrångsmål har avgjorts av domstolen, beroende på vilket som inträffar sist, och vid behov med regelbundna mellanrum därefter ska administrativa kommittén föra ett samråd med patentsystemets användare om hur domstolen fungerar, hur effektiv och kostnadseffektiv den är samt vilket förtroende för och vilken tilltro till domstolens beslut som patentsystemets användare har. Med utgångspunkt i detta samråd och ett yttrande från domstolen får administrativa kommittén besluta att se över detta avtal i syfte att förbättra domstolens verksamhet.

2. Den administrativa kommittén får ändra detta avtal för att anpassa det till ett internationellt fördrag om patent eller till unionslagstiftningen.

3. Ett beslut av administrativa kommittén på grundval av punkterna 1 och 2 ska inte få verkan om en avtalsslutande medlemsstat inom tolv månader från dagen för beslutet förklarar, baserat på sina tillämpliga interna beslutsförfaranden, att den inte önskar vara bunden av beslutet. I sådana fall ska de avtalsslutande medlemsstaterna genomföra en översynskonferens.

Artikel 88

Avtalsspråk

1. Detta avtal är upprättat i ett enda original

accord.

3. Le dépositaire enregistre le présent accord auprès du Secrétariat des Nations unies.

Article 86

Durée de l'accord

Le présent accord a une durée indéterminée.

Article 87

Révision de l'accord

1. Sept ans après l'entrée en vigueur du présent accord ou après que la Juridiction aura tranché 2 000 litiges en matière de contrefaçon, la date la plus tardive étant retenue, et si nécessaire à intervalles réguliers par la suite, le comité administratif mène auprès des utilisateurs du système de brevets une large consultation portant sur le fonctionnement, l'efficacité et le rapport coût-efficacité de la Juridiction, ainsi que sur la confiance des utilisateurs du système dans la qualité des décisions rendues par la Juridiction. Sur la base de cette consultation et d'un avis de la Juridiction, le comité administratif peut décider de réviser le présent accord en vue d'améliorer le fonctionnement de la Juridiction.

2. Le comité administratif peut modifier le présent accord pour le mettre en conformité avec un traité international portant sur les brevets ou avec le droit de l'Union.

3. Une décision prise par le comité administratif en vertu des paragraphes 1 et 2 ne prend pas effet si un État membre contractant déclare, dans un délai de douze mois à partir de la date de la décision, sur la base de ses procédures décisionnelles internes applicables, qu'il ne souhaite pas être lié par la décision. Dans ce cas, une conférence de révision réunissant les États membres contractants est convoquée.

Article 88

Langues de l'accord

1. Le présent accord est établi en un seul

på engelska, franska och tyska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

2. De texter till detta avtal som är upprättade på andra officiella språk i avtalsslutande medlemsstater än de som anges i punkt 1 ska, om de har godkänts av administrativa kommittén, anses vara officiella texter. Om det föreligger skiljaktigheter mellan de olika texterna ska de texter som avses i punkt 1 ha företräde.

Artikel 89

Ikraftträdande

1. Detta avtal träder i kraft den 1 januari 2014 eller den första dagen i den fjärde månaden efter det att det trettonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet, varav tre ska vara från de tre medlemsstaterna med det största antalet gällande europeiska patent under det år som föregick året för avtalets undertecknande, har deponerats i enlighet med artikel 84 eller den första dagen i den fjärde månaden efter dagen för ikraftträdande av ändringarna av förordning (EU) nr 1215/2012 vad gäller förhållandet mellan den förordningen och detta avtal, beroende på vilket som inträffar sist.

2. Ratificering eller anslutning efter det att detta avtal trätt i kraft får verkan den första dagen i den fjärde månaden efter det att ratifikations- eller anslutningsinstrumentet har deponerats.

Till bevis härpå har undertecknade vederbörligen befullmäktigade undertecknat detta avtal.

Utfärdat i Bryssel den 19 februari 2013 på engelska, franska och tyska, vilka tre texter är lika giltiga, i ett enda original som ska deponeras i arkiven hos generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd.

BILAGA I

**STADGA FÖR DEN ENHETLIGA
PATENTDOMSTOLEN**

Artikel 1

exemplaire, dans les langues allemande, anglaise et française, chacun de ces textes faisant également foi.

2. Les textes du présent accord établis dans des langues officielles des États membres contractants autres que celles mentionnées au paragraphe 1 sont, s'ils ont été approuvés par le comité administratif, considérés comme des textes officiels. En cas de divergences entre les différents textes, les textes visés au paragraphe 1 prévalent.

Article 89

Entrée en vigueur

1. Le présent accord entre en vigueur le 1er janvier 2014 ou le premier jour du quatrième mois suivant celui du dépôt du treizième instrument de ratification ou d'adhésion conformément à l'article 84, y compris par les trois États membres dans lesquels le plus grand nombre de brevets européens produisaient leurs effets au cours de l'année précédant celle lors de laquelle la signature du présent accord a lieu, ou le premier jour du quatrième mois après la date d'entrée en vigueur des modifications du règlement (UE) no 1215/2012 portant sur le lien entre ce dernier et le présent accord, la date la plus tardive étant retenue.

2. Toute ratification ou adhésion intervenant après l'entrée en vigueur du présent accord prend effet le premier jour du quatrième mois suivant celui du dépôt de l'instrument de ratification ou d'adhésion.

En foi de quoi les soussignés, dûment habilités à cet effet, ont signé le présent accord.

Fait à Bruxelles le 19 février 2013 en allemand, anglais et français, les trois textes faisant également foi, en un seul exemplaire déposé dans les archives du secrétariat général du Conseil de l'Union européenne.

ANNEXE I

**STATUTS DE LA JURIDICTION
UNIFIÉE DU BREVET**

Article 1

Stadgans tillämpningsområde

Denna stadga innehåller institutionella och ekonomiska bestämmelser för den enhetliga patentdomstolen som inrättats enligt artikel 1 i avtalet.

Champ d'application des statuts

Les présents statuts contiennent des dispositions institutionnelles et financières relatives à la juridiction unifiée du brevet, établie conformément à l'article 1er de l'accord.

KAPITEL I

DOMARE

Artikel 2

Personer som kan utnämnas till domare

1. Varje person som är medborgare i en avtalslutande medlemsstat och uppfyller de villkor som anges i artikel 15 i avtalet och i denna stadga kan utnämnas till domare.

2. Domarna ska ha goda kunskaper i åtminstone ett av Europeiska patentverkets officiella språk.

3. Erfarenhet av patenntvister, som i enlighet med artikel 15.1 måste dokumenteras för att personen ska kunna utnämnas, kan inhämtas genom utbildning inom ramen för artikel 11.4 a i denna stadga.

Artikel 3

Utnämning av domare

1. Domare ska utnämnas i enlighet med förfarandet i artikel 16 i avtalet.

2. Vakanta platser ska utannonseras offentligt med angivande av de relevanta kriterier som ska uppfyllas av kandidaterna och som anges i artikel 2. Rådgivande kommittén ska avge ett yttrande om kandidaternas lämplighet att utöva ämbetet som domare vid domstolen. Yttrandet ska omfatta en förteckning över de lämpligaste kandidaterna. Förteckningen ska omfatta åtminstone dubbelt så många kandidater som det finns vakanta platser för. Administrativa kommittén får i nöd-

CHAPITRE I

JUGES

Article 2

Conditions à remplir pour exercer les fonctions de juge

1. Toute personne qui est un ressortissant d'un État membre contractant et qui remplit les conditions fixées à l'article 15 de l'accord et dans les présents statuts peut être nommée juge.

2. Les juges ont une bonne maîtrise d'au moins une langue officielle de l'Office européen des brevets.

3. Une expérience dans le domaine du contentieux des brevets, qui doit être démontrée aux fins de la nomination visée à l'article 15, paragraphe 1, de l'accord, peut s'acquérir par une formation conformément à l'article 11, paragraphe 4, point a), des présents statuts.

Article 3

Nomination des juges

1. Les juges sont nommés conformément à la procédure prévue à l'article 16 de l'accord.

2. Les offres d'emploi font l'objet d'une publication et indiquent les conditions requises visées à l'article 2. Le comité consultatif rend un avis sur la qualification des candidats pour exercer les fonctions de juge de la Juridiction. L'avis comprend une liste des candidats les plus qualifiés. La liste contient au moins deux fois plus de candidats qu'il y a de postes à pourvoir. Au besoin, le comité consultatif peut recommander que, avant qu'une décision portant nomination ne

vändiga fall rekommendera att en kandidat till domarämbetet ska få utbildning i patenttvister i enlighet med artikel 11.4 a innan beslut om utnämning fattas.

3. Vid utnämning av domare ska administrativa kommittén säkerställa att domstolen har en väl avvägd sammansättning och så goda juridiska och tekniska kunskaper som möjligt, med en så bred geografisk spridning som möjligt bland medborgare i de avtalsslutande medlemsstaterna.

4. Administrativa kommittén ska utnämna så många domare som behövs för att domstolen ska fungera tillfredsställande. Administrativa kommittén ska inledningsvis utnämna det nödvändiga antalet domare för att inrätta åtminstone en sats i varje avdelning i förstainstansrätten och minst två satsar i överinstansrätten.

5. Administrativa kommitténs beslut om utnämning av lagfarna domare på heltid eller deltid och tekniskt kvalificerade domare på heltid ska ange den instans vid domstolen och/eller den avdelning vid förstainstansrätten för vilken varje domare utnämns och det eller de tekniska områden för vilka en tekniskt kvalificerad domare utnämns.

6. Tekniskt kvalificerade domare på deltid ska utnämnas till domare vid domstolen och ingå i domarpoolen på grundval av specifika kvalifikationer och erfarenheter. Genom utnämningen av dessa domare vid domstolen ska det säkerställas att alla tekniska områden är täckta.

Artikel 4

Domarnas mandatperiod

1. Domarnas mandatperiod ska vara på sex år och löpa från och med den dag som anges i utnämningssakten. De kan utnämnas på nytt.

2. Om ingen dag är angiven ska mandatperioden löpa från och med den dag då utnämningssakten utfärdades.

soit prise, un candidat aux fonctions de juge suive une formation dans le domaine du contentieux des brevets conformément à l'article 11, paragraphe 4, point a).

3. Lors de la nomination des juges, le comité administratif veille à obtenir les meilleures compétences juridiques et techniques et à assurer une composition équilibrée de la Juridiction sur une base géographique aussi large que possible parmi les ressortissants des États membres contractants.

4. Le comité administratif nomme autant de juges qu'il est nécessaire au bon fonctionnement de la Juridiction. Il nomme, dans un premier temps, le nombre de juges nécessaire pour constituer au moins une chambre dans chacune des divisions du tribunal de première instance et au moins deux chambres au sein de la cour d'appel.

5. La décision du comité administratif portant nomination des juges qualifiés sur le plan juridique qui siègent de manière permanente ou non et de juges qualifiés sur le plan technique qui siègent de manière permanente mentionne l'instance de la Juridiction et/ou la division du tribunal de première instance à laquelle chaque juge est nommé, ainsi que le ou les domaines techniques pour lesquels un juge qualifié sur le plan technique est nommé.

6. Les juges qualifiés sur le plan technique qui ne siègent pas de manière permanente sont nommés juges de la Juridiction et intégrés au pool de juges sur la base de leurs qualifications et de leur expérience particulières. La nomination de ces juges à la Juridiction se fait de manière à ce que tous les domaines techniques soient couverts.

Article 4

Mandat des juges

1. Les juges sont nommés pour un mandat de six ans, débutant à la date prévue dans l'instrument de nomination. Ils peuvent être reconduits dans leurs fonctions.

2. En l'absence de dispositions concernant la date, le mandat débute à la date à laquelle l'instrument de nomination a été établi.

Artikel 5

Utnämning av ledamöter i rådgivande kommittén

1. Varje avtalsslutande medlemsstat ska föreslå en ledamot i rådgivande kommittén som uppfyller de krav som anges i artikel 14.2 i avtalet.

2. Ledamöterna i rådgivande kommittén ska utnämnas av administrativa kommittén, som ska agera i samförstånd.

Artikel 6

Ed

Domarna ska, innan ämbetet tillträds, vid ett offentligt sammanträde avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 7

Opartiskhet

1. Omedelbart efter edgången ska domarna underteckna en förklaring i vilken de högtidligt försäkrar att såväl under som efter sin mandatperiod respektera de förpliktelser som följer av ämbetet, särskilt skyldigheten att iaktta redbarhet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbetstiden.

2. En domare får inte delta i förfarandet i ett mål där denne

- a) har deltagit som rådgivare,
- b) har uppträtt som part eller varit ombud för någon av parterna,
- c) har uppmanats att uttala sig som ledamot av en domstol, tribunal, besvärsinstans, instans för skiljedom eller medling eller undersökningskommission eller i någon annan egenskap,
- d) har personligt eller ekonomiskt intresse i målet eller i förhållande till någon av parterna, eller
- e) har familjeband med någon av parterna eller parternas företrädare.

Article 5

Nomination des membres du comité consultatif

1. Chaque État membre contractant propose, en vue de la nomination d'un membre du comité consultatif, un candidat qui remplit les conditions énoncées à l'article 14, paragraphe 2, de l'accord.

2. Les membres du comité consultatif sont nommés par le comité administratif d'un commun accord.

Article 6

Serment

Avant d'entrer en fonctions, les juges prêtent, en séance publique, serment d'exercer leurs fonctions en toute impartialité et en toute conscience et de ne rien divulguer du secret des délibérations de la Juridiction.

Article 7

Impartialité

1. Immédiatement après avoir prêté serment, les juges signent une déclaration par laquelle ils s'engagent solennellement, pendant la durée de leurs fonctions et après la cessation de celles-ci, à respecter les obligations découlant de leur charge, notamment les devoirs d'honnêteté et de délicatesse quant à l'acceptation, après cette cessation, de certaines fonctions ou de certains avantages.

2. Les juges ne peuvent connaître d'une affaire dans laquelle:

- a) ils sont intervenus en tant que conseils;
- b) ils ont été parties ou ont agi pour le compte de l'une des parties;
- c) ils ont été appelés à se prononcer en tant que membres d'un tribunal, d'une cour, d'une chambre de recours, d'une commission d'arbitrage ou de médiation, d'une commission d'enquête ou à tout autre titre;
- d) ils ont un intérêt personnel ou financier, ou en rapport avec l'une des parties; ou
- e) ils sont liés à l'une des parties ou aux représentants de celles-ci par des liens

3. Om en domare på grund av särskilda skäl anser att han eller hon inte bör delta i avgörandet eller handläggningen av ett visst mål ska domaren underrätta överinstansrättens ordförande eller, för domare vid förstainstansrätten, förstainstansrättens ordförande om detta. Om överinstansrättens ordförande eller, för domare vid förstainstansrätten, förstainstansrättens ordförande av särskilda skäl anser att en domare inte bör delta eller yttra sig i ett visst mål ska överinstansrättens ordförande respektive förstainstansrättens ordförande skriftligen motivera detta och underrätta den berörda domaren.

4. Samtliga parter i ett mål kan på någon av de grunder som anges i punkt 2, eller när domaren på goda grunder misstänks vara partisk, invända mot att en domare deltar i förfarandet.

5. De svårigheter som kan uppstå vid tillämpningen av denna artikel ska avgöras genom beslut från presidiet i enlighet med rättegångsreglerna. Den berörda domaren ska höras men får inte delta i överläggningarna.

Artikel 8

Domarnas immunitet

1. Domarna ska åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden. De ska åtnjuta immunitet även efter det att deras uppdrag har upphört vad avser åtgärder som de vidtagit i sin tjänsteutövning.

2. Presidiet får häva immuniteten.

3. När immuniteten har hävts och straffrättsliga förfaranden vidtas mot en domare ska denne ställas inför rätta i någon av de avtalsslutande medlemsstaterna vid den domstol som är behörig att döma ledamöter av de högsta nationella domstolarna.

4. Protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier ska vara tillämpligt på domarna vid domstolen utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om domarnas immunitet mot rättsliga förfaranden i enlighet med denna stadga.

familiaux.

3. Si, pour une raison spéciale, un juge estime ne pas devoir participer au jugement ou à l'examen d'une affaire déterminée, il en fait part au président de la cour d'appel ou, s'il s'agit d'un juge nommé au tribunal de première instance, au président du tribunal de première instance. Si, pour une raison spéciale, le président de la cour d'appel ou, s'il s'agit d'un juge nommé au tribunal de première instance, le président du tribunal de première instance estime qu'un juge ne devrait pas siéger ou conclure dans une affaire déterminée, le président de la cour d'appel ou le président du tribunal de première instance justifie cette appréciation par écrit et en avertit le juge concerné.

4. Toute partie à une action peut s'opposer à ce qu'un juge participe à la procédure pour l'un des motifs énumérés au paragraphe 2 ou si le juge est, à juste titre, suspecté de partialité.

5. En cas de difficulté sur l'application du présent article, le présidium statue, conformément au règlement de procédure. Le juge concerné est entendu, mais il ne participe pas aux délibérations.

Article 8

Immunité des juges

1. Les juges jouissent de l'immunité de juridiction. Après la cessation de leurs fonctions, ils continuent à bénéficier de l'immunité en ce qui concerne les actes accomplis par eux en rapport avec leur qualité officielle.

2. Le présidium peut lever l'immunité.

3. Au cas où, l'immunité ayant été levée, une action pénale est engagée contre un juge, celui-ci n'est justiciable, dans chacun des États membres contractants, que de la juridiction compétente pour juger les magistrats appartenant à la plus haute juridiction nationale.

4. Le Protocole sur les privilèges et immunités de l'Union européenne est applicable aux juges de la Juridiction, sans préjudice des dispositions relatives à l'immunité de juridiction des juges qui figurent dans les présents statuts.

Artikel 9

Ämbetets upphörande

1. En domares ämbete ska, fränsett vid nytillsättningar efter det att mandatperioden löpt ut i enlighet med artikel 4 eller vid dödsfall, upphöra genom att domaren avgår.

2. När en domare avgår ska avgångsskrivelsen ställas till överinstansrättens ordförande eller, för domare vid förstainstansrätten, förstainstansrättens ordförande för vidare befordran till ordföranden i administrativa kommittén.

3. Utom i de fall som avses i artikel 10 ska domaren kvarstå i ämbetet till dess domarens efterträdare har tillträtt.

4. Vakanser ska fyllas genom utnämning av en ny domare för återstoden av företrädarens mandatperiod.

Artikel 10

Entledigande från ämbetet

1. En domare får endast skiljas från sitt ämbete eller berövas andra förmåner om presidiet beslutar att domaren inte längre uppfyller de förutsättningar som krävs eller fullgör de skyldigheter som följer av ämbetet. Den berörda domaren ska höras men får inte delta i överläggningarna.

2. Domstolens kanslichef ska underrätta administrativa kommitténs ordförande om detta beslut.

3. Om beslutet innebär att en domare skiljs från sitt ämbete ska anmälan leda till att platsen blir vakant.

Artikel 11

Utbildning

1. Lämplig och regelbunden utbildning ska tillhandahållas för domarna inom de utbildningsarrangemang som ska inrättas i enlighet med artikel 19 i avtalet. Presidiet ska anta utbildningsföreskrifter som garanterar tillämpning av och övergripande konsekvens i utbildningsarrangemangen.

2. Utbildningsarrangemangen ska tillhandahålla en plattform för utbyte av sakkunskap

Article 9

Cessation des fonctions

1. En dehors des renouvellements après expiration d'un mandat en application de l'article 4 et des décès, les fonctions de juge prennent fin individuellement par démission.

2. En cas de démission d'un juge, la lettre de démission est adressée au président de la cour d'appel ou, s'il s'agit d'un juge nommé au tribunal de première instance, au président du tribunal de première instance pour être transmise au président du comité administratif.

3. Sauf dans les cas où l'article 10 reçoit application, un juge continue à siéger jusqu'à l'entrée en fonctions de son successeur.

4. Il est pourvu à toute vacance par la nomination d'un nouveau juge pour la durée du mandat restant à courir.

Article 10

Révocation

1. Un juge ne peut être relevé de ses fonctions ni déclaré déchu d'autres avantages que si le présidium décide qu'il a cessé de répondre aux conditions requises ou de satisfaire aux obligations découlant de sa charge. Le juge concerné est entendu, mais il ne participe pas aux délibérations.

2. Le greffier de la Juridiction porte la décision à la connaissance du président du comité administratif.

3. En cas de décision relevant un juge de ses fonctions, ladite notification emporte vacance de siège.

Article 11

Formation

1. Une formation appropriée et régulière des juges est dispensée dans le cadre de formation prévu à l'article 19 de l'accord. Le présidium adopte des règles en matière de formation qui assurent la mise en œuvre et la cohérence globale du cadre de formation.

2. Le cadre de formation prévoit la mise en place d'une plateforme pour l'échange de

och ett forum för diskussion, särskilt genom

- a) organiserande av kurser, konferenser, seminarier, workshoppar och symposier,
- b) samarbete med internationella organisationer och utbildningsinstitut på området immaterialrätt, och

c) främjande av och stöd till ytterligare yrkesutbildning.

3. Det ska upprättas ett årligt arbetsprogram och utbildningsriktlinjer, som ska inbegripa en årlig utbildningsplan för varje domare, där vederbörandes utbildningsbehov i enlighet med utbildningsföreskrifterna fastställs.

4. Utbildningsarrangemangen ska dessutom

- a) säkerställa lämplig utbildning för kandidater till domarämbetet och nyutnämnda domare vid domstolen,
- b) ge stöd till projekt som syftar till att underlätta samarbetet mellan företrädare, patentombud och domstolen.

Artikel 12

Lön

Administrativa kommittén ska fastställa lönen för överinstansrättens ordförande, förstainstansrättens ordförande, domarna, kanslichefen, den biträdande kanslichefen och personalen.

KAPITEL II

ORGANISATORISKA BESTÄMMELSER

AVSNITT 1

Gemensamma bestämmelser

Artikel 13

Överinstansrättens ordförande

1. Överinstansrättens domare ska bland sig välja överinstansrättens ordförande för en mandatperiod på tre år. Överinstansrättens ordförande kan återväljas två gånger.

connaissances spécialisées et d'un forum de discussion, notamment:

- a) en organisant des cours, des conférences, des séminaires, des ateliers et des colloques;
- b) en coopérant avec des organisations internationales et des établissements d'enseignement dans le domaine de la propriété intellectuelle; et
- c) en promouvant et en appuyant la formation professionnelle continue.

3. Il est établi un programme de travail annuel et des orientations relatives à la formation, qui prévoient, pour chaque juge, un plan de formation annuel dans lequel sont recensés ses principaux besoins en formation, conformément aux règles en matière de formation.

4. En outre, le cadre de formation:

- a) assure la formation appropriée des candidats aux fonctions de juge et des juges nouvellement nommés à la Juridiction;
- b) appuie les projets destinés à faciliter la coopération entre les représentants, les mandataires en brevets et la Juridiction.

Article 12

Rémunération

Le comité administratif fixe le montant de la rémunération du président de la cour d'appel, du président du tribunal de première instance, des juges, du greffier, du greffier adjoint et des membres du personnel.

CHAPITRE II

DISPOSITIONS RELATIVES À L'ORGANISATION

SECTION 1

Dispositions communes

Article 13

Président de la cour d'appel

1. Le président de la cour d'appel est élu par tous les juges de la cour d'appel, parmi ses membres, pour un mandat de trois ans. Le président de la cour d'appel peut être réélu deux fois.

2. Valet av överinstansrättens ordförande ska ske genom sluten omröstning. En domare som får absolut majoritet ska anses vald. Om ingen domare får absolut majoritet ska en andra omröstning hållas och den domare som därvid får flest röster ska anses vald.

3. Överinstansrättens ordförande ska leda överinstansrättens juridiska verksamhet och administration och fungera som ordförande när överinstansrätten sammanträder i plenum.

4. Om ämbetet som ordförande i överinstansrätten blir vakant före mandatperiodens utgång ska en efterträdare väljas för återstoden av mandatperioden.

Artikel 14

Förstainstansrättens ordförande

1. Samtliga heltidsanställda domare i förstainstansrätten ska bland sig välja förstainstansrättens ordförande för en mandatperiod på tre år. Förstainstansrättens ordförande kan återväljas två gånger.

2. Förstainstansrättens första ordförande ska vara medborgare i den avtalsslutande medlemsstat där sätet för den centrala avdelningen är beläget.

3. Förstainstansrättens ordförande ska leda förstainstansrättens juridiska verksamhet och administration.

4. Artikel 13.2 och 13.4 ska med nödvändiga ändringar tillämpas på förstainstansrättens ordförande.

Artikel 15

Presidiet

1. Presidiet ska bestå av överinstansrättens ordförande, som ska fungera som presidietts ordförande, förstainstansrättens ordförande, två domare från överinstansrätten utsedda bland dem, tre heltidsanställda domare från förstainstansrätten utsedda bland dem samt kanslichefen som ledamot utan rösträtt.

2. Presidiet ska utföra sina uppgifter i enlighet med denna stadga. Presidiet kan, utan att det påverkar dess eget ansvar, delegera

2. L'élection du président de la cour d'appel a lieu au scrutin secret. Si un juge obtient la majorité absolue, il est élu. Si aucun juge n'obtient la majorité absolue, un deuxième vote est organisé et le juge qui obtient le plus grand nombre de voix est élu.

3. Le président de la cour d'appel dirige les activités juridictionnelles et l'administration de la cour d'appel et préside la cour d'appel siégeant en assemblée plénière.

4. Si le poste de président de la cour d'appel devient vacant avant le terme du mandat, un successeur est élu pour la durée du mandat restant à courir.

Article 14

Président du tribunal de première instance

1. Le président du tribunal de première instance est élu par tous les juges permanents du tribunal de première instance, parmi ses membres, pour un mandat de trois ans. Le président du tribunal de première instance peut être réélu deux fois.

2. Le premier président du tribunal de première instance est un ressortissant de l'État membre contractant sur le territoire duquel se trouve le siège de la division centrale.

3. Le président du tribunal de première instance dirige les activités juridictionnelles et l'administration du tribunal de première instance.

4. L'article 13, paragraphes 2 et 4, s'applique par analogie au président du tribunal de première instance.

Article 15

Présidium

1. Le présidium est composé du président de la cour d'appel, qui agit en qualité de président, du président du tribunal de première instance, de deux juges de la cour d'appel élus parmi ses membres, de trois juges permanents du tribunal de première instance élus parmi ses membres et du greffier, qui est membre non votant.

2. Le présidium exerce les fonctions qui lui sont conférées conformément aux présents statuts. Il peut, sans préjudice de sa propre

vissa uppgifter till någon av sina ledamöter.

3. Presidiet ska ansvara för ledningen av domstolens verksamhet och ska särskilt

a) utarbeta förslag till ändring av domstolens rättegångsregler i enlighet med artikel 41 i avtalet och förslag angående domstolens finansiella bestämmelser,

b) upprätta domstolens årliga budget, årsredovisning och årsrapport och lägga fram dem för budgetkommittén,

c) fastställa riktlinjer för utbildningsprogrammet för domare och övervaka dess genomförande,

d) fatta beslut om utnämning och entledigande av kanslichefen och biträdande kanslichefen,

e) fastställa regler för kansliet, inklusive dess underavdelningar,

f) avge yttranden i enlighet med artikel 83.5 i avtalet.

4. De beslut av presidiet som avses i artiklarna 7, 8, 10 och 22 ska fattas utan kanslichefens deltagande.

5. Presidiet kan endast fatta giltiga beslut om samtliga ledamöter är närvarande eller vederbörligen företrädde. Beslut ska fattas med en majoritet av rösterna.

Artikel 16

Personal

1. Domstolens tjänstemän och övriga personal ska ha till uppgift att biträda överinstansrättens ordförande, förstainstansrättens ordförande, domarna och kanslichefen. De ska vara ansvariga gentemot kanslichefen under ledning av överinstansrättens ordförande och förstainstansrättens ordförande.

2. Administrativa kommittén ska med kvalificerad majoritet fastställa tjänsteföreskrifter för tjänstemän och andra anställda vid domstolen.

Artikel 17

Semesterperioder

1. Överinstansrättens ordförande ska efter samråd med presidiet fastställa semesterperiodernas längd och reglerna för iakttagande av

responsabilité, déléguer certaines tâches à l'un de ses membres.

3. Le présidium est responsable de la gestion de la Juridiction et, en particulier:

a) élabore des propositions de modification du règlement de procédure conformément à l'article 41 de l'accord et des propositions concernant le règlement financier de la Juridiction;

b) prépare le budget annuel, les comptes annuels et le rapport annuel de la Juridiction et les soumet au comité budgétaire;

c) établit les orientations relatives au programme de formation des juges et supervise leur mise en œuvre;

d) prend les décisions concernant la nomination et la révocation du greffier et du greffier adjoint;

e) définit les règles régissant le greffe ainsi que les sous-greffes;

f) rend un avis conformément à l'article 83, paragraphe 5, de l'accord.

4. Le présidium prend les décisions visées aux articles 7, 8, 10 et 22 sans la participation du greffier.

5. Le présidium ne peut prendre de décisions valables que si tous ses membres sont présents ou dûment représentés. Les décisions sont prises à la majorité des voix.

Article 17

Vacances judiciaires

1. Les fonctionnaires et autres agents de la Juridiction sont chargés d'assister le président de la cour d'appel, le président du tribunal de première instance, les juges et le greffier. Ils relèvent du greffier, sous l'autorité du président de la cour d'appel et du président du tribunal de première instance.

2. Le comité administratif établit le statut des fonctionnaires et autres agents de la Juridiction.

Article 17

Vacances judiciaires

1. Après consultation du présidium, le président de la cour d'appel fixe la durée des vacances judiciaires et les règles concernant

officiella helgdagar.

2. Under semesterperioderna får de arbetsuppgifter som överinstansrättens ordförande och förstainstansrättens ordförande har utföras av de domare som utsetts av respektive ordförande. I brådska fall får överinstansrättens ordförande sammankalla domarna.

3. Överinstansrättens ordförande eller förstainstansrättens ordförande får när det finns skäl till det bevilja domare vid överinstansrätten respektive vid förstainstansrätten tjänstledighet.

le respect des jours fériés légaux.

2. Pendant la période de vacances judiciaires, la présidence de la cour d'appel et la présidence du tribunal de première instance peuvent être exercées par un juge que le président concerné a invité à assumer ce rôle. Le président de la cour d'appel peut, en cas d'urgence, convoquer les juges.

3. Le président de la cour d'appel et le président du tribunal de première instance peuvent, pour de justes motifs, accorder des congés respectivement aux juges de la cour d'appel et aux juges du tribunal de première instance.

AVSNITT 2

Förstainstansrätten

Artikel 18

Inrättande och nedläggning av en lokal eller regional avdelning

1. En begäran av en eller flera avtalsslutande medlemsstater om inrättande av en lokal eller regional avdelning ska ställas till administrativa kommitténs ordförande. I begäran ska anges säte för den lokala eller regionala avdelningen.

2. I administrativa kommitténs beslut om inrättande av en lokal eller regional avdelning, som ska vara offentligt, ska antalet domare för den berörda avdelningen anges.

3. Administrativa kommittén ska besluta om nedläggning av en regional eller lokal avdelning på begäran av den eller de avtalsslutande medlemsstater som står som värd för den lokala avdelningen eller de avtalsslutande medlemsstater som medverkar i den regionala avdelningen. I beslut om nedläggning av en lokal eller regional avdelning ska anges den dag efter vilken inga nya mål kan anhängiggöras vid avdelningen och den dag då avdelningen ska upphöra att existera.

4. Från och med den dag då en lokal eller regional avdelning upphör att existera ska de domare som tilldelats den lokala eller regionala avdelningen i stället tilldelas den centrala avdelningen, och anhängiggjorda mål vid den lokala eller regionala avdelningen samt kansliets underavdelning och alla dess handlingar

SECTION 2

Le tribunal de première instance

Article 18

Création et suppression d'une division locale ou d'une division régionale

1. Une demande émanant d'un ou de plusieurs États membres contractants en vue de la création d'une division locale ou régionale est adressée au président du comité administratif. Elle mentionne le siège de la division locale ou régionale concernée.

2. La décision du comité administratif portant création d'une division locale ou régionale mentionne le nombre de juges de la division concernée et est publique.

3. Le comité administratif décide, à la demande de l'État membre contractant sur le territoire duquel est située la division locale ou à la demande des États membres contractants participant à la division régionale, de supprimer une division locale ou régionale. La décision portant suppression d'une division locale ou régionale mentionne la date après laquelle les nouvelles affaires ne pourront plus être portées devant la division concernée et la date à laquelle la division cessera d'exister.

4. À compter de la date à laquelle une division locale ou régionale cesse d'exister, les juges affectés à la division locale ou régionale concernée sont affectés à la division centrale, et les affaires en instance devant la division locale ou régionale concernée sont transférées, avec le sous-

överförs till den centrala avdelningen.

greffe et l'ensemble de sa documentation, à la division centrale.

Artikel 19

Article 19

Sitsar

Chambres

1. Tilldelning av domare och av mål till sitsar inom en avdelning ska styras av rättegångsreglerna. En domare i sitsen ska utses till sittande ordförande, i enlighet med rättegångsreglerna.

2. Sitsen kan i enlighet med rättegångsreglerna delegera vissa uppgifter till en eller flera av sina domare.

3. För varje avdelning får en domare utses i enlighet med rättegångsreglerna att pröva brådskande mål.

4. I de fall då en enda domare prövar ett mål i enlighet med artikel 8.7 i avtalet eller en för detta särskilt utsedd domare prövar ett brådskande mål i enlighet med punkt 3 i den här artikeln ska den domaren utföra sitsens samtliga uppgifter.

5. En domare vid sitsen ska fungera som referent i enlighet med rättegångsreglerna.

1. L'affectation des juges et l'attribution des affaires au sein d'une division à ses chambres sont régies par le règlement de procédure. Un juge de la chambre est nommé président, conformément au règlement de procédure.

2. La chambre peut déléguer, conformément au règlement de procédure, certaines fonctions à un ou plusieurs des juges qui la composent.

3. Un juge de permanence chargé de connaître des affaires urgentes pour chaque division peut être nommé conformément au règlement de procédure.

4. Dans les cas où le litige est porté devant un juge unique conformément à l'article 8, paragraphe 7, de l'accord, ou un juge de permanence, conformément au paragraphe 3 du présent article, celui-ci exerce toutes les fonctions d'une chambre.

5. Un juge de la chambre agit en qualité de rapporteur, conformément au règlement de procédure.

Artikel 20

Article 20

Domarpool

Pool de juges

1. En förteckning med namnen på de domare som ingår i poolen ska upprättas av kanslichefen. För varje domare ska förteckningen minst ange domarens språkkompetens, dennes tekniska område och dennes erfarenhet samt de mål domaren tidigare handlagt.

2. I en begäran riktad till förstainstansrättens ordförande om att utse en domare ur domarpoolen ska i synnerhet anges vad målet handlar om, det av Europeiska patentverkets officiella språk som används av sitsens domare, rättegångsspråket och det teknikområde som krävs.

1. Une liste comportant les noms des juges intégrés dans le pool de juges est établie par le greffier. Pour chaque juge, la liste indique au moins les aptitudes linguistiques, le domaine technique et l'expérience y afférente, ainsi que les affaires déjà traitées par ce juge.

2. Une demande adressée au président du tribunal de première instance en vue d'affecter un juge issu du pool de juges indique notamment l'objet de l'affaire, la langue officielle de l'Office européen des brevets utilisée par les juges de la chambre, la langue de procédure et le domaine technique requis.

AVSNITT 3

Överinstansrätten

Artikel 21

Sitsar

1. Överföring av domare och tilldelning av mål ska styras av rättegångsreglerna. En domare i sitsen ska utses till sittande ordförande, i enlighet med rättegångsreglerna.

2. När ett mål är av exceptionell betydelse, och särskilt när domstolens beslut kan ha inverkan på enhetligheten och konsekvensen i domstolens rättspraxis, kan överinstansrätten på förslag av sittande ordförande besluta att hänskjuta målet till domstolen i plenum.

3. Sitsen kan i enlighet med rättegångsreglerna delegera vissa uppgifter till en eller flera av sina domare.

4. En domare vid sitsen ska fungera som referent i enlighet med rättegångsreglerna.

SECTION 3

La cour d'appel

Article 21

Chambres

1. La composition des chambres et l'attribution des affaires aux chambres sont régies par le règlement de procédure. Un juge de la chambre est nommé président, conformément au règlement de procédure.

2. Lorsqu'une affaire revêt une importance exceptionnelle, et en particulier lorsque la décision est susceptible d'avoir des incidences sur l'unité et la cohérence de la jurisprudence de la Juridiction, la cour d'appel peut décider, sur la base d'une proposition de son président, de renvoyer l'affaire devant l'assemblée plénière.

3. La chambre peut déléguer, conformément au règlement de procédure, certaines fonctions à un ou plusieurs des juges qui la composent.

4. Un juge de la chambre agit en qualité de rapporteur, conformément au règlement de procédure.

AVSNITT 4

Kansliet

Artikel 22

Utnämning till och entledigande från posten som kanslichef

1. Presidiet ska utnämna domstolens kanslichef för en mandatperiod på sex år. Kanslichefen kan utnämnas på nytt.

2. Överinstansrättens ordförande ska två veckor före utsatt tidpunkt för utnämning av kanslichefen underrätta presidiet om inkomna ansökningar.

3. Innan kanslichefen tillträder sitt ämbete ska denne avlägga ed inför presidiet om att utöva kanslichefens ämbete på ett opartiskt och samvetsgrant sätt.

4. Kanslichefen kan endast entledigas från sin post om kanslichefen inte längre fullgör de skyldigheter som följer av uppdraget. Pre-

SECTION 4

Le greffe

Article 22

Nomination et révocation du greffier

1. Le présidium nomme le greffier de la Juridiction pour un mandat de six ans. Il peut être reconduit dans ses fonctions.

2. Le président de la cour d'appel informe le présidium, deux semaines avant la date fixée pour la nomination du greffier, des candidatures qui ont été présentées.

3. Avant d'entrer en fonctions, le greffier prête serment devant le présidium d'exercer ses fonctions en toute impartialité et en toute conscience.

4. Le greffier ne peut être relevé de ses fonctions que s'il a cessé de satisfaire aux obligations découlant de sa charge. Le

sidiet ska fatta sitt beslut efter att ha hört kanslichefen.

5. Om kanslichefens ämbete blir ledigt före mandatperiodens slut, ska domstolen utnämna en ny kanslichef för en mandatperiod på sex år.

6. Om kanslichefen är frånvarande eller förhindrad att närvara eller ämbetet är vakant, ska överinstansrättens ordförande efter att ha hört presidiet utse en medlem av domstolens personal att sköta kanslichefens uppgifter.

présidium prend sa décision après avoir entendu le greffier.

5. Si le poste de greffier devient vacant avant l'expiration de son mandat, le présidium nomme un nouveau greffier pour un mandat de six ans.

6. En cas d'absence ou d'empêchement du greffier ou de vacance de son poste, le président de la cour d'appel, après avoir consulté le présidium, désigne parmi les membres du personnel de la Juridiction la personne chargée de remplir les fonctions de greffier.

Artikel 23

Kanslichefens uppgifter

1. Kanslichefen ska biträda domstolen, överinstansrättens ordförande, förstainstansrättens ordförande och domarna i deras tjänstutövning. Kanslichefen ska ansvara för kansliets organisation och verksamhet under ledning av överinstansrättens ordförande.

2. Kanslichefen ska särskilt ansvara för att

- a) föra register som ska omfatta samtliga mål vid domstolen,

- b) föra och handha de förteckningar som upprättas i enlighet med artiklarna 18, 48.3 och 57.2 i avtalet,

- c) föra och offentliggöra en förteckning över underrättelser om och återkallande av valda undantag i enlighet med artikel 83 i avtalet,

- d) offentliggöra domstolens avgöranden, med förbehåll för skydd av konfidentiell information,

- e) offentliggöra årsrapporter med statistiska uppgifter, och

- f) säkerställa att Europeiska patentverket underrättas om informationen om undantag i enlighet med artikel 83 i avtalet.

Artikel 23

Kanslichefens uppgifter

1. Kanslichefen ska biträda domstolen, överinstansrättens ordförande, förstainstansrättens ordförande och domarna i deras tjänst-

Article 23

Fonctions du greffier

1. Le greffier assiste la Juridiction, le président de la cour d'appel, le président du tribunal de première instance et les juges dans l'exercice de leurs fonctions. Il est responsable de l'organisation et des activités du greffe, sous l'autorité du président de la cour d'appel.

2. Le greffier est notamment chargé de:

- a) tenir le registre répertoriant toutes les affaires portées devant la Juridiction;

- b) tenir et administrer les listes établies conformément à l'article 18, à l'article 48, paragraphe 3, et à l'article 57, paragraphe 2, de l'accord;

- c) tenir et publier une liste des notifications et des retraits des décisions de dérogation conformément à l'article 83 de l'accord;

- d) publier les décisions de la Juridiction, sous réserve de la protection des informations confidentielles;

- e) publier des rapports annuels comportant des données statistiques; et

- f) veiller à ce que les informations relatives aux décisions de dérogation prises conformément à l'article 83 de l'accord soient notifiées à l'Office européen des brevets.

Article 23

Fonctions du greffier

1. Le greffier assiste la Juridiction, le président de la cour d'appel, le président du tribunal de première instance et les juges

teutövning. Kanslichefen ska ansvara för kansliets organisation och verksamhet under ledning av överinstansrättens ordförande.

2. Kanslichefen ska särskilt ansvara för att

- a) föra register som ska omfatta samtliga mål vid domstolen,
- b) föra och handha de förteckningar som upprättas i enlighet med artiklarna 18, 48.3 och 57.2 i avtalet,

- c) föra och offentliggöra en förteckning över underrättelser om och återkallande av valda undantag i enlighet med artikel 83 i avtalet,

- d) offentliggöra domstolens avgöranden, med förbehåll för skydd av konfidentiell information,

- e) offentliggöra årsrapporter med statistiska uppgifter, och

- f) säkerställa att Europeiska patentverket underrättas om informationen om undantag i enlighet med artikel 83 i avtalet.

Artikel 24

Registerföring

1. Detaljerade regler för hur domstolens register ska föras ska fastställas i reglerna för kansliet, vilka ska antas av presidiet.

2. Regler för tillgång till kanslihandlingar ska anges i rättegångsreglerna.

Artikel 25

Underavdelningar till kansliet och biträdande kanslichef

1. En biträdande kanslichef ska utnämnas av presidiet för en mandatperiod på sex år. Den biträdande kanslichefen kan utnämnas på nytt.

2. Artikel 22.2–22.6 ska tillämpas med nödvändiga ändringar.

3. Den biträdande kanslichefen ska ansvara för organisation och verksamhet vid kansliets underavdelningar under ledning av kanslichefen och förstainstansrättens ordförande. Den biträdande kanslichefens uppgifter ska sär-

dans l'exercice de leurs fonctions. Il est responsable de l'organisation et des activités du greffe, sous l'autorité du président de la cour d'appel.

2. Le greffier est notamment chargé de:

- a) tenir le registre répertoriant toutes les affaires portées devant la Juridiction;

- b) tenir et administrer les listes établies conformément à l'article 18, à l'article 48, paragraphe 3, et à l'article 57, paragraphe 2, de l'accord;

- c) tenir et publier une liste des notifications et des retraits des décisions de dérogation conformément à l'article 83 de l'accord;

- d) publier les décisions de la Juridiction, sous réserve de la protection des informations confidentielles;

- e) publier des rapports annuels comportant des données statistiques; et

- f) veiller à ce que les informations relatives aux décisions de dérogation prises conformément à l'article 83 de l'accord soient notifiées à l'Office européen des brevets.

Article 24

Tenue du registre

1. Des règles détaillées relatives à la tenue du registre de la Juridiction sont prévues dans les règles régissant le greffe adoptées par le présidium.

2. Les règles relatives à l'accès aux documents du greffe sont prévues dans le règlement de procédure.

Article 25

Sous-greffes et greffier adjoint

1. Un greffier adjoint est nommé pour un mandat de six ans par le présidium. Il peut être reconduit dans ses fonctions.

2. Les dispositions de l'article 22, paragraphes 2 à 6, s'appliquent par analogie.

3. Le greffier adjoint est chargé de l'organisation et des activités des sous-greffes sous l'autorité du greffier et du président du tribunal de première instance. Les fonctions du greffier adjoint comprennent en

skilt bestå i att

a) föra register över samtliga mål vid förstainstansrätten,

b) lämna information till kansliet om varje mål vid förstainstansrätten.

4. Den biträdande kanslichefen ska också bistå avdelningarna i förstainstansrätten med administrativt stöd och sekreterartjänster.

particulier:

a) la tenue des registres de toutes les affaires portées devant le tribunal de première instance;

b) la notification au greffe de chaque affaire portée devant le tribunal de première instance.

4. Le greffier adjoint fournit également aux divisions du tribunal de première instance une assistance administrative et une assistance en matière de secrétariat.

KAPITEL III

FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Artikel 26

Budget

1. Budgeten ska antas av budgetkommittén på förslag av presidiet. Den ska upprättas i enlighet med de vedertagna redovisningsprinciper som fastställs i de finansiella bestämmelser som fastställts i enlighet med artikel 33.

2. Inom budgeten kan presidiet i enlighet med de finansiella bestämmelserna överföra medel mellan de olika rubrikerna och under-rubrikerna.

3. Kanslichefen ska ansvara för genomförandet av budgeten i enlighet med de finansiella bestämmelserna.

4. Kanslichefen ska årligen lämna en redogörelse över det föregående årets redovisning avseende genomförandet av budgeten och denna redogörelse ska godkännas av presidiet.

Artikel 27

Godkännande av utgifter

1. De utgifter som tas upp i budgeten ska godkännas för en redovisningsperiod, om de finansiella bestämmelserna inte föreskriver något annat.

2. I enlighet med de finansiella bestämmelserna får alla icke utnyttjade anslag, med undantag för personalkostnader, föras över i slutet av redovisningsperioden, men endast fram till utgången av den följande redovisningspe-

CHAPITRE III

DISPOSITIONS FINANCIÈRES

Article 26

Budget

1. Le budget est adopté par le comité budgétaire sur proposition du présidium. Il est établi conformément aux principes comptables généralement admis, définis dans le règlement financier, arrêté conformément à l'article 33.

2. À l'intérieur du budget, le présidium peut, conformément au règlement financier, procéder à des virements de crédits entre les différentes rubriques ou sous-rubriques.

3. Le greffier est responsable de l'exécution du budget conformément au règlement financier.

4. Le greffier établit chaque année un état relatif à l'exécution du budget pour l'exercice écoulé, qui est approuvé par le présidium.

Article 27

Autorisation des dépenses

1. Les dépenses inscrites au budget sont autorisées pour la durée de l'exercice budgétaire, sauf si le règlement financier en dispose autrement.

2. Conformément au règlement financier, les crédits qui ne sont pas utilisés à la fin de l'exercice budgétaire, à l'exception de ceux relatifs aux dépenses de personnel, peuvent faire l'objet d'un report qui sera limité au seul

rioden.

3. Anslag ska tas upp under olika rubriker med beaktande av utgiftens typ och syfte och i den mån det behövs delas upp i enlighet med de finansiella bestämmelserna.

Artikel 28

Anslag för oförutsedda utgifter

1. Domstolens budget får innehålla anslag för oförutsedda utgifter.

2. Domstolen får utnyttja dessa anslag endast efter förhandsgodkännande från budgetkommittén.

Artikel 29

Redovisningsperiod

Redovisningsperioden ska börja den 1 januari och sluta den 31 december.

Artikel 30

Budgetprocess

Presidiet ska för budgetkommittén lägga fram ett förslag till domstolens budget senast den dag som föreskrivs i de finansiella bestämmelserna.

Artikel 31

Preliminär budget

1. Om budgetkommittén inte har antagit budgeten vid redovisningsperiodens början får utgifterna betalas ut för en månad i taget per rubrik eller annan avdelning i budgeten i enlighet med de finansiella bestämmelserna, upp till en tolfedel av anslagen i budgeten för den föregående redovisningsperioden, under förutsättning att de anslag som presidiet på så sätt disponerar inte överstiger en tolfedel av anslagen i budgetförslaget.

2. Budgetkommittén får godkänna utgifter som överstiger en tolfedel av budgetanslagen för den föregående redovisningsperioden, un-

exercice suivant.

3. Les crédits figurent sous différentes rubriques selon le type et la destination des dépenses et sont subdivisés, dans la mesure nécessaire, conformément au règlement financier.

Article 28

Crédits pour dépenses imprévisibles

1. Des crédits pour dépenses imprévisibles peuvent être inscrits au budget de la Juridiction.

2. L'utilisation de ces crédits par la Juridiction est subordonnée à l'autorisation préalable du comité budgétaire.

Article 29

Exercice budgétaire

L'exercice budgétaire commence le 1er janvier et s'achève le 31 décembre.

Article 30

Préparation du budget

Le présidium soumet le projet de budget de la Juridiction au comité budgétaire au plus tard à la date fixée par le règlement financier.

Article 31

Budget provisoire

1. Si, au début d'un exercice budgétaire, le budget n'a pas encore été arrêté par le comité budgétaire, les dépenses peuvent être effectuées mensuellement par rubrique ou par une autre subdivision du budget, conformément au règlement financier, dans la limite d'un douzième des crédits ouverts au budget de l'exercice précédent, sans que cette mesure puisse avoir pour effet de mettre à la disposition du présidium des crédits supérieurs à un douzième de ceux prévus par le projet de budget.

2. Le comité budgétaire peut, sous réserve que les autres conditions prévues au paragraphe 1 soient respectées, autoriser des

der förutsättning att övriga bestämmelser i punkt 1 iakttas.

Artikel 32

Revision av räkenskaper

1. Domstolens årsredovisning ska granskas av oberoende revisorer. Revisorerna ska utnämnas och vid behov entledigas av budgetkommittén.

2. Revisionen, som ska grunda sig på yrkesmässiga revisionsstandarder och om nödvändigt äga rum på plats, ska fastställa att budgeten har genomförts på ett lagligt och korrekt sätt och att domstolens ekonomiska förvaltning har skötts i enlighet med principerna om sparsamhet och sund ekonomisk förvaltning. Revisorerna ska efter utgången av varje redovisningsperiod upprätta en rapport, som ska innehålla ett undertecknat revisionsuttalande.

3. Presidiet ska för budgetkommittén lägga fram domstolens årsredovisning och en redogörelse om genomförandet av den årliga budgeten under den föregående redovisningsperioden, tillsammans med revisorernas rapport.

4. Budgetkommittén ska godkänna årsredovisningen och revisorernas rapport och bevilja presidiet ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten.

Artikel 33

Finansiella regler

1. De finansiella reglerna ska antas av administrativa kommittén. De ska ändras av administrativa kommittén på förslag av domstolen.

2. De finansiella reglerna ska särskilt fastställa

a) bestämmelser som avser upprättande och genomförande av budgeten samt redovisning och revision av räkenskaperna,

b) metod och förfarande genom vilka betalningar och bidrag, inklusive de första finansiella bidrag som föreskrivs i artikel 37 i avtalet, ska göras tillgängliga för domstolen,

dépenses dépassant un douzième des crédits ouverts au budget de l'exercice précédent.

Article 32

Vérification des comptes

1. Les états financiers annuels de la Juridiction sont examinés par des commissaires aux comptes indépendants. Les commissaires aux comptes sont nommés et, au besoin, relevés de leurs fonctions par le comité budgétaire.

2. La vérification, qui a lieu sur la base des normes professionnelles en matière de vérification des comptes, et au besoin sur place, établit la légalité et la régularité de l'exécution du budget et s'assure que la Juridiction a été administrée sur le plan financier conformément aux principes d'économie et de bonne gestion financière. Les commissaires aux comptes établissent après la clôture de chaque exercice un rapport qui contient une certification des comptes signée.

3. Le présidium soumet au comité budgétaire les états financiers annuels de la Juridiction et l'état annuel relatif à l'exécution du budget pour l'exercice précédent, accompagnés du rapport des commissaires aux comptes.

4. Le comité budgétaire approuve les comptes annuels ainsi que le rapport des commissaires aux comptes et donne décharge au présidium pour l'exécution du budget.

Article 33

Règlement financier

1. Le règlement financier est adopté par le comité administratif. Il est modifié par le comité administratif sur proposition de la Juridiction.

2. Le règlement financier détermine notamment:

a) les modalités relatives à l'établissement et à l'exécution du budget, ainsi qu'à la reddition et à la vérification des comptes;

b) les modalités et la procédure selon lesquelles les versements et contributions, y compris les contributions financières initiales, prévus à l'article 37 de l'accord sont

- c) bestämmelser om ansvar för de tjänstemän som godkänner utgifter och sköter redovisningen och arrangemang för tillsyn av dem, och
- d) de goda redovisningsseder som ska ligga till grund för budgeten och årsredovisningen.

mis à la disposition de la Juridiction;

- c) les règles relatives aux responsabilités des ordonnateurs et comptables et les modalités relatives au contrôle dont ils font l'objet; et
- d) les principes comptables généralement admis sur lesquels se fondent le budget et les états financiers annuels.

KAPITEL IV

PROCESSUELLA BESTÄMMELSER

Artikel 34

Överläggningar under sekretess

Domstolens överläggningar ska vara och förbli hemliga.

Artikel 35

Avgöranden

1. När en sits sammanträder i en sammansättning med ett jämt antal domare ska domstolens avgöranden tas med en majoritet av sitsens medlemmar. Vid lika antal avgivna röster ska den sittande ordföranden ha utslagsröst.

2. Om en domare i en sits är förhindrad att närvara får en domare i en annan sits tillkallas att delta i överläggningarna i enlighet med rättegångsreglerna.

3. I de fall denna stadga föreskriver att överinstansrätten ska fatta ett beslut i plenum, ska ett sådant beslut vara giltigt endast om det tas med minst 3/4 av antalet domare i plenum.

4. Domstolens avgöranden ska innehålla namnen på de domare som har beslutat i målet.

5. Domstolens avgöranden ska vara undertecknade av de domare som har beslutat i målet, av kanslichefen när det gäller beslut vid överinstansrätten och av den biträdande kanslichefen när det gäller beslut vid förstainstansrätten. De ska avkunnas inför öppna dörrar.

CHAPITRE IV

DISPOSITIONS PROCÉDURALES

Article 34

Secret des délibérations

Les délibérations de la Juridiction sont et restent secrètes.

Article 35

Décisions

1. Lorsqu'une chambre siège dans une formation composée d'un nombre pair de juges, la Juridiction statue à la majorité des membres composant la chambre. En cas d'égalité des voix, celle du président est prépondérante.

2. En cas d'empêchement de l'un des juges composant une chambre, il peut être fait appel à un juge faisant partie d'une autre chambre conformément au règlement de procédure.

3. Dans les cas où les présents statuts prévoient que la cour d'appel statue en assemblée plénière, la décision prise n'est valable que si elle est adoptée par au moins trois quarts des juges composant l'assemblée plénière.

4. Les décisions de la Juridiction mentionnent les noms des juges qui ont statué.

5. Les décisions sont signées par les juges qui ont statué, ainsi que par le greffier pour les décisions de la cour d'appel et par le greffier adjoint pour les décisions du tribunal de première instance. Elles sont lues en séance publique.

Artikel 36

Skiljaktiga meningar

En domare i en sits kan i enlighet med artikel 78 i avtalet separat uttrycka en skiljaktig mening, som ska vara motiverad, lämnas skriftligen och vara undertecknad av den domare som uttrycker den skiljaktiga meningen.

Artikel 37

Tredskodom

1. Avgörandet får på begäran av en part i en talan ske som tredskodom i enlighet med rättegångsreglerna i de fall där den andra parten, efter att ha delgetts en stämningsansökan eller en motsvarande handling, antingen inte inkommer med ett skriftligt svaromål eller inte inställer sig vid den muntliga förhandlingen. Ansökan om återvinning får föras inom en månad efter delgivningen av den part mot vilken tredskodomen meddelats.

2. En ansökan om återvinning ska inte medföra anstånd med verkställighet av tredskodomen, om inte domstolen beslutar något annat.

Artikel 38

Frågor som hänskjuts till Europeiska unionens domstol

1. De förfaranden för begäran om förhandsavgörande inom Europeiska unionen som fastställts av Europeiska unionens domstol ska gälla.

2. När förstainstansrätten eller överinstansrätten har beslutat att till Europeiska unionens domstol hänskjuta en fråga om tolkning av fördraget om Europeiska unionen eller fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller om giltigheten eller tolkningen av rättsakter från Europeiska unionens institutioner ska den utfärda en vilandeförklaring.

Article 36

Avis dissidents

Un avis dissident exprimé séparément par un juge d'une chambre conformément à l'article 78 de l'accord est motivé, formulé par écrit et signé par le juge exprimant cet avis.

Article 37

Décision rendue par défaut

1. À la demande d'une partie à une action, une décision peut être rendue par défaut conformément au règlement de procédure lorsque l'autre partie, après s'être vu signifier l'acte introductif d'instance ou un acte équivalent, s'abstient de déposer des conclusions écrites ou s'abstient de comparaître à l'audience. La décision est susceptible d'opposition dans le délai d'un mois à compter de sa signification à la partie à l'encontre de laquelle elle a été rendue.

2. Sauf décision contraire de la Juridiction, l'opposition ne suspend pas l'exécution de la décision rendue par défaut.

Article 38

Questions portées devant la Cour de justice de l'Union européenne

1. Les procédures établies par la Cour de justice de l'Union européenne en matière de renvoi préjudiciel au sein de l'Union européenne s'appliquent.

2. Lorsque le tribunal de première instance ou la cour d'appel a décidé de saisir la Cour de justice de l'Union européenne d'une question portant sur l'interprétation du traité sur l'Union européenne ou du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, ou d'une question concernant la validité ou l'interprétation des actes adoptés par les institutions de l'Union européenne, il ou elle suspend la procédure.

Bilaga II: FÖRDELNING AV MÅL INOM DEN CENTRALA AVDELNINGEN (1)

Avdelningen i LONDON	Sätet i PARIS	Avdelningen i MÜNCHEN
----------------------	---------------	-----------------------

RP 45/2015 rd

	Ordförandens kansli	
A. Mänskliga förnödenheter	B. Förfaranden, transporter	F. Mekanik, belysning, uppvärmning, vapen, sprängning
C. Kemi, metallurgi	D. Textil, papper E. Bygg- och anläggningsteknik G. Fysik H. Elektroteknik	

Annexe II: RÉPARTITION DES AFFAIRES AU SEIN DE LA DIVISION CENTRALE (1)

Section de LONDRES	Siège de PARIS	Section de MUNICH
	Bureau du président	
A) Nécessités courantes de la vie	B) Techniques industrielles, transports	F) Mécanique, éclairage, chauffage, armement, sautage
C) Chimie, métallurgie	D) Textiles, papier E) Constructions fixes G) Physique H) Électricité	

2.

Lag

om ändring av patentlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i patentlagen (550/1967) 65 a §, sådan den lyder i lag 1695/1995,
ändras 3 och 5 §, rubriken för 2 kap., 7 § 1 mom., 44 § 2 och 5 mom., 48 §, 57 § 2 mom., 65 §, 66 § 1 och 2 mom., 70 b och 70 d §, 70 h § 1 mom., 70 i § och 70 l § 2 mom.,
av dem 3 § sådan den lyder i lag 407/1980 och 295/2006, rubriken för 2 kap. sådan den lyder i lag 243/1997, 7 § 1 mom. 70 b § och 70 h § 1 mom. sådana de lyder i lag 743/2011, 57 § 2 mom. sådant det lyder i lag 717/1995, 65 § och 66 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 101/2013, 70 d § sådan den lyder i lag 593/1994, 70 i § sådan den lyder i lag 1695/1995 och, 70 l § 2 mom. sådant det lyder i lag 896/2005, samt
fogas till 44 § ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3 och 4 mom. och det ändrade 5 mom. blir 4—6 mom., till lagen en ny 64 § i stället för den 64 § som upphävts genom lag 101/2013, till lagen en ny 64 a §, till 66 §, sådan den lyder i lag 101/2013, ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till 70 h § sådan den lyder i lag 743/2011, ett nytt 2 mom., varvid den nuvarande 2—4 mom. blir 3—5 mom., till 70 g § sådan den lyder i lag 1695/1995, ett nytt 2 mom. och till lagen ett nytt 9 c kap. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Den genom patent förvärvade ensamrätten innebär att, med de undantag som nedan stadgas, annan än patenthavaren *ej* får utan dennes lov utnyttja uppfinningen genom att:

1) tillverka, utbjuda, bringa i omsättning eller använda patentskyddat alster eller införa eller inneha sådant alster för ändamål som nu sagts;

2) använda patentskyddat förfarande eller, om han vet eller det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att förfarandet icke får användas utan patenthavarens lov, utbjuda det för användning här i landet; eller

3) utbjuda, bringa i omsättning eller använda medelst patentskyddat förfarande tillverkat alster eller införa eller inneha sådant alster för ändamål som nu sagts.

Ensamrätten innebär även att annan än patenthavaren *ej får* utan dennes lov utnyttja uppfinningen genom att erbjuda eller tillhandahålla någon som *ej* är berättigad att utnyttja uppfinningen sådant medel för uppfinningens utövande här i landet som hänför sig till nå-

Föreslagen lydelse

3 §

Den genom patent förvärvade ensamrätten innebär, med de undantag som *anges* nedan, att *ingen* annan än patenthavaren utan dennes lov *får* utnyttja uppfinningen genom att

1) tillverka, *bjuda ut*, bringa i omsättning eller använda *ett* patentskyddat alster eller *föra in* eller inneha *ett* sådant alster för *något* av dessa ändamål,

2) använda *ett* patentskyddat förfarande eller, om han *känner till eller borde ha känt till* att förfarandet *inte* får användas utan patenthavarens lov, *bjuda ut* det för användning här i landet,

3) *erbjuda*, bringa i omsättning eller använda *ett alster som framställts direkt genom ett patentskyddat förfarande* eller *föra in* eller inneha *ett* sådant alster för *något* av dessa ändamål.

Ensamrätten innebär även att *ingen* annan än patenthavaren *inte* utan dennes lov *får* utnyttja uppfinningen genom att erbjuda eller tillhandahålla någon som *inte* är berättigad att utnyttja uppfinningen sådant medel för uppfinningens utövande här i landet som

Gällande lydelse

got väsentligt i uppfinningen, om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet vet eller det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att medlet är lämpat och avsett att användas vid utövande av uppfinningen. Är medlet en i handeln allmänt förekommande vara, gäller vad nu sagts endast om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet söker påverka mottagaren till handling som avses i 1 mom. Vid tillämpning av stadgandena i detta moment skall såsom berättigad att utnyttja uppfinningen icke anses den som utnyttjar uppfinningen på sätt som sägs i 3 mom. 1, 3 eller 4 punkten.

Ensamrätten omfattar inte

- 1) utnyttjande som inte sker yrkesmässigt,
- 2) utnyttjande av patentskyddat alster som av patenthavaren eller med dennes samtycke bringats i omsättning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

- 3) utnyttjande av uppfinningen för experiment, som avser själva uppfinningen,

- 4) undersökningar eller prövningar eller åtgärder som föranleds av de praktiska kraven, vilka behövs för ansökan om försäljningstillstånd för ett läkemedelspreparat och vilka gäller en uppfinning som hänför sig till *ifrågavarande* läkemedelspreparat, *eller*

- 5) beredning på apotek av läkemedel enligt läkares föreskrift i enskilda fall eller åtgärder med sålunda berett läkemedel.

5 §

Utan hinder av patent må uppfinningen utnyttjas på utländskt fartyg, luftfartyg eller annat samfärdsmedel för dess behov, när det tillfälligt inkommer till Finland *vid regelbunden trafik eller eljest*.

Genom förordning må stadgas, att reservdelar och tillbehör till luftfartyg utan hinder av patent må införas till landet och användas här för reparation av luftfartyg, hemmahö-

Föreslagen lydelse

hänför sig till något väsentligt i uppfinningen, om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet *känner till eller borde ha känt till* att medlet är lämpat och avsett att användas vid utövande av uppfinningen. Är medlet en i handeln allmänt förekommande vara, gäller *det som sägs ovan i detta moment* endast om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet *försöker* påverka mottagaren till en handling som avses i 1 mom. Vid tillämpning av *bestämmelserna* i detta moment *ska* såsom berättigad att utnyttja uppfinningen *inte* anses den som utnyttjar uppfinningen på *ett* sätt som *nämns* i 3 mom. 1, 3, 4 *eller* 6 punkten.

Ensamrätten omfattar inte

- 1) utnyttjande som inte sker yrkesmässigt,
- 2) utnyttjande av *ett* patentskyddat alster som av patenthavaren eller med dennes samtycke bringats i omsättning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *om inte patenthavaren har berättigade grunder att motsätta sig ytterligare utsläppande på marknaden av alstret,*

- 3) utnyttjande av uppfinningen för experiment, som avser själva uppfinningen,

- 4) undersökningar eller prövningar eller åtgärder som föranleds av de praktiska kraven, vilka behövs för ansökan om försäljningstillstånd för ett läkemedelspreparat och vilka gäller en uppfinning som hänför sig till *läkemedelspreparatet i fråga,*

- 5) beredning på apotek av läkemedel enligt läkares *föreskrivning* i enskilda fall eller åtgärder med sålunda berett läkemedel,

- 6) *användning av biologiskt material i syfte att odla fram, upptäcka eller utveckla nya växtsorter, eller*

- 7) *de handlingar och den användning av insamlad information som tillåts enligt artiklarna 5 och 6 i Europaparlaments och rådets direktiv 2009/24/EG om rättsligt skydd för datorprogram.*

5 §

Utan hinder av patent *får* en uppfinning utnyttjas på ett utländskt fartyg, luftfartyg eller annat samfärdsmedel för dess behov, när det tillfälligt *eller oavsiktligt* inkommer till Finland.

Reservdelar och tillbehör till luftfartyg *får* utan hinder av patent införas till landet och användas här för reparation av ett *utländskt* luftfartyg.

Gällande lydelse

rande i främmande stat, i vilken motsvarande förmåner medgivas för finska luftfartyg.

2 kap.

Behandlingen av patentansökan och invändningsförfarandet

7 §

Ansökan om patent görs skriftligen hos patentmyndigheten *eller, i fall som avses i 3 kap., hos patentmyndigheten i ett annat land eller hos en internationell organisation.* Patentmyndigheten ska föra diarium över inkomna patentansökningar.

44 §

Visas att i registret antecknad licens eller panträtt upphört att gälla, skall anteckningen därom avföras.

Har någon hos patentmyndigheten begärt att anteckning göres i registret om att patent överlätits till honom eller att han förvärvat licens eller panträtt, och var han därvid i god tro beträffande sin rätt, är tidigare överlåtelse av patentet eller upplåtelse av rätt därtill till annan icke gällande mot honom, om den andre icke därförinnan begärt anteckning om sitt förvärv.

48 §

Den som utnyttjade patentsökt uppfinning yrkesmässigt här i landet när handlingarna i ansökningsärendet blevo offentliga *enligt 22 §* äger, om ansökningen leder till patent, erhålla tvångslicens till utnyttjandet, om synnerliga skäl föreligger samt han saknat kännedom om ansökningen och det ej heller skäli- gen kan anses, att han skulle ha kunnat skaffa sig kännedom därom. Sådan rätt tillkommer under motsvarande förutsättningar även den som vidtagit väsentliga åtgärder för att utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i landet. Tvångslicens kan avse även tid innan patentet meddelades.

Föreslagen lydelse

2 kap.

Behandlingen av en nationell patentansökan och invändningsförfarandet

7 §

Ansökan om patent görs skriftligen hos patentmyndigheten. Patentmyndigheten ska föra diarium över inkomna patentansökningar

44 §

Visas *det* att en i patentregistret antecknad licens eller panträtt har upphört att gälla, ska anteckningen *om den* avföras.

Har ett patent har utmätts, ska patentmyndigheten anteckna detta i patentregistret på anmälan från utmätningssmannen.

Har någon hos patentmyndigheten begärt att anteckning *ska göras* i patentregistret om att ett patent *har överlåtits* till honom eller att han förvärvat *en* licens eller panträtt, och var han *då* i god tro beträffande sin rätt, är tidigare överlåtelse av patentet eller upplåtelse av rätt därtill till *någon* annan *inte* gällande mot honom, om den *andra inte innan dess har bett att få sitt förvärv antecknats i patentregistret.*

48 §

Den som utnyttjade en patentsökt uppfinning yrkesmässigt här i landet när handlingarna i ansökningsärendet *blev* offentliga *har*, om ansökningen leder till patent, *rätt att* erhålla tvångslicens till utnyttjandet, om synnerliga skäl *föreligger och han saknat kännedom* om ansökningen och det *inte* heller skäli- gen kan anses att han skulle ha kunnat skaffa sig kännedom *om den*. Rätt *att erhålla tvångslicens till utnyttjandet har* under motsvarande förutsättningar även den som vidtagit väsentliga åtgärder för att utnyttja uppfinningen yrkesmässigt *i Finland*. Tvångslicensen kan avse även *tiden* innan patentet meddelades.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

57 §

Den som uppsåtligen begår patentintrång skall, om inte gärningen skall bestraffas som ett brott mot industriell rättighet enligt 49 kap. 2 § strafflagen, för patentförseelse dömas till böter.

57 §

Den som uppsåtligen begår patentintrång ska för patentförseelse dömas till böter. För patentförseelse döms även den som i strid med bestämmelser i det i Bryssel den 19 februari 2013 ingångna avtalet om en enhetlig patentdomstol uppsåtligen gör intrång i den rätt som ett europeiskt patent som hör till avtalets tillämpningsområde medför. För patentförseelse döms inte, om gärningen utgör ett brott mot industriell rättighet enligt 49 kap. 2 § i strafflagen (39/1889).

64 §

64 § har upphävts genom L 31.1.2013/101.

64 §

Twistemål och ansökningsärenden som grundar sig på denna lag handläggs i marknadsdomstolen.

I marknadsdomstolen handläggs även mål som gäller rätten till en uppfinning för vilken europeiskt patent har sökts enligt den europeiska patentkonventionen (FördrS 8/1996). En förutsättning för att ett sådant mål ska handläggas i marknadsdomstolen är att svarenden har hemvist i Finland eller att käranden har hemvist i Finland och svarenden inte har hemvist i en stat som hör till den europeiska patentkonventionen. Ett sådant mål handläggs i marknadsdomstolen även i det fallet att parterna i tvisten har avtalat att marknadsdomstolen är behörig domstol i ärendet.

En tvist som avses i 2 mom. får inte tas till behandling i marknadsdomstolen, om samma tvistefråga mellan samma parter är anhängig i en domstol i en annan stat som anslutit sig till den europeiska patentkonventionen. Om behörigheten hos denna utländska domstol har bestridits, ska marknadsdomstolen skjuta upp behandlingen av målet tills behörighetsfrågan har avgjorts i den utländska domstolen genom ett lagakraftvunnet avgörande.

I övrigt bestäms eller föreskrivs det särskilt om marknadsdomstolens internationella behörighet.

Bestämmelser om handläggningen av tvistemål och ansökningsärenden i marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen.

64 a §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

En lagakraftvunnen dom som en domstol i en stat som anslutit sig till den europeiska patentkonventionen har meddelat i en tvist som avses i 64 § 2 mom. kan verkställas i Finland. En dom som gäller den som söker europeiskt patent kan dock inte verkställas i Finland, om stämningshandlingarna inte har delgivits honom på behörigt sätt eller om han inte har haft tillräckligt med tid att förbereda sig för domstolsbehandlingen.

65 §

Tvistemål och ansökningsärenden som grundar sig på denna lag handläggs i marknadsdomstolen.

I marknadsdomstolen handläggs även de mål som gäller rätten till en uppfinning för vilken har sökts europeiskt patent enligt den europeiska patentkonventionen (FördrS 8/1996). En förutsättning för att ett sådant mål ska handläggas i marknadsdomstolen är att svaranden har hemvist i Finland eller att kändanden har hemvist i Finland och svaranden inte har hemvist i en stat som hör till den europeiska patentkonventionen. Ett sådant mål handläggs i marknadsdomstolen även i det fallet att parterna i en tvist har avtalat att marknadsdomstolen är behörig domstol i ärendet.

En tvist som avses i 2 mom. får inte tas till behandling i marknadsdomstolen, om samma tvistefråga mellan samma parter är anhängig i en domstol i en annan stat som anslutit sig till den europeiska patentkonventionen. Om behörigheten hos denna utländska domstol har bestridits, ska marknadsdomstolen skjuta upp behandlingen av målet tills behörighetsfrågan har avgjorts i den utländska domstolen genom ett lagakraftvunnet avgörande.

I övrigt bestäms eller föreskrivs det särskilt om marknadsdomstolens internationella behörighet.

Bestämmelser om handläggningen av tvistemål och ansökningsärenden i marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen.

65 a §

En lagakraftvunnen dom som en domstol i en stat som anslutit sig till den europeiska patentkonventionen har meddelat i en tvist som avses i 65 § 2 mom. kan verkställas i Finland. En dom som gäller den som söker europeiskt

65 §

Vid sidan av marknadsdomstolen handlägger även den enhetliga patentdomstolen, på det sätt som bestäms i avtalet om en enhetlig patentdomstol, mål som gäller europeiska patent.

Bestämmelser om anhängighet och käromål som har samband med varandra mellan marknadsdomstolen och den enhetliga patentdomstolen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

Marknadsdomstolen får inte ta till behandling ett mål där den enhetliga patentdomstolen enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol har exklusiv behörighet.

(Upphävs)

Gällande lydelse

patent kan dock inte verkställas i Finland, om stämningshandlingarna inte har delgivits honom på behörigt sätt eller om han inte har haft tillräckligt med tid att förbereda sig för domstolsbehandlingen.

66 §

Åtal för ett sådant brott mot industriell rättighet enligt 49 kap. 2 § i strafflagen (39/1889) som gör intrång i den ensamrätt som ett patent medför samt åtal för en patentförseelse som avses i 57 § 2 mom. och ett brott som avses i 62 § i denna lag handläggs i Helsingfors tingsrätt.

Trots det som sägs i 65 § får i samband med ett åtal som avses i 1 mom. handläggas ett ersättningsyrkande enligt 58 § eller ett yrkande enligt 59 §, när yrkandet framställts med anledning av det brott som avses i åtalet.

70 b §

Ansökan om tilläggsskydd och om förlängning av giltighetstiden för tilläggsskydd för läkemedel görs hos Patent- och registerstyrelsen.

70 d §

På intrång i den rätt som tilläggsskyddet medför tillämpas stadgandena om patentintrång.

70 g §

70 h §

Ett europeiskt patent har ingen rättsverkan i Finland, om inte patenthavaren inom tre månader från den dag då *det* europeiska patent-

Föreslagen lydelse

66 §

Åtal för ett sådant brott mot industriell rättighet enligt 49 kap. 2 § i strafflagen som gör intrång i den ensamrätt som ett patent medför samt åtal för en patentförseelse som avses i 57 § 2 mom. och ett brott som avses i 62 § i denna lag handläggs i Helsingfors tingsrätt.

Trots det som sägs i 64 § får i samband med ett åtal som avses i 1 mom. handläggas ett ersättningsyrkande enligt 58 § eller ett yrkande enligt 59 §, när yrkandet framställts med anledning av det brott som avses i åtalet.

Om den enhetliga patentdomstolen enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol har exklusiv behörighet att handlägga ett privaträttsligt yrkande som följer av ett brott, får det inte handläggas i samband med brottmålet.

70 b §

Ansökan om tilläggsskydd och om förlängning av giltighetstiden för tilläggsskydd för läkemedel görs hos Patent- och registerstyrelsen. *Ett tilläggsskydd som Patent- och registerstyrelsen meddelat har rättsverkan i Finland.*

70 d §

Ett tilläggsskydd ger samma rättigheter som patentet och fråga om det gäller samma begränsningar och skyldigheter.

70 g §

Om ett europeiskt patent är sådant att ett ärende som gäller det ska handläggas i den enhetliga patentdomstolen, gäller för det skydd som det europeiska patentet ger bestämmelserna i kapitel V i del I i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

70 h §

Ett europeiskt patent har ingen rättsverkan i Finland, om inte patenthavaren inom tre månader från den dag då *Europeiska* patentver-

Gällande lydelse

verket kungjort att det europeiska patentet har meddelats, till patentmyndigheten har gett in den översättning av det europeiska patentet som avses i 2 mom. och betalat fastställd avgift för publicering av översättningen. Beslutar *det* europeiska patentverket att ett europeiskt patent ska upprätthållas i ändrad avfattning, gäller det som bestäms ovan även handlingar med ändrad avfattning.

Föreslagen lydelse

ket kungjort att det europeiska patentet har meddelats, till patentmyndigheten har gett in den översättning av det europeiska patentet som avses i 3 mom. och betalat fastställd avgift för publicering av översättningen. Beslutar *Europeiska* patentverket att ett europeiskt patent ska upprätthållas i ändrad avfattning, gäller det som *sägs* ovan även handlingar med ändrad avfattning.

Trots tidsfristen enligt 1 mom. har ett europeiskt patent rättsverkan i Finland, om de åtgärder som avses i 1 mom. vidtas inom tre månader från det att en ansökan om registrering av enhetligt patentskydd har avsläppts så att det inte längre går att söka ändring i avgörandet.

70 i §

Vad 71 a § 1 mom. stadgar skall på motsvarande sätt tillämpas på ingivande av översättning enligt 70 h § 1 mom. och på betalning av publiceringsavgift. Om det med stöd av 71 a § 1 mom. beslutas att en åtgärd skall anses vidtagen inom utsatt tid, skall patentmyndigheten utan dröjsmål kungöra detta på finska och svenska.

Har någon, efter att den bestämda tiden enligt 70 h § 1 mom. har utgått men innan den kungörelse som avses *ovan* i 1 mom. utfärdades, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i landet eller vidtagit väsentliga åtgärder i detta syfte, får han den rätt som anges i 71 c § 2 och 3 mom.

70 1 §

Betalas inte årsavgift för europeiskt patent enligt 1 mom. och 41 §, tillämpas 51 § *på motsvarande sätt*. Den första årsavgiften förfaller dock till betalning först den sista dagen i den tredje månaden efter den månad då patentet meddelades

70 i §

Vad 71 a § 1 mom. *föreskriver ska* på motsvarande sätt tillämpas på ingivande av översättning enligt 70 h § 1 *eller* 2 mom. och på betalning av publiceringsavgift. Om det med stöd av 71 a § 1 mom. beslutas att en åtgärd *ska* anses vidtagen inom utsatt tid, *ska* patentmyndigheten utan dröjsmål kungöra detta på finska och svenska.

Har någon, efter att *tidsfristen* enligt 70 h § 1 *eller* 2 mom. har *löpt ut* men innan den kungörelse som avses i 1 mom. *utfärdas*, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt i Finland eller vidtagit väsentliga åtgärder i detta syfte, får han den rätt som anges i 71 c § 2 och 3 mom.

70 1 §

Betalas inte *årsavgiften* för ett europeiskt patent enligt 1 mom. och 41 §, tillämpas *vad som föreskrivs i* 51 §. Den första årsavgiften förfaller dock till betalning först den sista dagen i den tredje månaden efter den månad då patentet meddelades. *Vid tillämpningen av 70 h § 2 mom. förfaller dessutom den första årsavgiften till betalning först den sista dagen i den månad som infaller tre månader efter den dag då ändring inte längre kan sökas i ett avgörande om avslag på registrering av enhetligt patentskydd.*

9 c kap.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Europeiskt patent med enhetlig verkan

70 v §

Med europeiskt patent med enhetlig verkan avses i denna lag ett patent som Europeiska patentverket har beviljat enligt den europeiska patentkonventionen och som har enhetlig verkan med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd och rådets förordning (EU) nr 1260/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd när det gäller tillämpliga översättningsarrangemang.

Ett europeiskt patents enhetliga verkan registreras i registret för enhetligt patentskydd, som administreras av Europeiska patentverket.

Bestämmelser om det skydd som ett europeiskt patent med enhetlig verkan ger finns i kapitel V i del I i avtalet om en enhetlig patentdomstol.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på europeiska patent med enhetlig verkan endast om det föreskrivs särskilt om det i denna lag.

70 x §

På europeiska patent med enhetlig verkan tillämpas beträffande Finland bestämmelserna i 4 § om för användarrätt, bestämmelserna i 45 – 50 § om tvångslicens och bestämmelserna i 70 a – 70 d § om tilläggsskydd.

På ett europeiskt patent med enhetlig verkan, som enligt artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2012 om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd som förmögenhetsobjekt ska behandlas som ett nationellt finskt patent på hela det område patentet gäller, tillämpas bestämmelserna i 43 och 44 § om överlåtelse och licens samt pantsättning samt bestämmelserna i 52 § 5 mom. och 53 §.

I 44 § avsedda anteckningar om europeiska patent med enhetlig verkan görs i det register för enhetligt patentskydd som administreras av Europeiska patentverket.

70 y §

När enhetlig verkan har registrerats för ett europeiskt patent saknar patenthavarens åt-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

gärder enligt 70 h § rättsverkan.

Har patentmyndigheten kungjort att en översättning getts in i enlighet med 70 h § 5 mom. ska patentmyndigheten i en situation som avses i 1 mom. utan dröjsmål kungöra att patenthavarens åtgärder enligt 70 h § saknar rättsverkan. Patentmyndigheten ska göra anteckningar om detta i patentregistret och se till att eventuella översättningar som getts in i enlighet med 70 h § 5 mom. inte längre hålls tillgängliga för allmänheten.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

5.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 1 kap. 2 § som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

I enlighet med vad som föreskrivs i andra lagar iakttas förfarandet enligt denna lag även vid verkställighet som avser

1) skatter, offentliga avgifter och andra offentlighetsrättsliga eller med dem jämförbara fordringar,

2) böter samt vissa straffrättsliga påföljder och staten tilldömda ersättningar,

3) vårdnad om barn eller överlämnande av barn till vårdnadshavaren och umgängesrätt,

4) utomlands givna domar, skiljedomar eller andra utsökningsgrunder,

5) domar och beslut av vissa institutioner och organ inom Europeiska unionen,

6) lösöre som sålts genom avbetalningsköp,

7) andra säkringsåtgärder än sådana som avses i 7 kap. i rättegångsbalken.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

I enlighet med vad som föreskrivs i andra lagar, i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella fördrag som är bindande för Finland iakttas förfarandet enligt denna lag även vid verkställighet som avser

1) skatter, offentliga avgifter och andra offentlighetsrättsliga eller med dem jämförbara fordringar,

2) böter, vissa straffrättsliga påföljder eller staten tilldömda ersättningar,

3) vårdnad om barn, överlämnande av barn till vårdnadshavaren eller umgängesrätt,

4) utomlands eller i en internationell domstol givna domar, skiljedomar eller andra utsökningsgrunder,

5) domar eller beslut av vissa institutioner och organ inom Europeiska unionen,

6) lösöre som sålts genom avbetalningsköp,

7) andra säkringsåtgärder än sådana som avses i 7 kap. i rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

6.

Lag

om ändring av 15 kap. 12 § och 49 kap. 2 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 15 kap. 12 §, sådan den lyder i lag 563/1998, och
fogas till 49 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 1281/2009, ett nytt 2 mom., som följer:

Gällande lydelse

15 kap.

Om brott mot rättskipning

12 §

Utomlands avgiven osann utsaga

Vid tillämpningen av bestämmelserna om osann utsaga avses med domstol också den genom Förenta Nationernas stadga inrättade Internationella domstolen och andra av organisationen inrättade domstolar, domstolar i Island och Norge, Europeiska gemenskapernas domstol och domstolar i Europeiska unionens medlemsländer samt även andra utländska domstolar då dessa ger en finsk domstol handräckning.

49 kap.

Om kränkning av vissa immateriella rättigheter

2 §

Brott mot industriell rättighet

Föreslagen lydelse

15 kap.

Om brott mot rättskipning

12 §

*Utomlands **eller i en internationell domstol** avgiven osann utsaga*

Vid tillämpningen av bestämmelserna om osann utsaga avses med domstol också den genom Förenta Nationernas stadga inrättade Internationella domstolen och andra av organisationen inrättade domstolar, *den enhetliga patentdomstolen som avses i det i Bryssel den 19 februari 2013 ingångna avtalet om en enhetlig patentdomstol*, domstolar i Island och Norge, Europeiska unionens domstol och domstolar i Europeiska unionens medlemsländer samt även andra utländska domstolar då dessa ger en finsk domstol handräckning.

49 kap.

Om kränkning av vissa immateriella rättigheter

2 §

Brott mot industriell rättighet

För brott mot industriell rättighet döms även den som i strid med bestämmelserna i avtalet om en enhetlig patentdomstol och så att gärningen är ägnad att åsamka innehavaren av den kränkta rätten betydande ekonomisk skada, gör intrång i den rätt som ett europeiskt patent som omfattas av avtalet medför.

RP 45/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning av statsrådet.*
